ALAMANNICARVM RERVM

SCRIPTORES ALIQVOT VETERES,

à quibus

ALAMANNIÆ, QVÆ NVNC SVPERIOR GERMANIA AB SVEVIS ET HELVETIIS COLITVR, ANTIQVITATES PLERÆQVE OMNES TAM SÆCVLARES quàm Eccleſiaſticæ eâ diligentiâ atque vnde ſunt perſcriptæ, vt non ſolum Studioſis antiquitatum, ſed Theologis cumprimis, Iuriſconſultis & Philologis cognitu vtiles & ferè neceſſariæ ſint.

Tomus alter in duas partes tributus.

CVM ANNOTATIONIBVS ET INDICE.

Omnia nunc primùm edita ex Bibliothecâ

MELCHIORIS HAIMINSFELDII GOLDASTI.

PRODEVNT FRANCOFVRTI,
Ex Officina Wolffgangi Richteri, curante Iohanne Theobaldo Schönvvettero & Conrado Meulio ciuibus.

M. DC. VI.

Digitized by Google

REVERENDISSIMO ET ILLVSTRISSIMO PRINCIPI AC DOMINO,

DN. IACOBO, EPISCOPO CONSTANTIENSI,

ABBATI AVGIÆ DIVITIS, PRÆpoſito Oeningano, &c.

SACRI ROMANI IMPERII PRINCIPI, &c. STRENVISSIMI ORDINIS Sueuici vexillifero Georgiano,

Domino ac Principi ſuo clementiſsimo.

POſtquam reddita mihi ſunt litteræ Præfecti tui, Io. Georgii Bidermanni, Reuerendiſsime & Illuſtriſsime Princeps, ſcriptæ valde amanter & honorifice, reſpondiſſem illico, niſi, cum meipſum magis quàm meas exſpectaret, ad Aulam tuam Martisburgiam dum proficiſci inſtituo, res improuiſa atq; repentina nec opinantem aliorſum vocaſſet. Declarabant illæ præter ſignificationem ſummæ tuæ erga me beniuolentiæ, inſuper etiam quàm ſereno vultu Sueuorum noſtrorum res geſtas à me compoſitas Celſitudo T. pellegerit, quamve gratum acceptumq; habuerit non tam munuſculum ipſum, quàm ipſum meum ſtudium. Quæ res multum ſpei mihi dedit porrò progrediendi, & quod ſemel occœpi munus aßignatum à DEO animum perficiendi. Sic enim mecum egomet rationabar, ſi illi Principi, qui quod Aiaci ſuo feciſſe aiunt D. Auguſtum, eâdem ſpongiâ animaduertendi habet poteſtatem, approbare te tuaq; ſtudia potuiſti, fore vt conſimiles alii, id eſt prudentiæ ac ſapientiæ ſtudioſi quiq; non magis ingrata habituri ſint neque irrita.

 Siqui-

Siquidem ſuas in euoluendis rerum geſtarum monumentis cogitationes ita directas habent, vt ad vſum vitæ omnia reuocent: non inſcii eſſe in hoc ſtudiorum genere vtilitatem quandam, non modo voluptatem. Hæc cum inerti vulgo, cui anima, vt Chryſippus dicere ſolebat, pro ſale: illa cum Diis nobis communis eſt, ſapientiæ prudentiæq́; Antiſtitibus. His T. C. ab ineunte ætate ſacra feciſſe, ex Domeſticis intelleximus: & ſi taceant ipſi, res palam loquitur. Non repeto ab vltima memoria pueritiam tuam: ea familia natus es, quæ ad Rem Germanam augificandam illuſtrandamq́; à Deo Opt. Max. data atque conceſſa videtur. Ne longius abeundum ſit, proximum ſæculum videamus. Quis eſt adeò hoſpes in Imperio, qui neſciat, Duces belli manu fortes, Principes domi conſilio promptos ex ſeſe produxiſſe? Nemo non modo in Germania, ſed ne vllo in angulo totius terrarum orbis eſt, quem fama & gloriæ FVGGERORVM ſplendor non affulſerit. Ex Fabia gente memorant rerum Romanarum Scriptores, vno prœlio trecentos delectæ pubis pro Repub. occubuiſſe: at hi nulli ſunt, præquàm illuſtre genus tuum ſeſe hodie oſtendit fœcundum. Ipſe ego, cum Ingolſtadii eſſem diſcendi Iuris Ciuilis cauſa, & in primis Huberti Giphanii audiendi, ex vna familia tua viginti & amplius adoleſcentes præclara indole, admirabili elegantia, & mirifica induſtria vidi, cognoui. Adeo gens tua ad virtutem & bonas artes non ficta ſed nata videtur, earumq́; amorem ex ipſa Maiorum natura arripuiſſe, hauſiſſe, expreſſiſſe. Ab eadem natura Celſitudinis T. dotes ſunt profectæ. Quas quidem ego, qui tuo in Principatu natus, doctus, eductusq́; ſpeciatim commemorare poſſem plurimas, niſi odioſa quibuſdam videretur oratio, nec manifeſta eſſet conſtaretq́; inter omnes tua in Eccleſiaſticum ordinem liberalitas, benignitas in Reipub. ſeminaria, erga bonos doctosq́; cunctos beniuolentia, ſeueritas in coercendis animaduertendisq́; Clericorum moribus, iuſtitia in amminiſtranda Repub. deniq́; pacis tranquillitatisq́; ſtudium ſummum. Cuius initio ſtatim gubernationis tuæ ſingulare dediſti exemplum. Nam cum bona Principatus tui apud Heluetios pars litibus & religionum odiis acerrimis arderet & inter ſe diſtraheretur, mox Electus operam dediſti, vt ſubditi pacem ſi minus perpetuam, attamen inducias te

viuo

uino ſecuri ſint tracturi, in tuoq; velut ſinu paterno quieturi. Ipſum Principatum multo & graui ære alieno ab Anteceſſoribus, non luxu ſed rerum gerendarum ſtudiis, oppreſſum ex ampliſſimo patrimonio tuo ita leuaſti, vt vix ſentire amplius moleſtiſſimum onus illud æſtimetur. Etiamnunc vt omni omninò ſine magna tuorum grauatione ſubiectorum (dignum in Principe & imitandum facinus!) liberes, in id dies noctesq; Te ſedulò incumbere, norunt omnes, qui Celſ. T. nouerunt. Et hic laudes tuas, Reuerendiſſime & Illuſtriſſime Princeps, quæ multæ & magnæ ſunt, latiùs diffunderem, ſi vel Tu earum præcone & buccinatore indigeres, vel ego panegyricum ſcribere inſtituiſſem. Quin etiam ſtudioſè mihi cauendum eſt, ne dem malè feriato hominum generi tamquam anſam ad reprehendendum. Multos enim ingeniatos iſtoc more peſſimo reperiri apud nos doctus & expertus ſcio, qui quod à me ingenuè diceretur, tuam ad voluntatem ſcribi calumniarentur. Viuunt tamen, qui ingentem, qua in ſe vſus es, liberalitatem ac munificentiam non reticere poterunt: quorum commoda adiuuans numquam perituram tibi laudem ac gloriam, præclaro Principe digniſſimas, aucupatus es. Equidem, ad me vt redeam, illum Hiſtoriarum & antiquitatis tuum amorem vehementer & amo & adoro. Ex quarum meditatione tibi tuæq; Reip. quod imitere, capias: vnde fœdum inceptu, fœdum exitu, quod vites, ait bonus, ſi quis alius, & prudens ſcriptor Liuius. Tua itaque Celſitudo, vt bene poſuit initia, ſic cætera ſequentur. Vtriuſq; rei exempla multo plurima reliquerunt nobis illi Scriptores, quos Metropolitano tuo, Reuerendiſſimo Illuſtriſſimoq; Archiepiſcopo & Electori Moguntino, inſcripſimus. Quibus conſequi ſunt, quos hic Celſitudini T. offero, dedico, conſecro, eiusque Reuerendiſſimo & Illuſtriſſmo nomine proſcribo. Tui ſunt, tuoque in Epiſcopatu viuentes eius res geſtas monumentis harum litterarum ſatis ſtrenuè & concinnè tradiderunt. In quibus priſcam illam Epiſcopatus tui formam Eccleſiaſticam, priſcam Politiæ gubernationem tamquam in ſpeculo contemplari queas. Hos vbi Celſ. T. vti ſpero, eadem frontis ſerenitate, qua Sueuicos, ſuſceperit, erit cur mihi valde læter, mecumque præclarè actum putem, qui id abs T. Celſ. quod tantopere cupio, ſim conſecutus, vt me ex tuorum

clientum numero hac animi tui ſignificatione non excluſiſſe videare. Faxit Deus Opt. Max. vt ſis diu, plus plusque ſoſpitet iſtum, quem adeptus es, Principatum. Francofordiæ, a. d. VI. Eid. Septemb. A. N. C. ∞. DC. VI.

Reuerendiſs. & Illuſtriſs.
Celſitudinis T.

Deuotus cliens

MELCHIOR HAIMINS-
feldius Goldaſtus.

IOH.

IOH. FRIDERICI FAVSTI
AB ASCHAFFENBVRGO,
PATRICII ET SENATORIS
FRANCOFORDIANI,

ODE

AD MELCHIOREM HAIMINSFELDIVM GOLDASTVM.

SI non minori laude vehendus eſt,
Inuenta quiſquis ſedulus excolit,
  Formaque donat, atque lucis
  Perſpicuæ probitate veſtit.
Næ clariori laude vehendus eſt,
Qui ſcripta, longi conſcia tempotis,
At preſſa triſtibus tenebris,
  Eruit atque ſitu reputgar.
Vt inde ſeris magna nepotibus
Virtus parentum, factaque fottia,
  Cultusq́ue conſtent literarum,
  Obſequiis imitanda pulchris.
Id tu reponis dotibus ingenî
HAIMSFELDIANI gloria ſanguinis,
Reddisque luci, quæ tenebris
  Obruta delituêre multis.
Sic, macte famâ, vindicias age
Ferè ſepultæ laudis, & optumum
  Serua decus peritioris
  Teutoniæ, calamo perenni.
O ſi diebus prætetitis, pattum
Fuiſſet hæc induſtria, curaq́ue,
  Non erudita tot virorum
  Scripra nigris tegerentur vmbris:
Nec facta fictâ, fortis & inclutæ
Germaniæ, caligine perderet,
Sed campo inglorius Notator
  Iulius eiiceretut omni.

SYLLA.

SYLLABVS
SCRIPTORVM HOC TOMO
CONTENTORVM.

Lex Alamannorum.	*pag.* 15
Chartarum Centuria.	35
Ioachimi Vadiani Epiſtola de obſcuris verborum ſignificationibus.	82
Ruodeperti Magiſtri Epiſtolæ.	87
Rabani Mauri Abbatis Fuldenſis libelli.	89. & 91
Walafridi Strabi eius Diſcipuli collectiones.	89
Keronis Monachi S. Galli Interpretatio verborum Alamannicorum.	64
Anonymi Catalogus Nominum propriorum apud Alamannos.	122
Remedii Curienſis Epiſcopi Canones.	157
Notingi Conſtantienſis Epiſcopi Canones.	172
Anonymi Symbolum Apoſtolicum.	173
Anonymi Confeſſio.	174
Anonymi Litania.	175
Anonymi Benedictiones.	177
Anonymi Fraternitates.	179
Anonymi Anniuerſarii.	189

ANTI-

ANTIQVITATVM ALAMANNICARVM

PARS I.

Complectens res Sæculares ſiue Politicas, quas Monachi appellant Exteriores.

DE AVCTORIBVS ET EORVM SCRIPTIS.

LEX ALAMANNORVM.

HANC legem partim ex conſuetudinibus, partim ſcriptis Alamannorum legibus Princeps compoſuit THEODORICVS eo nomine I. FRANCORVM REX; abrogatis iis capitulis, quæ à gentili ſuperſtitione & ritu idololatrico contra Chriſtianam religionem ac fidem ſtare videbantur. Nec cõtentus hunc agrum occaſſe, Francorũ etiam quoq;, id eſt Salicam, & Baioiariorum eodem iuſſit modo runcari. Quæ poſtibi à patris nomine *Theodoriciana* dictæ, (quo pacto legum Romanarum Collectanea ab auctore ſuo *Iuſtiniana*) vt non minus vere quàm eleganter ad Sidonium Apollinarem notauit Ioh. Savaro. Verum quando optimus ille Princeps radices vitiorum gentilium auerruncare non potuit, quin repullulaſcerent in ſentes ac ſpinas, quæ bonum animum iterarunt pungere, malum etiam lædere: ideo HILDEBERTVS II. veſtigia Theodorici inſiſtens & ipſe nonnullis gentilium errorum adhuc vebreto veſtitis obrogare cœpit, non publicauit tamen, haut ſcio qua de cauſa. LOTHARIVS demum II. Chilperici filius, poſtquam non nequa tollere & abrogare ipſe quoq; inſtitiſſet, in Comitiis Regni publicis propoſuit & vnanimi Procerum conſenſu promulgauit. Hic eſt Lotharius, qui noſtro MS. *Hlodharius*, in Iſidori vetuſtis codicibus *Chlodharius*. Tandem DAGOBERTVS MAGNVS, Lotharii filius, Iuſtinianum Imperatorem æmulatus, ſtudio atq; opera Conſiliariorum ſuorum, CLAVDII, CHADOINDI, MAGNI, & AGILOLFI, virorum illuſtrium ac prudentium, leges illas omnes recognouit, atq; ſuperfluis, deſuetis, inutilibus, reſectis, demptis, mutatis, paternam editionem quibuſdam additis accuratius interpolauit. Quæ mihi videtur illa eſſe, quam Baſilius Iohannes Herold baſilica cum laude Baſileæ bono publico dedit in officina Henricpetrina. In qua & duo illa capitula viſuntur, quæ poſterior manus membranæ noſtræ aſſuit. Incertum ex Dagoberti ne Repetita lectione, an Caroli Magni Additionibus. Nobis autem placuit Lotharianam, vt vetuſtiorem, ita integriorem antiquitatis ac puriorem, in hiſce Antiquitatibus iamnunc præferre, contendendi operam in aliud tempus prolatantes, quo commentarios in hanc Legem, Deo fauente, meditati paramus. Interim hæc in præſentiarum ex Iſidoro Hiſpalenſi Epiſcopo

obiter, pro inſtituto noſtro, dicta ſunto. Ipſa Iſidori verba habes in calce legis, è libris Etymologiarum ab ſtudioſo vno ex prudentibus aſſcripta: quæ poſt in omnes inde veteres membranas ſeſe deriuauerunt. Noſtræ membranæ, qua vſi ſumus, lib. 2. meminit Vadianus, præclaro hoc eum elogio: *Exſtat Sangalli vetuſtiſſimus codex, ſtylo inculto & barbaro ſcriptus, qui & Salicam & Ripuariam & Alamannicam continet.* Sed de huius & aliarum legum auctoribus plura in tractatu noſtro de Origine Iuris omnium gentium.

CHARTARVM SCRIPTORES.

VT hos Auctores clarius ac manifeſtius contemplari poſſis Lector, viſum eſt operæ pretium, allucere faculam, quæ tibi præeat ad ordinem ſingulorum ac ornatum conſpiciundum. Ea eſt ſeries Regum, qui Alamanniam tenuere, & Imperatorum, ſub queis Chartæ ſunt perſcriptæ, per annos ætatis & regni diſtinctim contexta. Et ne ſis neſcius, à cuius filo ducamur, ſecuti ſumus pleraq; ex parte accuratiſſimum Hiſtoricum, Guillermum de Nangis, Monachum S. Dionyſi apud Pariſios, qui Francorum Regum res geſtas ante hos annos CCC. ſumma fide atque induſtria Francice & eleganter inſtituit. Id apud nos MS. exſtat, de Francicæ linguæ antiquitate auro contra carius. Interim tamen negare non poſſumus, nec ab ipſo ſemper rem acu tangi. Ea re nonnumquam ab eo diſceſſimus, ſed parce. Eſt quippe perdifficile, certi quid in tanta omniũ Chronographorum, quot vſq; oculis vſurpauimus, conſtituere. Quam quidem rem aut a nemine, aut Chartarum ope auxilio impetrari poſſe confido. Nobis accurrare in ſubitata hac ſcriptione non licuit, nec, ſi otium libuit. Contenti nunc hoc marte. Quid futurũ ſit, id eſt, vt Diogenes dicere ſolebat, ἐγγύτατα τῶ θεῶ. Porro in ipſa ſerie obſeruandum eſt, notas illas CH. & AN. ſignificare chartæ & anni regnorum numeros. Et quia Legem Alamannicam, cuius ipſæ chartæ ſunt interpretes, præfigendam cenſuimus, quid ni pariter præmittamus eius conditores? quorum primus, cuius memoria ad poſteros ſit delata.

Theodoricus I. Clodionis an potius Clodouæi I. (qui contra Alamannos, invocato ſalutari IESV CHRISTI nomine, pugnans, primus Regum Francorum in Chriſtianos nomen dedit) filius, Franciæ & Alamanniæ Rex, promulgator Legis Alamannicæ, qui defuncto patre regnum ſortitus A. N. C. CCCLXXXXVIIII.

Childebertus II. Sigeberti filius, Franciæ & Alamanniæ, quæ tum ad Burgundiam ſpectabat, Rex, Alamannicæ Legis Repetitor primus, regnum acceſſit A. N. C.

Chlotharius II. Chilperici I. filius, Franciæ & Alamanniæ Rex, Alamannicæ Legis Repetitor ſecundus, regnum accepit A. N. C. DLXXXVIII.

Dagobertus Magnus, ſuperioris Chlotharii filius, Franciæ, Alamanniæ, & Sclauoniæ Rex, cognomento IVSTVS, Alamannicæ Legis Repetitor tertius, ſucceſſit in regno paterno A. N. C. DCXXXII. tenuit annos 14.

CHLodouæus II. Franciæ & Burgundiæ A. N. C. DCXLVI. regnauit annos 17. etiam in Auſtraſia poſt obitum fratris Sigeberti, interfecto Grimoaldo vſurpatore regni.

CHLotharius III. A. N. C. DCLXIII. regnauit annos 3.

Theodoricus III. A. N. C. DCLXVI. annum I. Quo depoſito & in monaſterium detruſo eligitur

CHildericus II. A. N. C. DCLXVIII. annos XII. Quo interfecto ex monaſterio repetitur

Theodoricus III. A. N. C. DCLXXX. annos 14.

CHLodouæus III. A. N. C. DCLXXXIIII. annos 4.

CHildebertus III. pater Dagoberti II. A. N. C. DCLXXXXVIII. annos 18.

Dago-

Dagobertus II. ſiue iunior, qui in carta *Datopirtus*, Theodorici IIII. pater Childeberti ſuperioris filius, A. N. C. DCCXVI.

Plerique omnes Chronographi 4. tantum annos eius Regno tribuunt. Atqui hæc carta anno Regni eius 30. perſcripta eſt? Quid dicemus? An computabimus annos paternos, quibus ille conſors regni fuerit, & continuabimus regnum eius vſq; ad ſucceſſionem Theodorici filii? Sed neq; ita conſtabit numerus, etiamſi excludamus Chlotarium & Chilpericum veluti intruſos, quod Monachos illos feciſſe putandum foret, ſi calculus conueniret. Etenim ab anno primo Childeberti vſq; ad annum primum Theodorici non reperiuntur quam 29. anni, non liquet.

CHLotharius IIII. A. N. C. DCCXX. annos 2.

CHilpericus, qui in charta *Elpericus*, A. N. C. DCCXXII. annos 5. CH. 41. ſine anno.

Theodoricus IIII. Dagoberti iunioris filius; ſub tutela Caroli Martelli, A. N. C. DCCXXVII. annos 15. CH. 36. AN. 15. quo & obiit.

CHildericus III. qui chartis *Ildiricus* & *Hiltribhus*, cognomento ſimplex, quum prius Dauid vocaretur, ex monaſterio à Carolo Martello Maioredomus ad regnum accerſitur A. N. C. DCCXLII. regnauitq; annos 10. vt ex chartis paret, non 9. tantum, vt tradunt vulgus Chronographorum. CH. 58. AN. 3. CH. 40. AN. 10.

Carlomannus, Martelli filius; Maiordomus & Alamanniæ Dux, regnauit ſub CHilderico Rege annos 4. qui Monachus factus in Caſtro Caſſino Alamanniæ amminiſtrationem fratri Pipino reſignauit. CH. 61. AN. 2. CH. 37. ſine anno. CH. 38. ſine anno. CH. 39. ſine anno. CH. 55. ſine anno.

Pipinus Magnus qui & Groſſus Martelli filius; Maiordomus & Alamanniæ Dux deturbato & in coenobium truſo CHilderico Rege, regnum Francorum vſurpat A. N. C. DCCLI. ſi Childerico 10. annos incluſiue tribuamus. Rexit annos 18. CH. 42. AN. 3. CH. 59. AN. 8. CH. 69. AN. 10. CH. 43. AN. 10. CH. 77. AN. 15. CH. 44. ſine anno CH. 60. ſine anno.

Carlomannus; Pipini filius; Alamanniæ Rex A. N. C. DCCLXIX. annos 3. CH. 45. AN. 1. CH. 3. AN. 1. Carolus Magnus, Pipini filius, Rex Francorum A. N. C. DCCLXIX. Alamannorum poſt obitū Carlomanni fratris, DCCLXXII. Romanorū Imperator Auguſtus, DCCC. Legis Alamannicæ Repetitor quartus & vltimus, rexit & imperauit annos 46. CH. 62. AN. 2. CH. 46. AN. 4. CH. 29. AN. 4. CH. 87. AN. 4. CH. 12. AN. 12. CH. 69. AN. 12. CH. 48. AN. 26. CH. 49. AN. regni 33. & imperii 2. CH. 66. AN. 34. CH. 47. AN. regni 36. imperii 5. CH. 99. AN. regni 38. & imperii 7. CH. 15. AN. 40. Ex quibus chartis notandus eſt inſignis Chronographorum error; qui Caroli M. inaugurationem Romanam reiiciunt in annum Regni XXXIII. Nati vero Chriſti DCCCII. quum hæ chartæ, quæ illo ipſo tempore ſcriptę ſunt, exſertim XXXI. annum exprimant. Quos vbi ad Regni annos contuleris; reperies à Nato Chriſto, quos appoſuimus, ipſiſſimos annos.

Pipinus Caroli M. filius, Rex Langobardorum, & Rhætiæ Curienſis Dux, A. N. C. DCCCVI. CH. 15. AN. 2.

HLudouicus Pius Caroli M. filius, Imperator Auguſtus, A. N. C. DCCCXIII. imperauit annos 27. partim cum patre, partim ſolus, partim cum filiis. CH. 81. AN. 6. CH. 50. AN. 12. CH. 51. AN. 15. CH. 65. AN. 16. CH. 64. AN. 24. CH. 30. ſine anno. Sub eodem ſcriptæ ſunt CH. 90. & 95. ſine anno & Imperatore.

HLotharius, Hludouici Pii F. Auguſtus, à patre cōſors imperii factus A. N. C. DCCCXXII. vt clariſſime patet ex CH. 65. Nam ſi pater ad imperium (vt paulo ante memorauimus chartarum auctoritate ac fide freti) anno DCCCXIII. peruenit: HLotharius autem anno imperii eius 9. ad ſocietatem accitus, belle conſtabit noſter numerus. Imperauit annos 15.

HLudouicus iunior Germaniæ ſeu Franciæ Orientalis Rex, Pii filius, cum patre communes regni habenas capeſſit A. N. C. DCCCXXXII. Id vti eſſe credam, mouet me Theothartus in charta 64. Gubernauit annos 44. CH. 56. AN. 3. CH. 87. AN. 4. CH. 64. AN. 5. CH. 83. AN. 5. CH. 70. AN. 10. CH. 71. AN. 12. CH. 31. AN. 14. CH. 1. AN. 15. CH. 26. AN. 15. CH. 63. AN. 15. CH. 8. AN. 17. CH. 22. AN. 18. CH. 52. AN. 19. CH. 72. AN. 19. CH. 5. AN. 22. CH. 54. AN. 24 CH. 18. AN. 28. CH. 55. AN. 29. CH. 23. AN. 31. CH. 32. AN. 31. CH. 57. AN. 33. CH. 74. AN. 35. CH. 93. AN. 35. CH. 7. ſine anno. Sub eodem ſcriptæ ſunt CH. 78. & 91. ſine anno & Imperatore. Moritur Anno DCCCLXXVI. veriſſime computauit Hepidannus in Annalibus, à quo Pius etiam ab Albrico Presbytero chart. 74. ſimiliter vt pater, cognominatur.

Carolus II. cognomento Craſſus, HLudouici ſuperioris filius, Pii nepos, Caroli M. pronepos, Imperator Auguſtus, Germaniæ gubernacula ſuſcepit A. N. C. DCCCLXXVII. tenuit annos 12. Ab Alamannis ſiue Germanis Secundus recenſetur, quia Caluus, etiamſi nomẽ imperii affectauit, impetrata iam à Pontifice Romano benedictione, nihil iuris tamen in Alamannia obtinuit, à Carlomanno Craſſi fratre victus ac fugatus, quemadmodum præter alios Otto III. Imperator audacter Pontifici Romano obiicit in Diplomate Siluestro II. Papæ Rom. dato, Anno DCCCCXCVIII. quo illi Comitatus quoſdam Italiæ concedit exploſo Conſtantinianæ Donationis (vt illius verbo vtar) commento, cuius Iohannem Diaconum cognomento Digitorum oſtendit eſſe fictorem. Aſſeruatur id Lutetiæ Pariſiorum in Archiuis Regiis. Hac ergo de cauſſa Carolus Caluus à Germanis non reponitur in Imperatoribus Sub eo ſcriptæ ſunt CH. 74. & 93. ante adeptum Imperium. CH. 19. AN. 2. CH. 73. AN. 2. CH. 79. AN. 3. CH. 24. AN. 5. CH. 28. ſine anno.

Arnolfus Craſſi ex fratre Carlomanno nepos; abrogata Patruo corona, fit Imperator Auguſtus. A. N. C. DCCCLXXXIX. Imperauit annos 11. CH. 85. ſine anno.

Hludouicus IIII. Arnolfi filius puerulus etiam regno præficitur & Imperio A. N. C. DCCCC. Id liquet ex Hepidanni Annalibus, quibus cum faciunt CH. 20. AN. 3. CH. 6. AN. 7. CH. 75. AN. 10. CH. 84. AN. 13. CH. 76. eſt ſine anno. Præfuit annos tot, quot pater illius.

Chuonradus I. Imperator Auguſtus, A. N. C. DCCCCXI. Imperauit annos 7. CH. 21. AN. 3. CH. 2. ſine anno.

Heinricus I. Auceps qui MS. noſtro *Einricus*, Imperator Auguſtus, A. N. C. DCCCCXVIII. Imperauit annos 18. CH. 33. AN. 14. CH. 13. AN. 15.

Otto I. Aucupis filius, Imperator Auguſtus, A. N. C. DCCCCXXXVI. Regnauit annos 42. CH. 11. AN. 12. Sub eodem ſcriptæ ſunt CH. 27. & CH. 60. & CH. 89. ſine anno & Imperatore.

Otto II. ſuperioris filius poſt obitũ patris ſolus cepit regni habenas, A. N. C. DCCCCLXXVIII. tenuitq; annos 11. chartæ ſub eo exaratæ nonnullæ exſtant in Bartholomæi Schobingeri p. m. relicta bibliotheca, quarum nullam ſatis idoneam nanciſci potuimus, quæ hic adiiceretur.

Otto III. ſuperioris filius Imperio præponitur, A. N. C. DCCCCLXXXIX. ætatis ſuæ quarto. Regnat cum matre Theophanu annos 8. ſolus 11. Huius nullam chartam vidimus.

Heinricus II. Dux Bauariæ, Imperator Auguſtus, A. N. C. MVIII. annos 22.

Chuonradus II. Imperator Auguſtus A. N. C. MXXX. annos 15.

Heinricus III. Chuonradi II. filius, Imperator Auguſtus, A. N. C. MXLV. annos 17.

Heinricus IIII. ſuperioris filius, Imperator Auguſtus, A. N. C. MLXII. Vt quidem habent Hepidanni (quos in his poſterioribus ſecuti ſumus) Annales: ſed aut vehemẽter fallor, aut falſi ſunt numeri. Nã Nortpertus Abbas in CH. 86.

Hainrici

Hainrici huius annum IIII. refert ad annum Dominicæ incarnationis M L X I. Regnum igitur acceperit oportet A. N. C. MLVII. Ex quo reſtitui porro velim veros annorum numeros cum apud Hepidannum, tum cæteros Chronographos pleroſq; omnes. Nos digito monſtrauimus: & iam ad ipſos Auctores properamus.

MADALFREDVS.

Quin Monachus fuerit S. Galli, quamuis profeſſionis ſuæ nomen (more alioquin ſolemni) non appoſuerit, nihil addubito. Facit ipſemet, quum ſe ab Rotoco (*Hrotoch* habet exemplar) Præpoſito Monaſterii rogatum teſtatur chartam conſcripſiſſe. Compoſuit CH. 1. An. Dom. 847.

SINTPERTVS MONACHVS S. GALLI.

Scripſit CH. 2. circiter annum Domini 912. ſub Cunrado Imperatore.

ALBVINVS CLERICVS.

S. Galli ne an alibi, non habeo exploratum. Scripſit CH. 3. An. Dom. 770.

WILLEHELMVS *ABBAS S. GALLI.*

Non eſt ipſus CH. 4. ſcriptor, ſed alius ſub eius diſciplina ac imperio Monachus. Vixit, charta teſte, A. D. 1288. Videndus Ioachimus Vadianus in Catalogo Abbatum, & Iohan. Stumpfius Chronic. lib. 5.

NANDCRIM MONACHVS.

Vbi? An S. Galli? Atqui hæc acta ſunt trans Rhenum Rotvvilæ in Hegouia. An Cellæ ad lacum inferiorem? Ita videtur. Nam monaſterium illud à Ratpoto Epiſcopo exſtructum ſuberat Abbati S. Galli, vt diſertis verbis hic ſcribitur. Niſi illud me mouet, quod in ſuperſcriptione huius chartę Wolaliuba notitiam iſtam feciſſe dicatur de Nibalgovva. Qui Comitatus eſt in Rhætia prima inferiore in confinio Veltkirchenſis ditionis & Sulcenſium Vadutzii Comitum, cui quondam Comites Montfortii, illi qui Lantgrauiatum Rancwilanum nomine Imperatoris an Ducis Sueuiæ gubernabant, præſedere. Scripſit CH. 5. An. Do. 857. RICHPERTVS, cuius vicem geſſit, videtur fuiſſe Præpoſitus Monaſterii.

ERNVSTVS CANCELLARIVS LVDOuici IIII. Imperatoris.

Annus in CH. exprimitur. THEOTMARVS qui fuerit, Abbas an Epiſcopus, pariter cum ignariſſimis ſcio. *Archicapellanus* tunc temporis dicebatur, qui nũc *Archicancellarius*. Quod officium Archiepiſcopi Moguntini ſibi ſuiſq; ſucceſſoribus proprium impetrauerunt, auctoritate Caroli IV. in Bulla aurea. Sic Ekkehardus iunior de Caſibus Monaſt. in Salomone: *Grimaldo Abbate noſtro Archicappellano eius iuuante Capellanus fit Ludouici Regis*, ſc. III. qui fuit auus huius noſtri Ludouici. Pro *Archicappellano* Notkerus Balbulus ſcribens Luitwardo Vercellenſi Epiſcopo maluit alterum illud vſurpare, ad hunc modum; *Necnon & Archicancellario glorioſiſſimi Imperatoris Caroli*, ſc. Craſſi. Vt ita *Cancellarius* & *Capellanus*, *Archicancellarius* & *Archicapellanus* ſolo nomine videātur differre, quemadmodum ad Ekkehardum iuniorem cap. 11. docuimus. *Rotwila* nō eſt Erythropolis, vt imperite reddidit Henr. Glareanus, ſed vero Buleuopolis, Raathſtatt/ quaſi βουλευτήριον τῆς βασιλείας. *Rota*, Raath/ quæ hodie *Camera*: *Villa*, Statt. Hinc *deciſiones Rotæ*, Italis frequentatæ. Et *Rotuli*, Rodel / ex quibus ſententiæ iudicum recitabantur, Ciceroni in Verrem lib. 3. *tabulæ publicæ, periculaq; magiſtratuum*. Legitur etiam pro libello ſupplice, qui iudicibus offerretur: & pro omni cuius cuius generis ſchedula vel codicillo. Quod quia nemo dum, quod ſciam, animaduertit iuuit obiter admonere: ſimul vt obſerues antiquitatem Cameræ Rotvvilanæ, quæ Spirenſem ipſis DCC. annis & amplius ſuperare vel ſola hac ex charta deprehenditur.

WATTO DIACONVS S. GALLI.

Sub Grimaldo Abbate & Cunrado Duce Sueuorum ſcripſit CH. 7. & CH. 70. An. Dom. 842.

THEOTHARDVS PRAEPOSITVS S. GALLI.

Hic per omnes honoris gradus in Monaſterio ſub Abbate Hartmoto conſcendit. Nam adhuc Monachus priuatus Notarii officio functus ſcripſit CH. 8. An. Dom. 849. vbi nomen *Thiothart* ſatis arguit doctrinæ etiamnum infantiam: itemq; CH. 64. An. Dom. 856. vice COZZOLTI DIACONI. Triennio poſt, id eſt anno Dom. 859. Præpoſitus factus ſcripſit CH. 17. vice REMMINGII PRESBYTERI cuius aliquot chartæ apud Schobingeros exſtant. Dein Decanus ſubſcripſit chartæ 74. An Dom. 867. & ſimul Præpoſitus A.D. 869. ſubſcripſit CH. 18. Et Portarius deniq; An. Dom. 879. CH. 73.

ISO MAGISTER ET MONACHVS S. GALLI.

De hoc vide quæ annotauimus Tomi ſuperioris part. 2. An. Dom. 909. functus eſt officio Cellerarii in Monaſterio, quo tempore ſimul etiam ſcholis præerat. Scripſit *Formulas ſcribendi chartas* pro diſcipulis ſuis, quas in primo codice Epigrammarum Walafridi Strabi Abbatis Augienſis ipſius Iſonis manu ſcriptas habemus. Sunt vero CH. 9. CH. 16. CH. 25. CH. 34. CH. 66. Anno Domini 913. ſcripſit CH. 84.

BERNHARDVS SVBDIACONVS S. GALLI.

Scripſit CH. 11. Anno Dom. 948. vice Waldonis, quo de infra, ſub Cralone Abbate.

ALBOINVS

Monachus, vt mihi videtur, S. Galli, ſub Iohanne Epiſcopo Conſtantienſi & Abbate S. Galli, Carolo M. Imperatore. Scripſit CH. 12. An. Dom. 771.

VMBERTVS CANONICVS.

Vbi? Chartas ſcriptas eſſe in Rhætia Curienſi vel ipſa nomina fidem faciunt. An ergo Pugi Collegium Canonicorum? Fere eſt vt aurumem. Nam & in vicis antiquitus Collegia exſtitiſſe, qui poſtea in oppida & ciuitates excreuerint, notius eſt quam vt exemplis demonſtrari debeat. Scripſit CH. 33. An. Dom. 932. & CH. 13. An. Dom. 933.

MANO DIACONVS.

Quo locorum, non habeo compertum. Videtur in Rhætia prima inferioti, cuius fuit Comes, qui Curiæ domicilium habebat, Richuinus ſub Pipino Rege Italiæ. Scripſit CH. 15. An. Dom. 808.

RIFINE SVBDIACONVS S. GALLI.

Scripſit A.D. 869. CH. 18. vice FOLCHARDI PRÆPOSITI, ſub Abbate Hartmoto

B. NOTKERVS BALBVLVS MONACHVS S. GALLI.

De hoc vide Ekkehardum iuniorem in Caſibus Monaſterii cap. 1. 2. 3. & ſeq. & Ekkehardum Minimum in eius Vita. Compoſuit libros complures, quos in Tomo Francico commemoramus. Scripſit CH. 52. An. Dom. 851. CH. 72. eodem anno, CH. 57. An. Do. 865. vice WINIDHARDI MONACHI, non illius, cuius ope conſilio baſilica B. Othmari à Gozperto Abbate inſtituta, vt refert Hepidannus A.D. DCCXXVIIII. Etenim tempora diſcordant. CH. 19. ſcripſit Anno Dom. 879. obiit A.D. 912. vt Hepidannus in Annalib. & Herimannus Contractus in Chron. ſcribunt: homo ſumma ſenectute, & iam ætate pariter ac multis vigiliis cæcus, vt auctor eſt Ekkehardus iunior. Scripſit & Notkerus Piperiſgranum Phyſicus aliquantas chartas, quæ apud Schobingeros ſuperant: Balbuli quidem coætaneus, ſed diſcipulus peritia ſcribendi clarus.

RATPER-

RATPERTVS MONACHVS S. GALLI.

Diximus initio Tomi I. Leuita etiamnum ſcripſit CH. 24. Anno Domini 882. Magiſter Scholæ CH. 20. Anno Domini 902. Nec diu poſt ſenectute confectus obiit.

SIGIBERTVS PRESBYTER S. GALLI.

Scripſit CH. 21. Anno Domini 914. vice NORDPERTI, qui & ipſe S. Galli Monachus non incelebris fuit.

HERIMOTVS MONACHVS S. GALLI.

Scripſit CH. 22. An. Dom. 850. Ex literis apparet, notarium fuiſſe non è multis, & ſcribendi perititiſſimum.

RVADGANGVS.

Fueritne Monachus, non liquet ex carta. Attamen quando Laici non admittebantur ad hæc officia, veriſimilius eſt fuiſſe. Scripſit CH. 23. Anno Domini 863.

WOLFCOZVS.

Et hic profeſſionis nomen nuſquam expreſſit. Quia vero HARTMOTI, qui DECANVS, & tandem Abbas Monaſterii, vicem geſſit, cauſa non eſt cur ambigamus Monachum & ipſum fuiſſe. Scripſit CH. 83. An. Dom. 837. & CH. 26. An. Dom. 847.

ETCHO ARCHIPRESBYTER ET CANONICVS *Conſtantienſis.*

Ex Illuſtri Turgouienſium quorumdam Comitum familia, auctor atq; ſuaſor pacis inter Sanctgallenſes Monachos & Canonicos Conſtantienſes conſtituendæ. Scripſit CH. 28. An. Dom. 879.

WARINGISVS CANCELLARIVS.

Primus Notarius Monaſterii S. Galli ſcripſit CH. 43. An. Dom. 761. CH. 44. & item 67. eodem anno. Poſtea *Cancellarius*, id eſt (vti ſupra docuimus) princeps Scribarum ſeu notariorum factus, ſcripſit CH. 29. An. Do. 773. Et hic omnium primus fuit Monaſterii S. Galli Cancellarius, qui quidem eum ſibi titulum arrogauerit. Nec poſt eum quiſquam à me lectus, qui idem, ſiue nolens ſiue non auſus, vſurpauerit, vſq; tempora Vdalrici Baronis à Saxo, Abbatis magnanimi, qui PRINCIPIS inſignia & appellationem primus à Philippo Imperatore Baſileæ impetrauit, cunctaq; inſtituit officia, quæ Principis dignitatem ſequuntur ac decent.

ANDREAS PRESBYTER.

Locus non exprimitur. An Vinnonenſis, qui vicus eſt in Rhætia Curienſi, vbi contractus iſte confirmatus? Certe videtur. Nam & ſermonis horrida Barbaries, quæ Romaniſmum Rhætiæ primæ ad vnguem refert, & nomina quoq; propria, hominem Rhætum produnt. Sed & Folchuinus emptor Ranguuila ortus in Chartæ dicitur ſuperſcriptione. Quæ villa fuit & eſt in Rhætia prima inferiore, è regione Montisfortis, nõ procul à Rheno in eius dextero latere, ſedes quondam Lantgrauii, id eſt Comitis Prouincialis, cuius Comitatus adhuc reliquiæ ſuperant. Iudicium Prouinciale, quod illic quotannis celebratur, vt in Gloſ. ad Tom. 1. diximus. Scripſit CH. 30. An. Dom. 813.

LAVESO PRESBYTER.

In vico Quaradiues Rhætiæ Curienſis. Prout hæ Chartæ ſcriptæ ſunt, video Laicos & homines imperitos, inter ſe contractuos, fere ad Parochos ſuos inſtrumenti conficiendi cauſa conueniſſe. Deſtituebantur enim notariis: cuius artis imperiti tum erant Laici: quippe ex qua ſoli Sacerdotes & Monachi quæſtum aucuparentur. Scripſit CH. 31. An. Dom. 846.

WILIMANNVS CLERICVS.

In vico Vinnona Rhætiæ Curienſis, Andreæ Presbyteri ſucceſſor. Scripſit CH. 32. An. Dom, 863.

AVDO CLERICVS.

Natione Rhætus, ſuppreſſo loci nomine, Scripſit CH. 35. De anno nihil certi liquet, niſi quod circiter Dccxx. vixerit.

SILVESTER DIACONVS S. GALLI.

Scripſit CH. 36. An. Dom. 742. CH. 37. An. Dom. 744. CH. 38. ſine anno & Rege.

HIRINGVS MONACHVS ET LECTOR Babinihouenſis.

Scripſit CH. 39. An. Dom. 744. & notabilem CH. 58. An. Dom. 745.

LANDARIVS PRESBYTER RAVDINLEImenſis.

In Rhætia Curienſi inferiore, vt ex principio chartæ colligitur. Scripſit CH. 40. An. Dom. 752.

LIVTFREDVS PRESBYTER.

S. Galline an in vico aliquo, non exprimitur. Scripſit CH. 42. Anno Domini 754.

MOATHELMVS CLERICVS.

Scripſit CH. 45. Anno Domini 770. Locus Parochialis non exprimitur.

VSALTO DIACONVS S. GALLI.

Natione Thuregienſis, ſcripſit CH. 46. Anno Dom. 773.

EMICHO.

Quis iſte fuerit, aut quinam *pagus* (quæ vox diſtrictum ſeu territorium notat) *Purihinga*, ſeu (vt in charta 87. ſcribitur) *Burichincas*, æque cum ignariſſimis ſcio: niſi ſi in Rhætia Curienſi aliquis ſit, quod animus auguratur. Scripſit CH. 47. An. Dom. 805.

ADALHARDVS LECTOR S. GALLI.

Scripſit CH 48. An. Dom. 795. *Arguna* (quæ noſtrati vulgo Langenargen) trans lacum Potamicum.

PERNEGARIVS PRESBYTER.

Neq; huius ſiue monaſterium ſiue Parochia exprimitur. Scripſit CH. 49. An. Dom. 802.

ATTO CLERICVS AVGVSTANENSIS.

Scripſit CH. 50. An. Dom. 825. *Munciacum* an eſt München/quod imperiti vocant *Monachium?* Diuinet, qui fauente vtitur Apolline, an Monachium in pago Auguſtouiano ſitum fuerit.

RATBERTVS CONZL.

Non queo nec poſſum diuinare, quid ſibi velit vocabulũ poſterius. Ipſe Ratbertus Briſgouienſis fuit. Scripſit CH. 81. An. Dom. 819. & CH. 51. An. Do. 818. in quibus chartis conſtanter ſcriptum eſt *Hratbertus*, ſicut in aliis vetuſtis codicibus *Heabanus*, *Hradulphus*, *Hratherius*, *Hrichardus*, & id genus ſimilia.

BEBO.

Quia teſtem ſe vocat in re, quæ Monaſterium non obligat, non videtur Monachus fuiſſe. Exſcripſit tantum CH. 52. quam Notkerus Balbulus compoſuit An. Dom. 851.

DODO

DODO MONACHVS S. GALLI.

Scripſit CH. 53. ſine anno & Imperatore. Quæ negligentia haut raro percepit noſtros Monachos. Imperitia ne Legis an inſcientia annorum, haut facile dixerim. Certe Lex Alamannorum expreſſis verbis cauet, *ut ſcriptura non valeat, in qua annus & dies non oſtenditur*, cap. 42. Quod imitatione Iuris Ciuilis eſt introductum.

ALBRICVS PRESBYTER S. GALLI.

Primum Diaconus ſcripſit CH. 54. Ann. Dom. 864. Deinde Presbyter CH. 74. An. Dom. 867. ſub Hartmoto Abbate. Anno Dom. 861. ſubſcripſit CH 55. officio functus Cellerarii, cum Hartmoto adhuc Decano.

ECCHO MONACHVS S. GALLI.

Scripſit CH. 55. An. Dom. 861. Fuit & alius in Monaſterio ECCHO, qui Anno Dom. 909. Æditui, teſte CH. 75. & Anno Dom. 913. Decani officio functus, teſte CH. 21.

WARIMBERTVS LEVITA S. GALLI.

Scripſit CH. 56. Anno Domini 835. cuius etiam aliæ apud nos exſtant chartæ.

AVTVVINGVS LECTOR S. GALLI.

Scripſit CH. 59. Anno Domini 759. ſub Iohanne *Pontifice* (id eſt Epiſcopo) Conſtantienſi & Abbate Monaſterii S. Galli.

VVALDO DECANVS S. GALLI.

Sub eodem Iohanne Epiſcopo & Abbate, regnante Pipino Graſſo, Martelli filio, Rege Francorum, ſcripſit CH. 60. Anno Dom. 760. Fuit & alius WALDO, itidem vt ille, DECANVS, ſub Ottone I. Imperatore, cuius fit mentio in CH. 11. cuiuſque vitam perſtringit Ekkehardus Iunior in Caſibus Monaſterii cap. 15.

ATTO DIACONVS S. GALLI.

Ato & *Atto*, ſicut W*ato* & W*atto*, *Hato* & *Hatto*, indiſcriminatim reperitur in chartis & vetuſtis codicibus. Scripſit CH. 61. Anno Dom. 771.

HADVPERTVS CLERICVS ARGVNENSIS.

Scripſit 62. chartam ſuæ ipſius traditionis, quam de rebus fecit Haddinvillanis & Argunenſibus in Algouia ad lacum Brigantinum, vbi videtur Parochum egiſſe, An. Dom. 771.

MARCELLVS MONACHVS S. GALLI.

Natione Scotus, *Moengal* initio dictus, ab auunculo Marco Epiſcopo, qui Roma rediens ad S. Galli conterranei ſui Monaſterium, illuſtri eius fama perductus, interuiſere voluit, in Monaſterio relictus, & ab eius nomine *Marcellus* nuncupatus, vt ſcribit Ekkehardus Iunior in Caſibus cap. 1. & ſeq. In Schola Clauſtrali collega fuit Notkeri Balbuli, quū Iſo Magiſter Canonicæ præeſſet. Scripſit CH. 63. An. Dom. 847. exſtat penes nos eiuſdem Homilia ſcholaſtica in Lectionem Euangelicam, quàm videtur diſcipulis ſuis in ſchola recitaſſe.

COZPERTVS DIACONVS S. GALLI.

Scripſit CH. 65. (vbi ἐγχωρίως & ex vulgi Alamannico vſu legitur *Cozpreht*) An. Dom. 829. Fuit & alius COZPERTVS MONACHVS, qui ſub Grimaldo Abbate Camerarius ſubſcripſit CH. 78. ſine anno, & ſub eodem Præpoſitus Monaſterii chart. 72. An. Dom. 851. itemq; CH. 75. An. Dom. 879. in qua; ſimiliter in ſuperiori 78. ſcribitur *Cozbertus*. Deniq; ſub Salomone Abbate Portarius ſubſcripſit chartæ 75. An. Dom. 909.

WENILO.

Scripſit CH.68. Anno Dom. 803. ſub Aeginone Epiſcopo Conſtantienſi & Werdone Abbate S. Galli. Profeſſionis ſuæ nomen non expreſſit, neque locum contractus. Fuit Bertholdus iſte Comes Barenſis, qui Comitatus hodie Sulcenſium Comitum eſt poſſeſſio.

RVOCO LAICVS LECTOR S. GALLI.

IN Monaſterio duûm generum *Presbyteros, Diaconos, Lectores*, &c. fuiſſe, iam olim obſeruauit Vadianus, quem vide lib. 1. Eorum alios vocabant *Laicos*, alios *Profeſſos*. Illi extra Monaſterium in domo ſeparata, ſed tamen contigua, habitabant, ab Alamannis appellati *Leyenprieſter*: hi Monachi erant. Ex illo genere fuit Ruodo iſte, & quem primo Tomo dedimus, Cunradus Presbyter S. Othmari. Scripſit CH. 69. Anno Dom. 784. ſub Iohanne Epiſcopo & Abbate. Qui ſignauit *AEgino* ſiue *Agino* (vt in aliis chartis) *Presbyter*, poſtea euectus eſt in Pontificatum Conſtantienſem, ſimul inuaſor atq; incubator Abbatiæ S. Galli eam per vim tenuit, vt ſcribit Ratpertus de caſib. cap. 4.

OTINE.

Non quidem nomen expreſſit profeſſionis; fuiſſe tamen Monachum S. Galli nihil magis ambigo, quam Grimaldum, qui ſignauit, Abbatem. Numquam enim permiſiſſent Monachi, vt alius meſſem meteret in ſuo agro. Scripſit CH. 71. Anno Dom. 851.

PVRGOLFVS MONACHVS ET SVBDIAconus S. Galli.

Scripſit CH. 73. Anno Dom. 979. & CH. 79. An. Dom. 980. Cunzo & Erphricus, qui has chartas conſcribi mandauerunt, ex illuſtri familia Comitum Montisfortis fuere, ſub quorum dominio etiamnum Comitatus Terinangenſis, in proprietate Iohannis Comitis & S. Cæſareæ Maieſt. Conſiliarii, hereditas trium eius filiolorum, Hugonis, Hermanni & Iohannis. Vnde ſtemmatis huius antiquitas debet intelligi, quod ipſos ſeptingentos annos feudatarium fuit Monaſterii S. Galli.

RIPERTVS PRESBYTER S. GALLI.

Siue *Richpertus*, ſcripſit CH. 75. Anno Do. 909. Fuit ante eum & alius Richpertus in Monaſterio, qui Præpoſitus ſubſcripſit CH. 71. An. Dom. 851. & Sacramentarius CH. 18. An. Dom. 869. *Tuotilinus*, qui noſtram hanc chartam ſignauit, Hoſpitarius; eſt Tuotilo ille clariſſimę famæ Monachus, cuius res geſtas deſcribit Ekkehardus Iunior, in de Caſibus cap. 3. & Ekkehardus Minimus in vita Notkeri Balbuli.

ABO PRESBYTER ET MONACHVS S. Iohannis.

Apud Saruneteș in Alpium Toggiarum Monaſterio, cuius Abbas fuit Emezo iſtic. Scripſit CH. 76. Anno Dom. 900. *Iohannesvvilare*, vulgo Jonſchwil/ in Turgouia ſuperiori ſitum eſt, cuius incolæ à nobis Abbatiscellani nominantur. Ex hac autem charta diſcimus, Monaſterium S. Ioannis inde ab initio ſub poteſtate Abbatis S. Galli exſtitiſſe, cui hodieq; manet ſubiectum, & Abbatis vicem Monachus S. Galli gerit, quem Præpoſitum nonnulli, quidam Vicarium appellant.

HAMEDEVS CLERICVS NIBALgauenſis.

Scripſit CH. 77. Anno Dom. 766. *ante Gozpertum Præſidem*, hoc eſt, Lantgrauium, vti ſupra commemorauimus, qui Ranckwilæ *mallis*, id eſt iudiciis, nomine Imperatoris præſidebat.

RIM

RIMIDINGVS PRESBYTER S. GALLI.

Scripſit CH.78. Anno Dom.850. In charta 17. quæ ipſius vicem ſcripta eſt à Theothardo Præpoſito, An.Dom.859.corrupte (opinor) ſcribitur *Remmingus*; melius in charta 28.quam An.Dom.879.ſignauit, *Rimedingus*.

NOTPERTVS ABBAS S. GALLI.

Scripſit CH.86. Anno Dom.161.ſuper fundatione Eccleſiæ ſuæ Abbacellanæ. Huius vitam perſcripſit Ekkehardus Iunior in Caſibus, & Iohannes Srumpfius Chronicor. lib. 5. Videndi Cunradus Fabarienſis & Ioach. Vadianus in Catalogis Abbatum.

HVPERTVS PRESBYTER S. GALLI.

Scripſit CH.87. Anno Domini 773. ſub Carolo Magno Imperatore, cuius tamen nomen ab oſcitante librario fuit omiſſum.

VAVCO RHAETVS, CANCELLARIVS.

Vmfredi Comitis Rhætiarum, ſcripſit CH. 99. Anno Dom. 807. *in curte ad Campos*, id eſt, Matenfeldii (quod eſt oppidium in Rhætia Curienſi) vbi quondam ſingulis annis in menſe Maio ſub tiliis in campis apertis miſſi (placet docendi cauſa vocem illus ætatis vſurpare) Regum Francorum & Imperatorum Romanorum mallos publicos celebrabant. Vnde & nomen inuenit oppidum illud. Nam Maienfeld/Latinis (quorum lingua populus ille tunc vtebatur) eſt, ſi interpreteris. *Maiicampus*. Quo nomine ipſe quoque conuentus annuus *Scabinorum*, ſiue Iudicum, nonnumquam intellegitur, niſi quod eo in ſignificatu, ſere *Magicampus* ſcribatur. Remmingus Præpoſitus monſtroſius adhuc in Excerptis Chronicis pro conuentu Imperiali ſeu Comitiis vſurpat, tralatione à more illo petita. Qua de re in Francicarum rerum Scriptoribus.

Hucuſq; Scriptores Chartarum & Inſtrumentorum exſecuti ſumus: Nunc, qui reſtant, reliquos Auctores eadem tela pertexamus.

IOACHIMVS VADIANVS, COS. SANCgallenſis.

Eius laudes pleno ore decantarunt, Arbogaſtus Strubius Glaronenſis, Conradus Grebelius Tigurinus, Theodorus Beza Vezelius in Epigrammat. Nicol. Reuſnerus in Iconibus: Stumpfius, Keſslerus, Bullingerus, in Chronicis: Huldrichus Zuinglius non ſemel in ſuis operibus: & paſſim viri doctiſſimi quiq;. Vitam ipſius actam libro primo de Viris illuſtribus Heluetiorum exſecuti ſumus, quos propediem, ſi vita & otium contigerit, affectos iam dabimus effectos. Interim vide quæ ſupra Tom.1.& infra Tom.3. annotauimus.

RABANVS MAVRVS ABBAS FVLDENSIS, ET Archiepiſcopus Moguntinus.

Vetus & illuſtris fama de ſanctitate, virtute, ac eruditione huius Epiſcopi fines Imperii Romani peragrauit, adeo vt vita ſanctiſſime honeſtiſſimeque acta eum in Concilio cœleſtium collocarit, in aſtra ſublaturi. Res eius diuinis laudibus ornatunt, ſtudium præſertim artium & doctrinam, Auctor Annalium Fuldenſium locupletius nuper à Frehero noſtro editus, A.D.844. (quem ſecuti ſunt Sigebertus Gemblacenſis, Marianus Scotus, Lambertus Schafnaburgenſis in Chronicis & Vincentius Beluacẽſis lib. 25. Speculi c. 28.) Odilo Abbas Cluniacẽſis ſer. de laude S. Crucis, Trithemius Abbas Spanhaimẽſis lib. de Illuſtrib. viris Germaniæ, & lib. de Scriptorib. Eccleſiaſticis, Iacob. Wimpfelingius in editione librorũ de cruce, Io. Auentinus lib. 4. Conradus Geſnerus in Bibliotheca, Io. Balæus de Scriptorib. Angliæ, Arnoldus Wion lib. 5. Cæſar Baronius Tom. 10 Annaliũ. Hiſtoriã eius ex Rudolpho Presbytero, vetuſto Scriptore, diligenter & accurate conſcripſit idem Trithemius lib. 2. (3. habet Serarius) qui MS. alicubi aſſer-

aſſeruantur; è variis autem & diſperſis auctoribus Gaſpar Bruſchius Catalogis Epiſcoporum Germaniæ, Petrus Merſæus lib. de Epiſcopis & Archiepiſcopis Germaniæ, Iohannes Latomus Decanus Francofurtenſis, Catalogo Epiſcoporum Moguntinenſium, qui apud nos exſtat MS. & deniq; Nicol. Serarius Societatis Moguntinæ Theologus, in Moguntiacar. rer. lib. 6. vbi & opera eius omnia ſingulatim commemorat, quibus nunc & hos duos per me licebit addas. Vitam humanam reliquit A. D. 756. 6. Cal. Nouembr.

VVALAFRIDVS STRABVS, ABBAS AVGIENSIS.

RAbani Mauri in monaſterio Fuldenſi diſcipulus & auditor, hos duos libellos ex magiſtri & Doctoris partim ore excepit, partim ſchedis exſcripſit. Anno ætatis ſuæ 18. carmine reddidit *Viſionem VVettini Monachi* ab Haltone Epiſcopo Baſilienſi & Conſiliario Caroli M. perſcriptam, quam, Deo fauente, inter Scriptores rerum Francicarum videbimus. Abbas fama ingenii & doctrinæ electus, quum prouinciam commendatam pie admodum gubernaret, & ad ſtudia intentum animum tamquam arcum (vt de Appio loquitur Cicero) haberet veluti inutilis, & qui res Monaſterii dilabi pateretur, à fratribus pulſus eſt in exſilium, vt non obſcure ipſemet ſcribit in carmine quodam ad Imperatorem, quod apud nos cum aliis eius epigrammatis exſtat MS. Eadem inuidia apud Fuldenſes laborabat magiſter eius Rabanus, cui & ipſi Abbatia à fratribus fuit abrogata. Eiectus ita Walafridus (cui ab oculorum vitio Strabi vel Strabonis nomen inditum) Fuldenſe repetiit Monaſterium, vbi ſub Rabano tutiorem viueret vitam. Quo in exſilio aut vehementer animi fallor aut Gloſſam ordinariam, quæ neſcio cui *Straboni Anglico* adſcribitur, & Annales Fuldenſes, quos Vtopico *Strabo Fuldenſi* tribuit Trithemius, inſtituit ſimul & perfecit. Trithemii verba in lib. de Illuſtribus viris Germaniæ, hæc ſunt: *Strabus Monachus Fuldenſis, Rabani ſupra dicti Abbatis quondam diſcipulus & notarius, vir certe ipſe doctiſſimus, & tam in diuinis ſcripturis quam in ſecularibus literis ad plenum inſtructus, Theologus, Philoſophus, & Poeta celeberrimus, ingenio promptus & clarus eloquio. Scripſit nonnulla in ſacris voluminibus opuſcula, quibus memoriam ſui poſteritati commendauit. Sed pauca eorum ad notitiam meam peruenerunt. Feruntur autem præcipue commentariorum in Geneſ. lib. 1. in Exodum quoque lib. 1. in Leuiticum lib. 1. & alia multa. Iſte Strabus vir ſtudioſiſſimus, Gloſſam, quam Magiſtralem ſiue Ordinariam vocant, ſuper totam Bibliam primus comportauit ex dictis Sanctorum, Patrum: quam alii poſtmodum adiunctis quibuſdam ampliarunt. Claruit ſub Ludouico & Lothario Imperatoribus, anno Domini DCCCLX.* Idem de Scriptoribus Eccleſiaſticis: *Strabus Monachus Fuldenſis, natione Theutonicus, Rabani Abbatis quondam auditor & ſcriba, vir in diuinis Scripturis eruditus, & in ſtudiis ſecularium literarũ nobiliter doctus, ingenio ſubtilis, & clarus eloquio. Scripſit in ſacris voluminibus expoſitis non pauca opuſcula, in quibus ſe virum doctum exhibens, nomen ſuum cum gloria tranſmiſit ad poſteros. Imitatus itaque magiſtrum ſuum Rabanum Abbatem ſcripſit in Geneſin lib. 1. in Exodum lib. 1. in Leuiticum lib. 1. Libri Leuitici breuiſ. & alia multa. Hic denique Strabus Gloſſam, quæ Ordinaria nunc dicitur, ſuper totam Bibliam ex dictis Sanctorum Patrum primus comportaſſe memoratur; quam alii multis poſtmodum adiunctis ſententiis Patrum ampliarunt. Claruit ſub Ludouico Imperatore, anno Domini* 840. Idem in Chronico Hirſaugienſi, ſub anno DCCCXLVII. *Strabus Monachus Fuldenſis, Rabani auditor & ſcriba, iiſdem claruit temporibus. Qui multa & varia ſcripſit, ſicut in aliis libris de Scriptoribus editis declarauimus. Hic Fuldenſis Monaſterii Chronicam inchoauit, quæ per alios ſuccedentes continuata, non paruum nobis in editione huius operis iuuamen præſtitit.* Hæc ille Iohannes Latomus Catalogo Epiſcoporum Moguntinenſium in Regeberto: *VValafridus Strabo Abbas S. Galli hac ætate, id eſt circa annum 700. ſcripſit ad Regenbertum Patrem; quem hunc Epiſcopum fuiſſe puto. Exſtat opus Tomo 4. Bibliothecæ Patrum, de Exordiis & incrementis Rei Eccleſiaſticæ,* &c. Nicol. Serarius Moguntiacar. rer. lib. 20. cap. 19. *Sed reclamat annorum ratio: VValafridum*

enim

enim illum Trithemius, aliique omnes fuiſſe aiunt Rabani diſcipulum. At Rabanus multo poſt hac Richberti, imo & S. Bonifacii tempora extitit. Quomodo igitur diſcipulus ante magiſtrum annis tot fuiſſet, libroſque tam eruditos ſcripſiſſet? In eodem errore, præter illos quos Tomo primo memorauimus, verſantur Geſnerus in Bibliotheca, Surius de Probatis Sanctorum vitis Tom. 5. Marginus de la Bigne in Bibliotheca Patrum, Ioh. Iacobus Friſius part. 2. Bibliothecæ. Ioannes Lælandus Trithemianis verbis hæc ſubiicit: *Scripſit praterea in Numeros, in libros Regum 4. in Iudith, Heſter, Sapientiam, Eccleſiaſticum, Hieremiam, Machabaeos, Acta Apoſtolorum, Apocalypſim. Ad Ludouicum Cæſarem lib. 1. De officiis Eccleſia lib. 1. Chronicon etiam ſcripſit lib. 1. in Deuteronomium lib. 1. & alia. Claruit anno Dom. 840.* Hæc ille. Chronicon hoc perſuaſus aliquando exiſtimaui eſſe Annales illos Fuldenſes ſub Rabano Mauro ſcriptos, quos P. Pithæus primum, nuper locupletiores Marq. Freherus edidere. Videamus. Nam Trithemii verba ad eam me opinionem perduxerunt. Illud quidem apud me certum exploratumq; eſt, amoeniſſimum illum *Hortulum*, Grimaldo Abbati noſtro inſcriptum, qui anno Domini 841. à Hludouico iuniore Monaſterio præfectus, huius noſtri eſſe Walafridi, vulgo neſcio cuius *Strabi Galli* nomine proſcriptus, qui nequiquam in Gallia ab Ioh. Atrociano eius interprete quæritur. Princeps edidit Ioach. Vadianus cum præfatione, in qua & ipſe, quemadmodum communi fama atq; ſermone accepit, S. Galli Abbatem & ciuitatis ſuæ Principem fuiſſe exiſtimauit. Quem errorem poſtea certior ex Annalibus factus in Antiquitatum libris emendauit. De qua vulgi fama ita ad me in ſuis literis Iodocus Metzlerus monaſterii Supprior: *Strabo Augienſis idem eſt cum VValafrido Abbate. VValafridus enim proprium, Strabo autem ab oculorum vitio cognomen eſt. Eum Trithemius lib. 2. cap. 35. Abbatem S. Galli facit: ſed paſſim reclamatur, & merito. Nam illud manifeſtiſſime falſum eſſe, euincitur ex vita S. Galli. Audiui tamen ex eruditioribus aliquibus noſtris Patribus, quod ex Decano S. Galli Augia ſit creatus Abbas. Quidquid ſit, quia id ſatis certum non eſt, temere nihil aſtruo.* Hæc de Walafrido Strabo eo fuſius exſequenda duximus, quo plures hactenus in errorem pellexerunt. Et quæ quatuor vſq; ficticiis Strabis tributa, ea vnius Walafridi eſſe tum argumentis & annorum rationibus, tum auctoritate virorum doctorum luculenter (opinor.)

Vt contra ſi quis ſentit, nihil ſentiat,

ait in re gemina Volcatius Sedigitus.

RVODEPERTVS MAGISTER ET MONACHVS S. GALLI.

DE hoc præter nomen nihil ad nos peruenit. Nec adeo mihi videbatur ſcriptor idoneus, qui vel numerum faceret in his Antiquitatibus. Vicit tamen Freheri noſtri auctoritas, qui vel ſola Alamannicorum verborum expoſitione delectatus minime reſpuendum auctorem cenſuit. Sunt autem formulæ conſcribendi epiſtolas, quas diſcipulis ſuis in ſchola dictauit.

KERO MONACHVS S. GALLI.

INterpretatio hæc non quidem eo ordine perſcripta eſt in vetuſtiſſima illa membrana, quæ S. Galli in Bibliotheca D. Magni aſſeruatur, in quem nos eam commodioris vſus cauſa redegimus, ſed ἀναλφαβήτως & confuſim, vt quæq; vox prima occurrit in Regula, ita explicatur. Scripſit præterea *Confeſſionem fidei* eodem Alamannico ſermone, & breuem *Expoſitionem in Orationem Dominicam.* Vterq; libellus exſtat in Bibliotheca Schobingerorum S. Galli, commendabiliores antiquitate verborum, quam intellectus facilitate. Floruit ſub Pipino Caroli M. patre & S. Othmaro Abbate, quando nimirum ex Cella S. Galli inſtituta Abbatia, & oblata D. Benedicti Regula, quam iſte videtur barbaris nec linguæ Latinæ admodum peritis Monachis interpretandam ſuſcepiſſe.

CATALOGVS NOMINVM Alamannicorum.

HVius Catalogi auctor & collector ignoratur. Quiſquis fuit, ſcribendi ſimul & pingendi peritiſſimus fuit. Ea eſt membranæ elegantia, ea litterarum conformis ductio, ea deniq; picturarum, quibus, ceu ſæpimentis areolæ, nominum ordine includuntur, delectabilis varietas. Hic quondam fuit in Monaſterii peculio, nunc Schobingerorum eſt hereditas, haut ſcio an ab Vadiano relicta. Nam codicem vidiſſe, ex libro eius ſecundo poteſt euinci, vbi de nominibus veterum Alamannorum de induſtria diſſerit. Vidit eumdem quoq;, integrumq; exinde caput confecit Iohan. Stumpfius Chronicor. lib. 4. Quærat autem quiſpiam, cui bono eſſe poſſit, aut quid tandem nomina ita calluiſſe referat? Multum, mi homo: vel id in primis, vt qui hactenus viri an fœminæ eſſent, ignorabantur, eos tu nunc queas internoſcere. Qua in re ſæpe ab Hiſtoricis & Antiquariis peccatum. Præterea quum multa non raro nomina ex diuerſis inflexionibus diuerſarum quoq; appellationum & originum putarentur, ea nunc paria eademq; eſſe hic te Catalogus docebit.

Et hæc de iſtis.

LEX

LEX ALAMANNORVM

QVAE TEMPORIBVS HLODHARII REGIS CVM PRINCIPIBVS SVIS, ID SVNT XXX. TRIBVS Epiſcopis,& xxxiiii. Ducibus,& Lxx. Duobus Comitibus, vel cætero Populo conſtituta eſt.

Capitvlvm I.

De liberis qui res ſuas ad Eccleſiam Dei tradunt.

SI quis liber res ſuas vel ſemetipſum ad eccleſiam tradere voluerit,nullus habeat licentiam contradicere ei, non Dux, nō Comes, nec vllā perſona,ſed ſpontanea voluntate liceat Chriſtiano homini Deo ſeruire, & de propriis rebus ſuis ſemetipſum redimere.Et qui voluerit hoc facere, per certam de rebus ſuis ad eccleſiam, vbi dare voluerit, firmitatem faciat, & teſtes VI. vel VII. adhibeat, & nomina eorum ipſa carta contineat, & coram ſacerdote, qui ad eccleſiam deſeruit,ſuper altare ponat, & proprietas de ipſis rebus ad ipſam eccleſiam in perpetuum permaneat. Et ſi aliqua perſona, aut ipſe qui dedit, vel aliquis de heredibus eius ipſas res de illa eccleſia abſtrahere voluerit,vel aliquis homo qualiſcumq; perſona hoc præſumpſerit facere, & effectum quem inchoauit non obtineat, & Dei iudicium incurrat & excommunicationem ſanctæ Eccleſiæ, & multam quam carta continet perſoluat, & res illas ex integro reddat, & fredum in publico ſoluat, ſicut Lex habet.

Capit. II.

De liberis qui res ſuas ad Eccleſiam Dei tradunt,& in beneficium ſub vſufructuario accipiunt.

SI quis liber res ſuas ad eccleſiam dederit,& per cartam firmitatem fecerit,ſicut ſuperius dictum eſt, & poſthæc à paſtore eccleſiæ per beneficium ſuſceperit ad victualem neceſſitatem conquerendam diebus vitæ ſuæ, & quod ſpondit perſoluat ad eccleſiam cenſum de illa terra, & hoc per epiſtolam firmitatis fiat,vt poſt eius diſceſſum vllus de heredibus non contradicat. Et ſi contigerit, vt poſt mortem eius,qui dedit illas res, filium relinquat, forſitan ipſe filius vult dicere, quod hereditas paterna ſibi ſit legitima ad poſſedendum, & pater eius non dediſſet nec firmitatem feciſſet, non liceat ei iurare, ſed ipſa carta quam pater eius fecit præſens veniat,& illi teſtes qui manus ſuas in cartam miſerunt, vna cum Presbitero eccleſiæ, ſicut Lex habet, ita teſtificentur, quod ipſi ad præſens fuiſſent,& oculis ſuis vidiſſent,& auribus audiſſent,quod pater eius illas res ad eccleſiam dediſſet & cartam feciſſet, & illos ad teſtes aduocaſſet,hoc per ſacramentum dicant;quod nos veri teſtes ſumus.Poſthæc paſtor eccleſiæ res ſuas poſſedeat,& ille præſumptor, qui cōtradixerat,illam multam quam carta continet ad eccleſiam perſoluat. Si autem illa carta aut arſerit aut perdita fuerit, quam ille homo fecit, tunc liceat illi heredi cum teſtibus nominatis quinque ipſe ſit ſextus, in ipſa eccleſia iurare , quod pater eius nec cartam feciſſet, nec ad illa loca ſancta dediſſet,& ſi hoc præſumpſerit facere, illas res poſſedeat.

CAPIT. III.

De liberis & ſeruis qui ad Eccleſiam confugiunt.

Si quis homo aliquem perſequens fugitiuum aut liberum aut ſeruum, & ipſe inter ianuas eccleſiæ confugerit, nullus habeat poteſtatem per vim abſtrahendi de eccleſia, nec eum infra ianuas eccleſiæ occidendi, ſed ex timore Dei honorem eccleſiæ impendat, & ſacerdotem eccleſiæ interpellet, pro ſeruo ſuo roget ſibi eum reddere, & donet legitimum vuadium, vt illam culpam illi ſeruo conceſſam habeat. Tunc ille Presbiter reddat in pace ſeruum domino ſuo. Si autem Presbiter neglexerit reddere aut contradixerit illum, ſeruum apud ſe illum conteneat & curam de illo habeat, vt exinde fugitiuus non euadat. Et ſi euaſerit, ille Presbiter ſine vlla dilatione perquirat & domino reſtituat: & ſi ipſum inuenire non potuerit, ſimilem ipſius, aut pretium pro eo ſoluat. Si autem vi abſtraxerit, & iniuriam eccleſiæ fecerit, conponat decem & octo ſolidos ad eccleſiam, & fredum ſoluat in fiſcum ſexaginta ſolidos, quia contra legem fecit & eccleſiis honorem non inpendit, & Dei reuerentiam non habuit, & vt alii cognoſcant quod ſit timor Dei in Chriſtianis & honorem eccleſiis impendant.

CAPIT. IIII.

De liberis qui infra ianuas Eccleſia interfecti fuerint.

Si quis liber liberum infra ianuas eccleſiæ occiderit, cognoſcat ſe contra Deum iniuſte feciſſe & eccleſiam Dei polluiſſe, ipſe eccleſiæ quam polluit Lx. ſolidos conponat, & fiſcus fredum adquirat: parentibus autem legitimum werigeldum ſoluat.

CAPIT. V.

De raptoribus qui de Eccleſiis aliquid vi abſtraxerint.

Si quis autem raptor eccleſiæ commendatas res alicuius infra ianuas eccleſiæ vi abſtraxerit & tulerit, homini cuius fuerant, ſicut Lex habet, ita ſoluat: iniuriam autem eccleſiæ, quam per raptum fecit, decem & octo ſolid. conponat.

CAPIT. VII.

De liberis qui de Eccleſia aliquid furauerint.

Si quis res eccleſiæ furauerit & conuictus fuerit, vt ſoluatur, vnicuiq; rei quam furauit tres nouigeldos ſoluat, aut ſeruum, aut ancillam, aut bouem, aut caballum, aut qualecumque animal vel ceteras res, quæ ad eccleſiam Dei pertinent. Si poſt furtum inuentus fuerit, ita ſoluat vt ſuperius ſcriptum eſt: ſi autem negare voluerit, ſecundum qualitatem pecuniæ ita iuret cum ſuis ſacramentalibus in ipſo altare, cui res furtiuas abſtulit, coram ſacerdote vel miniſtro eius quem paſtor eccleſiæ iuſſerit audire ſacramentum.

CAPIT. VII.

De liberis qui ſeruum Eccleſiæ occiderunt.

Si quis ſeruum eccleſiæ occiderit, in triplum conponat, ſicut ſolet ſeruus Regis ita ſoluatur, id eſt Lxv. ſolid. Et ſi eum rapuerit contra legem & vendiderit extra prouinciam, tripliciter eum conponat. Et ſi eum furauerit aliquis, in capite ſemper conſimilem reſtituat, ſi ipſum inuenire potuerit. Alius autem medietatem in auro valente medietatem cum quale pecunia habet ſoluat.

CAPIT. VIII.

De colonis Eccleſiæ occiſis.

Quicumq; liberum eccleſiæ, quem colonum vocant, occiderit, ſicut alii Alamanni ita conponatur.

CAPIT. VIIII.

De eo qui in curte Epiſcopi armatus ingreditur.

Si quis in curtem Epiſcopi armatus contra legem intrauerit, quod Alamanni haiſterahandi dicunt, x. & VIII. ſolid. conponat: ſi infra domum intrauerit, xxx & VI. ſolid. conponat.

CAPIT. X.

De eo qui in Presbiteri curtem armatus ingreditur.

Si autem in Presbiteri curtem, qui in parrochia poſitus eſt ab Epiſcopo, contra legem armatus intrauerit, ſicut ſuperius diximus, ſicut ſolet aliis Alamannis conponere, ita Presbitero tripliciter conponat.

CAPIT. XI.

De his qui Epiſcopo aliquam iniuriam fecerint.

Si quis Epiſcopo aliquam iniuriam fecerit vel plagauerit vel fuſtauerit vel mancauerit, omnia tripliciter conponantur, ſicut ceteri parentes eius conpoſitionem habebunt: ac ſi melius dicamus, ſicut & Ducem ita in omnibus eum conponat. Et ſi occiſus fuerit, ſicut & illum Ducem ita eum ſoluat aut Regi aut Duci aut ad Eccleſiam vbi paſtor fuit.

CAPIT. XII.

De his qui Presbitero parrochiano iniuriam intulerint.

Si quis Presbiterum parrochianum iniuriauerit aut fuſtauerit aut mancauerit, vel qualemcumq; ei iniuriam tulerit, in triplum conponatur, & ſi eum occiderit, DC. ſolid. eum ſoluat aut ad Eccleſiam vbi ſeruiuit, aut ad Epiſcopum, de cuius parrochia fuit.

CAPIT. XIII.

De his qui Diacono aliquam iniuriam fecerint.

Si quis Diacono, qui euangelium coram Epiſcopo legit & reueſtitus ante altare officio fungitur, ſi quis autem eo aliquam iniuriam fecerit, vel eum fuſtauerit, vel plagauerit, vel mancauerit, tripliciter conponatur: & ſi eum occiderit, CCC. ſolid. conponat.

CAPIT. XIV.

De his qui Monacho aliquam iniuriam intulerint.

Monachus autem, qui ſub regula in monaſterio conuerſatus fuerit, & ab aliquo aliquas iniurias, ſicut ſuperius diximus, paſſus fuerit ita vt Diaconus ſimiliter conponatur.

CAPIT. XV.

De his qui Clerico aliquam iniuriam fecerint.

Clerici autem, ſicut ceteri parentes eorum, ita conponantur. Si autem clericus, qui in gradu in eccleſia publicam lectionem recitat, vel gradale vel alleluia coram Epiſcopo in publico cantauerit, aliquam iniuriam paſſus fuerit, ſicut ſuperius diximus conponatur, quomodo parentes eius conponuntur, & tertia pars ſuper hæc addatur in conpoſitione.

CAPIT. XVI.

De liberis, qui ad Eccleſiam dimiſſi ſunt, ſi occidantur.

Liberi, qui ad eccleſiam dimiſſi ſunt liberi vel per cartam libertatem acceperunt, ſi occidantur, LXXX. ſolid. ſoluantur eccleſiæ vel filiis eius.

CAPIT. XVII.

De ancilla libera dimiſſa ſi poſtea ſeruo ſe coniunxerit, & de Alamanna quæ ſeruo nupſerit.

Si ancilla libera dimiſſa fuerit per cartam aut in eccleſia, & poſthæc ſeruo nupſerit eccleſiæ, ancilla permaneat. Si autem libera Alamanna ſeruo eccleſiæ nupſerit, & ſeruile opus ancillæ contradixerit, abſcedat. Si autem ibi filios vel filias generauerit, Ipſi ſerui & ancillæ permaneant, poteſtatem ad exeundum non habeant. Illa autem mater eorum, quando exire voluerit, ante tres annos liberam poteſtatem habeat. Si autem tres annos indurauerit opus ancillæ, & parentes eius non exadoniauerint eam vt libera fuiſſet nec ante Ducem, nec ante Comitem, nec in publico mallo tráſactis tribus KAL. Marcias, poſthæc ancilla permaneat in perpetuum, & quiqui ex ea nati fuerint ſerui & ancillæ ſint.

CAPIT. XVIII.

Vt nullus laicus rem Eccleſiæ abſque carta præſumat poſſidere.

Res eccleſiæ de laicis abſq; carta nullus præſumat poſſedere. & ſi cartam non oſtenderit quod cóparaſſet à paſtore eccleſiæ, poſſeſſio ſemper ad eccleſiam perteneat.

CAPIT. XVIIII.

Vt presbiter res vel mancipia Eccleſiæ poteſtatem vendendi non habeat.

Nullus Presbiter nec aliquis paſtor Eccleſiæ poteſtatem habeat vendendi eccleſiaſticam terram, niſi contra aliam terram; nec mancipium, niſi aliũ mancipium reciperit. Et ſi concambium fecerit, aut de mancipio aut de terra, ſemper epiſtulam firmitatis faciat, vt contentio non fiat, nec eccleſia perdat quod legitime poſſedere debeat.

CAPIT. XX.

De his qui Eccleſiæ ſeruum aut ancillam ſuſciperint fugitiuos.

Si quis mancipium eccleſiæ, aut ſeruum aut ancillam, fugitiuum ſuſceperit, & poſt requiſitionem aut ipſe Presbiter requirat, aut miſſus eius legitimus, & ille neglexerit reddere & contra legem anteſteterit, ſicut ſolet aliis Alamannis conponere ita & tripliciter conponat, & quicquid eccleſiæ contra legem fecerit omnia tripliciter conponat, ſicut lex habet.

CAPIT. XXI.

Qualiter ſerui Eccleſiæ tributa ſoluere debeant.

Serui enim eccleſiæ tributa ſua legitime reddant quindecim ſiclas de ceruiſa, porcum valentem tremiſſe vno, panem modia duo, pullos quinq;, oua viginti. Ancillæ autem opera inpoſita ſine neglecto faciant, ſerui dimidium ſibi & dimidium in dominico aratiuum reddant, & ſi ſuper hæc eſt ſicut ſerui eccleſiaſtici ita faciant, tres dies ſibi & tres in dominico.

CAPIT.

Capit. XXII.

De ſeruis Eccleſiaſticis ſi ad Epiſcopum aut ad iudicem ſuum venire diſpexerint.

Liberi autem Eccleſiaſtici, quos colonos vocant, omnes ſicut & coloni Regis ita reddant ad eccleſiam. Si quis legitime tributum anteſteterit, per iuſſionem iudicis ſui ſex ſolidis ſit culpabilis. Et opera quæq; impoſita ei fuerint, ſecundum mandatum aut quomodo Lex habet ſi non adimpleuerit, ſex ſolidis ſit culpabilis. Et ſi ſigillum aut ſignum qualecumq; iudex per iuſſionem domini ſui tranſmiſerit, & eum venire iuſſerit aut ambulare in aliquam vtilitatem, & ille neglexerit, ſex ſolidis ſit culpabilis. Si autem ſigillum Epiſcopi neglexerit aut ad veniendum aut ad ambulandum vbi iuſſerit, duodecim ſolidis ſit culpabilis.

Capit. XXIII.

De eo qui mortem Ducis conſiliatus fuerit.

Si aliquis homo mortem Ducis conſiliatus fuerit, & inde conuictus fuerit, aut vitam perdat aut ſe redimat, ſicut Dux aut Principes populi iudicauerint. Et ſi iurare voluerit, cum duodecim nominatis iuret in Eccleſia coram Duce aut quem ille miſerit.

Capit. XXIV.

De homine qui gentem extraneam infra prouinciam inuitauerit.

Si homo aliquis gentem extraneam infra prouinciam inuitauerit, vt ibi prædam vaſtent hoſtiliter vel domos incendant, & de hoc conuictus fuerit, aut vitam perdat aut in exilium eat vbi Dux miſerit, & res eius infiſcentur in publico.

Capit. XXV.

De his qui in exercitu litem commiſerint.

Si quis in exercitu litem commiſerit, ita vt eum clamore populus concurrat cum armis, & ibi pugna orta fuerit inter proprium exercitum, & aliqui ibi occiſi fuerint, ipſe homo qui hęc commiſit aut vitam perdat aut in exilium eat, & res eius infiſcentur in publico: & illi alii, qui ibi aliquid commiſerunt aut fecerunt, omnia ſicut Lex habet tripliciter ſoluant.

Capit. XXVI.

De his qui in exercitu aliquod furtum fecerint.

Si quis in exercitu, vbi Rex ordinauerit, aliquod furtum fecerit, nouem vicibus nouigeldos ſoluat quicquid inuolatus fuerit. Si autem Dux exercitum ordinauerit, & in illo fiſco aliquid furauerit, tres nouigeldos ſoluat. & ſi iurare voluerit, ſecundum qualitatem pecuniæ iuret.

Capit. XXVII.

De eo qui Sigillum aut mandatum Ducis neglexerit.

Si quis ſigillum Ducis neglexerit aut mandatum vel ſignum qualecumque quod mandauerit, duodecim ſolidis ſit culpabilis, & ſi negare voluerit quod ad illum nuntius non perueniſſet, cum quinq; nominatis iuret, ſi eum ſacramentum Dominus præbere voluerit. Si autem ſigillum Comitis neglexerit vel mandatum, cum ſex ſolidis conponat. Si autem centutionis ſigillum aut mandatum neglexerit, tribus ſolidis ſit culpabilis: aut ſi negare voluerit, quod ad illum nuntius non perueniſſet, ſecundum quod debuit ſoluere ita iuret.

CAPIT. XXVIII.

De eo qui in curte ducis hominem occiderit.

Si quis in curte Ducis hominem occiderit aut illic ambulantem aut inde reuertêtem, triplici vveregeldo eum ſoluat propter hoc, quod præceptum Ducis tranſgreſſus eſt, vt vnuſquiſq; homo pacem habeat ad dominum ſuum veniendo & de illo reuertendo, & nullus præſumat hominem de Duce venientem aut ad illum ambulantem in itinere inquietare, quamuis culpabilis ſit. & ſi præſumpſerit, quicquid ei fecerit aut occiderit aut ille viuens euaſerit aut placatus fuerit, ſemper tripliciter conponat. & ſi ad Comitem perrexerit, & ibi vel occiſus vel placatus fuerit, ille qui hoc fecit omnia tripliciter conponat.

CAPIT. XXVIIII.

De eo qui miſſum Ducis infra prouinciam occiderit.

Si quis miſſum Ducis infra prouinciam occiderit, tripliciter eum ſoluat ſicut Lex habet. ſi negare voluerit, quod non feciſſet, ſicut Lex habet ita iuret cum XII. nominatis & aliis XII. electis.

CAPIT. XXX.

De eo qui in curte Regis furtum commiſerit.

Si quis in curte Regis furtum alicui fecerit, dupliciter conponat cui furtum fecit, & LX. ſolid. pro fredo in publico ſoluat. Si ſeruus alienus hoc in curte Ducis fecerit, dominus eius aut redimat eum quantum valet, aut ipſum reddat.

CAPIT. XXXI.

De eo qui res Ducis furauerit.

Si quis de rebus, quæ ad Ducem pertinent, aliquid furatus fuerit, ter nouigeldos conponat, & ibi fredum non reddat, quia res dominicæ ſunt, & tripliciter conponuntur.

CAPIT. XXXII.

De fœminis quæ in miniſterio Ducis ſunt.

Si fœminis: quæ in miniſterio Ducis ſunt, aliquid contra legem factum fuerit, qui hoc fecerit omnia tripliciter eis conponat, quod aliis Alamannorum fœminis ſimpliciter conponere debeat.

CAPIT. XXXIII.

De eo qui præſumpſerit infra prouinciam res Ducis hoſtiliter inuadere.

Si quis præſumpſerit infra prouinciam hoſtiliter res Ducis inuadere, & ipſas talare, & poſth æc conuictus fuerit, quicquid ibi tullutum fuit, mancipia, pecunia, omnia tripliciter reſtituat, & inſuper vveregeldum ſuum Duci conponat, quia contra legem fecit. Et quanti liberi ſunt illum ſecuti & ibi raptores fuerunt, & inde conuicti fuerint, vnuſquiſq; LX. ſolid. Duci conponat, & quicquid ibidem tulit, ſemper tripliciter reſtituat.

CAPIT. XXXIV.

De filio Ducis qui contra patrem ſuum ſurrexit.

Si quis Dux habet filium contumacem & malum, qui rebellare conetur contra ipſum patrem ſuum per ſtultitiam ſuam, vel per conſilium malorum hominum, qui volunt diſſipare prouinciam, & hoſtiliter ſurrexerit contra Patrem ſuum dum adhuc Pater eius potens eſt & vtilitatem Regis po-

teſt facere, id eſt exercitum gubernare, equum aſcendere, vtilitatem Regis implere, & Filius eius eum vult dishonorare aut per raptum regnum eius poſſedere, non obteneat quod inchouit: & ſi Pater eius eum vicerit & adpræhendere potuerit, in ſua ſit poteſtate, aut exilieteum de prouincia aut vbicumque tranſmittat eum aut Regi Domino ſuo, & de hereditate paterna amplius ad eum nihil pertineat, quia inlicitam rem contra patrem ſuum fecit. Et ſi fratres habuerit, ipſi fratres inter ſe per voluntatem Regis diuidant hereditatem Patris eorum: Illi autem, qui rebellauit contra patrem ſuum, non dent portionem inter ipſos, & ſi amplius non fuerit niſi ille vnus, qui rebellauit, tunc illa hereditas, quam ille Dux habuit, poſt mortem eius in poteſtatem Regis ſit, cui vult donet, aut illi filio Ducis qui rebellauit, ſi potuerit per ſeruitium hoc ad pedes Regis conquirere, aut ſi alii vult dare in ſua ſit poteſtate.

CAPIT. XXXV.

De conuentu vt ſecundum antiquam conſuetudinem fiat.

CONuentus autem ſecundum conſuetudinem antiquam fiat in omni centena coram Comite aut ſuo miſſo & coram Centenario. Ipſum placitum fiat de Sabbato in ſabbatum, aut quali die Comis aut Centenarius voluerit, à ſeptem in ſepté noctes quando pax parua eſt in prouincia. Quando autem melior, poſt XIIII. noctes fiat cōuentus in omni centena, ſicut ſuperius diximus. Et ſi quis alium mallare vult de qualecumque cauſa in ipſo mallo publico debet mallare ante iudicem ſuum, vt ille iudex eum diſtringat ſecundum legem, & cum iuſtitia reſpondeat vicino ſuo, aut qualiſcumque perſona eum mallare voluerit. In vno enim placito mallet cauſam ſuam: in ſecundo, ſi vult iurare, iuret ſecundum conſtitutam legem. Et in primo mallo ſpondeat ſacramentales & fideiuſſores præbeat, ſicut Lex habet, & vvadium ſuum donet miſſo Comitis vel illo Centenario qui præeſt, vt in conſtituto die aut legitime iuret, aut ſi culpabilis eſt conponat, vt per neglectum non euadat, & ſi euaſerit LX. ſolđ. de fredo ſit ſemper culpabilis. Ille autem diſtringat, vt neglectum non fiat, nec pauperes patiantur iniuriam, nec ſint ſine lege, nec maledicant Ducem nec populum terræ, ſed in omnibus ſit diſciplina, vt qui rebelles ſunt de malis ſe abſtineant, & qui boni ſunt pacem poſſedeant. Si quis autem libet ad ipſum placitum neglexerit venire, vel ſemetipſum non præſentauit aut Comiti aut Centenario aut miſſo Comitis in placito, XII. ſolđ. ſit culpabilis, qualiſcumque perſona ſit, aut vaſſus Ducis aut Comitis, aut qualis perſona nemo neglegat ad ipſum placitum venire, vt in ipſo placito pauperes conclament cauſas ſuas, & quod in vno placito finiri non potuerit, in alio finiatur, vt ſine ira Dei ſit defenſa patria, & illi rebelles qui vſque modo raptum fecerunt, amplius poteſtatem faciendi nō habeant. Et ſi eſt talis perſona, quam Comis in placito vel Centenarius vel miſſus Comitis diſtringere non poteſt, tunc eum Dux legitime diſtringat, pluſq; quærat Deo placere quam homini, vt nullum neglectum in animam Ducis requiratur.

CAPIT. XXXVI.

De mancipiis ne foris prouincia vendantur.

MANCIPIA foris prouincia nemo vendat nec in paganos nec in Chriſtianos, niſi iuſſio Ducis fuerit. Infra prouinciam vbi neceſſitas eſt vnuſquiſque de mancipio ſuo poteſtatem habeat ſecundum Legem iudicandi. Foris terminum autem captiuum faciendi poteſtatem non habeat.

habeat. Si autem fecerit, & inde conuictus fuerit, poſt conuentum noſtrum quod conplacuit cunctis Alamannis, & aliquis hoc præceptum tranſgredere voluerit, illud pretium quod obtulit de proprio ſuo mancipio perdat, & inſuper fredum quem Lex habet conponat.

CAPIT. XXXVII.

De eo qui die Dominico opera ſeruilia fecerit.

Die Dominico nemo opera ſeruilia præſumat facere, quia hoc lex prohibuit & ſacra ſcriptura in omnibus contradicit. Si quis ſeruus in hoc vitio inuentus fuerit, vapuletur fuſtibus: liber autem corripiatur vſq; ad tertiam vicem. Si autem poſt tertiam correptionem in hoc vitio inuentus fuerit & Deo vacare die Dominico neglexerit & opera ſeruilia fecerit, tunc tertiam partem de hereditate ſua perdat. Si autem ſuper hæc inuentus fuerit, vt diei Dominico honorem non inpendat, & opera ſeruilia fecerit, tunc coactus & conuictus coram Comite, vbi tunc Dux ordinauerit, in ſeruitium tradatur, & quia noluit Deo vacare, in ſempiternum ſeruus permaneat.

CAPIT. XXXVIII.

De inlicitis Nuptiis.

Nuptias prohibemus inceſtas. Itaque vxorem habere non liceat ſocrum, nurum, priuignam, nouercã, filiam fratris, filiam ſororis, fratris vxorem, vxoris ſororem. Filii fratrum, filii ſororum inter ſe nulla præſumptione iungantur. Si quis contra hoc fecerit, à loci iudicibus ſeparetur, & omnes facultates amittat, quas fiſcus adquirat. Si minores perſonæ ſunt, quæ ſe inlicita coniunctione polluerunt, careant libertate, ſeruis fiſcalibus adgregandæ ſunt.

CAPIT. XXXVIIII.

De patricidiis & fratricidiis.

Si quis homo volens occidere patrem ſuum, aut patruum ſuum, aut fratrem ſuum, aut auunculum ſuum, aut filium fratris ſui, aut filium auunculi ſui, aut matrem ſuam, aut ſororem ſuam, cognoſcat ſe contra Deum egiſſe, & ſecundum iuſſionem Dei fraternitatem non cuſtodiſſe, & in Deum grauiter deliquiſſe, & coram omnibus parentibus eius res eius infiſcentur, & nihil ad heredes eius pertineat amplius: pœnitentiam autem ſecundum Canones agat.

CAPVT XL.

Vt nullus cauſam audire præſumat niſi qui à duce conſtitutus eſt.

Nullus cauſas audire præſumat, niſi qui à Duce per conuentionem populi iudex conſtitutus eſt, vt cauſas iudicet, qui nec mentioſus nec periurator, nec munerum acceptor ſit, ſed cauſas ſecundum legem veraciter iudicet ſine acceptione perſonarum, & timens Deum ſit, & ſi iuſtum iudicauerit, credat ſe apud Deum mercedem recipere & laudem apud homines bonam poſſedere.

Si autem per cupiditatem aut per inuidiam alicuius aut per timorem contra legem iudicauerit, cognoſcat ſe deliquiſſe, & XII. ſolid. ſit culpabilis cui iniuſte iudicauit: & quod per illum damnum paſſus eſt iniuſte, ille iudex reſtituat. Si autem ille, qui iudicium audire debet, illius qui ad iudicandum conſtitutus eſt iudicium contempnit dum ille iuſte iudicauerit, & dedignet eum audire, & ſpernit eum & arguit coram aliis & dicit; non recte iudicas, dum ille recte iudicat: & ſi hoc ab aliis iudicibus inquiſitum fuerit, quod ille iuſte iudicauit, ille contemptor, qui iudici iniuriam fecit, ſoluat XII. ſolid. iudici illi, & poſt hæc

poſthæc non contempnat audire iuſtum iudicium, quia ſic conuenit Duci & omni populo in publico concilio.

CAPIT. XLI.

De eo qui ſæpe interpellatus ante Ducem de qualicumque euidenti cauſa, & conuictus fuerit, ne ad iuramentum permittatur.

Si quis interpellatus ante Ducem de qualicumque cauſa quod iam manifeſtum eſt tribus vel quattuor teſtibus aut de homicidio aut de furtu aut de aliquo neglectu, quod illi teſtantur, qui boni teſtimonii ſunt in plebe, non periuratores, nec fallaces, nec pecuniarum acceptores, ſed veritatem volunt dicere, cognoſcat hoc iudex, quod tunc licentiam ille homo qui mallatur ante eum de cauſa illa poteſtatem iurandi non habeat, ſed ſicut Lex habet in hoc iudicio perſoluat, vt propter ſuam nequitiam alii qui volunt Dei eſſe non ſe periurent, nec propter culpam alienam ſemetipſos perdant. Teſtis enim, qui iam conuictus fuit quod mendacium ſemel aut bis aut ter teſtificatus ſit, amplius ad teſtimonium non accipiatur.

CAPIT. XLII.

Vt ſcriptura non valeat, in qua annus & dies non oſtenditur.

Scriptura non valeat, niſi in qua annus & dies euidenter oſtenditur.

CAPIT. XLIII.

De libero qui alteri libero crimen mortale inpoſuerit.

Si quis liber libero crimen aliquod mortale inpoſuerit, & ad Regem aut ad Ducem eum accuſauerit, & inde probata res non eſt niſi quod ipſe dicit, liceat illi alio cui crimen inpoſuit cum tracta ſpata ſe idoniare contra illum alium. De minoribus autem culpis ſicut Duci placet ita fiet inter eos.

CAPIT. XLIIII.

De Rixis quæ ſæpe fieri ſolent in populo.

Si qua rixa orta fuerit inter duos homines aut in placito aut in campo, & vnus alium occiderit, & poſtea fugit ille qui occidit, & illi pares ſecuntur eum vſque in domum ſuam cum armis, & infra domum percuſſorem occiderint, cum vno vvirgeldo ſoluant eum. Si autem in campo vbi prius pugna orta fuit ibi reſtant ſuper mortuum ſuum, & non ſunt ſecuti in domum, & poſtea mittunt in vicinio & congregant pares & pauſant arma ſua loſum, & poſtea hoſtiliter ſequuntur eum in domo , & ſi eum occiderint, nouem vvergeldos conponant.

CAPIT. XLV.

De libero qui liberum extra terminos vendiderit.

Si quis liber liberum extra terminos vendiderit, reuocet eum infra prouinciam & reſtituat eum libertati, & XL. ſolid. conponat. Si autem reuocare eum non poterit, cum vveregeldo eum parentibus ſoluat, id eſt LXXX. ſolid. ſi heredem dereliquit: ſi autem heredem non reliquit, cum CC. ſolid. conponat.

CAPIT.

CAPIT. XLVI.

De eo qui fœminam ingenuam extra Marcam vendiderit.

Si quis fœminam liberam extra Marcam vendiderit, reuocet eam ad priſtinam libertatem, & Lxxx. ſolid. conponat. Si autem reuocare non poteſt, cum cccc. ſolid. conponat.

CAPIT. XLVII.

De libero qui liberum hominem vel fœminam liberam infra prouinciam vendiderit.

Si quis liberum infra prouinciam vendiderit, reuocet eum in priſtinam libertatem, & cum XII. ſolid. conponat. Si autem fœminam liberam infra prouinciam vendiderit reuocet eam ad priſtinam libertatem, & cum XXIIII. ſolid. conponat.

CAPIT. XLVIII.

De eo qui hominem occiderit & eum morttodum fecerit.

Si quis liberum occiderit, quod Alamanni morttodo dicunt, VIIII. Weregeldos ſoluat, & quicquid ſuper eum arma vel rauba tulit omnia ſicut furtiua conponat. De fœminis autem ſi ita contigerit, dupliciter conponat, id eſt XVIII. vveregeldos. veſtimenta aut quod ſuper eam tulit velut furtiua conponat.

CAPIT. XLIX.

De eo qui Liberum de terra effodierit.

Si quis liberum de terra effodierit, quicquid ibi tulerit, nouem geldos reſtituat, & XL. ſolid. conponat. Fœminam autem cum LXXX. ſolid. conponat, ſi eam effodierit. Res autem quas tulerit ſicut furtiua conponat. Si ſeruum effodierit de terra, cum XII. ſolid. conponat, & ancillam ſimiliter.

CAPIT. L.

De libero qui alterius vxorem tulerit.

Si quis liber vxorem alterius contra legem tulerit, reddat eam & cum Lxxx. ſolid, conponat. Si autem reddere noluerit, cum cccc. ſolid. conponat eam: & hoc ſi maritus prior voluerit, & ſi antea mortua fuerit, quam maritus eam quæſierit, cum cccc. ſolid. conponat. Si autem ille raptor, qui eam accepit ſibi vxorem, ex ea filios aut filia antequam ſoluat habuerit, & ille filius mortuus fuerit aut illa filia, illi priſtino marito illum filium cum vveregeldo ſoluat: ſi autem viui ſunt, non ſunt illius qui eos genuit, ſed ad illum priorem maritum mundio perteneat.

CAPIT. LI.

De eo qui ſponſam alterius acciperit.

Si quis ſponſam alterius contra legem acciperit, reddat eam & cum cc. ſolid. conponat: ſi autem reddere noluerit, ſoluat eam & cum cccc. ſolid. etiamſi mortua fuerit ſub eo.

CAPIT. LII.

De eo qui ſponſam ſuam dimiſerit & aliam duxerit.

Si quis filiam alienam diſponſatam dimiſerit & aliam duxerit, conponat eam quod diſponſauit & dimiſit cum XL. ſolid. & cum XII. ſacramentalis iuret cum V. nominatis & VII. aduocatis, vt pro nullo vitio nec temptatam eam habuiſſet, nec vitium in illa inueniſſet, ſed amor de alia eum adduxit vt illam dimiſiſſet & aliam habuiſſet vxorem.

CAPIT.

Capit. LIII.

De eo qui filiam alienam non diſponſatam acceperit.

SI quis filiam alterius non deſponſatam acceperit ſibi vxorem, ſi pater eius eam requirit, reddat eam & cum X L. ſolid. eam conponat. Si autem ipſa fœmina ſub illo viro mortua fuerit antequam illi mundium apud patrem adquirat, ſoluat eam patri eius CCCC. ſolid. Et ſi filios aut filias genuit ante mundium & omnes mortui fuerint, vnumquemque cum weregeldo ſuo conponat patri fœminæ.

Capit. LIIII.

De vxore marito ſine filiis relicta.

Si quis liber mortuus fuerit, & relinquit vxorem ſine filiis aut filiabus, & de illa hereditate exire voluerit nubere ſibi alio coæquali, ſequatur eam dotis legitima, & quicquid parentes eius legitime placitauit, & quicquid de ſede paterna ſecum adtulit, omnia in poteſtate habeat auferendi quod non manducauit aut non vendidit. Dotis enim legitima X L. ſolid. conſtat aut in auro aut in argento aut in mancipiis aut in qualicumque re quam habet ad dandum.

Capit. LV.

De eo qui proximi ſui defuncti vxori ſine filiis relictæ dotem contradixerit.

Si autem proximus mariti defuncti contradicere ipſam dotem illi mulieri voluerit, quod lex non eſt illa ſequatur cum ſacramento cum nominatis V. aut cum ſpata tracta, pugna duorum. Si poteſt adquirere aut per ſacramentum aut per pugnam, illa pecunia poſt mortem mulieris retro numquam reuertatur, ſed ille ſequens maritus aut filii eius vſque in ſempiternum poſſedeant. Si autem ipſa fœmina dixerit, maritus meus dedit mihi morgangheba, conputat quantum valet, aut in auro aut in argento aut in mancipiis, aut in equo pecuniam X I I. ſolid. valentem: tunc liceat illi mulieri iurare per pectus ſuum, & dicat quod maritus meus mihi dedit in poteſtate, & ego poſſedere debeo. hoc dicunt naſthait.

Capit. LVI.

De hereditate duarum ſororum, quæ abſque fratribus poſt mortem patris relictæ ſunt.

Si autem duæ ſorores abſque fratre relictæ poſt mortem patris fuerint, & ad ipſas hereditas paterna pertingat, & vna nupſerit ſibi coæquali libero, alia autem nupſerit aut colono Regis aut colono Eccleſiæ; illa, qui illo libero nupſit ſibi coæquali, teneat terram patris eorum: res enim alias æqualiter diuidant, illa enim, qui illo colono nupſit, non intret in portionem terræ, quia ſibi coæquali non nupſit.

Capit. LVII.

De eo qui mulierem in itinere vadentem denudauerit, aut cum ea mœchauerit.

Si qua libera fœmina vadit in itinere ſuo inter duas villas, & obuiauit eam aliquis, per raptum denudat caput eius, cum V I. ſolid. conponat. & ſi illam denudauerit, vt genitalia eius appareant vel poſteriora, cum X I I. ſolid. conponat. Si autem cum ea fornicauerit contra voluntatem eius, conponat ſol. X L. Si autem mulieri hæc fecerit, omnia dupliciter conponat, ſicut ante diximus de virgine.

Capit. LVIII.

De eo qui alium percuſſerit aut vulnerauerit.

Si quis alium periram percuſſerit, quod Alamanni pulislach dicunt, cum vno ſolido conponat. Si autem ſanguinem fuderit ſic vt terram tangat, conponat ſolido vno & ſemiſſe. Si enim percuſſerit eum vt teſta appareat & radatur, cum tribus ſolidis conponat. Si autem de capite os fractum tulerit de plaga, ita vt ſuper publica via lata X X. & I I I I. pedes in ſcuto ſonauerit, illud os cum V I. ſolid. conponat. Si autem ipſum os medicus perdit, & non poteſt eum præſentare, tunc duos teſtes adhibeat, qui hoc vidiſſent, quod de illa plaga os tuliſſet, aut ille medicus hoc conprobet quod verum fuiſſet quod de ipſa plaga os tuliſſet. Si autem teſta tranſcapulata fuerit, ita vt ceruella appareant vt medicus cum pinna aut cum fanone ceruella tetigit, cum X I I. ſolid. conponat. Si autem ex ipſa plaga ceruella exierint, ſicut ſolet contingere vt medicus cum medicamento aut ſirico ſtuppauit & poſtea ſanauit & hoc probatum fuerit quod verum eſt, cum X L. ſolid. conponat.

CAPIT. LVIIII.

De eo qui alteri aurem abſciderit.

Si quis alteri aurem abſciderit & non exſurdauerit, X I I. ſolid conponat. Si autem ſic abſciderit profundo & eum exſurdauerit, X L. ſolid. conponat. Si enim medietatem auris abſciderit, quod orſcardi Alamanni dicunt, cum V I. ſolid. conponat.

CAPIT. LX.

De eo qui palpebras alterius maculauerit.

Si enim ſuperior palpebra maculata fuerit vt claudi non poſſit, cum V I. ſolid. conponat. Si enim ſubterior maculata fuerit, vt lacrimas contenere non poſſit, cum X I I. ſolid. conponat Si enim viſus tactus fuerit in oculo, ita vt quaſi vitrum remaneat, X X. ſolid. conponat. Si autem ipſe viſus foris exit & milus, X L. ſolid. conponat.

CAPIT. LXI.

De nare tranſpuncta.

Si enim naſus tranſpunctus fuerit, cum V I. ſolid conponat. Si enim ſummitas naſi vt mucus contenere non poſſit, abſciſus fuerit, cum X I I. ſolid. conponat. Si autem totus à preſſo abſciſus fuerit, cum X L. ſolid. conponat.

CAPIT. LXII.

De labiis maculatis.

Si enim labium ſuperius alicuius maculauerit, ita vt dentes appareant, cum V I. ſolid. conponat. Si ſubterius vt ſalibum contenere non poſſit, cum XII. ſolid. conponat. Si enim aliquis alio vno ictu duos dentes ſuperiores excuſſerit primos cum V I. ſolid. conponat. Et ſi bis vnum de ipſis duobus excuſſerit, cum V I. ſolid. conponat Si autem dentem abſciderit quem marchzan dicunt Alamanni, cum I I I. ſolid. conponat. De aliis vero qualemcumque excuſſerit, vnumquemque cum vno ſolido conponat. De ſubterioribus vero duobus primis ſi alicui excuſſerit, cum X I I. ſolid. conponat, ſi vno ictu fecerit : ſi autem vnum ex ipſis excuſſerit duobus ictibus, cum XII. ſolid. conponat.

CAPIT. LXIII.

De lingua abſciſa & de vulneribus in facie factis.

Si autem lingua tota abſciſa fuerit, X L. ſolid. conponat. ſi autem media, vt aliquid intellegatur quod loquitur, cum X X. ſolid. conponat. Si autem aliqua plaga in facie alicuius facta fuerit, quam capilli vel barba non cooperiant, V I. ſolid. conponat. Si autem collus tranſpunctus fuerit, cum V I. ſolid. conponat.

CAPIT. LXIIII.

De eo qui alium contra legem tunderit, & diuerſis vulneribus.

Si quis

SI quis alii contra legem tutunderit caput liberum non volentis, cum XII. ſolid. conponat. Si enim barbam alicuius tunderit nolentis, cum VI. ſolid. conponat. Si quis alio brachium ſuper cubitum tranſpunxerit, cum VI. ſolid. conponat. Si autem cubitum tranſpunxerit, cum tribus ſolid. conponat. Si manum tranſpunxerit, ita vt focus non intret ad coquendum venas vel ſanguinem ſtagnandum, ſolid. vnum & ſemiſſem conponat. Si autem ferrum calidum intrauerit ad ſtagnandum ſanguinem, cum tribus ſolid. conponat. Si enim brachium fregerit, ita vt pellem non rumpat, quod Alamanni palhcpruſt dicunt, ante cubitum, cum tribus ſolid. conponat. Si autem ſupra cubitum hoc contigerit, cum VI. ſolid. conponat. Si enim in cubito percuſſus fuerit, ita vt portare non poſſit, nec ad os manum mittere, cum XII. ſolid. conponat. Si enim totum brachium mancum fuerit, vt nihil cum eo facere poſſit, conponat cum cum XX. ſolid. Si autem à cubitu abſciderit, XL. ſolid. conponat. Si autem ab ſcapula abſciſus fuerit, cum LXXX. ſolid. conponat. Si enim ſummitatem pollicis abſciderit, cum VI. ſolid. conponat. Si autem totum, cum XII. conponat. Si autem proximum pollici primo nodo abſciderit, duos ſolid. & ſemiſſem: Si enim in ſecundo nodo abſciderit, V. ſolid. Si totum abſciderit à palma, cum X. ſolid. conponat. Si longiſſimus digitus abſciſus fuerit à primo nodo, ſolid. vnum & ſemiſſem conponat. Si enim ſecundo nodo, cum tribus ſolid. conponat. Si totus à palma abſciſus fuerit, cum VI. ſolid. conponat. Si enim digitus anellaris à primo nodo abſciſus fuerit, duos ſolid. ſi in ſecundo nodo, quatuor: ſi totus, VIII. Ille minimus digitus ita ſoluatur, vt pollex. Si quis autem longiſſimum digitum ſic plagauerit, vt inde mancus ſit, ita vt conplicare non poſſit, aut ſcutum prendere aut arma in terra per illum recipere, XII. ſolid. conponat. Si autem in latus punctus fuerit, ita vt interiora membra non contingat, cum VI. ſolid. conponat. Si autem interiora membra vulneratus fuerit, quod Sresfuunt dicunt, cum XII. ſol. conponat. Si autem tranſpunctus fuerit, cum XXIIII. ſol. conponat. Si autem inteſtinis maculatus fuerit vt ſtercora exeant, X. ſolid. conponat. Si aliquis alio genitalia tota abſciderit, XL. ſolid. conponat. Si autem caſtrauerit, ita vt virilia non tollat, cum XX. ſolid. conponat. Si quis alio ambas coxas vno ictu tranſpunxerit, cum XII. ſolid conponat. Si autem duabis vicibus, ſimiliter. Si quis in genieulo transpunctus fuerit aut plagatur, ita vt claudus permaneat, vt pes eius ros tangat, quod Alamanni taudragil dicunt, cum XII. ſolid. conponat. Si tibia ſubtus geniculo transpuncta fuerit, cum tribus ſolid. conponat. Si autem articulus prior abſciſſus fuerit, cum VI. ſolid. conponat. Illi autem alii articuli ſi abſciſi fuerint toti, vnuſquiſque cum III. ſolid. conponatur. Si totum pedem abſciderit, cum XL. ſolid. ſi à genuculo abſciſus fuerit, L. ſolid conponat. Si autem à coxa ſurſum abſciſa fuerit, & inde vixerit, LXXX. ſolid. conponat. Si autem aliquis alio herniam expreſſerit, cum III. ſolid. conponat.

CAPIT. LXV.

De eo qui alteri viam contradixerit.

SI quis liber libero in via manus inieecerit, & contra legem ei viam contradixerit, aut aliquid ei tollere voluerit, cum VI. ſolid. conponat.

CAPIT. LXVI.

De eo qui alterum de caballo iactauerit.

SI quis liber liberum in via de caballo iactauerit, & ei tulerit, & ſtatim eum reddit in ipſo loco, addat ei conſimilem & XII. ſolid. Hæc omnis compoſitio, quam viris iudicauimus, fœminis eorum omnia dupliciter conponantur.

CAPIT. LXVII.

De libero qui liberum occiderit.

Si quis autem liber liberum occiderit, conponat eum bis LXXX. ſolid. filiis ſuis. Si autem filios non reliquit, nec hæredes habuit, ſoluat CC. ſolid. Fœminas autem eorum ſemper in duplum conponat. Medius vero Alamannis ſi occiſus fuerit, CC. ſolid. ſoluat cum parentibus, qui eum occiderit.

CAPIT. LXVIII.

De eo qui alterius ammiſſarium furauerit.

Si quis alicuius ammiſſarium inuolauerit, ille cuius eſt debet probare quantum valet. Si enim dicit, quod XII. ſolid. valeat, cum duobus iuret quod ſic valeat. Poſtea ſoluat ille fur talem qualem ille iurauerit in caput, & illos alios VIIII. geldos ſoluat medietatem in auro valente pecunia; medietatem autem qualem inuenire potuerit pecuniam. Et ſi ille talem equum inuolauerit, quem Alamanni marach dicunt, ſic eum ſoluat ſicut & illum ammiſſarium.

CAPIT. LXVIIII.

Si quis alicuius caballum inuolauerit, & pretiet eum dominus eius cum ſacramento vſque ad VI. ſolid. ſi tantum valet, aut plus aut minus: quantum ille cum ſacramento adpretiauerit in caput tantum reſtituat fur. VIIII. enim geldus in qualibet pecunia habet. Iumentum tribus ſolid. adpretiet, ſi tantum valet aut minus. Si equo, quem marach dicunt, oculum excuſſerit aut eum excurtauerit, cum tribus ſolid. conponat. In alio caballo mediano ſi oculum excuſſerit, ſolid. vnum & ſemiſſem conponat. & ſi eum excurtauerit, ſimiliter conponat. Si enim iumento oculum excuſſerit, medium ſolid. & ſi eum excurtauerit, ita faciet.

CAPIT. LXX.

De eo qui equum plagauerit dum hominem plagare voluerit.

Si quis homo in equo ſuo caballicauerit, & aliquis eum ſuper ipſum plagare voluerit, & dum illum plagare voluerit, caballum eius plagauerit, ita plagam caballi conponet, quemadmodum conponere debuit ſi dominum eius plagaſſet.

CAPIT. LXXI.

De eo qui in troppo de iumentis ductricem inuolauerit.

Si enim in troppo de iumentis illam ductricem aliquis inuolauerit, licet eam domino eius adpretiare XII. ſolid. & quicquid ille adpretiauerit, ille fur furtiuum reddat VIIII. geldos. Alia autem iumenta de grege, quæ lactantes ſunt, cum VI. ſolid. conponat. alia autem, quæ adhuc pregna non ſunt, III. ſolid. ſint adpretiata.

CAPIT. LXXII.

De eo qui pregnum iumentum ferierit & abortiuum fecerit.

Si autem aliquis homo ictu ferierit pregnum iumentum, & abortiuum fecerit, ita vt iectat ipſum poledrum mortuum, I. ſolid. conponat.

CAPIT. LXXIII.

Qualiter iumenta quæ meſſem læſerint includantur.

Si quis gregem iumentorum ad pignus tulerit & incluſerit contra legem, cum XII. ſolid. conponat, & demittat, & vſque ad annum integrum habeat eas in cura qui illos pignorauit. & ſi aliquid de ipſa grege in ipſo anno perdiderit ille qui pignus tulit, ſimilem reſtituat. Si autem ipſe grex iumentorum damnum fecerit aut in prato aut in meſſe, foris minatur & dicatur domino eius vt veniat videre quale damnum fecit, & quantum æſtimauerit arbitrio aut adfirmare auſus fuerit quod tantum damnum feciſſet, tantum dominus iumentorum reſtituat. ſi vero paſtorem illorum iumentorum aliquis occiderit, conponat eum ſolid. XL.

CAPIT.

CAPIT. LXXIIII.

De eo qui taurum gregem regentem inuolauerit aut occiderit.

SI quis in vaccaritia legitima, vbi ſunt XII. vaccæ vel amplius, taurum ex ea inuolauerit vel occiderit, tribus ſolid. eum ſoluat: aut qualecumque armentum de ipſa vaccaritia inuolatus fuerit, ſecundum qualitatem eum ſoluat, illam optimam vaccam IIII. tremiſſis licet adpretiare: illa alia ſequenteriana Sold. I. illa alia minuta animalia ſecundum arbitrium ad precientur, & ita ſoluantur ſecundum quod Lex habet.

CAPIT. LXXV.

De eo cui mortaudus inputatur.

SI cui mortaudum barum aut fœminam, qui qualis fuerit ſecundum legitimum weregeldum ſoluatur, aut cum XXIIII. tot electos aut cum LXXX. quales inuenire potuerit iuret.

CAPIT. LXXVI.

De eo qui grauida mulieri natum interficerit.

SI qua mulier grauida fuerit, & per factum alterius infans natus mortuus fuerit, aut ſi viuus natus fuerit, & VIII. dies non viuit, cui inputatum fuerit, XL. ſolid. Soluat, aut cum XII. medios electos iuret.

CAPIT. LXXVII.

De pretio bouis.

OPtimus bos V. tremiſſos valet: medianus, IIII. tremiſſos valet: minor, ſicut & pretiatus fuerit qui de ipſis aliquem inuolauerit, ſicut Lex habet ita conponat.

CAPIT. LXXVIII.

De eo qui paſtores vel artifices occiderit.

SI paſtor porcorum, qui habet in grege XL. porcos, & habet canem doctum & cornu & iuniorem, occiſus fuerit, XL. ſolid. conponatur. Legitimus paſtor ouium, ſi LXXX. capita in grege habet domini ſui, & occiſus fuerit, cum XL. ſold. conponatur. Si alicuius ſiniſcalcus, qui ſeruus eſt & dominus eius XII. vaſſus infra domum habet, occiſus fuerit, XL. ſolid. conponatur. Si mariſcalcus, qui ſuper XII. caballos eſt, occiditur, XL. ſolid. conponatur. Si piſtor, ſimiliter. Faber aurifex aut ſpatarius, qui publicè probati ſunt, ſi occidantur, XL. ſolid. conponatur.

CAPIT. LXXVIIII.

De eo qui cum ancilla veſtiaria & genetiaria concubuerit.

SI quis cum alicuius ancilla veſtiaria concubuerit contra voluntatem eius, cum VI. ſolid. conponat. & ſi cum puella de genetio concubuerit aliquis contra voluntatem eius, cum VI. ſolid. conponat. Si quis cum aliqua ex illis aliis de genetio contra voluntatem concubuerit, cum tribus ſolid. conponatur.

CAPIT. LXXX.

De eo qui incendium ſuper alium in nocte miſerit.

SI quis aliquem ſuper focum in nocte miſerit, vt domum eius incendat ſeu & ſalam ſuam, & inuentus & probatus fuerit, omne quod ibidem arſit ſimile reſtituat, & ſuper hæc XL. ſolid. conponat: ſi enim domum infra curtem incenderit aut ſcuriam aut graneam vel cellaria omnia ſimilia reſtituat, & cum XII. ſolid. conponat. Si quis ſtubam, ouile, porcaritiam domum aliquis concremauerit, vnamquamque cum III. ſolid. conponat. & ſimilem reſtituat ei ſcuriam vel graneam. Serui ſi incenderit, cum VI. ſolid. conponat, & ſimilem reſtituat. Si enim ſpicarium ſerui incenderit, cum III. ſolid. conponat. & ſi domino, cum VI. & ſimilem reſtituat.

CAPIT. LXXXI.

De canibus ſeuſibus vel aliis furatis aut occiſis.

SI quis canem ſeuſium primum curſalem, qui primus currit, inuolauerit, ſolid. VI. conponat. qui ſecundum, cum ſolid. III. conponat. qui illum ductorem, qui hominem ſequentem ducit, quod laithunt dicunt, furauerit, XII. ſolid. conponat. Bonum canem porcarium, vrſaricium, vel qui vaccam & taurum prendit ſi occiderit aliquis, cum tribus ſolid. conponat. ſi veltrum leporalem probatum aliquis occiderit, cum III. ſolid. conponat. Si quis canem paſtoralem, qui lupum mordit & pecus ex eius ore tollit & ad clamorem ad aliam vel ad tertiam villam currit, occiderit, cum III. ſolid. conponat. Si canem qui curtem defendit aliquis occiderit, cum ſolido conponat. Et ſi ipſe canis cum per veſtimentum adpræhendit, & eum quaſi nolens percuſſerit, & mortuus fuerit, iuret vt per inuidiam non feciſſet, niſi ſe ad defendendum, & donet alium catellum, qui iugum tranſpaſſare poſſit.

CAPIT. LXXXVII.

De eo qui aliquam clauſuram in aqua fecerit & ibi aliquid negauerit.

Si quis mulinum aut qualemcumque clauſuram in aquam facere voluerit, ſic faciat vt nemini noceat, ſi ambæ ripæ ſuæ ſunt, licentiam habeat: ſi autem vna alterius, aut roget aut conparet. Si quis aliquam clauſuram in aquam fecerit, & ipſa aqua inflauerit, & ibi alicuius pecus negauerit vel famulus vel infans quicquid negauerit, ſimile reſtituat, vnumquodque ſecundum legem conponat.

CAPIT. LXXXIII.

De his qui de terra ſua inter ſe contendunt.

Si qua contentio orta fuerit inter duas genealogias de termino terræ eorum, & vnus dicit; hic eſt terminus: alius reuadit in alium locum, & dicit; hic eſt noſter terminus: ibi præſens ſit Comis de plebe illa, & ponat ſignum vbi iſte voluerit, & vbi ille alius voluerit terminum, & girent ipſam contentionem. Poſtquam girata fuerit, veniant in medium, & præſente Comite tollant de ipſa terra, quod Alamanni curffodi dicunt, & ramos de ipſis arboribus infigant in ipſam terram, quam tollunt, & illæ genealogiæ quæ contendunt leuant illam terram præſente Comite & commendent in ſua manu. Ille inuoluat in fanone & ponet ſigillum, commendet fideli manu vſque ad ſtatutum placitum. Tunc ſpondeat inter ſe pugnam duorum quando parati ſunt ad pugnam. tunc ponant ipſam terram in medio, & tangant ipſam cum ſpatis ſuis, cum quibus pugnare debent, & teſtificentur Deum creatorem, vt cuius ſit iuſtitia ipſius ſit & victoria, & pugnent, qualis de ipſis vicerit, ipſe poſſedeat illam contentionem, & illi alii pręſumptioſi, quia proprietatem contradixerunt, conponant cum XII. ſolid.

CAPIT. LXXXIIII.

De eo qui ſeruum alterius fugientem acciperit, & ſequenti domino contradixerit.

Si quis fugitiuum alterius ſeruum ſuſciperit, & ſequenti Domino aut in illa die aut quando poterit, contradixerit eum & reddere noluerit, tunc vadat ad Principem quem ille habet, vt ei iuſtitiam faciat, & cum XL. ſolid. conponat eum, quia contra legem eum recipit.

CAPIT. LXXXV.

De eo qui ſeruum in pignus ſuſciperit, & ſi ipſe ſeruus aliquod damnum fecerit.

Si quis pignus tulerit contra legem aut ſeruum aut equum, poſtquam illum in domum ſuam duxerit, & ille ſeruus ibi hominem occiderit, aut ille equus aliquod damnum fecerit, illud damnum ad illum pertineat, qui illud pignus tulit, non ad illum dominum cuius illud pignus fuit. Si autem dominus voluntarie pignus dederit pro aliqua re alicui, & illud pignus quod datum eſt ibi aliquid damnum fecerit, dominus eius qui dedit damnum quod factum eſt ſimile reſtituat.

CAPIT LXXXVI.

De eo qui alteri res ſuas apud ſe inuentas contradixerit.

SI quis res ſuas apud alium hominem inuenerit, quicquid ſit aut mancipia aut pecus aut aurum aut argentum aut alia ſpolia, & illa reddere noluerit & contradixerit, & poſthæc conuictus eſt ante iudicem, aut ſimile aut ipſum reddat & cum XLII. ſolid. conponat, quia proprietatem eius contradixit.

CAPIT. LXXXVII.

Vt fratres poſt mortem patris eorum hereditatem non diſſipent antequam diuidant eam.

SI quis fratres poſt mortem patris eorum aliquanti fuerint, diuidant portionem patris eorum, dum hæc non fuerit facta, nullus rem ſuam diſſipare faciat vſque dum æquali parciant.

CAPIT. LXXXVIII.

De eo qui hominem occiderit & negauerit.

SI quis hominem occiderit & negare voluerit, cum XII. nominatis iuret, & alios tantos aduocatos in arma ſua ſacramenta pro quattuor tremiſſis cum vno ſacramentale iuret: tres ſolid. & tremiſſe cum duos ſacramentales iuret: De VI. ſolid. & tremiſſe cum V. nominatis iuret aut cum tracta ſpata defendat.

CAPIT. LXXXVIIII.

De coxa vel brachio inciſis.

SI coxa abſciſa fuerit libero homini, LXXX. ſolid. conponat: Si brachium abſciſum fuerit ſimiliter.

CAPIT. XC.

De eo qui mulieri pregnandi abortiuum fecerit.

SI quis mulieri prignanti abortiuum fecerit, ita vt iam cognoſcere poſſit vtrum vir an fœmina fuit: Si vir debuit eſſe, cum XII. ſolid. conponat: Si autem fœmina, cum XXIIII. Si nec vtrum cognoſcere etiam non formatur in liniament[illegible]rporis, cum XV. ſolid. conponat. Si amplius requirit, cum ſacramentalibus ſuis ſe ei idoneet.

CAPIT. XCI.

De hereditate quam mulier poſt partum ſtatim mortua derelinquit.

SI qua mulier, quæ hereditatem paternam habeat, poſt nuptum pregnans peperit puerum, & in ipſa hora mortua fuerit, & infans viuus remanſerit aliquanto ſpatio vel vnius horæ, vt poſſit aperire oculos & videre culmen domus & quattuor parietes, & poſtea defunctus fuerit, hereditas materna ad patrem eius perteneat & tamen ſi teſtes habet pater eius, qui vidiſſent illum infantem oculos aperire & potuiſſet culmen domus videre, & quattuor parietes, tunc pater eius habet licentiam cum lege defendere. Sin autem aliter, cuius eſt proprietas, ipſe conquærat.

* * *

CAPIT. XCII.

De eo qui in pugna parem ſuum dereliquit & aufugit.

SI qua in exercitu pugna commiſſa fuerit, & demittit quis parem ſuum pugnare, & fugit, & ille alius defendit ſe poſt reuerſionem, ille qui fugit conponat b.ſ ſold. illi alio, quia inde fugiuit.

CAPIT. XCIII.

De eo qui poſt finitam & emendatam cauſam mallare præſumpſerit.

SI quis aliquem poſt finitam cauſam & emendatam mallare voluerit, poſt teſtes tractos & emendationem datam ſi hoc præſumpſerit temptare, & ille non poteſt per ſacramenta vel per teſtes defenſare, tunc per pugnam duorum ſe defendat, & poſthæc ille teſtator cum. X L. ſold. conponat.

CAPIT. XCIIII.

De eo qui ingenuam fœminam colopo percuſſerit.

SI quis fœminam ingenuam colopo percuſſerit, ſic vt ſanguis non exeat, ſoluat ſolid. duos: Si lida fuerit, ſolid. I. tremiſſe: ſi ancilla fuerit, ſoluat ſolid. I. Si barus fuerit, ſimiliter: ſi ſeruus fuerit, medium ſolid.

CAPIT. XCV.

De eo qui medelam aut carrucam alterius inuolauerit.

SI quis medelam rumpit aut inuolat, ſoluat ſolid. III. Si carrucam inuolat aut rumpit rotas in priori parte, vt dic illa operatricet, ſolid. III. conponat. Si depoſt inuolat aut rumpit, V I. ſolid. cōponat. Si herpices fuerit, III. ſolid. conponat.

CAPIT. XCVI.

De eo qui buricas in ſilua pecorum incenderit.

SI quis buricas in ſilua tam porcorum quam pecorum incenderit, XXII. ſolid. conponat: & ſi intus per furorem intrat, & de ſuo nihil inuenit, V ſolid. conponat: & ſi in curte aliena ingreſſus fuerit, ſimili modo, ſi intus in ſcuria, X I I. ſolid. conponat, niſi homicida ſuus ei in curte aut in caſa fuerit, & pro ipſo nullus offerrit iuſtitiam, ſi ſequenter ipſum curtis, hoc non eſt ad requirendum.

CAPIT. XCVII.

De eo qui gregem animalium in pignus tulerit & porcorum vel cæteros paſtores flagellauerit.

SI quis gregem de porcis aut de iumentis aut de vaccis vel de berbicibus in pignus tulerit, X L. ſolid. ſit culpabilis. Si porcarius ligatus de via hoſtat vel battutus fuerit ſic vt duo teneant & tertius percutiat, V I I I. ſolid. conponat, & de reliquo quod ei fecit ſicut reliquis ſeruis conponi ſolet ei in triplum conponat. & quod de herbigario, ſtotario & Vaccario fit, quod reliquis ſeruis conponi ſolet, conponatur eis in duplo.

CAPIT. XCVIII.

De eo qui biſſontem vel cætera animalia aut furauerit aut occiderit.

SI quis biſſontem bubalum vel ceruum qui prugit furauerit aut occiderit, X I I. ſolid. conponat, & ſi ceruus ille treudis non habet, medium ſolid. conponat: ſi treudis habet, & cum ipſo nihil ſagittatum eſt, ſoluat ſolid. I. Si rubeus feramus cum ipſo ſagittatus eſt, tres ſolid. ſoluat. Si niger eſt, ſolid. VI. conponat. Si inuolatus fuerit, V I I I I. geldos conponat. ſi ceruia indomita fuerit occiſa, tremiſſo ſoluat Si treudem habuit, medium ſolid. Si cum ipſa rubia fera ſagittata fuerit, III. ſolid. ſoluat: Si nigra, VI. ſolid. conponat: Si inuolata fuerit, V I I I I. geldos conponat. Si verſus alienus occiſus aut inuolatus fuerit, ſoluat eum ſolid. VI. aprum ſimiliter. Si quis pecum manualem, qui dicitur alatus, aut verrem aut ducariam occiderit, V I. ſolid. conponat. Si furatus fuerit, III. ſolid. ſoluat, & quantum iuret quod valuit V I I I I. geldos conponat.

Si quis capriolum occiderit, ſaiga, ſi inuolatus fuerit, VIIII. geldos conponat. Si quis fuerit furata vel occiſa, III. ſolid. conponat: Si auca fuerit inuolata, VIIII. geldos conponat. Aneta, gariola, cicunia, coruus, cornicla, colúba & cauha, vt alia ſimilia requirantur. Si acceptor qui aucam mordet, III. ſolid. ſoluat: Si gruem mordit, VI. ſolid. conponat: Si verris occiderit, ipſum pro eo reddat & III. ſolid. ſoluat. Si canis alienus hominem occiderit, medium weregeldum ſoluat: & ſi totum vueregeldum quærat, omnia oſtia ſua claudentur, & per vnum oſtium ſemper intret & exeat, & de illo limitare VIIII. pedes ſuſpendatur vſque dum totus putriſcet, & ibi putritus cadat & oſſa ipſius ibi iaceant, per alium oſtium nec intret nec exeat. & ſi canē ipſum inde iactauerit, aut per aliū oſtium intrauerit in caſa, ipſum vueregeldū mediū reddat. Si caballus, porcus, aut bos hominem occiderit, totū vueregeldum ſoluat: Si ſeruus fuerit, medium pretium ſoluat. Si alicuius caballus ſepem alienam ſallierit, & de palo tranſpunctus fuerit cuius ſepis fuerit. ipſum ſoluat medium pretium. Si quis ferrum mulinarium inuolauerit, alium cum ipſo reddat, & ſoluat ſolidis VI. in texaga cuius fuerit. Si quis ſepem alienam capulauerit, III. ſolid. ſoluat Si quis mortuum ſuum in terra aliena poſuerit, XII. ſolid. ſoluat aut cum XII. iuret vt hoc pro malo non feciſſet. Si quis ingenuum aut ingenuam extraneam ſine permiſſo cuius fuerit in terra miſerit, XL. ſolid. ſit culpabilis. Si ſeruus fuerit, XII. ſolid. ſoluat.

DE LEGIBVS.

MOyſes gentis Hebreæ primum omnium diuinas leges ſacris litteris explicauit. Foroneus Rex Græcis primus leges iudiciaque conſtituit. Mercurius Trimegiſtus primus leges Ægyptiis tradidit. Solon primus leges Athenienſibus dedit. Ligurgus primus Lacedæmoniis iura ex Apollinis auctoritate confinxit. Numa Pompilius, qui Romolo ſucceſſit in regnum, primus leges Romanis ededit: deinde cum populus ſeditioſus magiſtratus ferre non poſſet, X. viros legibus ſcribendis procreauit, qui leges ex libris Salomonis in Latinum ſermonem translatas XII. tabulis expoſuerunt. Fuerunt autem hi, Appius Claudius, Genutius, Veterius, Iulius, Manilius, Sulpitius, Sectius, Curatius, Romelius, Poſtumius. hi decem viri legum conſcribendarum electi ſunt. Leges autem redigere in libris primus Conſul Pompeius inſtituere voluit, ſed non perſeuerauit obtrectatorum metu. Deinde Cæſar cœpit id facere, ſed ante interfectus eſt. Paulatim antiquæ leges vetuſtate atque incuria exſoluerunt, quarum etſi nullus iam vſus eſt, notitia tamen neceſſaria videtur. Legis nouæ à Conſtantino cœperunt Cæſare & reliquis ſuccedentibus, erantque permixtæ & inordinatæ poſtea Theodoſius minor Auguſtus ad ſimilitudinem Gregoriani & Ermogeniani codicem factum conſtitutionum à Conſtantini temporibus ſub proprio cuiuſque Imperatoris titulo diſpoſuit, quem à ſuo nomine Theodoſianum vocant. Deinde vnaquaque gens propriam ſibi ex conſuetudine elegit legem. Longa enim conſuetudo pro lege habetur. Lex eſt conſtitutio ſcripta. Mos eſt vetuſtate probata conſuetudo, ſiue lex non ſcribta. Nam lex à legendo vocata, quia ſcripta eſt: Mos eſt autem conſuetudo longa de moribus tracta tantundem: Conſuetudo autem eſt ius quoddam moribus inſtitutum, quod pro lege ſuſcipitur. Lex erit omne quod iam ratione conſtiterit, quod diſciplinæ conueniet, quod ſaluti proficiat. Vocata autē conſuetudo, quia in communi eſt vſu. Theodericus Rex Francorum cum eſſet Catalaunis, elegit viros ſapientes, qui in regno ſuo legibus antiquis eruditi erant. Ipſo autem dictante iuſſit conſcribere legem Francorum & Alamannorum

Ex Iſidoro.

norum & Baioariorum vnicuique genti, quæ in eius poteſtate erat, ſecundum conſuetudinem ſuam addidit quæ addenda erant & improuiſa & incompoſita reſecauit, & quæ erant ſecundum conſuetudinem paganorum mutauit ſecundum legem Chriſtianorum, & quicquid Theodericus Rex propter vetuſtiſſimam paganorum conſuetudinem emendare non potuit, poſthæc Hildebertus Rex inchoauit, ſed Chlodharius Rex perfecit. Hæc omnia Dagobertus Rex glorioſiſſimus per viros inluſtres Claudium, Chadoindũ, Magnũ & Agilolfum renouauit, & omnia vetera legũ in melius tranſtulit, & vnicuiq; genti ſcribtam tradidit. Factæ ſunt autem leges vt earum in metu humana cohercerētur iudicia tutaque ſit inter probos innocentia, & in ipſis inprobis formido ſupplicii, & refrenandi nocentiam facultas eſt.

HOC DECRETVM EST APVD REGEM ET PRINCIPES eius, & apud cunctum populum Chriſtianum qui infra regnum Meruuungorum conſiſtunt.

Hæc ille veneranda codex vetuſtatis in ipſa Alamannia ſcriptus & in iudicio publico propoſitus ſub Comite Turgouienſi. Quæ ſequuntur duo capitula in eodem codice adiecta habentur, ſed alia à ſupercori & manu pennaq; & atramento picta ſunt.

VI. De iuratoribus quales vel quantos ſecundum euua homo habere debet.

DE minoribus cauſis vſque ad ſolidum valentem licet vnicuique, qualem ſacramentalem vnum ſecum habere vult in ſuo ſacramento continere. Nam ſi duas ſaigas valentes ſupra ſolidum res valuerint, de qua cauſa orta fuerit, tũc debet homo qui cauſam requirit, tres electos denominare, & ex denominatis tribus licentiam habet excuſator reicere duos. tertium vero reicere non licet, ſed ipſum ſecum in ſacramento habere debet. Saiga autem eſt quarta pars tremiſſæ, hoc eſt denarius vnus. Duæ ſaigæ duo denarii dicuntur. Tremiſſa autem eſt tertia pars ſolidi, & ſunt denarii quattuor. Ita obſeruandum eſt vſque ad tres ſolidos. Et ſi ſupra tres ſolidos iterum duas ſaigas valentes aliquis interpellatus fuerit, tunc qui cauſam proſecutus fuerit, electionem faciat de coniuratoribus. Vnde excuſator quales duos reicere voluerit, poteſtatem habeat, & cum duobus iuratoribus iuret. Iſte ordo obſeruandus eſt vſq; ad VI. ſolidos. Nam ſi duæ ſaigæ ſupra ſunt, tunc cum quinque ſuã manu ſexta iurare debet ſimiliter cum electis ſicut ſupra dictum eſt: & duos in omnibus iſtis ordinibus reicere licet. Ita ſacramenta ſic debent eſſe iurata, vt illi coniuratores manus ſuas ſuper capſam ponant, & ille ſolus, cui cauſa requiritur, verba tantum dicat, & ſuper omnium manus manum ſuam ponat, vt ſic illum Deus adiuuet vel illæ reliquiæ, & ad illas manus quas comprehenſas habet, vt de illa cauſa vnde interpellatus eſt, culpabilis non ſit.

VIII. Qualiter ſerui componendi ſunt.

SI quis ſeruum alienum occiderit, ſolidos XII. in capitale reſtituat, aut cum alio ſeruo, qui habeat XIIII. palmas cum pollice replicato & duos digitos in longitudinem, & tres ſolidos in alio pretio ſuperponat, quod fiunt ſimul ſolidi XV. Si quis Eccleſiaſticum ſeruum vel Regium occiderit, tripliciter componat, hoc eſt XLV. ſolidis.

FINIS.

CHAR-

CHARTARVM ET INSTRVMENTORVM VETERVM ALAMANNICORVM.

CENTVRIA VNA, IN CERTOS TITVLOS DIGESTA.

DE INGENVITATE.

I.

Madalfredus.

EGo quidem Haycho filius Vodalberti, deuenit mihi vt in coniunctionem quandam fœminam mibi vſurpaſſem nomine Otpirgam, quæ tunc temporis libera fuit, poſtea vero ab Emichone aduocato ad ipſum monaſterium S. Galli in ſeruitium adquiſita, & ex ea mihi liberi II. procreati fuerant, quorum nomina erant Voluini & Voto. Ideoque propter conpaſſionem genitorum ne in conditionem ſeruilem cogerentur, talis mihi decreuit voluntas, vt aliquid de rebus meis traderem ad monaſterium locis illis aptũ: quod & ita feci. Tradidi videlicet ad Haſumuuanc ipſa marca adherentem iuncalem I. hobam etiam & amplius cõtinentẽ, ea cõditione, vt ipſi illic reſideant & ibi laborent tempus vitæ ſuæ, & annis ſingulis cenſum inde perſoluant qualicumque pretio potuerint ſolidum I. inſuper & IIII. dies in meſſe aut ad fœnum colligendum perficiant. Si autẽ poteſtas monaſterii iſtam traditionẽ intũpere & eos alienigenare conauerit, tunc ego Haycho ipſas res licentiã habeã abſq; vllius cõtradictione in meã redigere poteſtatẽ. Si autẽ ipſi denominati per incuriã ſcindo abſtraxerint ſeu ab alienarũ coniunctione fœminarũ ſeu aliqua cauſa caſu accidẽte, tunc ipſæ præfatę res ad monaſteriũ reuertantur ad perpetim poſſidendũ. ſig. ipſius Haychonis, & aduocati monaſterii Emichonis ſig. Actũ ad Haſumuuanc præſentib' iſtis. ſig. Engilhelm & Engilpoldi, ſig. Hiltipoldi & Scalconis, ſig. Cuntardi & Giſalolfi, ſig. Cunzoni Presbyteri, & Regimberti, & Hucpoldi. Ego Madalfretus rogatus à Hrotoch Præpoſito ſcripſi. Notaui diẽ Martis V. KAL. Martias, regnante domno Hludouuico Rege anno XV. ſub Gozberto Comite.

Serua genti, dum libera habita fuit, ingenui exiſtunt.

Si liber ſeruũ acceperit, quæ ſit cõditio prolium.

II.

Sintpertus Monachus.

IN Dei nomine, ego Vuatſind euenit mihi vt honeſto amore accepiſſẽ quandã ſeruam monaſterii S. Galluni nomine Righildim, eamq; in matrimonium ſumpſiſſem, q̃ mihi ꝓgenuerat IIII. filios his nominib. Sintuuart, Fridpett, Vuãnuic & Halo, & vnã filiã cognominẽ. Conuenit aũt Hartmanno venerabili Abbati & mihi Vuarſindo vt ſub manu aduocati ſui Percichonis liberos meos iuxta legẽ Alamannorũ partiri habetemus. q & feci, tradidiq; ad ſeruitiũ monaſterii duos filios, ſcilicet Sintuuart & Halo, ſicut lex iubet. Filiã autẽ ne forte in ſeruitutẽ amitterem, placuit redimere, quod & feci dediq; alium mancipium legitimę ætatis monaſterio totaliter & ex integro poſſidẽdam & in pretio ſolidos II. Actum in Conſtantia, in præſentia teſtium qui ſignauerunt. ſig. Vuarſind qui hanc conuentionem ſcribere voluit, ſig. Petichonis aduocati monaſterii, ſign. Ruodgaud, ſig. Ratpett, ſig. Vuolco, ſig. Mangold. Ego Sintpett humilis monachus rogatus à Vuarhind ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diẽ Mercurii VIII. KAL. Auguſti, regnante Domino noſtro Chuonrado Rege.

Partitio liberorũ inter Dominũ & ſeruã lege Alamannicã ſic fiebat, vt natũ maximũ filiũ Dominus, ſequẽtẽ liber pater, & ſic deinceps, acciperet. Idẽ in filiabus. Hæc Leanõ reperiut in ſuperioribus capitulis: cõcordat tamen cũ Nouel. Iuſtinian. Imp. 156. de prole partienda inter ruſticos, & Nouel. 162. c. 2. & ſeq. & l. vlt. C. de agricol.

DE

DE SERVITVTE.

III.

Albuinus Clericus.

Seruorum conditio, qui quod acquirunt Domino acquirunt etiam ſub ſeruos.

In Dei nomine, Ego Cotauuina ancilla Dei dono atque trado ad monaſterium S. Galloni, vbi eius ſacrus requieſcit corpus: & hoc eſt quod trado, quod ego in Lutinach viſura ſum habere, & in alio loco qui dicitur Beſſindorf, & in locis, campis, ſiluis, & omnia quæ inibi viſura ſum habere, & caſatos tres his nominibus, Ragingerius cum infantes ſuos his nominibus Rihgero, Vuantilone, Vualtricho, & vxore ſua faſtrata, & filio eorum Vuolfrido, & ſeruo eius Iſamberto, & alio ſeruo nomine Vuoto, & Haccone qui eſt in concambio cum Vuichardo redemere ſe vult, det alium mancipium X I. manuum longum. Hi ſunt teſtes qui præſentes fuerunt & ſignauerunt. ſig. Cotauuinæ qui hanc traditionem fieri rogauit, ſig. Vuichardi, ſig. Tuto, ſig. Vuotahar, ſig. Amalger, ſig. Theotbald, ſig. Mairolt, ſig. Tuilo, ſig. Vuolfberti, ſig. Aſthari. Ego itaque Albuinus Clericus rogitus ab Cotauuina hanc cartum ſcripſi ſub die V I I. KL. Octob. in anno I. regnante Carolomanno Rege

IIII.

Anonimus.

Anno Domini *MCCLXXXXVIII.* Wilhelmus Abbas monaſterii S. Galli hæc conſcribi fecit. Nouerint vniuerſi quod Burchatdus dictus Lou reſidens in Thurego, Adilheidis, Mechthildis, Adilheidis, & Gertrudis, filiaſtræ ipſius Burchardi, pertinēt iure proprietatis ad monaſteriū noſtrum prædictum, & quamdiu vixerint, tenentur dare annis ſingulis I. libram ceræ in recognitionem proprietatis. Poſt mortem vero eorum Abbas, qui pro tempore fuerit, de ſingulis mortuarium accipiet.

Donari, tradi, permutari, vendi apud Alamannos potuiſſe ſeruos ſub ſuis titulis exempla eminent.

DE MANVMISSIONE.

V.

Nandcrimus Monachus.

Manumiſſio priuata. de Nibalgouia.

Notum ſit omnibus tam præſentibus quam ſuperuenturis, quod ego Vuolaliub cum manu aduocati mei Engilboldi duo mancipia mea, ideſt Thiotonē & Vuadindam, in Dei amore libertate donaui, ea tamen ratione, vt annis ſingulis ad Cellam Ratpoti, quæ ad monaſterium S. Galli pertinet, in cenſu I I I I. denarios ſoluant. Actum in loco qui dicitur Rota publice præſentibus his quorum hic ſigna continentur. ſig. Vuolaliub & aduocati eius Engilboldi, qui hanc notitiam fieri voluerant, & aliorū teſtium, ſig. Engilhelm + Cundhart + Ruadker + Vuano + Oadaluuart + Vuolfleip + Reginket + Tagapert + Folcholt + Sinderat + Vto + Vuato. Ego itaque Nandcrim indignus monachus ad vicem Richperti rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Iouis, V I I I. K L. Maias, anno X X I I. regni Hludouuici, ſub Gozperto Comite.

Aliud exemplum habes infra ſub titulo De traditione rerum, in charta Hiringi monachi. Et aliud ſub tebulo de precariis in charta Purgolfi ſubdiaconi.

VI.

Ernuſtus Cancellarius.

Manumiſſio coram Rege.

In monine ſanctæ & indiuiduæ trinitatis, Hludouuicus diuina fauente gratia Rex. Nouerint omnes fideles noſtri, præſentes ſcilicet & futuri, quia nos rogatu Purucharti dilecti Comitis noſtri quendam proprium ſeruum noſtrum Iohan nominatum, in præſentia fidelium noſtrorum, per excuſſionem denarii de manu illius, iuxta legem Salicam in elomoſynam noſtram liberum dimiſimus, & ab omni iugo ſeruitutis abſoluimus, eius quoque abſolutionem hoc ſcripto firmauimus, quam in omni tempore firmam inuiolabilemque manſuram eſſe volumus. Præcipientes ergo iubemus, vt ſicuti reliqui manumiſſi, qui

per

per huiuſmodi titulum abſolutionis à Regibus vel Imperatoribus noſcuntur eſſe relaxati ingenui, ita deinceps memoratus Iohan bene ingenuus atque ſecurus exiſtat. & vt iſta ingenuitatis pagina firma ſtabiliſque conſiſtat, annulo noſtro eam conſignari iuſſimus.

Ernuſtus Cancellarius ad vicem Theotmari Archicapellani recognoui. Data II. Kal. Iun. anno incarnationis Domini DCCCCVI. indict. VIIII. anno regni Domini Hludouuici VII. Actum in Rottuuila feliciter. Amen.

VII.

Vuato Diaconus.

AVctoritas Eccleſiaſtica patenter ammonet, inſuper & poteſtas Regia canonicæ religioni adſenſum præbet, vt quemcunque ad ſacros ordines ex familia propria promouere Eccleſia quæque elegerit, in præſentia Sacerdotum canonicorum ſimul & Nobilium laicorum, & eius cui ſubiectus eſt manumiſſione ſub libertatis teſtamẽto ſollemniter roboretur. Idcirco ego in Dei nomine Engildruda quondã meũ famulũ nomine Sigimarũ, ſacris ordinib. dignum, in præſentia nobilium virorum liberũ ab omni vinculo ſeruitutis dimitto. Cui Romanæ per hoc auctoritatis teſtamentum ſtatuo, ita vt ab hodierno die & tẽpore bene ingenuus atque ſecurus permaneat, tãquam ſi ab origine fuiſſet parentibus liberis procreatus vel natus: eandem pergat partẽ quãcunq; volẽs canonice elegerit, habensq; portas apertas ita vt deinceps nec mihi nec ſucceſſorib. meis vllum debeat noxiæ conditionis ſeruitium, neq; aliquod libertatis obſequiũ, ſed omnibus diebus vitę ſuæ ſub certa ingenuitate, ſicut alii ciues Romani, per hunc manumiſſionis aut ingenuitatis titulũ bene ſemper ingenuus atq; ſecurus exiſtat, ſuumque peculiare, quod habet aut quod adhuc adquiri poterit, faciat inde ſecundum canonicam libertatem quicquid voluerit. Et vt hæc teſtamẽti ac ingenuitatis auctoritas inuiolatam inconuulſamq; optineat firmitatem, ego Engildruda & Richolf aduocatus meus amborum manib. ſubterfirmauimus, ſacerdotes quoq; ita nominati manus ſuas in præſentem ingenuitatis cartulã miſerunt, Pero, Adalman, Hiltiger, Rodpot, Baldolt, Rantolf. Actum in villa Hoſtrahum nuncupata, in præſentia Salomonis & Reginolfi miſſis Domni Hludouuici Regis. ſig. Hiltibaldi miſſi Honorati Comitis † Otkit † Liutpreht † Hadpert &c. Ego itaq; Vuato Diaconus rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Iouis, in VIII. ID. Octob. regnante Domno Hludouuico Rege Alamãnorum & Peioariorum, ſub Chonrato Duce nobiliſſimo, feliciter. Amen.

Manumiſſio in Eccleſia.

Cuiacius Obſeruat. li. 14. c. 27.

VIII.

Thiothartus.

IGitur dum pluribus cognitum eſſe conſtat, qualiter nos Grimaldus Abba & Aduocatus noſter Poſſo partibus monaſterii S. Galli quendam hominem Vnderuſt nomine ad ſeruitutis iugum attrahere voluimus. & ideo in mallo publico, coram Comite Vodalrico, ſcilic. Ego Grimaldus Abba & prædictus Aduocatus noſter Poſſo illum pleniter ad ſeruitium præfato monaſterio noſtro quæſiuimus, nobiſq; & ſucceſſoribus noſtris illum ſubiugare conati ſumus. Ille autem in eo conſilio, prædictus videlicet Vnduruſt, ſtuduit ſe reconciliare, quam ſeruituti ſuccumbere ſagacibuſque flagitationibus à nobis & Aduocato noſtro, vt ſe nobiſcum pacificare voluiſſet. At nos propter amorẽ Domini illius rogitationibus ſenſum adcommodantes conſentiebamus, recõciliationẽ non renuentes. Atq; ob id iam dictus homo Vnduruſt de medio ꝙ habuit territorio inter Hagenbah & Eligauge ac Snetta, iuchos quattuor ad reconciliationem nobis dedit, ſcilicet vt à die præſenti ita ingenuus conſiſtat, quaſi ſi ab ingenuis parentibus ſit genitus: noſque ea ratione illud accipientes, quatenus ipſe noſtra ex parte ab omni ſeruitutis vinculo ſit exutus in perpetuum, totaque eius agnatio, poſteritas & procreatio ſimiliter ſit abſoluta, ſub ea conditione, quę modo ab illogenita eſt & deinceps progenita fuerit, tamquam

Manumiſſio coempta proprio peculio.

ſi ex liberis fuiſſent parentibus procreati, hocque conſcriptionis vinculo firmari iuſſimus. Actum in Vuitarduro coram Vodalrico Comite & cætero populo. ſig. Grimaldi Abbatis & Aduocati ſui Poſſonis, ſigna aliorum teſtium. Vodalricus Comes, Adalhol, Vuanzo, Adalhelm, Nidger, Landfrid, Aſtheri, Vto, Fridun, Lantolt, Heitar, Vuuinrat, Strello, Adalrã, Orher, Alpheri, Thiotpert, Cunzo, Hadabert, Vuolfchrig, Huppert, Auto iunior. Ego itaq; Thiothart recognoui & ſubſcripſi. Notaui diem Mercurii, II. Idus Febr. anno XVII. Hludouuici Regis in Orientali Francia, ſub Vodalrico Comite.

DE DOTE.

IX.

Formula Iſonis.

DVlciſſima coniux mea atque amantiſſima nomine illo, Ego in Dei nomine N. ſu[illegible]ſit mihi conſilium atque conplacuit, vt ego te mihi in coniugium accepiſſem: quod ita & feci. Propterea dono tibi * dotẽ, ſicut noſtris vtriuſque conplacuit amicis tibi donare, in pago illo in illo loco in villa nuncupata, id eſt rectam curtem cum ſepe circumcinctam &c.

* ita vocat ἀντίφερνα ſeu donationẽ propter nuptias.

X.

Anonymus.

NOs Comites de Habisburg, videlicet Ruodolfus Lantgrauius Alſatiæ, Ruodolfus Canonicus Eccleſiæ Baſilienſis, Gothefridus & Eberhardus fratres, eiuſdem Lantgravii patrueles, vniuerſis &c. Nouerint igitur, quos noſſe fuerit oportunũ, quod cum nos curtes & prædia noſtra in Dietigkon & Shieron ſita iure proprietatis ad nos & noſtros genitores pertinentia, a prædilecta domina & matre mea, videlicet prædicti Lantgravii, Heiluuiga Comitiſſa, cui ipſæ curtes & prædia in recompenſationem donationis propter nuptias titulo pignoris fuerant obligata, &c. Quicquid iuris habemus in ſæpe dictis vniuerſis & ſingulis bonis & hominibus, tam nos quam bonæ recordationis progenitores noſtri Comites, videlicet Albertus mihi Lantgrauio pater, nobis tribus fratribus patruus, Ruodolfus auus, Albertus proauus, ratione proprietatis vel infeodationis ab imperio vſque in præſentiarum diuiſum vel coniunctum & communiter habuiſſe & poſſediſſe dignoſcuntur, &c. Data anno Domini MCCLVIIII. XVI. Kal. Nouemb. indict. III.

DE DONATIONIBVS.

XI.

Pernhardus Subdiaconus.

Donatio facta liberis naturalibus.

SVperuenturas igitur contentiones, quæ ſæpius etiam cauſis ex minimis oriri ſolent, ad deuitandas placuit mihi Amalperto traditionem, quam filiis meis feci, conſcriptione firmari, & ad memoriam poſteris tradere. Dedi itaque tribus filiis meis, Annoni, Amalperto & Reginfredo, qui mihi nati ſunt ex ancilla S. Galli, omnem proprietatem meam, quam hodierna die in Vuoletamnesuuilare viſus ſum poſſidere: ea videlicet ratione, vt eadem poſſeſſio ſine vllius contradictione ab illis perpetualiter poſſideatur, cenſuſque II. denariorum ab eiſdem ſingulis annis perſoluatur. Actum in Zuoceuuilare in publico mallo Notkeri aduocati coram monaſterii S. Galli Abbate Cralone, aliiſq; teſtibus quorum hic nomina continentur. ſignũ Amalperti qui hãc traditionem fecit. ſigna & aliorum teſtium, qui ibidẽ præſentes affuerunt, Reiccho, Ruodpert, Vuito, Reginger, Vualthere, Ruodpert, Otachar, Kerbert, Reginbert, Vuineram, Heriman, Vualto. Ego itaque Pernhardus Subdiaconus ſcripſi & ſubſcripſi in vicem Vualdonis. Notaui diem feriam III. anno XII. Rege Ottone regnante ſub Peringario Comite.

XII.

Alboinus.

Mortis cauſa donatio.

Venerabilibus in Chriſto fratrib⁹ ſeu pro Chriſto peregrinantibus Iohanni Epiſcopo

Epiſcopo & Abbati vna cum monachis ſuis ſub norma ſanctæ regulæ B. Benedicti conſtitutione degentibus in monaſterio S. Galli confeſſoris ſeu S. Mariæ Semper-virginis, quæ eſt in pago Arbonenſe, Gebalinga filia Maginberti. Canonica ſcriptura & antiqua legum auctoritas vel Principum decreta ſanxerunt, vt vnuſquisque dum manet in corpore de propria quam poſſidet facultate voluntatem ſuam litteris inſerat, vt perennis temporibus inuiolata permaneat, quia nihil valet cuiquam lux ſugitiua niſi quantum poterit de præſentia mercari æterna. Ideo ego iam dicta Gebalinda cogitaui æternam retributionem, dono à die præſenti quod in perpetuum eſſe donatum volo ad ipſa caſa Dei iam dicta, id eſt loca nominata Lolinga omnia quicquid in eodem loco vel vbicumque viſa ſum habere de meis propriis facultatibus, omnia hæc trado in dominationem S. Galloni Confeſſoris ſeu & Rectoribus, vt poſt hunc diem poteſtatem habeatis omnia quicquid exinde pro vtilitate monaſterii ipſius facere volueritis, liberam ac firmiſſimam habeatis poteſtatem faciendi: in ea vero ratione vt ipſa res ſub vſu fructuario mihi habere liceat, & annis ſingulis cenſum exſoluam, id eſt, XII. maldras de prace, & duas maltras de frumento, & duas friskingas tremiſſas valentes, & poſt diſceſſum filius meus vult ſimiliter proſeruire, licentiam habeat vſque diſceſſum eius. Hæc quoque epiſtula traditionis omni tempore firma & inuiolata permaneat cum ſtipulatione ſubnexa. Actum in ipſo monaſterio publice, præſentibus quorum hic ſignacula contenuntur. ſign. Gebalindæ qui fieri rogauit, ſign. Maginberti genitoris ſui, ſign. Vuidberti, ſign. Balduini, ſign. Gaozberti, ſign. Vuaniloni, ſign. Gundberti. Hæc omnia, quæ ſupra ſcribere rogauimus, ſine vlla contradictione habeatis in ea ratione, vt numquam mutetis alium dare, nec minuere, nec vindere, ſed ſit ſtabilis ad ipſa loca ſancta. & ſi hæc neglegitis, reuertat ad heredem proximum. Ego Alboinus rogitus ſcripſi & ſubſcripſi. Data quod feci menſe Iulio, anno XII. regente Karolo.

DE TESTAMENTIS.

XIII.

Vmbertus Canonicus.

✠ In Chriſti nomine. Quicquid inter coniugatos de propria facultate, manente caritate, pro amore dilectionis vnus ad alterum inuicem cōdonare debemus: propterea ego Magnus facio tibi vxori meai Quintillanai, ſi me ſuperuixeris, poteſtatem de omnibus, quantum mihi pertinet tibi legibus facere aut dare, antepono Falſiciã & antepono quod pro anima dare cupio, hoc ſunt XXX. ſolidi nominatiui inter Presbyteros & inter meos filiolos & inter proprium & inter mobile & qualis de meis parentibus aut tuis aut noſter filiolus tibi melius ſeruierit poteſtatem habeas illum ameliorare. Et ſimul facio ego Quintella tibi viro meo Magno omnia, quantum mihi pertinet tibi facere, ſi me ſuperuixeris, omnia facio tibi in poteſtatem, antepono Falſiciam & antepono quod pro anima dare cupio, & qui tibi melius ſeruierit, poteſtatem habeas illum ameliorare, qualem poteſtatem tu mihi feciſti de tua cauſa talem habeas de mea. Et ſi quis de heredibus noſtris aut quilibet ſuppoſita perſona, qui contra hanc vmquam recauſare voluerit, ſoluat duplum quod in carta iſta continetur, & iudici auri libras II. Facta carta in vico Pugo, menſe Aprili, anno XV. regnante Domno noſtro Einrico, & ſub præſentia teſtium, ſignauerunt teſtes, Auſtus, Vigilius, Valentianus, Vuikeramnus, Valerius, Præſtantius, Ouilio, Aimo, Aurilianus, Victor, item Victor. Et ego Vmbertus Canonicus rogitus ab Auſto, qui fuit vicarius, hanc cartam ſcripſi.

Teſtamentum inter coniuges.

XIIII.

Anonymus.

Teſtamẽtum Nuncupatiuũ.

ISti ſunt homines qui fuerunt in præſentia, quando Patarich heredem tradidit pro anima ſua ſuum fratrem Ratolte in elemoſyna ſua. Iſti ſunt teſtes, ſign. Huopreth, ſign Vuelant, ſign. Ruadachar, ſign. Cundram, ſign. Kadalac, ſig. Richpreth, ſig. Tiffo, ſig. Eborolt, ſig. Buoſo, ſig. Chehart, ſig. Ebores, ſig. Vuacpreth, ſig. Ruadarant, ſig. Sikaheri, ſig. Cundram, ſig. Lanpreth, ſig. Alaman. ſig. Loacham, ſig. Hiltapalt.

DE CODICILLIS.

XV.

Mano Diaconus.

Traditio Adalremmi de ſua pecunia.

EGo in Dei nomine Adalhram trado ad monaſterium S. Galli quicquid in die exitus mei de hac luce in pecuniali cauſa non datum & non vſitatum reliquerim, id eſt caballis domalibus cum cætero troppo, caballis cunctis, auro argentoque, ſcuta cum lanceis, veſtibus, vel omnibus vtenſilibus, quas in die obitus mei non datas alicui & non vſitatas reliquerim, trado ad iam dictũ monaſterium pro animæ meæ ſalute filiique mei Deotonis, vt nullo contradicente quicquid, vt iam diximus, in die obitus mei reliquerim, ad eundem cœnobium permaneat ſtabilitate perpetua ad habendum. Et ſi vllus ſit qui hoc contradicere voluerit, vt prædictæ res ad iam dictum monaſterium ſtare non debeant, de ſuis rebus talia quæ carta continet ad eundem cœnobium reſtituat, & fiſco proximo auri vncias V. & argenti pondera VII. perſoluat, & nihilominus carta firma in æternum permaneat, quocumque modo rite manere & valere poteſt. Actum in villa quæ vocatur Sulaga, præſentibus qui hic ſubnotantur. ſign. Adalramni, Deotperti, Ruadperti Vuerinberti, Vuallodi, Puaſonis, Vualonis, Richnandi, Perahtfridi, Tagaberti, Sicheri, Neriprehti, Liutprethi, Vuerinbrehti, Hagioni, Vuollonis, Meginoprehti, Ottachari, Vuoffonis, Adalprehti. Ego Mano Diaconus rogatus ſcripſi. Notaui die Veneris, pridia Kal. Aug. anno XL. regnante Domno Karolo, & II. Domni Regis Pippini, ſub Rihuuino Comite.

DE PERMVTATIONIBVS ET concambiis.

XVI.

Formula Iſonis.

OMne namque quod inter partes diuerſas bonis moribus ſaniſque conſiliis fuerit diffinitum, neceſſe eſt propter iurgia futura ſubicienda ſuccedentibus temporibus conſcriptionis vinculo conligare. Sic itaque complacuit atque conuenit inter illum Abbatem cum ad cœnobii illius vocato ſuo ſeu inter alios ſeculares inter illum & illum, vt ſimillas firmitates parique tenore conſcriptas cambii ſui emitterent, quas & emiſerunt. Ipſum autem cambium in eaſdem firmitatis emiſſiones nominarum viſum eſt nobis inſerendum. Deinde namque memoratus Abbas ſeu alius cum manu aduocati ſui iam dicto homini illo in villa nuncupata iuchos & de pratis ad carradas ad ius pertinens Sancti illius. & accepit ab illo in villa nuncupata iuchos & de pratis ad carradas, ea duntaxat ratione, vt pars vtraque acceptæ ius cambitionis deinceps inconuulſum & inuiolabile perennibus temporibus abſq; vllius inquietudine vel repetitione poſſideat, ſicque pari diffinitione ſanxerunt, vt ſi pars quælibet exin calumniã ingerere, hoc eſt, ſi aut memoratus Abbas ſeu ſucceſſores ipſius ſiue iam dictus ille vel illius heredes aliquam repetitionẽ moliri temptauerint, ſit tunc pars parti tantũ culpabilis quantũ repetere præſumpſerit & in ærarium Regis auri vncias III. cogatur impẽdere: ſed nihilo min⁹ preſens emiſſio

Digitized by Google

emiſſio cambii huius perpetim ſui vigoris obtineat firmitatem, ita dumtaxat ſi Imperatoris clementiæ complacuerit. Actum in illo loco præſentibus iſtis. ſign. illius Abbatis & aduocati ſui illius, ſig. illius Decani, ſign. præpoſiti, ſing. cellarii, ſig. cuſtoris, ſign. portatũ, ſing. camerarii, ſign. hoſpitarii, ſig. aliorum teſtium. Ego itaque immerens Diaconus anno illo Imperatoris ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem illum, illam datam, ſub illo Comite. Amen.

XVII.

Theotardus Præpoſitus.

OMne quod inter diuerſas partes bonis moribus ſaniſque conſiliis fuerit definitum, neceſſe eſt ob vtilitatem ſeruandæ pacis atque futura iurgia deuitanda ſpacio temporis ſuccedente conſcriptionis vinculo colligare. Quapropter conuenit inter quendam virum nomine Totonem, & inter Grimaldum monaſterii S. Galli Abbatem & aduocatum ſuum Libonem vnacum conſenſu fratrum quoddam concambium facere in Priſignouue, in loco qui dicitur Vuitinovva, quod & ita fecerunt. Ego igitur Toto ad monaſterium S. Galli dedi in præfato loco quattuor in iuchos, & vnam vineam in auia vnius hominis labore procurandam: ea videlicet ratione, vt ecõtra Rectores ipſius monaſterii in concambium mihi donarent, quicquid in ſaltu Suarzuuald iuxta fluuium Melia hodierna die extirpatum & cultum haberẽt. Quod illi quoque meæ poteſtati conceſſerunt, ita dumtaxat, vt ſicut iã ſupra dixi, quicquid in ipſa cella extirpatum poſſiderent, in concambium mihimetipſi ſine vlla contradictione poſſiderem: cætera vero, id eſt inculta quæq; ipſamq; ſiluam & poteſtatẽ cædendorũ lignorũ, nec nõ adiacentia cuncta, paſcuas, marchas, aquarũque decurſiones, ipſam quoq; viam ſibi reſeruauerunt in perpetuum. Præterea quippe ego Toto ipſos obnixe rogaui, vt mihi vnum pratum iuxta eundem fluuiolum concederent, promittens me partem proprietatis meæ poſtea illis donaturum. Idipſum vero, vt promiſſa factis implerem, ſimiliter egerant, & conſcriptione ſtabilitatis firmauerunt. Hæc quoque conditio concambii tali ratione firmata eſt, vt hæc præſens concambii carta ex vtraque parte firma & ſtabilis permaneat ſtipulatione ſubnixa. Actum in Chiricheim in cubiculo Regis publice, præſentibus iſtis quorum hic ſigna continentur. ſign. Totoni qui hoc concambium cum Grimaldo Abbate & aduocato ſuo Libone perpetrauit. ſig. Vuitperti † Pero † Vuoluini † Hagano † Libo iunior † Vto † Iſanhart † Erchanfrid † Ridhart † Meginbert, item † Vto, item † Vuitpert. Ego itaque Theodhardus Præpoſitus vice Remmingi Presbyteri rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Martis, II. Noñ. April. anno XXVII. regni Hludouuici in Orientali Francia, ſub Karolo principe eiuſdem Hludouuici Regis filio.

Permutatio prędiorum.

XVIII.

Riſine Subdiaconus.

OMne namque, quod inter partes diuerſas ſanis diffinitum fuerit conſiliis, propter iurgia deuitanda ſubſequentia conſcriptionis vinculo firmare neceſſariũ eſt. conuenit igitur Hartmotũ Abbatẽ coenobii S. Galli ſuumq; aduocatũ Heitar cum Vuitperto Domni Regis vaſſallo, cum licentia Domni Regis Hludouuici, vt firmitates pari ratione conſcriptas ſui perpetrarent concambii, ſicut & fecerunt. Dedit namque memoratus Abba ex parte monaſterii S. Galli in pago qui dicitur Zurrichgauge, & in loco Richanbach nominato V. hobas de terra arabili, & caſas cum curtis cæteriſque ædificiis, atque cum ſiluaticis marchis ad eaſdẽ pertinentibus, & in alio loco qui dicitur Vaginesuuilare I. hobam plenam de terra culta: & accepit de ſupradicto Vuitperto vaſſallo Domni Regis ex parte ſui beneficii in eodem pago & in loco Velebach nuncupato II. hobas. & caſas cum curtis, cæteriſque ædificiis, atq; vnam ſiluu-

Permutatio vaſſalli cum licentia Domini.

lam ad eundem locum pertinentem, nec non & piſcationis vſum illius laci, qui ſupradicto loco contiguus fore videtur; ea videlicet ratione, vt vtraque pars accepti ius concambii perpetuis deinceps temporibus inconuulſum & inuiolabile abſque vllius inquietudine vel repetitione poſſideat. Præſens ergo concãbii carta ex vtraq; parte omni tempore firma ſtabiliſque permaneat cum ſtipulatione ſubnexa. Actum in curte regia Zurich, præſentibus iſtis quorum hic ſignacula continentur. ſign. Harmoti Abbatis & aduocati ſui Heitar, qui hoc concambium fieri voluerunt. ſign. Tiotharti Decani, ſig. Folchardi Præpoſiti, ſig. Richperti ſacratarii, ſig. Erchangeri cellararii, ſign. Otuuini Camerarii, ſig. Palderici Portarii, ſig. Engilrammi hoſpitarii, ſig. & aliorum teſtium † Vuitpert † Vuillichere † Reginbert † Oazo † Adalbert † Erchanbert † Vuolfhart † Plidker † Paldine † Paldolt † Anno † Azzo † Cozram. Ego itaque Riſine indignus monachus atque ſubdiaconus ad vicem Folchardi præpoſiti rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Iouis, III. Non. Decemb. anno XXXVII. Hludouuici Regis, ſub Humfrido Comite.

XIX.

Notkerus.

Permutatio cũ traditione precaria.

EGo Hugpreht prouidens paupertati & oportunitati meæ trado ad monaſterium S. Galli in Zurichgouue, in loco qui dicitur Eskinghoua ad curtem Lintouua pertinente, VIII. iuchos de terra ſtatim in ius monaſterii redigendos: & accepi inde alios VIII. iuchos in Durgouue, in loco qui dicitur Eilickeuue: ea ratione vt dies vitę meę terram ſub cenſu vnius denarii poſſideam, ſimiliter & vxor mea poſt me, & poſt noſtrum obitum in ius monaſterii reuocetur. Actum in cella, Id. Febr. anno imperii Karoli ſecundi ſecundo Adalberto Comite in Durgouue. & hi ſunt teſtes, Othere, Buozo, Zuozo, Maganloh, Cozolt, Erchanolt, Eburhart, Rathere, Vodalhart, Hildibold, Adalung, Richgouuo. Ego Notker iuſſus deſcripſi.

XX.

Ratpertus Monachus.

Permutatio fundorum.

NOuerit igitur multorum induſtria, quia ego Vualdthram rogaui Salomonem venerabilem Epiſcopum & Abbatem monaſterii S. Galli, vt mihi cum conſenſu fratrum quandam terrã concederet facere commutationem, quod ita & fecit. Dedi etiam ad monaſterium S. Galli iurnales tres in pago Turgeuue in villa Stamheim de optima terra: & accepi econtra de rebus ipſius monaſterii iugerum vnum in duobus locis ſitum. & vt hoc concambium perpetualiter inconuulſum permaneat, manu propria eum firmaui. ſign. Vualdthrami, qui hunc libellum fieri & firmari rogauit. ſign. Eskerici aduocati, Folchart, Reginger, Horskolf, Vualdhere, Kiſalhere, Lantpold, &c. Ego itaque Ratpertus monachus rogatus anno DCCCCII. Dominicæ incarnationis, anno III. Regis Hludouuici, Idus Februarias, die Mercurii ſcripſi & ſubſcripſi.

XXI.

Sigibertus Presbyter.

IN Chriſti nomine. Ego itaque Salomon Conſtantienſis Eccleſiæ Epiſcopus & Abba monaſterii S. Galli, qualiter ego vna cum conſenſu fratrum & aduocati noſtri Amalungi quoddam concambiũ facere cum Engilrammo quodam religioſo viro decreui, quod ita & feci. Tradidit enim nobis præfatus homo Engilram ſiluulam vnam bonam in Eilikouuaromarcho & agrum vnum ad eam pertingentem. alium in Rammelinchouan, tertium in Pipineshoueſtetin cum prato, quartum in Aadorçuaromarcho: & ipſe econtra à nobis accepit hobam vnam in Tanninchouaromarcho, in loco qui dicitur Meiſtereſhuſa. ea videlicet ratione, vt ea quæ nobis dederat, inconuulſa perpetualiter habeamus, & illa quæ nos illi dedimus, ſimiliter habeat & legitima

eius

eius procreatio abſque vllius contradictione perpetualiter poſſidenda. Actum in Eilıkouue præſentibus quorum hîc ſigna continentur. Signum Salomonis, qui hoc concambium fieri voluit, ſignum Ecchonis Decani † Ruodkeri æditui † Peronis Portarii, † Vuitonis hoſpitarii † Engilberti præpoſiti. Signum & aliorum ibidem præſentium † Amalunch † Arolf † Perihker † Ruodhoo † Liutine † Adalho † Heitar † Hadamar † Ratire † Hugimar † Vuihbart † Petrus † Kerrat † Edilloz, &c. Ego itaque Sigibert indignus presbyter ad vicem Nordperti ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Lunis, X. Kal. Iun. annum III. Chuanradi Regis, Vdalricum Comitem.

XXII.

Herimotus Monachus.

INter duales igitur partes quicquid ſanis aptiſque conſiliis diffinitur, ob futura deuitanda iurgia conſcriptionis titulo neceſſe eſt vt confirmetur. Quapropter complacuit mihi Grimaldo Abbati, Podalolto aduocato noſtro, omnibusque fratribus cœnobii S. Galli conſentientibus, vti concambii communi ſenſu cum Vualdrammo * perpettati conſcriptiones pari ratione depictæ perpetrarentur. Dedit namq; nobis idem Vualdrammus duo mancipia, quorum nomina ſunt Suablind & Cozrud, accepitq; è contrario à nobis tria mancipia, quorum vnum vocatur Adalſind, aliud Hiltiſind, tertium Cuata. eo videlicet pacto vt vtraq; pars eorundem mancipiorũ concambii ratione vtrimq; contraditorum liberam in omnibus habeat poteſtatem, nullamq; vlterius ob illa moleſtiam pars parti audeat inferre. Actum in Liubilaha publicè, præſentibus iſtis, quorum nomina hîc ſcripta tenentur. Sig. Grimaldi Abbatis, & aduocati ſui Podalolti † Folcharati, Ruadinc † Machelm † Thiothere † Chunibreth † Selbo &c. Ego itaq; Herimot indignus monachus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Martis, anno XVIII. regni Hludouuici, ſub Vuelfone Comite.

Permutatio ſeruorum.

* de Argatgouue.

XXIII.

Ruadgangus.

NOtum eſſe plurimis deſideramus, qualiter ego * Sigibertus concambium feci cum Grimalto venerabili Abbate & ipſius aduocato Hildibranto. Dedi ergo eis in dominium domus S. Galli Chriſti Confeſſoris ſeruos, nominibus his Gaudentium & Herigerum. Ipſe verò conſilio cum fratribus eiuſdem monaſterii S. Galli iniro, vnà cũ manu aduocati ſui prædicti Hildibranti ècontra dedit mihi alios ſeruos nominibus Rato & Sehhger, ſimili recompenſatione probatos. Si quis ſit qui libellum huius concambii inrumpere temptet, inchoatum ſuum nullo peragat ingenio, ſed firma permaneat. Actum in villa Ruadgozzesuuilare coram iſtis teſtibus. Sig. Sigiberti qui hoc concambium fecit. Sig. ceterorum teſtium, Thiethere, Erline, Eskerihc, Madalpret, Sigzro, Vuerimpret, Iſinpret, Vuitpot, Altine, Folcholt, Edilleoz, Vuenito. Anno, regnante Hludouuico ſereniſſimo Rege, XXXI. Ego itaque Ruadgang ſcripſi & ſubſcripſi. notaui diem Veneris, XVIII. Kalen, Mai, ſub Vodalrico Comite.

* de Aragangeuue.

XXIV.

Ratpertus Leuita.

NOTVM ſit omnibus præſentibus atque futuris, quod ego Bernhardus Abba monaſterii S. Galli rogatus ſum pro concambio cuiuſdam ancillæ monaſterii noſtri, cui nomen eſt Paldſind, à quodam homine cui nomen eſt Tiſi. Couenit ergo atque conplacuit ex vtraque

parte, vt nos illi traderemus prædictam Paldſindam, & nos econtra in concambium reciperemus ancillam proprii iuris ipſius nomine Adalhiltam, quod cum conſenſu fratrum noſtrorum, & cum manu Aduocati noſtri Vuitonis firmauimus atque peregimus. Actum in Vuintatura publicè, in præſentia legatorum Imperatoris, Salomonis Epiſcopi, Kotzperti Comitis, Ruadhari Abbatis, Hilleboldi Comitis, in præſentia Adalberti Comitis. Sig. Bernhardi Abbatis & Aduocati eius Vuitonis, qui hoc patrauerunt. Sig. Landfrid, Rochfrid, Andreas, Ichere, Reginger, Pato, Kunderoch, item Landfrid. Ego itaq; Ratpert indignus Leuita ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem VI. feriam III. Idus Nouembr. annum Karoli Imperatoris V.

DE TRANSACTIONIBVS ET PACTIONIBVS.

XXV.

Formula Iſonis

DVm conſtet plurimis, quod à quodam homine nomine illo aduocatus cœnobii Sancti illius, pro rebus quas ille in illo loco ſitas ad partem iam dicti monaſterii contradidit, frequenter pro illis rebus interpellatus eſt. Qua ex re vtrimque complacuit atq; conuenit, vt deuitandæ deinceps cauſa contentionis præfatæ res, pro quibus nos & aduocatum noſtrum interpellat, ad nos pleniter, id eſt ad poteſtatem monaſterii redeant perpetim poſſidendæ: accipiatque à parte eiuſdem monaſterii aliquo territorium in confinio villæ illius nomine nuncupata, hoc eſt totidem iuchos ſub tali conuentione vt etiam deinceps neutra vllam inquietudinem ſeu repetitionem moliatur. Quod ſi inchoatum fuerit, ſit tunc pars alteri tantum culpabilis quantum expetit, & quod malo ingenio repetit euindicare non valeat, ſed præſens conuentionis cartula perennem obtineat vigorem ſtipulatione ſubnexa. Actum in illo loco publicè. Sig. illius Abbatis & aduocati ſui illius, qui hanc conuentionis cartulam perpetrauerunt. ſ. Decani, Cuſtoris, Præpoſiti, Cellerarii, Portarii, Camerarii, Hoſpitarii. ſ. aliorum teſtium. Ego itaque ille rogatus ſcripſi. notaui diem illum, in illa data, anno illo illius Imperatoris, ſub illo Comite.

XXVI.

Vuolſcozus.

OB amorem itaque omnipotentis Domini vnicuique eſt ſummopere penſandum qualiter vbique pax & concordia conſtruatur ac ſolidetur, & iurgia atque diſcordia quomodo deuitentur & deſtruantur omnimodis eſt ſatagendum. Pluribus ſcilicet notum eſſe non dubitamus, qualis contentio facta eſt inter Grimaldum Abbatem ex rebus monaſterii S. Galli & quendam hominem nomine Notgerum, in loco qui propter fontium vbertatem vocatur Prunnon. Nos itaque, id eſt Grimaldus Abba & aduocatus eius Poſſo prædictum locum cum omnibus adiacentiis eius, ſicut ſitum eſt inter duos riuulos, id eſt Cunzenpahc & Muaſilenpach, dominationi S. Galli iure pertinere cum totius populi teſtificatione dicebant: Ipſe verò Notger nequaquam conſentire voluit, ſed præfatas res ſuæ proprietati vindicabat. Sed poſtquam ſeipſum recognouit, quandam pacificationem accipere non rennuimus, ſed accipere decreuimus. Dedit itaque nobis ipſe præfatus homo Notger iuchos XCII. inter Maſinang & Adalgozzeshuſon, & in loco qui vocatur Loupmeiſſo: nos ex noſtra parte debuimus illi iugera VIII. illa etiam ad ſupradictum numerum complendum nobis dimiſit, ea tamen conditione vt in præfato ſaltu, qui adiacet iam dicto loco id eſt Prunnon, inter illos riuulos qui nominantur Cunzenpach & Muaſilenpach, omnem vtilitatem id eſt in paſcuis, in ædificationibus,

nibus, in lignis cædendis, & in omnibus quibus homo in communi ſaltu vti poteſt vtendi poteſtatem habeamus: & ſi quid in eodem ſaltu adhuc minime ſit comprehenſum, abſque vllius infeſtatione comprehendi poteſtatem habeamus. Inſuper eo condictu, vt & illa antetior pax & concordia firma ac ſtabilis permaneat. Hanc itaque concordiam præfatus Notger ea ratione ſolidauit, vt ſi quid in ipſo die, quando hæc concordia eſt condicta, ex parte monaſterii malli vel conqueſtus ad ipſum haberet, funditus ex noſtra parte omitteretur. Poſt iſtius verò concordiæ condictionem placuit vtrimque ob ſtabilitatem pacis & firmitatem conuentionis coram Comite & cuncto populo cartas concordiæ emittere, vt vltrà neutra pars partem inquietare præſumat: ſed hæc concordiæ carta per temporum curricula permaneat inconuulſa. Actum in Loupmeiſſo publicè, præſentibus iſtis. Sig. Grimaldi Abbatis & aduocati ſui Poſſonis, qui hanc cõcordiæ cartam fieri conceſſerunt. Sig. Oaldrici Comitis. Adalpert, Rihini, Vuanzzo, Nidger, Blidger, Lãtfrid, Ruadger, Hartpert, Hagano, Aſcheri, Rohfrid, Lantolt, Mahtarat, Adalho, Tagabert, Alpheri, Hadabert, Erimbert, Itheri, Vuolfger, Vualtfrid, Muning, Hungoz, Iſanheri, Puato, Huato, Strello, Ekho, &c. Ego itaque Vuolfcoz anno XV. Hludouuici Regis regno in Orientali Francia ſcripſi & ſubſcripſi die Veneris, XIIII. Kal. MART. ſub Oadalricho Comite.

XXVII.

Anonymus.

QVoniam igitur more fluminum humana tempora defluunt, & præſentium modò vita modò memoria intercidit, neceſſe eſt geſta ſeu dicta priorum ſcriptis tranſmittere notitiæ futurorum. Ideo complacuit nobis, Abbati videlicet monaſterii S. Galli Craloni cum fratribus cœnobii noſtri & Notgero aduocato noſtro, vt conuentionem quæ inter nos & illum facta eſt adnotatione præſentis cartulæ roboremus. Cuius negotium pactionis ita ſe habet. Ex traditione Otharii quondam tribuni, eiuſque neptis Kerchildæ quoddam prædium, quod Iohannisvilla dicitur, inueſtitura monaſterii erat, quod præfatus Notgerus omni genere ſtudii quaſi heres Otharii repetere, publicaque mallatione monaſterio abſtrahere conabatur. Aduerſus quem cum diu multumque ex parte cœnobii fuiſſet decertatum, nec certum contentio finem inueniſſet, conuenientibus crebro pro hac re vtriuſque partis plurimis, nouiſſimè conſilium incidit, vt quia idem Notgerus vaſſus noſter & aduocatus monaſterii erat, III. hobas in Vzzinuuilare, & alpem paſcuam, quam ab Vodalrico Chadalohi filio acquiſierat, ad monaſterium contraderet, & quod repetebat prædium à nobis ad tempus vitæ ſuæ reciperet. quod & factum eſt. Reſtituimus enim ei ſub eadem conditione locum quem diu flagitauerat, vt deleta altercationis diſcordia fideliorem eum deinceps ac deuotiorem habere poſſemus. Quam ille proprietatem cum poteſtatiue poſſediſſet, ad monaſterium multis teſtibus adhibitis reddidit atque reueſtiuit, inſuperque prænotatas hobas in Vzzinuuilare cum alpe iam dicta S. Gallo nobiſque contradidit. Ea dumtaxat ratione, vt ipſe hæc omnia ad tempus vitæ ſuæ poſſideat, redemptione omninò denegata: poſt mortem verò eius ipſa loca cum XV. mancipiis & omnibus mobilibus & immobilibus, quæ illo tempore ibi fuerint inuenta, ad monaſterium ex integro reuertantur, excepta vxoris pecunia, & domeſticorum illius ſeruitorum ſupellectilibus, & vt eædem poſſeſſiones nulli vlterius ſæcularium in beneficium dentur, ſed ad vſus fratrum in monaſterio Deo famulantium annuatim proficiant. . . . . . .

Etcho

XXVIII.

Etcho Archipresbyter.

NOtum ſit omnibus, videlicet præſentibus & futuris, quod ego Salomon Iunior Conſtantienſis ſedis Epiſcopus, & Hartmotus cœnobii S. Galli Abba, vnà cum conuenientia & conſilio vtroque loco fratrum, ceterorumque fidelium noſtrorum, omnem malitioſæ artis litem atq; diſſenſionis contentionem de ſubſcripta re ipſis in locis in futurum præcauendum, ſtatuimus inter nos, vt venerabili Abbati & fratribus prædicti monaſterii decimam in ſubnotatis locis, ſicut illius temporis in illorum erat veſtitura, concederemus, hoc eſt in Mechingen ſimul cum Salica terra & hobis, quæ Canonicis pertinebant; & in Heminhofun cum Salica terra & hobis : & in Goldahun cum Salica terra, ſimul cum illa hoba, quæ illi adiacet, cuius decima tunc in mea veſtitura erat: quod & ita feci, ea ſcilicet ratione, vt mihi contradonarent, quicquid in Lienzeuuilare habuiſſent, & in villa Buoch hobam vnam & in Syrnaha curtilem vnam ſimul cum adiacente prato, & quicquid habuiſſent in ſiluicola, quæ dicitur Tegeramos inter Syrnaha & Gloten: quod & ita fecere. Et vt firmior & credibilior omnibus in fururum maneret, placuit inter nos chartam pacationis ex vtraque parte alleuari, quod Tuitiſcè Suonbuoch nominamus, cum manibus Aduocatorum noſtrorum Iſamberti & Lanrolfi, ſucceſſores noſtros ammonendo vt abſq; vllius inquietudinis ſcrupulo inconuulſa & ſtabilis omni tempore in æuum permaneat. *Sig. Salomonis Epiſcopi & Hartmoti Abbatis,* qui hanc cartam pacationis fieri decreuerunt. *Sig.* Fratrum monachorum, Perenhart, Rimeding, Iob, Erfolt. *Signa* fratrum Canonicorum, Henno, Etcho, Tageman, Hartpreht. *Signa* ceterorū teſtium, Hartpert, Engilbold, Gano, Vritto, Vuetti, Srarcafrid, Ruohbert, Thietbold, Ruolitpert, Vuerdo, Herebrant, Otto, Vuolfram, Miloh, Hugoz. Actum in villa Romanishorn, anno regnante Imperarore Karolo II. ſub Comite Adalberto, menſe Iunio, die Veneris, indicione XV. Ego itaq; Etcho indignus Archipresbyter iuſſus ſcripſi.

DE EMPTIONE ET VENDITIONE.

XXIX.

Vuaringilus Cancellarius.

DOminis in Chriſto fratribus congregationis S. Galli, vbi Iohannes Epiſcopus vel Abbas præeſſe videtur, cum Hartrico Degano & Bilifrido Præpoſito, & aliis quamuis plurimis. Ego itaque Rihbertus filius Cozberti vinditor: conſtat me vobis vindidiſſe, hoc eſt in pago Durgauinſe in villa, quæ dicitur Bettinouua, quicquid ego ab Adalſuinda cum eo pretio adqueſiui, hoc eſt iurnales XXV. cum omnia quicquid ad ipſam terram conſpicit vel continet, hoc eſt campis, ſiluis, pratis, paſcuis, viis, aquis, aquatumq; decurſibus cū omni adiacentia vel appendicia à die præſenti de meo iure in veſtram trado dominationem, habendi, commutandi, vindendi, vel quicquid exinde facere volueritis liberam ac firmiſſimam habeatis poteſtatem faciendi. Et accipio à vobis ſeruum nomine Rhadoinum ad taxatum pretium coram reſtibus, quorum hic nomina continentur. *Sig.* Rihbertus vinditor. *Sig.* Vuanzo. *Sig.* Iſo teſt. *Sig.* Erchanbert teſt. *Sig.* Theotbaldo teſt. *Sig.* Haribaldo teſt. *Sig.* Rehinbert teſt. *Sig.* Vuolfram notarius. Ego enim Vuaringiſus Cancellarius rogitus & petitus à Rihberto ſcripſi & ſubſcripſi anno IIII. regnante Carolo glorioſiſſimo Rege. Notaui ſub die quod feci, menſe Iunio die octauo, ſub Vuarino Comite.

XXX.

Andreas Presbyter.

IN Chriſti nomine. Dulciſſime mihi atque amatiſſime & vnica adflictione colende. Ego itaque Andreas Presbyter eſcripſi rogitus à Baldilane, Folheriguer

riguer & Honilenda hanc cartulam. Conſtat eos vindere & vindiderunt tibi * Folhuino agrum ad poſtes modiorum III. Confinit da vna parte Maionem & da alia parte terram de Conſtanti Nigri. Precium placitum adque finitum valiente in ferro liberas XX. quod precium vinditor ab emtore de præſente accepit, & ipſum agrum tradidit emtori ad poſſidendum, vt ab hac die habeas, teneas, poſſedeas, tuo iure vindicis adque defendas, & quicquid exinde facere volueris habeas poteſtatem. Et ſi quis quod fieri non credimus, ſi aliquis aliquando contra hanc vinditionem ire, temtare vel inrumpere voluerit, ſoluat iudici publico dublam terram, & cartula iſta firma permaneat legis ſtipulatione ſubnixa, qui omnium cartarum adcommodat firmitatem. Facta cartula vinditionis in vico Vinnona, XII. Kalen. Ianuarias, ſub regnum Imperatoris Loduigi, ſub præſentia plurimorum teſtium, qui ab eos rogiti venerunt vel ſigna fecerunt. Notaui diem & regnum. Sign. Baldilanes, & Folherici, & Honilendas vintores, qui hanc cartulam fieri voluerunt. Sign. Flauini, Honorati, Suluanus, Seianus, Eſtarculſus, Berarius, Vuihramnus, &c. Ranguuil.

XXXI.

Laueſo Presbyter.

IN Chriſti nomine. Annu XIIII. regn. Lodouicu Rege de Baiouaria filiu Lodouici Imperatoris ſcripſi ego Laueſo Presbyter rogitus & peditus à filios Pociani, Vigilium, & Orficinum, & Valerium, & Autropiane, & Veneranda, & filios Foteias, ipſos præſentes mihi adque dictantes & manus ſuas proprias ſubterfirmantes. Conſtat eos vindere & vindidere ſub legitimu iure ſtrumentorum Alderamno, qui commanet in foraſta numcupante Salectum, hoc eſt ſolum cum caſas de comparatione in fundo Quaradeues, confinit duas partes in Paſſiui & de vna in via publica. & precium placitum adque finitum valientem ſolidos XV. & ipſum venditores ad emptorem, & de præſente receperunt, & ipſum ſolum vel caſas tradiderunt emtori ad poſſedendum, vt ab hac die habeat, teneat, poſſedeat, ſuo iure vindicet adque defendat, & quicquid exinde facere voluerit liberam habeat poteſtatem. Et ſi quis, quod fieri non credimus, ſi aliquis aliquando contra hunc ſtrumentum ire, temtare, aut inrumpere voluerit, perſoluat duplum ſolum cum caſas, & iudici culpabilis auri vncias VI. & quod repetit, nihil valeat vindicare, Aquiliæ & Archadiæ legis ſtibulatione ſubnixa, qui omnium cartarum adcommodat firmitatem. Factum ſtrumentum in vico Quaradiues, IIII. NON. Ianuar. ſub præſentia bonorum virorum qui ab eos rogiti venerunt vel ſigna fecerunt. Notaui diem, & regnum ſuperſcripſi. Sig. Vigilii & Orficini & Valerii & Autropianes & Venerandas & filios Fonteias, venditores qui hunc ſtrumentum fieri rogauerunt. teſtes. ſign. Folcarini, Ebutionis, Vrſi, alii Folcarini, Vuidonis, Baſili, Magni, Aginonis, Adalciani, Domnici, Coſtantini, Latini, Ieroncius, alius Ieroncius. Ego Laueſo Presbyter rogitus ſcripſi.

XXXII.

Vuilimannus Clericus.

IN Chriſti nomine. Annu XXXI. regnante Domnu noſtru Luduuuicu Rege ſcripſi ego Vuilimannus Clericus rogitus ad Valeriu, qui dedit ad vicem Magnanes. Conſtat eum vendere, & vendidit tibi ſanctoque Gallone agrum in Giſimu Modiorum III. Da vna parte confinit infantes Magnanes, & ex alia parte ipſos emptores, & in contra recepit precium venditor ab emtore cum vocato ſuo Honorato & cũ maiore ſuo Abraam, dederunt illi IIII. tremenſes in ferro valientes, & tradidit ipſa terra emtores ſuos in perpetuum ... ad poſſi-

ad poſſidendum, vt abeant, poſſedeant, & faciendi exinde quicquid voluerint poteſtatem. Si quis verò, quod fieri non credimus, ſi aliquis aliquando de nos vel de heredibus noſtris aut quidlibet perſona, qui contra hanc cartulam vindicionis ire, temptare, vel inrumpere voluerit, ſoluat dubla carta cui comutare voluerit, & iudici auri liberas II. Facta carta vindicionis in vico Vinnona, Idus Madii ſub præſentia bonorum teſtium, qui ab eum rogiti venerunt vel ſigna fecerunt. Notaui diem & regnum. Sig. Valerii qui fuit ad vicem Magnanes, qui hanc cartam fieri rogauit. Teſtes. Honoratus, Abraam, Balfredus, Vrſus, Petto, item Vrſus, Rapertus, Albuinus.

XXXIII.

Vmbertus Canonicus.

✠ In Chriſti nomine. Anno XIIII. regnante Domino noſtro Einrico ſcripſi ego Vmbertus Canonicus rogitus à Mannone, qui fuit à vice Iohannentes & vxoris ſuæ Dominiganes. Conſtat eos vendere & vendiderunt tibi Magno & vxori tuæ Quintellanai cortinum aroncale, quem habuerunt de ſui patris & quem adqueſiuit de Louanes, cum pomiſera ex integro quantum ibidem habuit. Confinit in via ex alia parte in coltura & II. mediorum de terra ibi ſec. confinit ipſo cortino de capite de latus in Magnanes, de alium in via & II. melarios, in ipſo loco in ipſo agro & I. ſeſtairale in roncale confinit in Leones ex alia parte ipſo Magno. Et Falſicia exinde in alia noſtra terra in roncale, & Falſicia de illum Cortinum aut de illa pomifera in alio noſtro cortino qui non aforella. Et tradiderunt venditores emptori ſine emptore, ſine omne cenſu, & ab omne homine per mundum; precium in contra ſolidi X. Et ſi quis ire, temptare, vel inrumpere voluerit, ſoluat duplum, quod in carta iſta continet, & iudici aurum lib. II. Facta carta in vico Pugo, menſe Aprili, & ſub præſentia teſtium. Sig. teſt. Manno, Auſtus, Magnus, Præſtantius, Victor, Soluanus, Valentianus, Valerius.

DE RERVM TRADITIONE.

XXXIIII.

Formula Iſonis.

EGo in Dei nomine illa cum manu Aduocati mei nomine illo trado ad monaſterium ſancti illius mancipia totidem, quorum hæc ſunt nomina. Sed extra hos vnum ſeruum emptitium nomine illo. In ea videlicet ratione, vt ea habeam tempus vitæ meæ cenſumque annis ſingulis ſoluam, id eſt tantum: & ſi redimere voluero, cum tanto redimam. Illum verò ſupra nominatum ſeruum nomine illo in eundem cenſum habeam tempus vitæ meæ; & ſi redimere voluero, cum tanto precio redimam. Poſt obitum verò meum, ſi ante non redimero, omnia ad iam dictum monaſterium redeant perpetim poſſidenda. Si quis verò contra hanc cartulam traditionis venire atque inrumpere temptauerit, illa multa componat, ſicut in lege Alamannorum continetur. Actum in illo loco publicè, &c.

XXXV.

Audo Clericus.

IN Chriſti nomine. Nos verò Cauzoinus coſta me dare adque donare Audemaro Appati de paruola tertola mia pro mircede anime mee, vil pro ſirvitium ſum, vil pro nodricamintum que intit viuo ſeruia Audemaro, & ille me notricet & auead podiſtade quantu ad me adpertenit, caſa, ſola, orta, agra, prada, in pomifferis, in ſiluis fructefferis, in paſcuis, & aquis, & acceſſo ſuis,

ſuis, omnia ex onibus ex entegru quantum ad ipſum adpertenit. Et ſi quis, cot non credimus, aliquis aliquando de heredis meus contra hunc factuque eo pro mercede vil pro nodrimintu que me Audemaros notricat, ire, temtare, à inrompere voluerit, ad eſcomunicados da ſancta ecclefia, & ſalua iudici ari liueras II. & cartula donationis ſua optenia firmitatem. Aquillanis Arcatianis leges eſtibulationis, qui à omnium cartarum adcommoda firmitatem. Facta cartola donationis anno XXX. poſt regnu Domini noſtri Dacopirti Reies, die tertiu Calandas ſettenbris, ſup preſentia tiſtium ab eo roledi-ſunt ſuſcriptûri vil ſegna facturi. Nodaui die, & regnum, & teſtis qui ſuſcriuere conrogauerunt. Signum Cauzoini, qui hunc cartolâ fieri tocauit. ſignum Baldoaldi teſtis. ſignum Aſcari teſtis. ſignum Quolpoaldi teſtis. ſignum Lantcotti teſtis. ſignum Landonis teſtis. ſignum Trudolfii teſtis. ſignum Frittonis teſtis. Ego Quolfuinus fui intir, vbi hunc cartola facta eſt. Ego Audo Clericus roietus ad Cauzoinu hunc cartola eſcripſi & in teſtimonio ſuſcripſi cartola donationis Audemari Apatis fruniſcar con cratia Dei & ſancti Petri.

XXXVI.

Silueſter Diaconus.

IN Chriſti nomine. Ego Rinulfus cogiraui Dei intuitum, vel diuinam retributionem, vel peccatorum meorum veniam promerere. Propterea vernaculam iuris mei terram eam in loco nuncopanti quod dicitur * Petinuillare, quantum mihi Deus donauit, & parentis mei in hereditate dimiſerunt, trado, ſeruum Allidulfum cum omnia mea, cum agris, cum pratis, cum campis, cum aquis, cum ſiluis, cum pumiferis, trado de meo iure S. Galloni ad poſſedendum, & poſtea quidquid exinde facere volueris vendendi, donandi, poſſedendi, liberam in omnibus habeas poteſtatem faciendi. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſe aut vllus de heredibus meis, vel vlla oppoſita perſona, qui contra hanc donationem venire aut agere temprauerit, in primis Dei iram incorrat, & à communione corporis vel ſacerdotum extranius ſit, & in fiſco ſoluat auri libras duas & argenti pondera quinque: & quod petit, vendicare non valeat, ſed præſens hæc carta omni tempore firma permaneat, cum ſtipulatione ſubnixa. Actum præſentibus, quorum ſignacula continentur. ſign. Rinolfi qui hanc donationem fieri rogauit, ſign. Ruodolfi, ſign. Aſcari, ſig. Audonis, ſig. Fredualdi, ſig. Ariberti, ſig. Suabonis, ſig. Ludualdi, ſig. Suzoini, ſig. Odpadi; ſig. Eſtegi, ſig. Acconis, ſig. Zilonis, ſig. Ruodcoz. Notaui quod feci in menſe Iunio, V. Id. Iulias, in anno quinto Xmo regnante Domno noſtro Teoderico Rege ſupra Carolum Maiorem Domus. Ego quanquam peccator Silueſter eſcripſi in Dei nomine, Amen.

* Petinuuilſen.

XXXVII.

Idem.

IN Dei nomine ego Lantbertus filius Landoaldi condam; talis mihi ſumpſit conſilius pro animæ meæ ſalutem, vt res meas ad aliqua loca ſanctorum condonare deberem. quod & ita feci. dono adque trado ad monaſterium S. Gallonis qui eſt conſtructus in pago Arbonenſe, vbi eius ſacrus requieſcit corpus; & hoc eſt quod dono in pago Durgauginſe, ſet in ſito Zurihgauuia, in his locis quorum hic nomina denuntiantur, hoc eſt in villa quæ dicitur Illenauuia, & in Erpſratinchoua, & in Makiſinchoua, & in Vzinaha, & in Hunichinuuilare, & in Tunriude, & in Madalaltesuuilare, & in Perolfesuuilare, omnia quicquid pater meus Landoaldus & mater mea Piera in his locis denominatis ſupra habuerunt: hæc omnia & ex integro manu poteſtatiua ad

ipſum ſupra nominatum monaſterium trado adque transfundo, ibidem à die præſenti perpetualiter poſſedendum. Et ſi ego ipſe aut vllus heredum vel poſtheredum meorum, aut quislibet vlla oppoſita perſona cartulam iſtam irritam facere conauerit, aut eum infrangere voluerit, tantum, quantum cartola iſta contenit adſcriptum, ad ipſum monaſterium reſtituat, ſed & ſociante fiſco multa conponat, id eſt auri vncias III. & argenti ponduos V. coactus exſoluat, & quod reppetit non præualeat euindicare, & nihilominus præſens cartula iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat, ſtibulatione ſubnixa. Actum in Craolfeſtale in mallo publicè, ſub Carlomanno Maioredomus. Et hii ſunt teſtes, qui in præſenti fuerunt & firmauerunt † ſignum Lantberti, qui hanc cartulam traditionis fieri rogauit † Herigaer patruus eius † ſign. Amalrich. † Signum Aottuni † Hroadgaer † Albrich &c. Ego itaque Siluester Diaconus rogitus ab Lantberto ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem, hoc eſt IIII. Id. Septembris, ſub Chancorone Comite.

XXXVIII.

Idem.

✠ In CHRISTI nomine. Ego quidam Petto cogitaui Dei intuitum, vel diuinam retributionem, vel peccatis meis veniam promerere, & vt mihi in futuro merces boni operis adcreſcat. Propterea vernacula terræ iuris mei in loco noncupante quod dicitur Data, cum ſeruis & ancellis, hæc nomina eorum, Gondaharancum, & omnia quæ poſſidet cum vxorem ſuam & filios & filias, & Rihfredum, ſic ſimiliter Vuinifredum, ſic ſimiliter Liuddulfum, ſic ſimiliter Cauſulfum, ſic ſimiliter Vuitonem cum ſociis ſuis vic nomina eorum eſcripta ſunt, quod ego Petto donaui ad ſacrum S. Gallonis pro remedio animæ meæ & à ſociis ipſius, cum agris, cum pradis, cum ſiluis, cum aquis, cum omnia acceſſibus, cum omne mobile aut immobile, cum filiis & filias, cum oues & bouis, cum iis quæ ad opus viuendum pertinerent. Si quis verò, quod futurum eſſe non credo, ſi ego ipſe aut vllus de heredibus meis, vel vlla ſuppoſita perſona, qui contra hanc donationem venere aut agere temtauerit, ſoluat in fiſco aurum libras duas & argentum pondera V. & quod petit vendicare non valeat, ſed præſens hæc epiſtola omni tempore firma & inliſa permaneat cum extipulatione ſubnixa. Actum in ſigne quod dicitur Glata villa publicè. Notaui quod feci diem Iouis, X. Kalen. Decembris. eorum inſignacula continuntur. Sign. Petonis qui hanc donationem fieri præcepit. Sign. Airici Comitis germani eius, ſign. Berterici Comitis germani eius, ſign. Peponis teſtis germani eius, ſign. Lantfreti teſtis, ſign. Vultperti teſtis, ſign. Vngari teſtis. Ego Siluester Diaconus ſcripſi & in teſtimonio ſubſcripſi.

XXXIX.

Hiringus Monachus.

SAcroſancta Eccleſia S. Mariæ, S. Petri, S. Martini, S. Leudagarii, S. Petronellæ, ceterorumque Sanctorum, qui eſt conſtructa in inſola minore quæ iuxta Hupinauia eſt, vbi Hata & Beata cum reliquas ancillas Dei degere videntur. Ego Beata namque filia Rachiberti cogitans pro remedio animæ meæ, vel pro æterna retributione, volo omnes res meas vel omnia peculia mea, quicquid habeo, ad locum illum condonare, hoc eſt in villa quæ dicitur Altorf & Cella cum omnibus adiacentiis vel adpendiciis eorum in arcas vel ſiluas. Et in Reutinchoua terras & ſiluas, ſuetquia, vel alias * æcentias, quicquid ibi habere videor. Et in villa quæ dicitur Huzinaa homi-

E. attictias. vel potius adiacentias i.e. adiacetias, vt in Charta 50

homines VIII. & terras & ſiluas, vel alias æcencias ſiue in Vzinaa ſiue in Smarinchoua ſiue in Nancinchoua ſiue in Tattinchoua quidquid genitor meus Racinbertus de quolibet adtracto in loca illa habuit, ſiue ego ipſe & Landoldus poſtea conquiſiuimus ſiue comparauimus totum ad integrum duas partes de omnia damus. Et in villa quæ dicitur Centoprato caſatos duos cum omnibus adiacentiis vel adpendiciis eorum; ſet vnum infantem inde ingenuum taxauimus, reliqui verò ſicut ſuperius diximus ita ſint. Et in Berofouilare mancipium vnum nomine Contleuba. Et in inſola ipſa mancipios tres, & parones quattuor. Iſta omnia ad ipſum monaſterium ſuperius nominatum tradimus adque transfundimus. quidquid exinde facere voluerint liberam ac firmiſſimam in omnibus habeant poteſtatem faciendi. Si quis verò, quod fieri non credo, ſi aut ego ipſa, aut vllus de heredibus meis vel quælibet vlla oppoſita perſona, qui contra hanc donationem meam venire, aut agere, vel qua vlla calomnia generare voluerit, in primis ſi ſe emendare noluerit, iram Dei & pœnas inferni experire pertimiſcat, & duplum tantum quantum ipſa res meliorata valuerit eis coactus exſoluat, & in fiſco auri libram I. argenti libras II. & hæc præſens donatio mea firma permaneat ſtipulatione ſubnexa. Actum in monaſterio quod dicitur Babinchoua, quod fecit menſis Nouember dies XXVIIII. regnante Carlomanno Duce, & Pebone Comite. Signum † Beatanæ quæ hanc donationem fieri & firmari rogauit. ſign. † Bebonis Comitis. ſig. † Muninc † Arnefridus Abba ſubſcripſi † Erchamberti † Rihberti † Num † Butanc † Heſindo † Roberto.

Breue de illos homines quod Beata fecit. hoc eſt, Vuintrolf, Radbega, Gerlind, Anna, Ingaberta, Goderamnus, Herolf, Iohannis, Rachintrudis, Hiciga, Villof, Froatilin, Volfarda, Baltimda, Tetaclinda, Verdicho, Sigitrudis, Odalchus, Radleuba, Teutgerus, Hugileuba, Vitilinus, Randuinus, Arnoluara, Richuinus, Leudiſca, Bacila, Trudmundus, Teudhara, Anno, Volfildis, Sigurmarus, Concila, Volfridus. Sic quomodo mihi ſeruierunt, ſic inantea ſeruiant, Folritus, Cunthild, Otolf, Tallo, Tacalind, Haguſtolt, Aldini, Teudila, Ftaido, Richbertus, Matuas, Vertleuba, Butta, Reatila, Haladara, Muatdanc, Munifrid, Volfila, Valiſan, Fariſeus, Varinfrid, Higilind. Pro anima Atanæ ſeruiant ibi Altolf, Hettila. Sic quomodo mihi ſeruierunt, ſic inantea ſeruiant Tetta, Totta. Pro anima Otunlis & Zon ſeruiant ad illam caſam Dei Viniðiſca, Rathari, Voluinc. Ego Hirinchus Monacus hanc donationem rogitus ſcripſi & ſubſcripſi.

XL.

Landarius Presbyter.

PArtem eccleſiæ noſtræ quæ dicitur Raudinleim, vbi Landarius Presbyter eſſe præſens videtur, Ebo & coniugis mea Odalſinda & Alodoes aliqua de rebus ſuis adfirmauerunt & tam tradiderunt ad S. Gallum, terris, caſis, caſalis, mancipiis cum caſatis, campis, pratis, viniis, ſiluis, paſcuis, aquis vel decurſibus, mobilis & immobilis, quidquid in Vahcinchoua, & in Laidoluinchoua, Bodinchoua icagimus omnibus & ex omnibus ad ipſum S. Gallum tradimus, à die præſente habeat, teniat, qui exinde faciri voluerit ad poſſidendum habiat poteſtatem. Si quis verò ego aut nos ipſi ant heredes noſtri aut vlla oppoſita perſona, qui contra hanc firmitatem ita veniri timtauerit, infera cuntra ipſo ſancto auri libram vnam, argenti pondos duos, & nihilominus donatio iſta omni tempore firma & ſtabilis permaniat ſtipulatione ſubnexa. Actum in Vahcinchoua villa publici. Sign. Ebonis & Coiouis meæ Odalſindæ qui fieri rogauit. ſig. Volffaro † Bertario † Aimoni † Vuaninco † Teutmaro † Berno Comitis † Cunleuſores † Auttini † Dodoni. Ego Landa-

Landarius Presbyter roitus ſcripſi. Data VII. Idus Sept. anno X. rigni Domni noſtri Ildirici Riis.

XLI.

Anonymus.

IN Chriſti nomine. Ego Erſoinus, & filii mei Teotarius atque Rotarius, cogitauimus Dei intuitum, vel diuinam retributionem, vel peccatis noſtris veniam promereri: propterea vernacula terra iuris mei in loco qui dicitur Openuuilare tradimus S. Galloni viginti iuchos, & in Eberingen vnum iuchum de vinea, & de colonis meis Erfoinum cum vxore ſua & cum omnia appertinentia ſua, cum caſa & cum terra, & cum omnibus ſuis: & alium ſeruum nomine Vualdolfum cum caſa, cum terra, & cum omnibus ad eum pertinentibus, vt dum adhuc viuimus ego & filii mei, in noſtra permaneant poteſtate, & in anno reddamus carram de vino, & carram de ſiligine, & carram de fœno, & friskingam. Et ſi filiis meis infantes nati fuerint, ſicut ſuperius dixi, ita ſoluant cenſum, & habeant poteſtatem. ſi noluerint cenſum inde reddere, omnia, ſicut ſuperius diximus, ſint conceſſa ad eccleſiam S. Gallonis. Et ſi quis, quod non credimus, aliquis de heredibus noſtris contra hunc factum noſtrum ire vel inrumpere voluerit, in primis incurrat iudicium Dei, & ſoluat auri libras II. & hunc factum noſtrum inlæſum permaneat ſtipulatione ſubnixa. Facta hæc carta eſt in loco qui dicitur Anninchoua, XVII. Kalen. FEB. ſub regno Domni noſtri Elperici Regis. ſign. Teotarii & Rotarii, qui hanc cartam fieri rogauerunt † ſiguini teſtis, ſign. Regandozi teſtis, ſig. Vulperti teſtis. ſig. . . . .

XLII.

Liutfretus Presbyter.

DOMINO ſancto in CHRISTO venerabili viro patri Otmaro Abbati Durgauginſi ſeu de monaſterio S. Galloni. Ego Rothpaldus donamus ad monaſterium veſtrum pro mercede animæ meæ facultaticulam meam, recipere deberetis poſt diſceſſum meum. Dono vobis donatumque in perpetuum vt permaneat eſſe volo, hoc eſt in pago Duregauginſi in villa qui dicitur Richinbach, & in Vuila, & in Zibrinesuuanga, & in Vuangas, & in Tuzzinuuang, & in Sclatte, & in Puzzinberch, & in Vuanzincouo, quicquid in iſtas villas viſus ſum habere, pecuniis, mancipiis, caſis, caſalis, campis, pratis, ſiluis, aquis, aquarumque decurſibus, ad integrum à die præſente trado vobis, & ſeruum meum nomine Nhideng & vxorem eius Bruna, & cum oba ſua, & cum omnia quo veſtiti ſunt: & alium ſeruum meum nomine Vuolfharium cum vxore ſua Atane, cum oba ſua & cum omnia quo veſtitus eſt. Et pro iſtas res proſeruire volo annis ſingulis, hoc eſt XXX. ſeglas ceruefæ, XL. panis, friſchengam tremeſſem valientem, & XXX. Mannas, & arare duos iochos in anno, & recollegere, & intus ducere, & angaria vbi opus eſt. Et ſi infans meus ſimul proſeruire voluerit, faciat ſicut ſuperius: & ſi proſeruire noluerit, nullam habeat poteſtatem, ipſam facultatulam meam trado vobis ad monaſterium veſtrum poſt diſceſſum meum atque transfundo dominationi, vt quidquid exinde pars monaſterii facere voluerit, liberam ac firmiſſimam in Dei nomine in omnibus habeat poteſtatem. Si quis, ego aut heredes mei, aut vlla oppoſita perſona, qui contra hanc donationem iſtā venire tẽptauerit, tunc inferat parti cuſtodiẽti dublam repetitionẽ, & fiſco auri liberas II. & argenti pondera III. & nihilominus pſens donatio iſtæc omni tẽpore firma & ſtabilis pmaneat ſtipulatione ſubnexa. Actũ in villa Antinauua publice. ſign. Rothaldi qui hanc donationem iſtam fieri rogauit. ſign. Sicharii

teſtis.

teſtis. † Bertcauzi teſt. † Puopo teſt. † Vuodolgarii teſt. † Aribaldi teſt. † Rathcauzi teſtis. Ego Liutfretus presbyter ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Martis, VIII. Id. Auguſtas, anno III. regnante Domno noſtro Pippino Rege, ſub Vuarino Comite.

XLIII.

Vuaringiſus.

SAcroſancta eccleſia S. Galluni, qui eſt conſtructa in pago Durgauia, vbi ipſus in corpore requieſcit, & Iohannes Abbas ad præſens Rector eccleſiæ eſſe videtur. Ego in Dei nomine Vuinibertus cogitans Dei vt aliquid rei meæ ad ipſum ſactum locum pro remedio animi mei condonare deberem: quod & ita feci. hoc eſt in pago Durgauia, in loco qui dicitur Parmacunauia, quicquid ibidem viſus ſum habere, mancipiis, pecuniis, caſas, caſalis, campis, pratis, ſiluis, aquis, aquarumue decurſibus, omnia ex integro de meo iure ad ipſum monaſterium S. Galluni poſt obitum meum trado atque transfundo, vt quicquid exinde Rector monaſterii vel monachi ibidem deſeruientes facere voluerint, liberam ac firmiſſimam habeant in Dei nomine in omnibus poteſtatem. Si quis ego aut heredes mei aut vlla oppoſita perſona, qui contra hanc traditionem iſtam venire temptauerit aut agere præſumpſerit, inferat parti cuſtodienti dublam repetitionem, & fiſco auri vncias V. & argenti pondoras II. & nihilo minus præſens traditio iſtæc firma & ſtabilis permaneat, ſtipulatione ſubnexa. Actum in villa Vuila publice, præſentibus quorum hic ſignacula contenuntur. Sig. † Vuiniberti auctoris qui hanc traditionem iſtam fieri rogauit. † Sig. Vuanzo teſt. † Sig. Aſchatii † Sig. Sickeri † ſig. Teutbold teſt. † ſig. Rihger teſt. † ſig. Rihperat teſt. &c. Ego Vuarinkis rogitus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui die Dominico, VI. Id. Octupris, anno X. regnante Domno Pippino Rege Francorum, ſub Vuarino Comite.

XLIIII.

Vuaringiſus.

SActoſancta eccleſia in honote S. Galli Confeſſoris conſtructa, vbi ipſe in corpore requieſcit, & præſenti tempore Iohannes Epiſcopus eſſe videtur Rector Monachorum. Ego in Dei nomine Theoda, ſumpſi mihi conſilium vt aliquid de re mea ad ipſum monaſterium condonare deberem, quod & ita feci. Hoc eſt in pago Durgauia, in vico qui dicitur Ailihccauge, quicquid ibidem viſa ſum habere, & mihi in hereditate contingit, mancipiis, pecuniis, caſas, caſales, campis, pratis, ſiluis, aquis, aquarumq; decurſibus ad integrum poſt deceſſum meum ad ipſum monaſterium trado atque transfundo dominationi, vt quicquid exinde fratres ipſius monaſterii facere voluerint, liberam ac firmiſſimam habeant in Dei nomine in omnibns poteſtatem. Et ſi quis ego aut heredes mei aut vlla oppoſita perſona, qui contra traditionem iſtam venire temptauerit aut cogitare præſumpſerit, tunc inferat parri cuſtodienti duplam redibitionem, & fiſco auri vnzias II. & atgenti pondera V. & nihilominus præſens traditio iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat, ſtipulatione ſubnexa. Actum in villa Ailihceaugia publice. † ſig. * Teodanæ auctricis quæ traditionem iſtam fieri rogauit. † ſig. Vuanzonis † Friduini † Puaſonis † Erimberti Presbyteri. Ego itaque Vuaringis ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Dominicum, V. NON. Maias, regnante Domno noſtro Pippino Rege Francotum, ſub Vuarino Comite. *Theotanæ*

XLV.

Moathelmus Clericus.

PErpetrandum eſt vnicuique quod Euangelica vox admonet dicens; *Date & dabitur vobis.* Ego in Dei nomine Scalcomannus cogitans de animæ meæ remedio vel de æterna retributione, talis mihi decreuit voluntas, vt res meas ad aliqua venerabilia loca ſanctorum dare deberem : quod ita & feci. Dono atque trado omnes res meas, quas ex paternico mihi de alode legitima contingit, ad monſterium S. Gallonis vbi eius ſacrus requieſcit corpus, qui eſt conſtructus in pago Arbonenſe, hoc eſt quod dono in loca denominata, id eſt in Laimauuia & in Apfalaga, & in Entinesburugo, & in Operindoraf, & in Oboroſtindoraphe prata , & in Piparrori prata, & in Liutratesuuilare, in his locis ſuper nominatis trado atque transfundo ad ipſum ſuperius nominarum monaſterium, donatumque in perpetuum eſſe volo, & me ipſum ad ipſum monaſterium ad monachum trado, & rogo, & teſtifico coram Deo & ſanctis eius , vt nec me nec poſt obirum meum nullus ex ſuccedentibus Abbatibus vel Epiſcopis ad nullum vnquam hominem nullum concambium aut commutationem faciant, ſed ipſas res ipſe monaſterius & rectores ipſius monaſterii perennis temporibus in ſua dominatione poſſedeant. Et ſi quis verò, quod futurum eſſe non credo , ſi ego ipſe aut vllus de heredibus meis vel prohetedibus meis, aut quislibet vlla oppoſita perſona, qui contra hanc cartulam traditionis, quam ego ſpontanea voluntate fieri rogaui, veniret aut eam infrangere voluerit, non ſolum quod ei non liceat, ſed damnum incurrat, id eſt tantum & alium tantum quantum cartula iſta contenit ad ipſum ſuperius nominatum monaſterium reſtituat , & in diſcutiente fiſco multa conponat, id eſt auri vncias duas & argenti pondus quattuor coactus exſoluat, & qui repetit nihil euindicet , & præſens cartula iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat cum omni ſtipulatione ſubnexa. Actum Laimaugauuilare, in quo cartula iſta ſcripta eſt, quod fecit menſis Martius dies XV. in anno primo regni Carlomanni Regis, ſub Roadharto Comite. Sign. Scalcomanni qui hanc cartulam traditionis fieri rogauit. ſign. Taltoni patris eius. ſign. Vuelimanni fratris eius. ſig. Fateri fratris eius. ſign. Selparati fratris eius. ſign. Takarichi. ſign. Huodelrich. ſign. Lanrulfi. ſign. Vſſoni. ſign. Boſſonis. ſign. Gramanni. Ego Moathelmus Clericus ſcripſi & ſubſcripſi.

XLVI.

Vſalto Diaconus.

IN Chriſti nomine. Ego Vnforahtus filius Otgari condam, talis mihi decreuit voluntas pro animæ meæ remedio ſeu pro æterna retributione, vt omnes res meas , quas mihi genitor meus moriens dereliquit, vel ego ipſe mihi adquiſiui, ad monaſterium S. Galli, vbi eius ſacrus in CHRISTO requieſcit corpus , condonare deberem : quod ita & feci. Et hoc eſt quod dono, in pago Durgauginſe in ſito Zurihgauuia in villa quæ dicitur Tunriude , quæ & Hadaleihinchoua vocatur , id eſt caſam, curtem clauſam cum domibus, ædificiis , mancipiis , pecuniis , tertis, campis, ſiluis, pratis , paſcuis , viis , aquarumque decurſibus , omnia ex integro nihil prætermittendo ad ipſum monaſterium trado atque transfundo , vt quicquid rectores ipſius monaſterii facere exinde voluerint, liberam ac firmiſſimam habeant poteſtatem faciendi. Si quis verò , quod fieri non credo , ſi ego ipſe aut vllus de heredibus meis , aut vlla oppoſita perſona , qui hanc cartam irritam facere conauerit , partibus fiſci multa conponat , id eſt auri vncias IIII. argenti ponduos VI. coactus exſoluat , & ad ipſum monaſterium dupiam repetitionem reſtituat , & quod repetit non præualeat euindicare , ſed hæc præſens epiſtola omni tempore firma & ſtabilis permaneat cum ſtipulatione ſubnixa. Actum Vſtra villa publice, præſentibus quorum

hic

hic ſignacula contenuntur.† Vnforathi qui hanc cartam fieri rogauit † Raginbaldi teſt.† Salucho teſt.† Gaerhohi teſt.† Fridubertti teſt.&c. Ego itaq; Vſalto Diaconus rogitus ab Vnforahto anno IIII. regnante Carolo Rege Franchorum ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui die Veneris, VI. Kal.Febr.

XLVII.

Emicho.

IN Dei nomine. Ego Harioldus recordatus innumerabilia peccatorum meorum, propterea trado atque transfundo ad monaſterium S. Galloni, donumque poſt diſceſſum meum in perpetuum eſſe donatum volo, pro remedio animæ meæ vel pro æterna retributione: hoc eſt , quicquid in villa Vndinga vel in villa Genchinga habeo ſine illa eccleſia in illum cenſum ſolidum vnum in cera aut in quicquid eſſe potuerit annis ſingulis ſoluā. hoc quod diximus à die præſenti de meo iure ad monaſteriū S. Galloni vel eius rectoribus trado dominationi, habeant, teneant, atque poſſedeant, quicquid exinde facere voluerint, liberam atque firmiſſimam in omnibus habeant poteſtatem faciendi cum ſtipulatione ſubnixa, in ea vero ratione vt ibi ſemper ſtabilis ſit: & ſi hoc non eſt, tūc heredes meus legitimus poteſtatem habeat ad requirendum. Si quis vero, quod futurum eſſe non credo, ſi ego ipſe aut vllus heredum vel proheredum meorum, qui contra hanc donationem à me factam venire præſumpſerit, ſociante fiſco multa repetitionem conponat, id eſt auri libras II. argenti pondera V. coactus exſoluat, & duplum ad ipſum monaſterium reſtituat, & quod repeti per nullisque ingeniis euindicare non valeat. Actum in pago Purihinga, in villa quæ vocatur Vntinga publice, præſentibus quorum hic ſignacula contenuntur. ſig. Harioldi qui hanc cartam fieri atque firmari rogauit. ſign. Ercanperti Comitis. ſign. Trudpert. ſign. Pertfrid. ſign. Cadaloh. ſign. Thruant. ſign. Hiltirih. ſig. Puabo. ſig. Alpker. &c. Facta traditio hæc in IIII. Kal. Iun. VI. feria, anno V. regnante Domno noſtro Carolo Magno Imperatore. Ego Emicho rogitus ſcripſi & ſubſcripſi.

XLVIII.

Adalhardus Lector.

IN Dei nomine. Perpetrandum eſt vnicuique quod Euangelica vox admonet dicens, *Date elemoſynam, & omnia munda ſunt vobis.* Item ego Vualfridus cogitans Dei intuitum vel animæ meæ remedium vel etiam pro æterna retributione, talis mihi decreuit voluntas, vt omnes res meas ad aliqua venerabilia loca ſanctorum dare deberem: quod ita feci. Dono atque trado * ad eccleſiam S. Georgii, quæ eſt conſtructa in pago Argunenſium in inſola vel loco qui dicitur Vuazzarburc, & hoc eſt quod dono in pago ipſo qui dicitur Mittinbah, campis, pratis, ſiluis, paſcuis, aquis, aquarumue decurſoribus, cultum & incultum, hortiferis, pomiferis, mobilibus atque immobilibus, omnia ex integro de meo iure S. Geotgius vel Rectores eius ibidem manētes habeant, teneant atq; poſſedeant, vel quicquid exinde facere voluerint, liberā in omnib. ac firmiſſimā habeant poteſtatem faciendi abſq; vlla contradictione. Si quis vero, q̄ fieri non credo, ſi ego ipſe quod abſit, aut vllus de heredibus meis vel pro heredibus aut vlla oppoſita perſona, qui contra hanc cartam traditionis, quam ego ſpontanea voluntate fieri rogaui, venire aut eam infrangere voluerit, irā Trinitatis incurrat, & non ſolum quod ei non liceat ſed damnum incurrat, id eſt tantum & aliū tantū quantū cartula iſta cōtenit de rebus ſuis ad ipſam eccleſiā reſtituat, & ſociante fiſco multa cōponat, id eſt auri vncias III. argenti pondera V. coact⁹ exſoluat, & q̄ repetit nihil euindicet, ſed hæc præſens cartula iſta omni tēpore firma & ſtabilis permaneat cū ſtipulatione ſubnixa. Actū in villa Arguna publice, p̄ſentibus quorum hic ſignacula contenuntur. ſign. manu Vualtfridi qui hanc cartam fieri atque firmari rogauit. ſign. Fater. ſign. Vuiſirih. ſign. Vuolfregin. ſig.

* Mſ. ſuperponit ſed alia manu. *incenſo ex malaro grani, aut talē friskingam ipſo grano valentem.*

ſig. Alto. ſig. Hunolt. &c. Ego itaque Adalhardus Lector anno XXVI. regnante Domno Karolo Rege Francorum, notaui ſub die V. Id. Iun. & in præſente Ruodberto Comite.

XLIX.

Bernegarius Presbyter.

SAcroſancto monaſterio in honore S. Mariæ & S. Gallonis conſtructo, vbi vir venerabilis Vuerdo Abbas cum congregatione monachorum ſeruiens eſſe videtur. Ego in Dei nomine Vuillahelmus cedo ad ipſum monaſterium ceſſumque quod in perpetuum eſſe volo, hoc eſt in pago Turgouue in loco qui vocatur Eskinbach medietatem de ipſa hoba Fruachanolui, hoc eſt caſis, caſalis, pumariis, campis, pratis, ſiluis, paſcuis, aquis, aquarumue decurſibus, ex omnibus & in omnibus totum & ad integrum, ad ipſum monaſterium trado adque transfundo. In ea vera ratione dum ego vixero vt liceat mihi ipſam terram & aliam hobam veſtram, id eſt in Bauconfiuilare in cenſum habere, hoc eſt annis ſingulis de ceruiſa ſiglas XV. & vnam maldram de pane, & friskingam trimiſſem valentē, vſq; dum ego ipſum cenſum ſoluā, nullus habeat poteſtatem ipſam terram de me vel de filio meo abſtrahere. Et ſi de illo cenſo negligens fuero per III. annos, tunc id quod hic ſuperius dictum eſt, partes ipſius monaſterii vel agentes eius ipſam terram melioratam in ſuam dominationem reuocare faciant perpetualiter ad poſſedendum, vel quicquid exinde facere voluerint liberam habeant poteſtatem. Si quis vero, quod futurum eſſe non credo, ego ipſe aut aliquis de heredibus meis, ſeu quislibet vlla oppoſita perſona, vel qui contra hanc traditionem venire temptauerit, aut eam infrangere voluerit, tunc ſit culpabilis ad ipſum monaſterium duplum quantum traditio iſta contenit, & in fiſco auri vncias III. & argenti libras V. coactus exſoluat, & quod repetit nihil vindicare non valeat, ſed præſens traditio iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat, ſtipulatione ſubnexa. Actum in Eskinbah. ſign. † Vuilahelmi qui hanc traditionem fieri rogauit. ſign. † Markeri. ſign. † Vuino. ſig. † Ruatto. ſig. † Zollin. ſig. † Albchis. ſign. † Sallo. ſig. † Sicco, teſtium. Ego in Dei nomine Bernegarius peccator vocatus Presbyter rogitus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui die XVII. Kal. Iul. anno ſecundo Domno noſtro Carolo Imperatore, & XXXIII. Rege Francorum & Langobardorum, & gubernator Romanorum, & inluminatio Saxanorum.

L.

Atto Clericus.

IDcirco ego quidem in Dei nomine Vppertus cogitaui pro animæ meæ remedio ſeu & pro æterna retributione, vt veniam pro peccatis meis in futurum adepiſci merear, & in die tremendi iudicii ante tribunal Chriſti ſecurus adſiſtam. Per hanc paginam quam ad vicem traditionis ſcribendam rogaui, dono à præſente die peculiaris mei ad eccleſiam S. Galloni quæ eſt conſtructa in pago Durgauginſe, vbi domnus & in Chriſto Gauzpertus Abba præeſſe videtur, donatumque in perpetuum eſſe volo, & prutiſſima voluntate confirmo, hoc eſt omnem tertiam partem proprietatis meæ in pago Auguſcauginſe, & in villis denominatis in Firiniſuilla & in Munciaco, & in Firiniſuilla manſo I. campis, pratis, ſiluis, aiacentiis, & appendiciis, quultis & inquultis, aquis aquarumue decurſibus, quantumque mihi in iam dicto pago Auguſcauginſe aduenit tam de paternico quam de maternico, ſeu de comparato, vel de qualicunque adtractu noſcitur ad me perueniſſe, & ego modierno tempore viſus ſum tenuiſſe, omnem tertiam partem ſicut ſuperius dixi ad ipſam ſacram eccleſiam S. Galloni dono, trado adque transfundo in Dei nomine perpetualiter ad poſſedendum. In ea vero ratione, vt dum ego aduixero, ipſas

Auguſtianenſi.

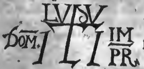
ipſas res habere debeam & cenſui me pro hoc annis ſingulis de feſtiuitate S. Galloni in alia ſoccum l. aur IIII. denarios. Et ſi infans ex me procreatus fuerit, ſimili modo habeat abſque in eum diſceſſum in ipſo cenſo. Et poſt noſtrorum diſceſſum quandoquidem Deus voluerit, ipſi cuſtores Eccleſiæ ipſius ipſas res ad eorum opus habeant, & numquam hoc in beneficium alio præſtent. Si quis vero, quod futurum eſſe non credo, quod ſi ego ipſe, quod abſit, aut aliqui de heredibus vel proheredibus vel abheredibus meis ſeu qualibet extranea vel omiſſa perſona, qui contra traditionem venire temtauerit, aut eam infrangere voluerit, non ſolum ei non liceat, ſed inferat partibus ipſius eccleſiæ duplum tantum quantum traditio iſta contenit, & in fiſco auri vncias duas & in argento pondera V. coactus exſoluat, & quod repetit euindicare non valeat, ſed præſens traditio iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat ſtipulatione ſubnixa. Actum in Auguſta ciuitate publice ſig. † Vpperti auctoris qui hanc traditionem iſtam fieri ac firmari rogauit. ſign. † Aimeric. ſig. † Deurcher. ſig. † Helidulfi. &c. Ego Atto clericus rogitus & petitus hanc traditionem iſtam ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui quod fecit V. Id. Maii, anno XII. imperii Hludouuici, feliciter.

LI.

Hratbertus Conzl.

IN Dei nomine. Perpetrandum eſt vnicuique, quod ſapientia Dei per Salamonem dixit, *Redemptio animæ propria diuitia eius.* Redemptoris quoque verba dicentis, *Date elemoſynam, & ecce omnia munda ſunt vobis.* Ideoque Pertcardis his ammonitionibus conpuncta ſimul & confiſa, dono donatumque pro animæ meæ remedio quod in perpetuum vt permaneat eſſe volo ad monaſterium ſitum in pago Thurcauhinſe conſtructum in honore S. Gallonis, vbi ipſe domnus precioſus in corpore requieſcit, vbi Cozbertus Abba præeſſe videtur, hoc eſt quod dono, in pago Priſicauhinſe in villa Lollinga quidquid ibi viſa ſum habere tam terris, domibus deſuper poſitis, campis, pratis, vineis, ſiluis, paſcuis, aquis, aquarumque decurſibus, cultis & incultis, mobilis & immobilis, quicquid dici aut nominari poteſt totũ & ad integrũ vna cũ manu Ratpotoni ad iã dictum locũ ſanctum trado, trãſfero atq; transfundo, vt hodierna die Rectores eiuſdẽ monaſterii vel ſucceſſores eorum quidquid exinde facere voluerint, liberam ac firmiſſimam in omnibus in Dei nomine habeãt poteſtatem faciendi, iure perpetualiter poſſidendi. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſa aut vllus de heredibus ac proheredibus vel quislibet vlla oppoſita pſona, qui contra hanc cartolã voluntate mea factã venire aut inrumpere conauerit, duplũ vobis vel ſucceſſorib. veſtris reſtituat, quantũ præſens carta cõtenit, & inſuper hoc coagente fiſci multa conponat, id eſt auri vncias III. argenti pond⁹. V. coactus exſoluat, & q. repetit nihil euindicet, ſed præſens carta cũ omnibus in ea continentibus omniq; tempore firma permaneat cũ ſtipulatione ſubnexa. Actum Huninga villa publice. ſig. † Pertcart quæ hanc cartam vna cum manu Ratpotoni pariter fieri vel adfirmare rogauerunt. ſig. † Brunihoni. ſig. † Liboni. ſig. † Vuitoldi. ſig. † Sigkaurici, &c.

Ego in Dei nomine Hratbertus Conzl. ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui IIII. Kal. Madii, anno XV. regnante.

Et ſub Erchangario Comite.

LII.

Notger & Bebo.

BErefrid tradidit quidquid in Bihclinchouun habuit, excepto vno prato iuxta caſam Adalfridi, & vno agro iuxtà caſam Selbonis vbi eius piſcatio eſt, & alio prato inter Paracſtetim & Heremintinchouun: reliqua omnia tradidit cum omni integritate. Cenſus denarii II. ſuæ matri & ſibi ſi redimere voluerit, cum VI. denariis facerent: ſi non redimerit, poſt amborum deceſſum ad monaſteriũ redeat. teſtes, Selbo, Adalfrid, Adalene, Vuitolt, Suidker, Houto, Vuiniman, Mekinhere. Notger ſcripſit, IIII. Kal. Sept. anno XVIIII. Regis Hludouuici: & ego Bebo teſtis iuſſu Grimaldi Abbatis ad precariã exnotaui.

LIII.

Dodo.

SAcroſancto à ſci. Galloni. Ego Rudulfus dono in villa quæ dicitur Hohunſtati quicquid in ipſa curte viſus ſum habere tam in terris quam in pratis, ſiluis, aquis, aquarum, campis, mancipiis, omnia quicquid ipſa curte habemus, & fratres qui ſeruiunt ad ipſa loca ſancta teneant atq; poſſedeant omni tempore, perfirmata ſit iſta donatio à ſci. Galloni. Si quis vero, quod fieri nõ credo, ſi ego ipſe aut vllus de heredis meis aut vlla oppoſita perſona, quiconque contra hanc donationem iſtam agerit aut infrangere voluerit, in primis iram Dei incurrat & tublum conponat. & hæc donatio omni tempore firma permaneat. ſig. Helmricus. ſig. Theotbertus. † ſig. Odone. † ſig. Sichirico. † ſig. Huadoni. † ſig. Theodo. † ſig. Rudberto. Ego Dodo qui ſcripſi & ſubſcripſi.

LIIII.

Albricus Diaconus.

EGo in Dei nomine Vuolfhart diuino admonitus inſtinctu vt terrenis facultatibus mercarer æternas, & bonis tranſitoriis manſura conquirerem. Memor itaque illius ſalutaris præcepti, *Date & dabitur vobis*, &, *Non eſt qui relinquat domum aut agros propter me, qui non recipiat centies tantum*, trado ad monaſterium S. Galli, cui modo venerabilis Abba Grimaldus præeſſe dinoſcitur, pro remedio animæ meæ coniugiſque meæ, quicquid in Centipratis marcha conquiſitionis vel concambii regia fultus auctoritate & firmitate litteriſque ab eo acceptis præſenti die viſus ſum habere, id eſt aquis, ſiluis, agris, pratis, cultis & incultis, omnia ex integro, excepto vno curtili, quod coniunx mea legitimis ab heredibus conquiſiuit: ea tamen condictione vt ego ipſe præfatas res dies vitæ meæ poſſideam, anniſque ſingulis cenſum inde duos denarios ſoluam, & poſt obitum meum ſtatim ad monaſterium præfatum in omnibus melioratæ redeant in æuum poſſidendæ, addito vt nulli vnquam in beneficium dentur, quod ſi datæ fuerint, ad ſuccedentes proximos meos reuertantur. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſe aut cognatorum meorum vel heredũ aliquis hanc cartulam à me poteſtatiua manu factam corrumpere voluerit, & voluntatis corruptæ machinationem publicauerit, auri vncias III. argenti pondera V. ad ærarium Regis coactus perſoluat, hæcque epiſtula firma & ſtabilis permaneat cum ſtipulatione ſubnixa. Actum in ipſo loco, id eſt Centiprata nuncupato, præſentibus quorum hic ſignacula continentur. ſign. ipſius Vuolfharti qui hanc traditionem fecit. ſign. Keroldi Comitis. † Vuolfheri. † Perhtger † Oazo † Vnnid. † Perhthart † Andreas † Vto &c. Ego itaque Albrih indignus Diaconus rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui tertiam feriam, XV. KAL. Iun. anno XXIIII. regni Hludouuici Regis, ſub Keroldo Comite.

LV.

Eccho Monachus.

Litteræ mandatoriæ Gewalts brieff.

NOtum ſit omnibus præſentibus atq; futuris, quod quidam homo Chadolt nomine de pago Albekeuue pro remedio animæ ſuæ parentumq; ſuorum heredi-

hereditatis ſuæ iura ad monaſterium S. Galli contradere diſpoſuit, ſed cum interueniente moleſtia corporis voti ſui compos exiſtere non potuiſſet, neceſſitate ductus rogauit Reginhelmum Presbyterum, integra illi poteſtate conceſſa: vt ipſas hereditatis ſuæ res ad præfatum monaſterium poteſtatiua manu contraderet.

Ego itaque Reginhelmus licet indignus Presbyter eius precibus adquieſcẽs cum manu aduocati mei Erfinrinchi trado ad monaſterium S. Galli, cui modo Crimaldus Abba præeſt, quicquid præfatus Chadolt de parte hereditatis ac adquiſitionis ſuæ & duorum filiorum ſuorum, qui defuncti ſunt, habere ac poſſidere viſus eſt in loco qui dicitur Stoufun id eſt vnam curtem ſæpe circumdatam eum ædificiis, mancipiis, iumentis, pecudibus, agris, pratis, paſcuis, ſiluis, aquis, aquarumque decurſibus, nec non cuncta ſuo iuri pertinentia, vt ſtatim ſine vllius contradictione ad præfatum monaſterium firmiter perpetualiterque pertineant poſſidendæ. Si quis vero, quod fieri non credo, hanc traditionis cartulam infringere temprauerit, ad ærarium Regis auri vncias III. & argenti pondera V. coactus perſoluat, & nihilo minus hæc traditio firma ſtabilisque permaneat cum ſtipulatione ſubnixa. Actum in monaſterio S. Galli publice, præſentibus iſtis quorum hic ſignacula ſubnotantur. ſign. Reginhelmi Presbyteri & Aduocati Erfinrichi. ſign. Hartmori Decani. † Cotaberti Præpoſiti † Vualtherii ſacratarii † Albriei Cellarii † Paldriei Portarii † Irfinki hoſpitarii † Hartmanni Camerarii, & aliorum teſtium, &c. Ego itaque indignus monachus Eccho rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Lunæ, XIII. Kal. Ian. anno XXVIIII. regni Hludouuici Imperatoris, & ſub Hudolricho Comite.

LVI.

Vuarimbertus Leuita.

VNicuique enim conuenit opere adimplere, quantum ei vires ſuppetunt, quod domini iuſſione conſtat eſſe traditum, *Date & dabitur vobis.* Quapropter ego Cozolt hac voce Dominica corde compunctus trado ad monaſteriũ S. Galli quinque mancipia, quorum illa ſunt nomina, Theotmunt, Otmunt, Vuillimunt, Vuolafrid, Vuannida. eadem videlicet ratione, vt eadem mancipia ad me recipiam tempus vitæ meæ. Poſt obitum vero meum abſq; vlla marritione ad iam dictum monaſterium firmiter permaneant perpetualiter poſſidẽda. Si quis vero cõtra hanc traditionis cartulam venire temptauit, aut frater meus Adalbertus, aut aliquis nepotum meorum, aut qualiſcumque perſona, in ærarium Regis multa cõponat, & conatus ſui priuetur effectu; firmaq; & ſtabilis cartula huius traditionis permaneat, ſtipulatione ſubnexa. Actum in Oninuuanc publice præſentibus iſtis, quorum hic ſignacula continentur. Signum Cozolti qui hanc cartulam fieri rogauit. ſign. Vuarinheri, Heitari, Alpheri, Adalpreht, Stritgrim, item Alpheri, Othind, Vuolfpreht, Naudkor, Strello. Ego itaq; Vuarimbertus indignus Leuita ſcripſi rogatus & ſubſcripſi. Notaui diem Lunis, prid. Kal. April. annum III. Hludouuici Regis Alamannorum.

LVII.

Notkerus.

EGo Vuildebold ſenio meo prouidens, & ei quæ illud comitari ſolet penuriæ, trado ad monaſteriũ S. Galli, cui modo venerabilis Abba Hartmutus preeſt, terrulã meã q̃ habeo in Vzonuuilare, hoc eſt XX. iugera: eo pacto vt ipſa terrula ad domũ peregrinorũ ſeruiat, & ego ibi in domo hoſpitũ ſuſcipiar, & vſq; ad finẽ vitæ meæ ibi victũ & veſtitũ habeã, ſicut prim⁹ illorũ iuniorũ, hoc eſt omnib⁹ annis veſtimentũ lineum & aliud laneum, & tertio anno pallium, ſi vetus ita attritũ eſt, & calciamenta & alias impenſas accipiã, ſicut cæteri in ipſo miniſterio. Et hoc volo vt ipſa poſſeſſiuncula nulli vnquam in beneficium præſtetur: quod ſi factum fuerit, vt ille ager ab hoſpitali tollatur, & ego ibi victualia mea habeam, meaque mihi abſque vllius contradictione vindicem. Actum in

ipſo

ipſo monaſterio, præſentibus quorum hic ſigna continẽtur. ſig. Engillarmi hoſpitarii, ſig. Hertarii, centurionis, & aliorum teſtiũ, ſig. Vuilheri, ſig. Vualdpert, ſig. Hartman, ſig. Richpert, ſig. Thancpert, ſig. Ruodpert. Ego itaq; Notker ad vicem Vuinidharti monachi ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Dominicũ XVI. Kal. Iun. aneum XXXIII. regni Hludouuici Iunioris.

DE TRADITIONE PRECARIA.

LVIII.

Hiringus Lector.

SAcraſancta eccleſia S. Galloni confeſſoris quod in Arbonenſe pago conſtructa videtur, vbi corpus eius in Chriſto requieſcit, & Otmarus Abba cũ monachis S. Gallonis ibidem deſeruire videntur. Ego in Dei nomine Pieta filia Rekinberti condam & Atanai vxoris ſui, talis mihi decreuit voluntas cõpũcto corde Dei timoris & animæ meæ remediũ vel patris adq; genitricis meai ad eccleſiam S. Galloni Confeſſoris condonare debuerem: quod & ita feci, in locellas præteſtinatas in pago Durgauginſe ſito qui dicitur Zurihgauuia. Hæc ſunt nomina locorum, Cella Nuzperech, & in loco Luzilunouua q. eſt iuxta Vbirrauuia, & in loco qui dicitur Centoprata, & in loco qui dicitur Vtanaha, & in villa qui dicitur Altdorf, & in loco qui dicitur Hreotinchoua, & in loco qui dicitur Smarinchoua, & in loco qui dicitur Nancinchoua, & in loco qui dicitur Peroluinchoua, quidquid ego vel pater meus ibidem habere videntur, hæc omnia & ex integro tam de paternico meo quã de maternico vel mea adqueſitione & viro meo Landoaldo in his locis ſupernominatis, per cuius conſenſum hoc facio, omnia & ex integro à die præſenti de iuris mei in dominatione S. Galloni confeſſoris vel Otmaro Abbate & monachis ibidem deſeruientes, in veſtram trado dominationem babendi, vindendi, commutandi, cum domibus, ædificiis, caſis, caſalibus, mancipiis, ſeruis, ancillis, acolabis, cãpis, pratis, paſcuis, ſiluis, pecoribus, ortiferis, pumiferis, aquis, aquarumque decurſibus, mobilib. adq; inmobilibus cum omnia adiacentia earum hæc ſupernomina Eccleſia & rectores eius habeant ad poſſidendum: & accipimus ab hac Eccleſia & Abbate Otmaro vel eius monachis precium adtaxatũ, hoc eſt auro & argento ſolidos LXX. & cauallos V. cum ſaumas & ruſias & filtros, cum ſtradura ſua ad noſtrũ iter ad Romam ambulandum. Et ſi Dominus voluerit, quod ad propriam reuertiſſem, hoc quod dedi ſupernominata loca per eorum beneficia qui ad illũ monaſterium deſeruiant vt mihi in præſtitum illas res concedant. Poſt meum vero diſceſſum ipſas res ad monaſteriũ S. Galloni admelioratas reuertant abſque vlla contradictione vel minuatione, manu veſtita partibus meis vel heredum meorum cum Dei gratia & noſtram ſucceſſionem poſſedeant. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſa aut vllus heredum meorum vel poſtheredum vel quislibet vlla oppoſita perſona, qui contra hanc cartam à me factam temptare præſumpſerit, ſociante fiſco multa conponat, id eſt auri libras V. & argenti pondura X. coactus exſoluat, & ad ipſam caſam Dei repetitionem duplã reſtituat, & quod repetit pernullisque ingeniis euindicare non valeat, ſed hæc præſens epiſtola firma & ſtabilis debeat perdurare omni tempore cum ſtipulatione ſubnixa. Actum Bainchoua monaſterio, præſentibus quorum hic ſignacula contenuntur. † ſign. Bietanai filiæ Rekinberti condam, qui hanc traditionem fieri atque firmare rogauit. † ſign Bebonis Comitis. † ſign. Buta teſt. † ſig. Arnefridi Abbatis. ſign. Muningi teſt. † ſign. Erchanberti teſt. ſig. Ottonis teſt. ſig. Rihberti teſt. † ſig. Buta teſt. ſig. Rohberti teſt. ſig. Blidgaeri teſt. ſig. Vualoni teſt. ſign. Amarici teſt. Ego in Dei nomine Hiringus Lector rogitus à Biatane, anno III. regnante Hiltrihho Rege ſub Carlomanno Maioredomo, & Bebone Comite, ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui ſub die quod fecit Nouemb. dies VIIII.

LIX.

Autuuingus Lector.

VNicuique perpetrandum eſt quod Euangelica vox adque Apoſtolica doctrina nobis cotidie docet, vt vnuſquiſque ſuis propriis viribus æternam præmiam conſequere:ſic & ego in Dei nomine Hruothardus filius Bainoni condam, talis mihi decreuit voluntas, vt omnes facultates meas quas mihi bene memoratus genitor meus dereliquit, vel quidquid ego ipſe poſtea adqueſiui, omnia & ex integro in dominationem S. Galliani Confeſſoris, cuius eccleſia Arboninſi pago fulgit in optima ciuſque rectore Iohanne Pontifice, trado in dominationem domibus, ædificiis, viniis, mancipiis, hortiferis, pumiferis, pratis, campis, ſiluis, aquis, aquarumque decurſibus, mobilibus atque immobilibus cultis & incultis, quod ſuperius diximus, à die præſente in veſtram trado dominationem, in meam vero rationem, vt per precariam de vobis hoc recipiam, & annis ſingulis per conuentum veſtrum cenſum ſoluam & filius meus poſt obitum meum, hoc eſt ceruiſa ſiglas X X X. panes X L. friſginga trimiſſem valente vnius hominis anni vertente operas tres. Et ſi ego ipſe aut filius meus de ipſum cenſum per feſtiuitates S. Martini annis tribus negligentes fuerimus eccleſiæ, S. Galliani Confeſſoris, & eius monachi ibidem deſeruientes ſine vllam contradictionem quidquid vobis dedimus recipiatis. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſe aut vllus de heredibus meis vel poſtheredis aut quislibet vlla oppoſita perſona qui contra hanc cartulam à me factam venire temptauerit, partibus fiſci multa conponat, id eſt auri liberas tres, argenti pondera quinque coactus exſoluat, & quod reppedit pernulliſque ingeniis euindicare nō valeat, ſed hæc præſens epiſtola firma & ſtabilis omni tempore debeat perdurare. Actū Conſtantiæ Ciuitate publice, præſentibus quorum hic ſignacula contenuntur. ſig. Hrothardi qui hanc cartulam fieri rogauit. ſign. † Hacunit. ſign. Thaſſuni teſt. ſign. † Betuni teſt. ſign. † Vualafridi &c. Ego enim Autuuing Lector, anno VIII. Pippino Rege ſcripſi & ſubſcripſi. Data ſub diem quod fecit menſis Ianuarius dies X V. in Conſtantia, feliciter.

LX.

Vualdo Decanus.

SAcraſancta Eccleſia S. Galli Confeſſoris, qui eſt conſtructa in ſitu Durgoie vel in pago Arbonenſis caſtri, vbi ſpecioſus corpus eius in Chriſto requieſcit, vbi nunc præeſt Iohannes Abba. Ego itaque Chriſto opitulante Vualhar nomine filius Teotgeri condam, talis mihi ſumpſit conſilius vt res mea in villa qui dicitur Boa ſinheim, in pago qui dicitur Bertoltisbara, & in ſito Vildira, quicquid ibidem viſus ſum habere, vel mihi genitor meus dereliquit, aut quid ego ipſe poſtea adqueſiui vel laboraui, excepte tudem vxoris meai Vualdradanai quid ego illi dedi, & vnum iornalem de campo aratiuo, aliud quicquid ibi habeo in ipſum ſupradictum locū omnia ex integro in dominationem S. Galli & eius monachis ibidem Deo ſeruientis trado in dominationem, hoc eſt caſa cū caſalibus, curte clauſa cum omnis officinis eius, cum ſeruis & ancillis vernaculis mancipiis his nominibus, Vuilloſſus cum vxore ſua Otilane & infantes ſuos tres & ancilla mea Tiurlinda cum filio ſuo Liudrato, & alio ſeruo Mercado, & ſeruo meo Dugilino, & alio ſeruo meo Teotberto, & ancilla mea nomine Bereſinda, & alia ancilla Cuatlinda, & tertia ancilla Madala, & alia ancilla Truthlinda cū infantes duos. Hæc omnia & ex integro cū campis & pratis, ſiluis, ortiferis, pumiferis, palcuis, pecuniis, mobilibus, atq; immobilib. viis, ingreſſis & regreſſis. q d plura? vt ſuperius diximus pro animæ meę ſalutē ad illā ſanctā Eccleſiā trado in dominationē: in ea vero ratione, vt iterū per precariā poſt me accipiā, & exinde annis ſingulis cenſum ſoluā, hoc eſt de annona ſpelda modias X. & de auina X X. & friſginga ſeigit valenti. Si quis vero, quod fieri non credo, ſi ego ipſe

aut vllus heredum meorum vel poſtheredum vlla oppoſita perſona, qui contra hanc traditionem à me factam venire temptauerit, partibus fiſci multa cõponat, id eſt auri vncias VI. argenti pondora XII. coactus exſoluat, & quod reppedit pernulliſque ingeniis euindicare non valeat, ſed hæc præſens epiſtola omni tempore firma & ſtabilis debeat perdurare. Actum in villa Heidinhoua publice, præſentibus eorum hic ſignacula contenuntur. ſign. Vuachar qui hanc traditionem fieri atque formare rogauit. ſign. Ernuſti teſt. ſign. Deoro. ſig. Ghato. ſig. Gliuto. ſig. Timo. ſign. Hagino. ſign. Fruachanolf. ſign. Truſinc. ſign. Abbo. ſig. Frihcho. ſign. Romanc. &c. Ego in Dei nomine Vualdo Decanus adque Monachus, Dei ſeruus, ſcripſi & ſubſcripſi.

LXI.

Ato Diaconus.

IN Dei nomine. Ego itaque Gundachar dono atque trado ad monaſterium S. Gallonis quicquid in villa qui dicitur Agineshaim ab hac die præſenti viſus ſum habere, exceptis duo mancipia, reliqua vero omnia ex integro ad ipſum ſuperius nominatum monaſterium trado adque transfundo, in ea ratione vt ipſas res per beneficium ipſorum monachorum ad me recipiam tempus vitæ meæ & cenſum eis exinde perſoluam, id eſt per ſingulos annos XXX. ſiclas de ceruiſa, & XXX. panes, & friſginga tremiſſo valente, & quando opus fuerit aut ad meſſem vel pratum colligendum vel ad reliqua in paſſiato faciam: & ſi filius meus aut frater meus id ipſud facere voluerint, faciant: ſin autem, ipſas res ſine vlla marritione ad ipſum monaſterium reuertantur. Et ſi quis vero, quod futurum eſſe non credo, ſi ego ipſe aut vllus de heredibus meis vel proheredibus, qui contra hanc cartulam venire aut eam infrangere voluerit, non ſolum quod ei non liceat, ſed damnum incurrat, id eſt tantum & alium tantum quantum cartula iſta contenit ad ipſum monaſterium ferat & in diſcutiente fiſco multa conponat, id eſt auri vncias duas & argenti ponduos quattuor coactus exſoluat, & ſi reppetit nihil euindicet, ſed præſens cartula iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat cum omni ſtipulatione ſubnexa. Actum in ipſo monaſterio. cartula iſta ſcripta eſt in anno ſecundo regni Carlomanno Rege, III. Kal. Iul. & Pirahtilone Comite. Ego itaque Ato Diaconus rogitus ab Gundachro ſcripſi & ſubſcripſi. ſign. Gundachri qui hanc cartulam fieri rogauit. ſig. Verei. † Votmar. † Rucimire † Eholt † Poto † Tuhuto † Cirico † Vciolf † Filomar † Frehholt † Tuato † Linco † Pito † Ackiolt. &c.

LXII.

Hadupertus Clericus.

✠ In Dei nomine. Ego Hadupertus & genitrix mea Teotrada, talis nobis communis decreuit voluntas, vt res noſtras ad aliqua loca venerabilia Sanctorum dare deberemus: quod ita fecimus. Donamus ad monaſterium S. Gallonis, qui eſt conſtructus in pago Arboninſe, vbi eius ſacrus requieſcit corpus, & hoc eſt quod donamus in pago Argoninſe in vilari quod dicitur Haddinuuilare & in villa qui dicitur Argona, quicquid in his locibus viſuri ſumus habere in hac die præſente, id eſt caſas, curtiles, cum omnibus ædificiis quæ ibidem eſſe videntur, & ſeruos & ancillas & omnia pecuniana, campis, ſiluis, pratis, paſcuis, aquis, viis, aquarumque decurſib. hæc omnia ex integro tradimus ad ipſum ſuperius nominatum monaſteriũ: in ea ratione, vt ipſas res per beneficium ipſorum monachorum tempus vitæ noſtrę per cartulam precariam poſt nos recipiamus, & cenſum eis exinde ſoluamus, & hoc eſt cenſus quod nobis cum illis conuenit, per ſingulos annos II. carradas de grano bono non ſcuſſo, I. de ſpelda & alterum de auina, & quando eſca eſt porcum ſolido valentem I. & quando eſca non eſt arietem bonum. Et poſt noſtram vero diſceſſionem ipſas res pro animas noſtras ad ipſum monaſterium ſine vlla marri-

martitione reuertantur, ibique in perpetuum donatas permaneant. Et ſi quis vero, quod futurum eſſe non credimus, ſi nos ipſi aut aliquis de heredibus noſtris vel proheredibus, qui contra hāc cartulā traditionis venire aut eam infrāgere voluerit, non ſolum quod ei non liceat ſed damnum incurrat, id eſt tantum & alium tantum quantū cartula iſta contenit ad ipſum monaſterium reſtituat, & in diſcutiente fiſco multa conponat, id eſt auri vncias II. argenti ponduos IIII. coactus exſoluat, & ſi repetit nihil euindicet, ſed præſens cartula iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat cum omni ſtipulatione ſubnixa. Actum Arguna villa publice. Hii ſunt teſtes qui in præſenti fuerunt & firmauerunt. ſign. Haduperti qui tradidit & ſcripſit. ſign. Teotradæ genetricis eius qui cum ipſo fieri rogauit & tradidit. ſign. Moathelmo teſt. ſig. Oſia teſt. ſign. Buoſot. t. ſig. Haimo. t. ſig. Diothario t. ſign. Bodololdo t. ſig. Erloino t. ſign. Diholſo. t. Ego Hadupertus Clericus tradidi & ſcripſi in anno ſecundo regnante Carolo Rege Francorum, ſub die Non. Septemb. feliciter.

LXIII.

Marcellus Monachus.

IN Dei igitur nomine. Ego Gerhart ſacris prædicationibus frequenter ammonitus pro animæ meæ remedio trado atque transfundo ad monaſterium S. Galli, cui Grimaldus Abba præeſſe dinoſcitur, quicquid in villa nuncupata Lutaraha adquiſitum habeo tam domibus quam ædificiis, ſiluis, pratis, viis, aquis, aquarumque decurſibus, cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, omnia ex integro ad iam dictū cœnobiū trado, in ea videlicet ratione, vt cultores pfati monaſterii ſupra dictas res ad ſe ſtatim recipiant in ppetuū poſſidendas: & vnam hobam, quam in villa nominata Altſteti habere videntur, diebus vitę meæ mihi præſtent, & cenſum inde annis ſingulis in die Natali S. Galli ſoluam, id eſt ſolidum I. Poſt obitum vero meum ſine vllius contradictione ad iam dictum monaſterium redeat in æuum poſſidenda. Si quis vero, quod fieri non æſtimo, ſi ego ipſe quod abſit, vel vlla alia perſona hanc traditionis cartulam inrumpere temptauerit, auri vncias III. argenti pondera V. coactus ad ærarium Regis perſoluat, & conatus ſui priuetur effectu, & nihilo minus hæc traditio firma & ſtabilis permaneat cum ſtipulatione ſubnexa. Actum in ipſo monaſterio publice, præſentibus iſtis quorum hic ſigna continentur. ſig. Gerharti qui hanc traditionem fieri rogauit. † Isgeri † Hato † Buozzo † Nandger † Otger † Zeizzo † Haddo † Arthelm † Edileoz † Meginhart † Theginhart † Sigihart † Ekcolf. Ego itaque Marcellus monachus rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Dominicum, VIII. Kal. Octob. anno XV. Hludouuici Regis Alamannorum, ſub Cuanrato Comite.

LXIV.

Theothartus.

SI aliquid de rebus noſtris in ſubſtantias pauperum conferimus, hoc nobis procul dubio in æterna retributione retribuere confidimus. Ideoque ego in Dei nomine Vuitram Presbyter trado cum manu aduocati mei Cundberti ad monaſterium S. Galli, vbi Bernuuigus Abbas pręeſſe videtur, quicquid à Starcholfo filio fratris mei eodē appellato nomine in Rimoltesuuilare vel in eadem marcha cum mea pecunia, id eſt pretio attaxato, proprietatis adquirere viſus ſum, ſeu vbicumque aliquo ingenio in eadem marcha aliquid adquiſitum habere dinoſcor cum præfata adquiſitione, id eſt partem eccleſiæ quæ illum adtingebat mihique ad redimitionem conceſſit, curte clauſa, aliiſque ædificiis, campis, pratis, paſcuis, ſiluis, viis, aquis, aquarumque decurſibus, mobilib. atq; inmobilib⁹, cultis & incultis, quicquid dici aut nominari pōt, volo eſſe traditum ad iam dictum locum: ſub ea ratione vt eaſdem res ad me recipiam, annisque ſingulis exinde vobis cenſum perſoluā, id eſt IIII. denarios, hocq;

faciam tempus vitæ meæ. Ita tamen volo habere apud vos plagitatum, ſicut & in priori mea traditione ſonat, vt nulli vmquam in beneficium concedantur. Quod ſi actum fuerit tunc proximus meus licentiam habeat easdem res ad ſe vindicare: nulluſque hanc cartam violare audeat. quod ſi quis fecerit, multa conponat, id eſt auri vncias III. & argenti pondera V. coactus perſoluat, & hæc carta nihilominus firma & ſtabilis permaneat ſtipulatione ſubnixa. Actum in præfata villa intra eccleſiam publice. ſign. Vuitramni Presbyteri atque Aduocati ſui Cundberti qui hanc traditionem fieri rogauerunt. † Certili. † Vualtilin † Nanzo † Ruadi &c. Ego itaque Theothart ad vicem Cozzolti Diaconi ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diẽ veneris, VIIII. Kal. Decemb. anno XXIIII. Hludouuici Imperatoris, & Hludouuici Iunioris Regis Alamannorum V. ſub Geroldo Comite.

LXV.

Cozpertus Diaconus.

EGo in Dei nomine Altirih trado ad cœnobium S. Galli pro animæ meæ remedio & æterna retributione, quicquid in pago Turgauue in locis nuncupatis, videlicet Seheim & Turbatun, vel in eadem marca in quibuslibet rebus videor habere, quod in perpetuum traditum ac delegatum eſſe volo, ſub ea condictione, vt ipſę res in Turbatun cum omni integritate ad ius monaſterii poſſideantur, & illud quod in Seheim tradidi ad me recipiam, nec non & vuilare à partibus monaſterii Scottinchoua nuncupatum, ſed & illud in Rumaninchouun, atque exinde annis ſingulis cenſum ſoluam, id eſt V. ſolidos tempus vitæ meæ. Si autem de legitima coniuge filios mihi Deus donauerit, ipſe qui lõgius vixerit, in eundem cenſum habeat. Poſt illius quoque obitũ hoc quod tradidi & quod à parte monaſterii accepi cum omni integritate ad ius cœnobii redeat perpetim poſſidendum. Si quis vero hanc traditionis cartam quolibet ingenio intrumpere conatus fuerit, inchoatus ſui priuetur affectu, & in ærarium Regis auri vncias III. & argenti pondera V. coactus perſoluat, ſed nihilo minus hæc traditio ſuum obtineat vigorem, ſtipulatione ſubnexa. Actum Vuormatiæ palatio Regio, præſentibus iſtis. ſig. Altirichi auctoris. ſig. Vualdberti, Suuidgeri, Ruuadberti, Othart, Lantprcht, Reginhart, Reginboto, Adalbold. Ego itaque Cozprcht. inmerens Diaconus, anno XVI. Hludouuici Imperatoris, & Hlotharii Auguſti VII. rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Mercurii, XV. Kal. Septembris, ſub Erchanbaldo Comite feliciter.

DE PRECARIIS.

LXVI.

Formula Iſonis.

In q. Mſ. *Præſtaria* vocatur.

CHriſti enim fauente clementia ille Abbas monaſterii illius ſancti. Conuenit vna cum conſenſu fratrum noſtrorum, vt illa mancipia, quæ nobis ille de illo loco tradidit, ei iterum per præſtarium repræſtaremus, quorum hæc ſunt nomina, illum & eius ſobolem his nominibus. Sed extra hos vnum ſeruum empticium. in ea videlicet ratione, vt ea habeat tempus vitæ ſuæ, cenſumque annis ſingulis inde ſoluat. & ſi redimere voluerit, cum illo pretio redimat. Illum vero ſupranominatum ſeruum N. in eundem cenſum habeat tempus vitæ ſuæ, & ſi redimere voluerit, cum illo pretio redimat. Poſt obitum vero eius omnia ad ſupra dictum monaſterium redeant perpetim poſſidenda, ſi ante non redemerit. Actum in ipſo monaſterio publice, præſentibus iſtis, quorum hic ſignacula continentur. ſign. Decani, Præpoſiti, Cellarii, ſacratarii, portarii, hoſpitarii, Camerarii, ſign. aliorum teſtium. Ego itaque ille ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem illum, illa data, anno illo illius Imperatoris, ſub illo Comite.

Vuarin-

LXVII.

Vuaringiſus.

IN Chriſto fratri Erinperto & Amalperto nos fratres vel monachi S. Galluni Confeſſoris, qui ad cellam ſuam ſub vſu ſeculari deſeruimus, Marcus & Stephanus & Vuoltramnus Præpoſitus. Cognitum eſt villam S. Galluni noncupantem Zozinuilare ſitam in pago Durgauia, quicquid ibidem tu ipſic & frater tuus per cartam traditionis ad monaſterium S. Galluni feciſtis ipſas res ſub vſufi uctuario tibi præſtauimus. Prætereaſic nobis conplacuit vt annis ſingolis de feſtiuitate in feſtiuitatem natalis Domini, quod eſt in menſe Decembri , cenſum ad ipſam eccleſiam S. Galloni vel Rectores eius exſoluere debeas, id eſt triginta ſiclas ceruiſa & quaranta panis, friſcincam tremiſſalem , & pullos duos in quiſquaſitione ſaigatam vnam ares & hoc metas & intus ducas & iurno ſecare facias & alic colias & intus ducas, ſicut ſuperius diximus, abſque vlla contradictione ad eccleſiam S. Galloni vel Rectores eius annis ſingolis dare facias, quãdiu ipſas res habere voles, & quamdiu hoc feceris, & noſtra fuerit voluntas, abſque Præiudicio S. Galluni ipſam villam tenere & vſare facias, & nullum pontificium habeas de ipſa villa nec vendere, nec donare , nec alienare, nec minuare, ſed in quo poſſumus ſemper meliorare faciamus. Et ſi de ipſo cenſo negligentes fuerit, tunc poteſtatem habeamus & ſucceſſoresq; noſtri de ipſa villa eiiciendi & partibus S. Galloni reuocandi. Facta precaria * ſub die Lunis, V. Id. Maias, anno X. regnante Domno noſtro Pippino Rege Francorum , ſub Vuarino Comite. Hii ſunt monachi q[illegible]d præſentes fuerunt. ſig. Vualderamni Monachi. ſig. Vuacolfi monachi. ſig. R[illegible]nis monachi: ſig. Taſſilonis monachi. ſig. Cunderamni monachi. Ego Vuaringiſus ſcripſi.

LXVIII.

Vuenilo.

VEnerabile in Chriſto Aginone Epiſcopo ſiue Vuerdone Abbate de monaſterio S. Galloni de pago Arbonenſe precator connuſcatis dum & omnib. Non habetur incognitum qualiter Bertoldus Comis & mater mea nomine Raginſind trado & donamus pro animabis noſtris & requiem genitori patri meo donamus vobis à die præſente in pago nũcupanti Bertoltibara & in villa denominata Aſoluuingas, hoc eſt eaſa dominicata , caſticiis, terris, campis, pratis, paſcuis, ſiluis, mancipiis, pumiferis, pecuniis, ædificiis, aquis, aquarumue decurſib⁹, quicquid in ipſa marca vel in ipſa villa nobis obtingit totũ & ad integrum, quicquid dici aut nominari poteſt. Et in alio loco donamus vobis in villa denominata Munoluingas, quicquid mater mea ibi habuit, ſimiliter tradidit. Poſtea mea fuit petitio & noſtra vel frattorum decreuit voluntas, vt ipſam rem valeas excolere vel vſare & nihil exinde minuare non debeas , niſi quicquid ibidem addere aut inmeliorare vel attrahere potuimus. Poſt quoque tuum diſceſſum ſiue matris tuæ nomine Raginſind ipſas res inmelioratas cum omni ſuperpoſito adque atitamento pro animas noſtras ad ipſom locom Dei ſancti Gallonis in pago Arbonenſe omnimodis reuertatur, & in cenſum annis ſingulis ipſam rem habeat Bertoldus Comis & mater ſua ad feſtiuitatem S. Martini cum ſolidis VIII. in vnum cenſum habeat ipſam rem. Et precamur vobis in Dei amore poſt noſtrum obitum vt nullus ſecularius homo non habeat in beneficio, niſi ipſas res debet ſeruire pro animas noſtras vbi nos conceſſimus ad ſoli Deo ad habendũ, tenendi, dominandi, vel quicquid exinde vos ſucceſſoresq; veſtri facere volueritis liberã in omnib. atq; firmiſſimã habeatis poteſtatem. ſign. Aginone Epiſcopo ſiue Vuerdone Abbate qui hane præſtariam fieri & firmare rogauerunt. Agentes monaſterio per ſemetipſum in Dei nomen recipere & reuocare debeant. Facta præſtaria per quinquennio renouara fuiſſet. ſign. Hacconi. ſign. Habberti. ſign. Rihhart. ſign. Zazil. ſign. Theodolt. ſign. Heimo. ſign. Haguſtolt. ſig. Fridurat. Notaui die Sabbato, XI. Kal. Nouemb.

Digitized by Google

anno XXXIIII. regnante Domno noſtro Carolo Rege Franchorum ac Patricio Romanorum & Alamannorum, & ſub Rothario Comite. Ego Vuenilo qui hanc præſtariam ſcripſi & ſubſcripſi.

LXIX.

Ruodo Lector.

IN Dei nomine Iohannes Epiſcopus gratia Dei Abbas vocatus vna cum fratribus, qui in monaſterio S. Galli degunt, vbi & ſacrum requieſcit corpus. Igitur quod non eſt incognitum quod Managoldus pro remedio animæ fratris ſui Hugiberti caſatum vnum cum hoba ſua ad ſupra dictam eccleſiam tradidiſſet in villa quæ dicitur Sutiningas, his nominibus Dheotinc, Hiltimunt, Adalhilt, petiuit vt per precariam ei præſtare deberemus, quod vna cum conſenſu fratrum noſtrorum ita fecimus: in ea vero ratione, vt per annis ſingulis cenſum exinde ſoluat, hoc eſt X V. ſiclas de ceruiſa & maldram de cherno-ne & friskingam trimiſſe valentem, & in omni Zelga iornale vnum arare, & III. dies aſecare & III. amadere. Et ſi ei aliquando voluntas euenerit, aut neceſſitas exegerit, vt ipſas res ad vſum proprium recipere voluerit, ſoluat eas cum X X X. ſolidis, & quicquid inde voluerit poſtea agere noſtris partibus liberam habeat poteſtatem. Et hoc ei concedimus, vt ſi ipſos ſolidos infra vnius anni ſpatium exſoluere non valuerit, vel infra trium annorum curricula eos nobis exſoluat. Interea autem cenſus quod nos cum illo conuenit, ſicut ſupra memorauimus, nobis exinde currat. [illegible]die autem quando ſupra dictum pretium nobis habuerit expenſum, & nos noſtris partibus cum viſi fuerimus poſſedere, ſic ceſſet ab ipſo cenſo. & ſi filio eius conuentio iſta placuerit, & id ipſud facere voluerit, ipſas res poſſedeat. Facta precaria in monaſterio S. Galloni Confeſſoris. ſign. Iohannis Epiſcopi. ſig. Iohannis Diaconi. ſig. Æginonis Preſbyteri. ſig. Stephani Presbyteri. ſign. Adalrih Presbyteri. ſign. Hugiberti, &c. Ego Ruodo laicus Lector ſcripſi anno XII. regnante Domno noſtro Carolo glorioſiſſimo Rege Franchorum.

LXX.

Vuatto Diaconus.

DIuina largiente clementia Crimaldus, cœnobii S. Galli Abba. Conuenit nos vna cum conſenſu fratrum & monachorum noſtrorum, vt illas res quas nobis Lantpreht Presbyter ſuæ adquiſitionis tam in terris quam in ædificiis vel cultis aut incultis, manu poteſtatiua vna cum manu aduocati ſui nomine Engilbold tradidit pro animæ ſuæ remedio in pago Nibalgauge, quicquid ibidem ad Chanchonem & ad vuitricum & ad Vuolaliuba conparauit iuſto cõquiſitu cum propria pecunia Deo & S. Gallo & ibidem Deo famulantibus tradidit atq; condonauit, noſque iterum illas res prædictas repreſtare per præſentem precariam deberemus: quod ita & fecimus, atque inde nobis annis ſingulis in cenſum perſoluat vnum denarium: & vt nos quattuor electa mancipia, mares duos & fœminas totidẽ, ex noſtra poteſtate donare debeamus, quod omnino non omittimus. Poſt eius vero obitũ tunc Diotpirt nepta illius eandem traditionem ſub vſufructuario poſſideat tempus vitæ ſuæ, & annis ſingulis abinde nobis vnum ſolidum in cenſum proſoluat. Et ſi illa Diotpirt illam traditionem ſibi placitatam dimittere voluerit, tunc ad cellam Ratpoti locum & præbendam quaſi vnus monachus iuxta facultates loci illius habeat tempus vitæ ſuę, & traditionem præfatam ſibique placitatam nobis & ſucceſſoribus noſtris dimittat perpetualiter poſſidendum. Et hoc animo firmiſſima mente adhuc viuens nos rogauit vt nullo laico poſt eius obitum in beneficium præſtitũ fuiſſet: tamẽ ſi hoc factum fuerit noſtra iuſſione tunc proximus heres eius poteſtatem habeat auferendi ipſas res de præfato monaſterio. ſign. Crimaldi Abbatis & Emichonis Aduocati, qui præſentem precariam ſcribere rogauerant. ſig. Hartmoti Decani.

Decani. ſign. Engilramni Præpoſiti. ſign. Birihtilonis Præpoſiti. ſign. Diotharti hoſpitalarii. ſign. Cozberti Portarii. ſign. Crimberti Portarii. Actum in ipſo loco, quo idem Lantpertus Presbyter domum & capellum tunc temporo habere videbatur coram teſtibus, quorum hic ſignacula continentur. ſignum Liuthari qui hoc conſenſit † Giſalolt † Folrat † Vuano † Cundhart † Ruadger † Huadaluuart † Engilhelm † Folchini. Ego itaque Vuatto Diaconus rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui in X. Kal. Iun. diem Iouis in Aſcenſione Domini, regnante Domno Hludouuico Rege in Orientali Francia anno decimo, ſub Pabone Comite, & ſub Hunoldo Centenario, indictione quinta.

LXXI.

Otine.

CHRISTI diſponente prouidentia Grimaldus Abba cœnobii S. Galli. Conuenit nos vna cum conſenſu fratrum noſtrorum & aduocati Emichonis vt in concaptione, quæ ſita eſt in marcho Vuangon prope Argunam Aquiloniorem in vtraque parte aquæ Reodolti filio, id eſt Putchardo, & omni poſteritati eius, hobas III. dari deberemus: quod ita & fecimus, ea videlicet ratione vt dominum non habeat niſi Abbatem, qui præeſt monaſterio S. Galli, & ad illos fratres, anniſque ſingulis cenſum inde perſoluant, id eſt ſolidum I. in quocumque pretio potuerint. Et ſi iterum alibi Dominum elegerint, tunc præfata res ad præfatum monaſterium redeat perpetualiter poſſidenda. Actum in ipſo monaſterio publicè, præſentibus quorum hic ſignacula continentur. ſign. Grimaldi Abbatis, qui hanc confirmationis cartam fieri decreuit. ſign. Hartmoti Decani. ſign. Richperti Præpoſiti. ſign. Ruadhoi, ſigna & aliorum teſtium &c. Ego itaque Otine rogatus ſcripſi & ſubſcripſi, die Dominica VII. Id. April. regnante Hludouuico Rege noſtro anno XII. ſub Pabone Comite.

LXXII.

Notgerus.

CHRISTI igitur fauente clementia, placuit mihi Grimaldo Abbati cæteriſque fratribus, conſentiente etiam Ruadberto Aduocato noſtro, vt res quas Pereurid ad S. Gallum tradidit per hanc precariam iuxta traditionem legitime ab ipſo peractam poſſidere. Idem namque Pereurid tradidit quicquid proprietatis habuit in pago Zutichuaenſe, villa nomine Pichilinchoua, excepto vno prato inter Parachſtetin & Heremuntinchouun: alia omnia tradidit cum omni integritate ad iam dictum monaſterium, ea videlicet ratione, vt ille ipſe eaſdem res poſſideret anniſque ſingulis cenſum inde perſolueret, id eſt duos denarios. ſimiliter & mater illius, ſi eum ſuperuixiſſet, eas res ſub eodem cenſu poſſideret. Ipſe verò Pereurid ſi eaſdem res redimere voluiſſet, cum ſex denariis id faceret. Si autem ipſe non perfecta redemptione obiret, legitimi heredes illius ex legitimo procurati coniugio eaſdem res poſſiderent, & ſupradicti rationem cenſus annis ſingulis inde perſoluerent. Ipſi etiam heredes legitimi ſi eas res vellent redimere, cum VI. denariis id facerent. Actum in villa Pichilinchoua publice, præſentibus iſtis quorum hic ſignacula continentur. † ſign. Grimaldi Abbatis † ſign. Hartmodi Decani. ſign. Engiltammi Portarii. ſign. Cozberti præpoſiti. ſign. Selbonis, &c. Ego itaque Notger ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem II. Fer. IIII. Kalen. Septemb. anno XVIIII. regni Hludouuici Regis, ſub Karolto Comite.

LXXIII.

Purgolfus Monachus & Subdiaconus.

IN Chriſti nomine Hartmotus Abbas cœnobii S. Galli. Complacuit nobis vna cum conſenſu fratrum & Aduocati noſtri Hildribrandi, vt res quas

 nobis

nobis tradidit Cunzo ei iterum per hanc precariam repræſtaremus. Tradit namque nobis memoratus vir quicquid proprietatis in Argangauge, videlicet in Tetinanc & in Haſalaha hodierna die viſus eſt poſſidere tam in domibus quàm in ceteris ædificiis, campis, pratis, paſcuis, ſiluis, viis, aquis aquarumque decurſibus, cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, omnia videlicet ex integro tradidit ad prædictum cœnobium S. Galli, exceptis duabus hobis in Tetinanc ſitis quas ad Lintouam tradidit, & excepta vna hoba quam Hiltipert poſſidet. Sed & hoc memorato, quod cui tile vnum &, quandam partem territorii ſui quibuſdam feminis quondam ſui iuris modo ab illo libertate donatis conceſſit, quarum iſta ſunt nomina, Lantrud, Eita, Ruaddrud, ita tamen vt poſt obitum prædictarum feminarum ipſæ res in ius præfati cœnobii redeant in æuum poſſidendæ. ea ſcilicet pactione vt ipſe Cunzo eaſdem res ad ſe recipiat, & annis ſingulis cenſum inde perſoluat, id eſt I. denarium. Et ſi redimere voluerit, cum vno ſolido redimat ad Vuazzarburc. Quod ſi ipſe non redemerit & coniunx ſua Hildiburc illi ſuperſtes fuerit, tunc ipſa præfatas res in eodem cenſu poſſideat tempus vitæ ſuæ, redemptione illi earundem rerum penitus denegata. Poſt obitum verò prædictæ coniugis ſuæ, nepos eius, videlicet filius filii ſui, nomine Cunzo præfatas res teneat in prædicto cenſu vſque dum ad virilem ætatem peruenerit. Et ſi ad virilem ætatem peruenerit, & ei Deo concedente legitimus heres procreatus fuerit, tunc demum eaſdem res licentiam habeat redimendi cum XXX. ſolidis ad Vuazzarburc. Non tamen ante eaſdem res redimat, quam ei legitimus heres prouenerit. Similiter & legitimus heres eius prædictas res in prædicto cenſu & in prædicta redemptione poſſideat, ſi antea redemptæ non fuerint. Si autem ſupra nominatus Cunzo ſine legitimo herede obierit, & aut ipſe aut legitimus heres eius præfatas res non redemerint, tunc abſque vllius contradictione ipſæ res in ius prædicti cœnobii redeant in æuum poſſidendæ. Actum in Vuazzarburc publice, præſentibus quorum hic nomina ſubponuntur. Signum Hartmoti Abbatis & Aduocati ſui Hildibrandi, qui hanc precariam perpetrauerunt. Sign. Folchardi Decani. ſ. Cotaberti præpoſiti. ſ. Vuerimberti æditui. ſ. Thiotharti portarii. ſ. Ruodini hoſpitarii. ſ. Kerberti cellararii. ſ. Octuuini Camerarii, ſ. & aliorum teſtium † Vuolfpert, Hiltine, Aſprant, Vuichere, Keboroh. Ego itaque Purgolf monachus & ſubdiaconus cum iuſſione Domini mei Abbatis ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui menſem Iunium, annum II. Domini Karoli Imperatoris Auguſti, Vodalricum Comitem.

LXXIV.

Albricus Presbyter.

Precariam Erlebaldi. CHRISTI fauente gratia Hartmotus Abba monaſterii S. Galli. Dum pluribus cognitum ſit qualiter Erlebaldus de Priſicauge omnes res proprietatis ſuæ, quas habebat in Vſhuſun, & in Merishuſa Marcha, & in Vuitrachomarcha, & in Vuitunouua marcha, tam marchis quàm ædificiis, (excepta domo Salica) curtilibus, terris, pratis, vineis, ſiluis, aquis, aquarumque decurſibus, cultis & incultis, omnia ex integro pro remedio animæ ſuæ nobis tradidit, in ea ratione vt nos eaſdem res ſtatim habeamus, & ex illis faciamus quicquid voluerimus: & ille à nobis accipiat in beneficium tempus vitæ ſuæ quod habemus in Maingas, excepta Salica terra niſi IIII. iugera ex ipſa. Poſt illius verò obitum eaſdem res cum omni laboratu, qui in illis tunc apparet, redeant ad nos in æuum poſſidendæ. Actum in villa Vuoluinuuilare nuncupata publice, præſentibus multis. Sign. Hartmoti Abbatis & Aduocati ſui Totonis qui hanc precariam fieri iuſſit. Sign. Theotharti Decani. Sign. Albrici Præpoſiti. Sign. Paldrici portarii. Sign. Richperti ſacratarii.

arii.ſign.Hartmanni Cellerarii.ſign.aliorum teſtium,&c. Ego itaque Albrih indignus Presbyter togatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Lunæ, XVI. Kalen.Decemb.anno XXXV.Hludouuici piiſſimi Regis, ſub Karolo Principe.

LXXV.

Ripertus Presbyter.

CHRISTI igitur fauente clementia Salomon Abba monaſterii S. Galli. Conplacuit nobis atque conuenit vna cum conſenſu fratrum noſtrorum, vt res quas nobis tradidit Engilboldus per hanc precariam ei præſtaremus: quod & ita fecimus. Tradidit nobis præfatus homo in pago Priſigaugenſe in marcha ſeu in villa nuncupata Vuitereſuuilare duas hobas cum toto ædificio & oportuniratibus ad hoc pertinentibus: ea videlicet ratione, vt ipſe & coniux ſua habeant vſque dum viuant,& cenſum in miſſa S.Galli,hoc eſt 1.denarium,perſoluant, & poſt obitum illorum Theganhart Præpoſitus habeat quouſque viuat, atq; diſceſſum ipſius ad præfatum monaſterium reuertantur. Has itaque præfatas res,ſicut ibidem canitur,illi conceſſimus,cartam precarii ſcribere poſtulauimus.Si quis verò contra hanc cartam precarii aliquam fraudem temptauerit agere,iram Dei ſentiat, & ad æratium Regis multa perſoluat, id eſt auri vncias III. argenti pondera V. & hæc carta precarii firma & ſtabilis permaneat ſtipulatione ſubnixa.Subleuata in villa Vuitireſuuilare.ſig. Domni Salomonis Abbatis. ſ. Theganharthi Præpoſiti. ſ. Egilperti Decani. ſ. Alberici Præpoſiti. ſ. Cozperti portarii. ſ.Tuotilini hoſpitarii. ſ. Ecchonis æditui. ſ.Iſonis Cellararii. S.Ruodperti Præpoſiti † Thietoni Præpoſiti † Albker † Hartnih † Ekehart † Eto † Chonzo † Hunfrid † Libo † Alaker † Puriching † Ruman.Ego itaque Ripertus indignus Presbyter ſcripſi die Lunis, Id. Octob. luna XXVI. anno incarnationis Domini DCCCCVIIII. regnante Ludouuico Rege anno X.ſub Comite Adalberone.

LXXVI.

Abo Presbyter.

SIc itaque complacuit nobis vnà cum conſenſu fratrum, & cum manu Aduocati noſtri Arolfi,vt res,quas nobis Othere in Betenouuomarcho tradidit, ei iterum repræſtaremus: quod & ita fecimus. Tradidit enim nobis dictus Othere quicquid proprietatis vel adquiſitionis in Betenouuomarcho hodierno die viſus eſt habere, id eſt in ædificiis, agris, pratis, paſcuis, viis, aquis, aquarumque decurſibus, cæſuris lignorum, cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, & quicquid dici vel nominari poteſt, mancipia quorum hic ſunt nomina ſcripta, Heio & vxor eius, Vuolfram & vxor eius & filii eius: ea videlicet ratione, vt ille ipſe eaſdem res ad ſe recipiens tempus vitæ ſuæ poſſideat, & inde ſingulis annis fratribus noſtræ congregationis conuenientibus ad eccleſiam S. Martini in Iohannesuuilare ſtatutam temporis autumni, id eſt menſe Octobri, tribus diebus victum de pane & de ceruiſa, & alia neceſſaria ad vſum noſtrum pertinentia impendat. Similiter & cognata eius Kethilt, ſi illum ſuperuixerit, ſub eadem conſtitutione tempus vitæ ſuæ res ipſas habeat: & quiſquis poſt obitum amborum illorum eiuſdem Eccleſiæ dominauerit,ſimiliter faciat. Et ſi contigerit, vt ille, qui eiuſdem loci potens eſt, hoc ſeruitium facere noluerit, tunc ipſa res ad noſtram redeat poteſtatem,& nos ipſi noſtris miniſtris eundem locum cõmendare licentiam habeamus,qui noſtrũ ſeruitium ſtudeant adimplere.Et ſi euenerit vt aliquis de cognatis vel de coheredibus ſuis aut vlla obpoſita perſona hanc poteſtatẽ nobis violẽter tollere aut ipſas res inuadere præſumpſerit,& noſtra cõgregatio ob hanc cauſam ab eodem loco diſperſa fuerit,& ad alium locum ſubtracta erit,tunc ipſa traditio ad mo-

ad monaſterium S.Galli reuertatur, & nos ipſi talem poteſtatem habeamus, ſicut ille ipſe habuit, qui nobis eandem rem tradidit pro commemoratione animæ ſuæ ad hoſpitium præfati monaſterii dare peregrinis & pauperibus pro CHRISTI nomine proxima hebdomada die ſancto Paſchæ ad ſeruiendum. Actum in loco qui dicitur Iohannesuuilare publice, præſentibus iſtis quorum hic ſignacula ſcripta adeſſe videntur. Sign. Emezo Abbatis & Arolf Aduocati noſtri qui hanc precariam firmauerunt. Sign. Perehtro Decani, Abo Cuſtodis, Hiltebold portarii, Starcolf camerarii, Perethram cellerarii, Iunchram ſacratarii, Hilterich hoſpitarii, & alii copii Presbyteri. Signa laicorum &c. Ego itaque indignus presbyter Abo ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Martis, IIII. NON. OCTOB. ſub poteſtatiua manu Hludouuici Regis & pueri, & ſub Adalberto Comite.

DE BENEFICIIS ET FEVDIS.

LXXVII.

Harmedeus Clericus.

Ritus inueſtienti.

PErpetrandum eſt vnicuique quod Euangelica vox admonet dicens; *Date & dabitur vobis.* In Dei nomine Liutulfus & Merolfus & Zaozzo & Piſcolfus filii Marulfi confeſſi ſumus ante Cozpertum Præſidem & ante pagenſis noſtros, quod genitor noſter Marulfus omnem hereditatem & ſubſtantiam ſuam tradidit ad monaſterium S. Gallonis, qui conſtructus eſt in pago Arbonenſe, vbi eius ſacrus requieſcit corpus, & nos poſthac exuti de omni re paterna noſtra reueſtiuimus Vuolframmum monachum & miſſum ipſorum monachorum per tribus diebus & per tribus noctibus, & per beneficium ipſorum monachorum reintrauimus. Et poſthæc conuentione facta nos fratres filii Marulfi, conſentiente Cozperto Comite ante pagenſis noſtros omnem rem noſtram & hereditatem paternam communis manibus tradidimus ad ipſum ſuperius nominatum monaſterium in manus Vuinidharii Decani & monachi, & in ea ratione tradimus vt ſicut debuemus Regi & Comiti ſeruire, ita ipſam terram ad ipſum monaſterium proſeruiamus, & per beneficium ipſorum monachorum per cartulam precariam poſt nos reciperemus. Et ſi filii noſtri & agnitio eorum hoc facere voluerint, ipſas res proſeruiant atque poſſedeant in beneficio ipſorum monachorum: Sin autem, reddant. Et hoc eſt quod genitor Marulfus tradidit, & nos quattuor filii eius ſuperius nominati, quicquid in pago Nibalgauuenſi in ea die habuimus, id eſt campis, ſiluis, curtis, curtilibus, caſis, ſalibus, pratis, paſcuis, viis, aquis aquarumque decurſibus, & omnia quicquid in ipſa marcha Nibalgauge omnia & ex integro tradimus adque transfundimus, in ea ratione quod ſuperius ſcriptum eſt, & ipſum cenſum in ſiluaticas feras, quantum poſſumus conſequi, ſoluamus: & quantum non poſſimus, quod cæteri pagenſes noſtri faciunt Regi aut Comiti, ita & nos ad ipſum monaſterium faciamus. Et ſi quis vero, quod futurum eſſe non credimus, ſi nos ipſi aut aliquis de heredibus noſtris aut vlla oppoſita perſona, qui contra hanc cartulam traditionis veniret aut eam infringere voluerit, non ſolum quod ei non liceat, ſed tantum & alium tantum quantum cartula iſta continet ad ipſum monaſterium reſtituat, & in diſcutienti fiſco multa conponat, id eſt auri vncias duas & argenti pondos IIII. coactus exſoluat, & ſi repetit nihil euindicet, ſed præſens cartula iſta omni tempore firma & ſtabilis permaneat cum omni ſtipulatione ſubnexa. Actum Nibalgauia villa publica vbi cartula iſta ſcripta eſt coram multis teſtibus, in anno XV. regni Domni noſtri Pippini Regis Francorum. Datum fecit menſis Iunius dies VII. Ego Hamedus Clericus & Lector rogitus à fratribus ſcripſi & ſubſcripſi

ſcripſi. † Liutulfi qui hanc traditionem fieri rogauit † Merulfi fratris eius qui hanc traditionem fieri rogauit † Zeizzonis fratris eorum qui hanc traditionem fieri rogauit † Piſcolfi fratris eorum &c. † Scrutolfi † Truogoni † Ratboti Presbyteri † Rarbaldi † Herimanni † Heio † Ricbaldi † Strocgoni † Patarih † Vuaninckí † Baldmuoti.

LXXVIII.

Rimidingus Presbyter.

PLuribus cognitum eſſe ſperamus, qualiter duo germani fratres Arnolt & Altini filii Herimoti ex Vttenuuilare proprietatem ſuam quicquid ex paternica hereditate vel ex conquiſitione eorum habuerunt totum & integrum nobis Grimaldo Abbati & Hartmoto vel Aduocato noſtro Tagaberto in manus noſtras condonauerunt, nihil econtra poſtulantes niſi tantum vt eaſdem res illis & legitimæ poſteritati eorum in beneficium concederemus vel in cenſum. Quapropter ego Grimaldus petitionibus præfatorum hominum & ceterorum populorum precationibus aurem pietatis accommodans, cum manu Aduocati mei Tagaberti poſt veſtituram & conſeſſum eaſdem res illis in beneficium & in cenſum conceſſimus ipſis & cunctæ legitimæ procreationi eorum, id eſt vt annis ſingulis inde cenſum perſoluant, id eſt aut ſex denarios vel tres maldras de grano, ipſi & vniuerſa legitima poſteritas eorum ſub eodem monaſterii dominio deinceps firmiter conſiſtant, & equitent vbicumq; eis præceptum fuerit. Si autem contigerit vt legitimi heredes defecerint, tunc præfatæ res ad nos reuertantur abſq; vllius contradictione in æuum poſſidendę. Actum in monaſterio S. Galli coram nobis, videlicet Grimaldo venerabili Abbate & Hartmoto Decano, nec non & Tagabert. Aduocato, Vuolfcozzo Præpoſito, ... thario Sacratario, Manegoldo Cellerario, Erlebaldo portario, Cotaberto Camerario, Yrfingo hoſpitario, Vtone Bibliothecario, Cauzario, & ceteris multis. Ego Romidingus Presbyter ſcripſi. . . . .

LXXIX.

Purgolfus Monachus.

NOtum ſit tam præſentibus quam futuris, quod quidam homo nempe Erphrich quandã hereditatem in Eigantesſuuilare de traditione Ratmundi, Thingmundi, Gemmundi ad S. Gallum pertinentẽ iniuſtè inuaſam quaſi hereditario iure ſibi vindicauit, donec Aduocatus S. Galli nomine Hildibrant temporibus Hartmoti Abbatis in publico mallo eaſdem res ab eo iuſticia dictante coacto recepit, & in ius S. Galli redegit. Sed cum idem Erphorich clementiam Domni Hartmoti adiiſſet, impetrauit ab eo vt eandẽ poſſeſſionem ſub cenſu vnius hircinæ pellis ſolidũ valentis diebus vitæ ſuæ poſſideret, redemptione ſibi earundẽ rerũ penitus ſibi denegata. Progenies autem eius ſupra dictas res ſub cenſu duarũ pellium hircinarum, quarũ ſingulæ vnum ſolidum valeant, à ſæculo in ſæculum poſſideant, nulla ſibi earundẽ rerum redẽptione cõceſſa. Actum in Liubilinanc publicè præſentibus quorũ hic ſigna continentur. ſig. Erpherichi qui hanc conſcriptionẽ fieri poſtulauit † Vinino † Froolf † Vodal † Petto † Ellinuuart &c. Ego Purgolf monachus indignus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui menſem Octobrem, annum III. Karoli Regis poſt mortem patri ſui Hludouuici, Vodalricum Comitem.

LXXX.

Anonymus.

OMnibus Christi fidelibus præſentium inſpectoribus Heinricus natus quondam nobilis viri Domini Heinrici de Tengen fidem adhibere ſubſcriptis. Vt quamuis tollatur litis materia cautum eſt quæ geruntur ſcripturarum indiciis memoriæ commendari. Nouerint ergo vniuerſi tam præſentes quam futuri, quos noſſe fuerit oportunum, quod ego ſana & diuturna deliberatione præhabita ſponte & voluntariè prædium meum in Kuſſenach ſitum prope

prope lacum Turicinum cum iure patronatus Eccleſiæ parrochialis ibidem & præbendarum dictæ eccleſiæ & prædio annexarum, hominibus, feodis, quæ vulgariter dicuntur anslehin vel erbelehin, agris, pratis, paſcuis, piſcinis, molendinis, nemoribus, aquis aquarumue decurſibus, virgultis, viis & inuiis, cultis & incultis, & generaliter omnibus pertinentiis ſuis dono monaſterio S. Galli per manus venerabilis Domini mei * B. Abbatis eiuſdem monaſterii iure proprietatis eidem perpetualiter attinendum: receptis ab ipſo Domino Abbate in gratificationem dictæ donationis meæ ſexaginta marcis argenti, de quibus confiteor ſufficienter præſentibus me pagatum. Verum quoniam idem Dominus Abbas de affectu ſincero, quem ſibi & monaſterio ſuo in donatione huiuſmodi oſtendi, non ingratus me de prædio antedicto infeudauit. . . . .

Bertholdi, ex familia Valkeſteinia qui præfuit A.C. 1244.

LXXXI.

Hratbertus Conzl.

IN Dei nomine. Perpetrandum eſt vnicuique quod Euangelica vox admonet dicens; *Date elemoſynam & ecce omnia munda ſunt vobis.* Ego Sigifridus cogitaui vitam futuram & æternam retributionem, vt aliquid de mancipiis meis, his nominibus Pechildis & Liubuuar & Zeizaloh ad eccleſiam, quæ eſt conſtructa in villa Fishingas in honore S. Petri ceterorumque ſanctorum, vbi vir venerabilis Vuolſphoto Presbyter eſſe cognoſcitur, tradere volo: quod ita & feci, in ea videlicet ratione, quamdiu ego vixero, eadem mancipia habeam, cenſum proſoluam denarios VI. in quiſque anno XI. Kalen. Octobris, id eſt ad dedicationem præfatæ eccleſiæ. & filius noſter Hratpoto ſimiliter faciat, eiuſque poſteritas legitima. Poſt diſceſſum legitimæ poſteritatis ad iam dictam eccleſiam reuertant perpetualiter poſſidendæ. Si quis verò, quod fieri minimè credo, ſi ego ipſe aut vllus de heredibus ac proheredibus meis, vel quislibet vlla oppoſita perſona, qui contra hanc traditionem venire aut inrumpere conauerit, coagente fiſci multa conponat auri vncias III. argenti pondus V. coactus exſoluat: & quod repetit nihil euindicet, ſed præſens traditio omniq; tempore firma permaneat cum ſtipulatione ſubnexa. Actum Chirihaim villa publice. ſig. † Sighifridi qui hanc traditionem fieri vel adfirmare rogauit. ſig. † Palduino. ſign. † Criſſoni. ſig. † Gheirberti. ſig. † Gheirleih. &c. Ego in Dei nomine Hratbertus Conzl. ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui VIII. Idus April. anno VI. regnante Domno Hluduico Imperatore, & ſub Erchangario Comite.

LXXXII.

Anonymus.

NOtificamus omnibus tam præſentibus quam futuris, quod * Ruodolfus Præpoſitus ac Decanus, annuente Domino venerabili Abbate Vdalrico, totoq; conuentu huius eccleſiæ data manu confirmante conſtituit, vt conuerſio S. Pauli, quæ prius tribus tantum celebrabatur lectionibus, feſtiuè celebretur. & ipſis de beneficiis quibuſdam Decano cenſualibus ad Hacon & ad Bruccon & Chrazarun ipſo die miniſtretur in pane minore & vino, in piſcibus & caſeo, de cenſu XXX. ſolidorũ, qui exinde perſoluuntur annuatim a Camerario Chuon ſuisq; heredibus, ſicut iam dictus inſtituit Præpoſitus atq; Decanus: quoniam prius X. tantum ſolidi de ipſis perſoluebantur beneficiis. Iſta vero cenſus augmentatio exinde prouenit, vt filiæ ipſius Chuon, quibus * abiudicata fuit hereditas, iſtorum beneficiorum hereditate ſibi ſuccederent, cenſumq; XXX. ſolidorum perſoluerent. Ordinauit etiam dictus Præpoſitus vt in feſto S. Spiritus die ſecundo ſtoupum Decanus daret, & chorus feſtiuaret vt in die Dominico S. Spiritus. Actum in monaſterio anno incarnationis Domini MCCXVIIII.

de Montfort, poſtibi Abbas.

Quoniã filiæ non ſuccedunt in beneficio patris.

LXXXIII.

Vuolfcozus.

In no-

Beneficium precarium, cuius pariles ſpecies ſupra quam plures vidimus.

IN nomine Domini noſtri. Vnicuique perpetrandum eſt, quod diuina vox ammonet dicens: *Date & dabitur vobis.* Et: *Date elemoſynam, & omnia munda ſunt vobis.* Hac igitur ammonitione conpunctus ego Vuoluarat pro remedio animæ meæ & parentum meorum Altilini & Puaſini trado atque transfundo ad monaſterium S. Galli quicquid proprietatis in Vuilihdorf præſenti die viſus ſum habere, domibus, ædificiis, terris, campis, pratis, paſcuis, ſiluis, viis, aquis, aquarumue decurſibus, mobilibus & immobilibus, cultis & incultis, quicquid dici aut nominari poteſt, exceptis tribus iuchis & vna curticula, & de pratis ad vnam carradam, cætera vero omnia, ſicut ſupra dictum eſt, trado. in ea videlicet ratione, vt easdem res ad me recipiam tempus vitæ meæ perfruenda, cenſumque annis ſingulis inde perſoluam, id eſt, vt ad proximam curtem S. Galli vnum iuchum arem, & cum ſemine meo ſeminem annis ſingulis in vnaquaque celga. Et ſi redimere illud velim, cum duobus ſolidis id agam. Si autem vxor mea me ſupervixerit, easdem res habeat cenſumque annis ſingulis perſoluat, id eſt VI. maldras de auena, & I. maldram de kernone. Si autem ex legitima vxore heres mihi procreatus fuerit, tunc ipſe easdem res in eundem cenſum, ſicut & vxor mea habeat. Similiter & tota recta procreatio eius in eundem cenſum, ſicut & filius. Et ſi redimere voluerint, cum vna libra redimant. Poſt obitum vero meum ſiue vxoris, ſi mihi heres deeſt, tunc ad ius Præpoſiti & Aduocati ſeu Populorum pertineat, quem ipſi elegerint, mihi proximum fuiſſe, qui easdem res in eundem cenſum habeat, ſicut & vxor & filii. Si autem neglectum fuerit cenſum, tunc præfatæ res integriter reuertantur ad ius monaſterii perpetualiter poſſidendæ. Si autem ego aut vlla oppoſita perſona hanc traditionem inrumpere voluerit, ſocianti fiſco multa conponat, id eſt, auri vncias III. argenti pondera V. Actum in Pazmuntingun præſentibus iſtis. ſig. auctoris huius cartulæ Vuoluarati. ſig. Suuidgarii. † Vuinidheri. † Heimolt † Vuolfho † Chaldalo † Vuenilo † Orger † Meginbert † Liutpold † Vuolfram, &c. Ego itaque Vuolfcoz in vice Hartmoti ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Iouis VIII. kalend. April. anno quinto Ludouuici ſuper Auſtriam, ſub Oadalricho Comite.

LXXXIV.

Iſo Monachus.

HVMANO genere peccatorum maculis ſauciato atque ob culpam inobedientiæ à Paradyſi gaudiis deiecto, inter cætera curationum medicamenta etiam & hoc Deus mundo remedium contulit, vt propriis diuitiis homines ſuas animas ab inferni Tartaris redimere potuiſſent, ſicut per Salomonem dicitur: *Redemptio animæ viri propriæ diuitiæ eius.* Hinc & per ſemetipſam diuina clementia in Euangelio hortatur dicens: *Date & dabitur vobis.* Et iterum: *Date elemoſynam, & omnia munda ſunt vobis.* His igitur atque aliis ſcripturarum ammonitionibus ego Vuolthugi conpunctus trado atque transfundo ad cœnobium S. Galli, vbi Grimaldus Abbas præeſſe dinoſcitur, quicquid in pago Turgauuenſi in loco Rammisperage nominato proprio ſudore Staricholfus adquiſiuit, & cum manu aduocati ſui Richmari ad prædictum cœnobium contradidit, mihique & legitimæ meæ procreationi ſub ea ratione poſſidendum dereliquit, vt cenſum exinde annis ſingulis perſoluamus, id eſt II. denarios vel II. maldros de grano. Si autem ego illas redimere velim, cum I. ſolido id agam. Si vero ego illas non redimam, legitimi heredes mei ſub prædicto cenſu eas poſſideant. Si autem hoc euenerit, vt legitimi heredes mei deficiant, atque in ſua ingenuitate non permaneant integerrime, ſtatim ad prædictum redeant cœnobium perpetualiter poſſidendum, nullusque eas vlterius licentiam abſtrahendi habeat, ſed pro remedio animæ meæ, nec non & Staricholfi, ſemper illuc ſint deligatæ cum pratis, paſcuis, ſiluis, marchis, viis, aquis, aquarumque

decurſibus, cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, quicquid dici vel nominari poteſt. Hanc autem traditionem ideo ego facere volui, quia illa prior traditio, quam Staricholſus fecit, non perfecta nec litteris fuit mandata. Quod ſi ego ipſe vel vlla oppoſita perſona contrà hanc traditionis cartulam venire temptauerit, auri vncias III. argenti pondera V. ad ærarium Regis coactus perſoluat, & effectum, quem inchoauit, non perficiat, ſed hęc carta ſtabilis & firma permaneat cum ſtipulatione ſubnixa. Actum in ipſo cœnobio S. Galli, præſentibus iſtis, quorum hic ſignacula continentur. Sig. Vuolfhugi, qui hanc traditionem fecit. ſig. Heitar † Amalunc † Vuitigouuo † Tagibreht † Richman † Enno, &c. Ego igitur Yſo inmerens Monachus rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notaui diem Dominicum, IIII. Kal. Iun. anno XIII. regni Lodoici, ſub Odalrico Comite.

DE ECCLESIIS ET IVRE PATRONATVS.

LXXXV.

Anonymus.

Notitia de Eccleſia.

NOTVM ſit tam præſentibus quam futuris, quod anno ſecundo Domni Arnolfi Regis factum eſt placitum in pago, qui dicitur Para, in villa nuncupata Durroheim coram Burghardo Comite, filio Adalberti illuſtris, de eccleſia in Leſſingon, qui eſſent à progenitoribus ſuis in rebus eiuſdem eccleſiæ poſſidendis aut ordinandis potentiſſimi. Et ſacramento in ſanctorum reliquiis præmiſſo, ſicut & nuper factum eſt in diebus Karoli Imperatoris ſecundi, teſtificati ſunt primores populi Ruodpert, Richkis, Vualthere, Engelbert, Cundbert, Reginhart, Ruodhoh, Kerbert, Richpert, Vualdhere, Vodalhart, Liuppo, Roholf, Theoterich, Pollo, Ruodhart, Adalrich, Engelbreht, Vualthere, Irmbreht. Teſtimonium ergo hi omnes iuxta ſacramentum ſuum perhibuerunt, quod ſolummodo parentes ſubtus ſcriptorum hominum, & hi ipſi poteſtatem haberent ordinandi eccleſiam in Leſſingon abſque vllius inferioris aut ſuppoſitæ perſonæ contradictione, Erchanbert, Emrit, Hunolt, Liutpert, Cozbert. Et his ita patratis, cum adhuc quidam de illis, qui ſe in illa eccleſia heredes ac diſpoſitores haberi voluerunt, alii garriendo, alii muſitando contradicerent, optimates eiuſdem concilii apprehenſis ſpatis ſuis deuotauerunt, ſe hæc ita affirmaturos eſſe coram Regibus & cunctis Principibus vſq; ad ſanguinis effuſionem.

LXXXVI.

Notpertus Abbas.

QVONIAM ex varietate rerum mortalium & temporum continuata prolixitate, & humani generis debilitate, memoria rerum geſtarum obliuionis irreptione extruditur: ideo prudens induſtria hominum id, quod poſteritati volunt eſſe certũ, ſæpiſſime reliquit ſucceſſorib. ſuis, teſtamentis confirmatum. In nomine ergo ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis notum ſit omnibus tam futuris quam præſentibus, quod ego Notpertus Monachorum S. Galli eccleſiæ Abbas in nouali loco, qui Abbacella nuncupatur, in conualle circumpoſitorum montium ſito, baſilicam ad ſeruitutem Dei condidi, quam & ædificatam à Thietmaro Curienſi Epiſcopo cum licentia & rogatu Rumaldi Conſtantienſis Eccleſiæ Præſulis per legitimam conſecrationem loci illius incolis ad oratorium ſtabiliui. Denique hanc eandem eccleſiam præbenda pueri vnius de clauſtro noſtro, & vna vvatſpenda, & beneficio vnius manſus, & omni poſt ſubſcriptæ decimationis determinatione dotaui: à monte Hersberch, ab alpe SOLMI, à Meggelis alpa, à Barental, à Portaris alpa, à Chranperch, à riuulo BVCHENBACH, ab oſtio fluuioli Rota vſque dum fluit in Sit

in Sitterum, vſque ad originem, ita vt procliuitas circumpoſitorum montium ad eandem cellam ſecundum liquentiam niuis imminet, apertiſſime determinaui. Hanc etiam dotationem ſacerdoti ibidem Deo ſeruienti, banno Rumaldi Conſtantienſis Epiſcopi conſenſu fratrum noſtrorum perpetuo iure ſtabiliui. Facta ſunt hæc anno ab incarnatione Domini MLXI. indicione VIIII. regnante Rege noſtro Hainrico Romanorum Imperatore anno IIII. Signa teſtium, Vuittone Aduocato; Oprcht, Atzo; Tietpreht, Vodalrich, Liebo, Regenolt, Eppo, Heilman, Vuolfpreht, & cæteri complures.

LXXXVII.

Hupertus Presbyter.

IN Dei nomine. Ego Ruothaus complacuit mihi, vt aliquam baſilicam ædificarem in honorem Dei & S. Galloni, quod eſt conſtructa in pago Burichincas in villa Vuillimundincas, quod ita & feci; & dotaui eam caſatibus VIII. & ſimiliter hobas XII. & mancipia denominata Arichiſo & vxore ſua Adtane: Teutulfo & vxore ſua Ratbergane & filio ſuo Ruodulfo, Aricarno & Ruodnig: Leutnig, Blitilde, Trudulfo, & Moterane; Amulfrede, Ricario, Teutrude, Vuolmaro, Teutcario, Vttono, & Ahicono, Trudlinde, Volflinde, Autmaño, Leupagde, Vraldo; Lollane, Altmanno, Volcamanno, Vuolfagde, Routmanno, Leubo, Hinolobe, Agde, Ahalagde: hoc ſunt XXXI. & ipſis teneatis & poſſedeatis hac die præſente. & quia ſupra diximus ſuperius nomina ad ipſum monaſterium firmiter omnia hæc tradita ſint. Et ſi me viuente ipſi Monachi S. Galloni poſſedeant pro animæ meæ, firmiter hæc omnia tradita ſint. † ſig. Ruotahi, qui hunc teſtamentum fieri rogauit † Bleon † Iſſinberti † Vuelandi † Vuarilandi, &c. Ego enim Hupertus Presbyter ſcripſi & ſubſcripſi, anno IIII. regnante Domno noſtro Rege. Data ſub die, quod fecit Menſis Iulius dies X.

DE COLONIS CENSITIS.

LXXXVIII.

Anonymus.

CENSORES. De Vaninctale Ruadinc vomeres II. Kerloh. denar. IIII. Vuillihere de Sickingun denar. XVI. Othere de Daſſarum denar. IIII. Hato de eodem loco denar. IIII. Adalſind de ſuo capite denar. II. aut dua libra de cera. Ruadger & Engilbold de Tellinchouun inter vtroſque den.* Hiuto de Daſſaha denar. IIII. Filii Vuielanti de Afaltraha ſolid. V. Criſo de Vuiningun den. IIII. Engilger de Otenuilare ſolid. I. & Altman in ſimul. Vuinirat de Huſinbah ſeruus S. Galli ſolid. I. Sigibert habet ſeruum S. Galli, pro illo cenſum dat ſolid. I. Scerum ſeruum noſtrum idem Sigibert habet ** Vto & fratres eius pro vno agro vomerem I. aut III I. den. annis ſingulis.

DE FVRTIS.

LXXXIX.

Ruodepertus Magiſter.

DOMINO & Abbati noſtro * P. nos fratres veſtri diſcipuli debitas orationes. De his, quæ erga vos ſunt, lætificaſti nos ſcripto; quia gratia Dei recte aguntur. Contigit etiam veſtris orationibus aput nos, quod ad communem læticiam pertinet, de eccleſiaſtico cenſu; qui furto raptus eſt, partem nos non minimam recepiſſe, & ipſum furem captum in vinculis nos tenere. Eſt enim ſeruus Kerolti de Pettenhuſen filii Alberici, & nomen eius Gunzo, & nomen patris eius Richolf; qui nunc in comitatu militantis ſui Domini eſt. Reddidit Purkhardo.

ergo coronam, & auream capſulam abſque operculo, & aureæ crucis quaſi tertiam partem. Maioris quoque capſæ quædam fragmenta, quamuis de gemmis paucæ admodum redditæ ſunt. Spes autem de reſiduis manet, quia venundatæ ſunt in manum cuiuſdam mercatoris de Buchouua, qui Pero dicitur, & quondam ibi monetarius erat, multa quoque in manus Conſtantienſium mercatorum, quorum nomina ſunt Eccho, Chomuli, Vuoueli, Albeli, Engezo, Tegenhart. Deus vero quendam extraneum hominem ad nos mittere dignatus eſt, qui occulte ſibi pactum fieri petiit de pretio duarum librarum pro delatura, vt hæc patefaceret. Ipſe vero accepto pacto ſine mora fratrem Annonem ad Conſtantiam duxit, vbi particulas auri fabrefactas, quas cognouit, à Tegenhardo fecit præſentari ſibi. Sed ille à Perone de Puochouua ſe emiſſe eos teſtatus eſt. Inde frater idem ad Peronem veniens per Hugonem veſtrum militem furem ſibi in domo ſua latitantem monſtrari fecit. qui ſtatim captus ſub terra occultatum theſaurum, quantum ſibi romanſit, reddidit. Nunc vobis agendum eſt cum Rege, vt Aduocati vtriuſque eccleſiæ tantæ rei exactores fiant, & in ſuum locum reſtituant. Nec illud minus intimandum eſt vobis, quia longe minora & pauciora ſunt, quam putaſtis, quæ à veſtris miniſtralibus in vſum noſtrum exhiberi iuſſiſtis, & quanta graſſatur in noſtra terra boum omniumque pecodum mortalitas, vt Rex per nos reditum ceperit decernere ipſi habeatis de hac quaſi Ægypti plaga ſuggerere. Qui eſt autem altiſſimus vobis Domino noſtro proſpera cuncta concedat.

DE NOTICIIS TESTIVM.

XC.

Anonymus.

HÆc eſt inquiſitio de curtis, qui fuerunt traditi ad monaſterium S. GALLI in Fine Cluſina à Berchanboldo Alamanno, qualiterque nuper miſſo noſtro præſenti requiſierunt Nordpertus Epiſcopus & Folhroh Comes miſſi Domini Regis, & qualiter iſti qui hic ſubterſcripti teſtificauerunt. ROTFRIDVS prædictæ ciuitatis Archipresbyter & Petrus Langobardus dixerunt, quod vidiſſent ERCHANBALDVM cartulam perpetrantem partibus S. GALLI de curte Granario & de Pontiano, & manus ſuas in ipſam cartulam poſuiſſent, & reſidere vidiſſent MAVONEM & PETTONEM Monachos S. GALLI, & nullus eis contradicebat. Barbentius & Domnoſus, & Andreas, & Nordpertus dixerunt, quod vidiſſent Monachos S. GALLI ibidem reſidere & clandaticum tollere. Lantoloh ſimiliter dixit, & hoc dixit, quod frater ſuus Reginhartus ſuper ipſas res ad partibus S. Galli fuiſſet Aduocatus. Adalolfus & Ansheri dixerunt, quod vidiſſent ibidem Pettonem Monachum reſidere pro parte S. GALLI. Saxo dixit, quod pauiſſet illum ibidem Petto Monachus, & dixit ei, quod tunc ibidem fuiſſent reliquiæ S. GALLI. Cundpertus dixit, quod ſciret Monachos S. GALLI ipſas res tenere & dominare & laborare. FOLCHARTVS dixit, quod vidiſſent Pettonem Monachum manſionaticum facere Vuolfleozo Epiſcopo, quando Romam pergebat, & deinceps ipſis rebus imperabat. Agilinus dixit, quod audiſſet Adalolfum, qui erat guſtaldius ipſius ciuitatis, ante HELMIRICHO Epiſcopo atque miſſo Odalhartum, qui nunc ipſas res tenet negare, quod nihil ibi habuiſſet proprietatis, pro quo heribannum reddere debuiſſet, niſi res S. Galli, quas pater ſuus illuc ad prædictum monaſterium tradiderat. Ansprandus & Egilolfus & Andreas & Pruno & Barbentius & Theothardus & Cundpertus & Cateruius Presbyter dixerunt, quod

quod vidiſſent ipſas res illos Monachos S. Galli viuente Erchanboldo iure proprietatis poſſidere: adhuc etiam ipſum Odalhartum ante Helmirico miſſo audiſſent enarrantem, quod proprium non habuiſſet, & ideo haribannum dare non debuiſſet. Poſt hoc teſtimonium dedit Odalhartus vvadium Folcroho miſſo, vt eſſet paratus in præſentia Domini Imperatoris in placito generali iuſtitiam faciendi: & Folchartus & Adalolfus eius fideiuſſores ſunt in mancoſos mille.

XCI.

Anonymus.

NOTICIA teſtium, qui cum iuramento & fide data coram regalibus miſſis, videlicet Crimaldo Abb. & Atone Comite aliiſq; comitib. Vuillihelmo & Alboino teſtificati ſunt, quod ex traditione Perahtoldi Comitis medietas omnis marchæ, quæ ad villam Filiſininga nuncupatam aſpicit, tam in ſiluis quam in aquis, ſiue paſcuis vel aliis quibuslibet rebus ad monaſterium S. Galli iuſte & legaliter pertinere debeat, excepto vno monticulo, qui dicitur Feſtilinpere, qui ad hereditarios Pettonis & Caromanni aſpiciat: itemque ſilua quadam, quæ dicitur Sicginholz: quæ excepta altera ſilua ſpecialiter ad iam dictum monaſterium pertinere debeat: teliqua omnia in quibuslibet rebus media, vt iam dictum eſt, abſque vllius contradictione ad præfatum cœnobium pertinere debeant. Iſti ſunt teſtes, Alauuic, Amalbert, Erminolt, Vuitigouuo, Ernipert, Gethart, Anno, Valtat, Vuospot, Nuti, Vuicheri, Vuolauridi, Ruadger, Thierpert, Ruodpert, Engilpert, item Vuitigouuo, Vuolfger, Vualto, Ebruni, item Anno, Thiotini, Hizo, Hadabert, Icho, Gericho, Hildi. Actum in villa Pettinuuilari nuncupata publice, cotam præfatis miſſis & frequentia populari.

XCII.

Anonymus.

COMMEMORATIO teſtium, qui in placito coram miſſis potentibus, videlicet Erchangario & Liuthario, in loco & in villa, quæ dicitur Stamheim, cum iuramento teſtificauerunt, quod quidam homo nomine Roadhartus ptoprias res ſuas ad monaſterium S. Galli tradidiſſet, ac per hoc iure & legibus ſine vllius contradictione illuc pertinere debuiſſent. Iſti ſunt illi teſtes nominati, videlicet Liutpreht, Vuerimpreht, Adalpreht, Sieger, Volo, Vuolfo, item Liutpreht, Gerhoh, Hacco, Nidpreht, Vuillipreht, Vualaihho, Vuolfpreht, Hugibert, Foclheri, Vuànine, Reginolt, itē Hacco, Iſanpteht, Hiltipold, Amalpreht, Adalhoh.

Iſti ſunt Iudices, qui hoc iudicauerunt, videlicet Vuitpreht, Vuilliheri, Rihhart, Elih, Vuerimpreht, Cundicho, Cozpteht, Rihger, Arolf, Hiltrini, Noti, Suuidger, Heitar, Vuolfram.

Iſti autem ſunt, qui illud iterum iudicauerunt ad Zutih, videlicet Rihchoinus Comes, Theodolt, Vuitpreht, Rihpold, Vuinidheri, Moatheri, item Rihpold, Geruuic, Horſcuni. Talibus vero hominibus teſtificantibus, quod legibus ipſa traditio ad præfatum monaſterium pertinere debuiſſet.

XCIII.

Anonymus.

NOTVM ſit omnibus tam præſentibus quam futuris, quod Kebahartus venerabilis Epiſcopus rogatus ab heredibus Eccleſiæ, quæ eſt in Pirithorf in pago Alpicauge miſit Archipresbyterum ſuum Rihfridum, vt diligenter inueſtigaret, de quibus locis vel villis decima ad ipſam eccleſiam perſolui deberet,

At ipſe placito habito in præfata villa Pirithorf, populoque circumquaque congregato, cum ſacramento & fide data vicinos quosq; interrogans rei veritatem inuenit ab iſtis villis, id eſt ab ipſa Pirihtorf & Pirihchinga & Chuchilipach, nec non & Puach, Eziliuuilare & Haihuuilare, ad ipſam eccleſiam decimam pertinere debere. Et hæc nomina teſtium, Adalo, Zuppo, Vualdger, Antger, Podal, Lantpert, Managolt, Tuato, Cudhart, Ruadpert, Vro, Hartarat, Hugihart, Vuicheri, Kerini, Snato, Adalpert, Vuito, Theotoloh, Starafrid, item Engilger, qui omnes cum iuramento & fide data teſtificati ſunt, quod temporibus Karoli Imperatoris & Eginonis Epiſcopi à præfatis villis ad ipſam eccleſiam decima ſingulis annis reddita ſit vsque in annum præſentem, qui eſt XXXV. Hludouuici piiſſimi Regis, patris Karlomanni, Hludouuici, & Karoli Principis noſtri.

XCIV.

Anonymus.

BREVE com. de illis hominibus, qui in miniſterio Liuderici cum ſacramento teſtificati ſunt tribus vicibus de cauſa S. Gallonis ante miſſos Domini Regis, inprimis ante Sigebertum & Friuntonem, poſtea ante Hilteratum & Gerhardum, & tertia vice ante Liudericum, id eſt de Vzinacha, quod Lantolt & Pieta habuerunt, & Luzilunauia tota, & Peroluesuillare. id ſunt Vuitpreht, Amalrih, Cundhad, Reginbold, Nandolf, Marhheri, Perahtolt, Liubolf, Matheri, Fridubreht, Pabo, Peratfrid, Vurmheri, Eckihart, Ortheri, &c. Et hoc iſti cum ſacramento teſtificati ſunt, quod ſupradictas res ad S. Gallonem legibus pertinere deberent.

XCV.

Anonymus.

NOTITIA teſtium de rebus in Sconiunbirih ſitis, quas Albaricus ad S. Gallum tradidit, quasque Rachilt ſoror eiusdem Albarici & filius eius Heripreht de veſtitura S. Galli per vim abſtulerunt. Nam cum pro eiſdem Cozpertus Abba ad Domnum Hludouuicum Regem reclamaſſet, iuſſum eſt Vuaningo Comiti & Ruaddperto vaſſallo Regis inquiſitionem de hac re fieri. At illi generali contribulium circumquaque conuentu facto, inquiſitionem fecerunt, qualiter eædem res ad partem S. Galli pertinere debuiſſent. Tunc ipſi teſtes cum iuramento & fide data teſtificati ſunt, quod verum eſſe ſcirent Albaricum easdem res ad S. Gallum tradidiſſe, eosdemque Monachos legaliter conſediſſe, & in eadem veſtitura per XX. annos temporibus Caroli Regis ſub cenſu ad partes eiusdem monaſterii aſpicere: ſicque poſt mortem Albarici iterum legaliter Monachos conſediſſe vſque dum eius ſoror nomine Rachilt & filius eius Heripreht, eorumque poteſtas de veſtitura S. Galli per vim rapuiſſent. Iſti ſunt teſtes, Theotolt, Scrutolt, Gerheim, Vuolahmunt, Anthad, Ebarachar, Suabilo, Selbger, Hisger, Vualtirih, Vuihpold, Engilhelm, Vuolfchiger, Folcharat, Hiltirat, Helfolt, &c. Quod enim idem teſtes legaliter adducti fuiſſent, eadem Rachilt & Heripreht filius eius eidem teſtificationi conſentire nolentes de placito euaſerunt. Qua ex cauſa diiudicatum eſt, vt eædem res in interdictu banni iuſſæ fierent, vſque dum de hoc regalis ſententia decerneret. Et iſti ſunt, qui hoc diiudicauerunt.
Kirafrid, Salacho Theoman, Tagapreht, Vuolfram, Tuoni, Erhart, Alto.

XCVI.

XCVI.

Anonymus.

TEſtes auditi ſuper controuerſia, an monaſterium S. Galli ſub ditione Epiſcopi Conſtantienſis eſſe deberet, an vero ſui magis iuris eſſet. Pars Epiſcopi Hattonis dixit, quod noſtrum monaſterium temporibus Pipini & Karoli Epiſcopis Conſtantienſibus fuiſſet ſubiectum. Noſtri vero iurati dixerunt, quod noſtrum monaſterium in loco libero, nō in fiſco, non in terra eccleſiaſtica eſſet, non per vllius hominis traditionem, ſed in ſolo Imperatorum arbitrio ſtare, quem eii loco præficiat &c. Auditi ſunt amplius viris ducentis.

XCVII.

Anonymus.

ISti ſunt qui de illa veſtitura de cauſa Iſanhardi ad S. Gallonem teſtimonia ferunt, in primis Buazzo, Lantolt, Vuerinbret, Milo, Vuolfuni, Hiſanhard, Vuicram, Baldo Vuolfgær, Hadeger, Lantpreht, Vuolthad.

XCVIII.

Anonymus.

De electione Hainrici de Vuartēberg, poſt obitum Bertholdi de Falkenſtain, anno 1271.

. . . . Requiſitus, vtrū domino G. de Durrehain Clerico ante ſuam electionem veſtes dederit, & eum in familiam receperit? reſpondit, quod ſic, quia hoc viderit. Requiſitus, . . . eligant in Abbatem & quod ipſe E. eos ad hoc inducere attemptauit. Requiſ. vtrum creditoribus ipſius E. aliquam pecuniam pro ipſo ſoluerit? ℞. . . Clerico fratri prædictorum veſtes dederit, vt iam dictos fratres ſuos Hainricum & Hagonem induceret, vt eum eligerent in Abbatem, & vtrum propter hoc idem . . . t ad hoc inducere attemptauerit? ℞. quod ſic. Requiſ. vtrum Ru. qui dicitur Decanus, vocem habuerit in electione Abbatis S. Galli? ℞. quod ignorat. Requiſ. vtrum in monaſterio Augienſi habitum Monachalem aſſumpſerit, & ibidem in eodem habitu per aliquos annos permanſerit? ℞. quod ſic. Requiſ. vtrum in dicto monaſterio profeſſionem fecerit, & in monaſterium S. Galli tranſierit ad tempus, donec ſtatus ſui monaſterii eſſet emendatus? ℞. quod tranſiuit: ſed vtrum ad tempus vel non ignorat. Dixit etiam quod monaſterium Augienſe in antiquo ſollempnius fuit, & quod vtrum poſtquam tranſiuit aliquos redditus receperit à monaſterio Augienſi ignorat. Requiſ. vtrum F. de Gundoluingen iniecerit manus in * ad ſanguinis effuſionem, ac etiam in Bertholdum Subdiaconem, notarium quondam Abbatis Bertholdi, & vtrum poſt huiuſmodi iniectionem in diuinis officiis miniſtrauerit? ℞. . . præfati electi in Volricum de Sneggenburg Monachum & ſacerdotem ad effuſionem ſanguinis, & in Geruuicum de Scolis tunc Subdiaconem & Clericum . . . in ſubdiaconatus ordine miniſtrauerit? ℞. ſe ignorare. Requiſit. vtrum idem H. iunior ſit bonę vel malę famæ? ℞. quod malę famę, & quod aliquando fuit in furto deprehēſus, quondā Dominus Bertholdus Abbas ꝓpter furtū & alios exceſſus ipſum ꝑ plures años tenuit incarceratum & incorrigibilis fuit & errabundus fuit in ſęculo per plures annos Monachali habitu derelicto, & quod famæ ſuæ prodigus vixit luxurioſè cū quadā Iudæa, & ꝙ de . . . F. de Vuildenſtain Iohanni Clerico Magiſtro Scolarū manus iniecerit temere violentas? ℞. quod ita percepit ab ipſo electo: vtrum autem dominus F. de Gundeluingen iurauerit & alia fecerit quæ ſecuntur, dixit quod ignorat. . . . Sacerdos Capellæ S. Iohannis apud S. Gallū, iuratus requiſitus de P°. II°. III°. IIII°. articulis cōcordat cū ſuperiori teſte Comite . . . de ſuis electorib. ſollicitaſſe precib. Requiſ. vtrū dominū Ruod. ꝗ dicitur Decanus Volricus de Sneggēburg ſollicitauerit precibus? ℞. ꝙ ſic, ... cōſpirauit ad Regimē Abbatiæ. vnde credit ꝙ rogat⁹ ipſi electo adheſerit. Requiſ. vtrum R. de Rætershouen, F. de Gundoluingen & F. de . .

℞. quod ita intellexit per famam. Requiſ. vtrum Domino Abbate Bertholdo ad Hiſpaniam proficiſcente aliquos de conuentu ſollicitauerit, vt eum in Abbatem ... de Gundoluingen ſollicitauerit? ℞. quod ignorat. Dixit tamen quod ſicut intellexit ex fama publica idem electus Hainr. & Hugon. de Durrehain ſollicitauit. Requiſ. vtrum is in minoribus officiis ſibi commiſſis bene vel male adminiſtrauerit? ℞. quod ſicut ſibi videbatur male adminiſtrauit & negligenter ...m̄ Abbatiæ prædictæ, & vtrum Regulam B. Benedicti intelligat, & eam exponere ſciat? ℞. quod ſicut credit inſufficientis ſit ſcientię, & quod vix ſciat litteraliter loqui. Requiſ. vtrum ante electionem fuerit bonę vel malæ vitę, & leuis opinionis, & vtrum vitam duxerit diſſolutam, & regulam B. Benedicti non obſeruarit? in eo concordat cum Comite ſupradicto, adiciens quod de his eſt publica vox & fama. Requiſ. vtrum idem electus ipſe electionis fuerit periurus & ſuper aliis ab ... arum ante electionem & ſanguinis effuſionem manus iniecerit violentas, & vtrum poſt talem iniectionem in diuinis officiis miniſtrauerit ... pecuniam de conſenſu & voluntate ipſius illis, qui vocem habent in electione, videlicet Hainrico & Hugoni fratribus de Durrehain, vt eum in Abbatem eligerent ... ūz frater ipſius electi aliquid dederit vel promiſerit pro ſua electione? ℞. quod ignorat. Requiſ. ſi dictus electus ante ſuam electionem ſuis electoribus aliquid dederit vel promiſerit? ℞. quod dominum B. & F. de Vuildenſtain in familiam recepit ante ſuam electionem, & intellexit eum pecuniam & alia promiſiſſe pro ſua electione. Requiſ. vtrum ... Concubinæ ipſius R. datum fuerit pallium ante electionem pro ſua electione. De articulo vero immediate ſequenti dixit ſe nihil ſcire. Requiſ. vtrum ... crediderit, & vtrum eum in familiam receperit, & vtrum creditoribus ipſius ſoluerit pro ipſo XL. ℔. monetæ Briſaugenſis, & vtrum hoc fecerit ..., & vtrum hoc promiſerit, & adhoc faciendum fratres ſuos inducere attemptauerit: item vtrum Vualther. de Durrehain laico veſtes dederit, vt ... ſollicitaret, & propter hoc ad monaſterium S. Galli venerit, & ipſos fratres ſuos ad eligendum præfatum H. inducere attemptauerit? ℞. ... ſimiles veſtibus fratruelis electi, & quod hoc non ſolum ab ipſo E. verum etiam à dominis Hainrico & Hugone fratribus ipſius E. & aliis fide dignis ... de his eſt publica vox & fama. Requiſ. vtrum R. qui dicitur Decanus vocem electionis habuerit, & de aliis articulis dependentibus ab eodem concordat cum ſupradicto Comite. .... qui eſt ſacerdos & clericus ſecularis, ad ſanguinis effuſionē manus iniecerit temere violentas? ℞. quod ſic, & hoc ſcit quod iniuriam ... de hoc eſt publica vox & fama. Dixit etiam quod ignorat, vtrum in Bertholdum notarium ſubdiaconem manus iniecerit violentas. Requiſ. vtrum H. de Vuartenberg iunior frater ... ad effuſionem ſanguinis manus iniecerit violentas, & vtrū poſt talem iniectionem &c. & vtrum de iis ſit publica vox & fama? ℞. ſe neſcire. Requiſ. vtrum ... ſacerdotem & clericum ſecularem ad effuſionem ſanguinis manus iniecerit temere violentas, & vtrum poſt talem iniectionem in ſubdiaconatus ordine miniſtrauerit ... vtrum idem H. iunior fuerit infamis, & ſacrilegium commiſerit, & an malæ vitę & leuis opinionis extiterit, & furtum fecerit, & vtrum per plures annos detentus fuerit in carcere tanquam incorrigibilis; & poſtquam liberatus fuerit à carcere iterum furtum cōmiſerit, & vtrum ante electionem ... & famę ſuæ prodigus vixerit luxurioſe cum quadam Iudæa? ℞. quod ſic, & quod de hiis eſt publica vox & fama. Requiſ. vtrum F. de Vuildenſtain ante electionem ... inicientes, & poſt talem iniectionem in ſubdiaconatus ordine miniſtrauerit? Dixit quod hoc percepit ex auditu. De ſequentibus autem articulis dixit ..., ante electionem, ſicut ipſe intellexit, conſpirauerant. C. Dominus Bertholdus de Druhpurg Canonicus Auguſtenſis, teſtis ... à pluribus ita eſſe intellexit.

Aliam inſignem noticiam teſtium appoſuimus ſupra in titulo de Eccleſiis.

DE

DE SENTENTIIS IVDICVM.

XCIX.

Vauco.

IN Dei nomine. Cum reſederet Vnfredus vir inluſter Retiarum Comes in curte ad Campos in mallo publico ad vniuerſorum cauſas audiendas vel recta iudicia terminanda: ibique veniens homo aliquis nomine Hrothelmus, proclamauit, eo quod in contradrutum ſuum manſum ei tollutum fuiſſet, quod ei aduenit à parte vxoris ſuæ ſimul & Flauino, & * proprie ſuum fuiſſet, & legibus ſuum eſſe deberet, quia iam de tradauio vxoris ſuæ fuiſſet, idcirco ſuum eſſe deberet. Tunc prædictus Comes conuocatis illa teſtimonia, qui de ipſo pago erant, interrogauit eos per ipſam fidem & ſacramentum, quam noſtro Domno datam haberent, quicquid ex inde ſcirent, veritatem dicerent. At illi dixerunt; per ipſum ſacramentum, quod Domno noſtro datum habemus, ſcimus quia fuit homo quidam nomine Mado, qui ibi habuit ſuum ſolum proprium, cuius confinium nos ſcimus, qui adiacet & confinat ad ipſom manſom, vnde iſte proclamat, in quo illi arbore durem & de vno lature aqua cingit: & inter eos terminum eſt in perris & in arboris. ipſe eſt DOMINVS. Nam ſicut illa ædificia deſurſum coniungunt, iſtorum hominum proprium eſt & illorum legibus eſſe debet de parte auii illorum Quinti. Tunc prædictus Comes iuſſit vt ipſa teſtimonia ſupra irent, & ipſos terminos oſtenderent quod dicebant. quod ita & fecerunt, & ipſos terminos firmauerunt, qui inter illa dua manſa cernebant. Sed & plurimi ibidem adfuerunt nobiles, quos ipſe Comes cum eis direxerat. quod & omnia pleniter factum fuit. Vt autem hæc finita ſunt, interrogauit ipſe Comes illos ſcabinios, quid illi de hac cauſa iudicare voluiſſent. At illi dixerunt, ſecundum iſtorum hominum teſtimonium & ſecundum veſtram inquiſitionem iudicamus, vt ſicut diuiſum & finitum eſt & terminis poſitis inter ipſos manſos, vt iſti homines illorum proprium habeant abſque vllius contradictione in perpetuum; & quod in Dominico dictum & terminis diuiſum coram teſtibus fuit, receptum ſit ad partem Domni noſtri. Propterea oportunum fuit Hrothelmo & Flauino cum heredib. eorum, vt exinde ab ipſo Comite vel ſcabinis tale ſcriptum acciperent, qualiter in poſtmodum ipſom manſom abſque vllius contrarietate omni tempore valeant poſſedere. Actum curte ad campos mallo publico, anno VII. Imperii Caroli Auguſti, & XXXVII. regni eius in Francia, & XXXIIII. in Italia. Datum. VII. ID. Febr. ſub Vmfredo Comite, feliciter Amen.

Forma proceſſus in iudicio.

m. proprie ſuum.

Hæc nomina teſtium; Valeriano, Burgolfo, Vrſone, Stefano, Maiorino, Valerio, Leontio, Victore, Maureſtone, Fonteiano, Florentio, Sipſone, Valentiano, Quintello, Stradario.

Et hæc nomina Scabiniorum; Flauino, Orſicino, Odmaro, Alexandro, Euſebio, Maurentio, quam etiam & aliis plurimis.

Ego itaque Vauco rogitus ſcripſi & ſubſcripſi.

C.

Anonymus.

HÆc eſt Carta iudicii, quod dedit B. de Anduſia & E. Vicecomitiſſa, aſſidentibus B. & G. inter G. & R. de querimoniis quas inter ſe faciebant. Et quia per ſacramentum V. teſtium probauit amicabile pactum vel iudicium vel transactionem eſſe factam, rata maneat transactio vel iudicium, in his videlicet de quibus transactum vel iudicatum eſſe intelligitur: hoc eſt de omnibus maleficiis propter gerram commiſſis, ſalua querela ſi aliquid

Digitized by Google

aliquid exceptum fuerit, & illud quod iuretur ſe vidiſſe & audiſſe teſtes in tali loco,vbi auditis querimoniis vtrimque præſente R. & G. iudicatum fuit hoc aut illud. Et hoc pacifice audito, & recepto ab vtraque parte, conuenit R. & G. præſentibus prædictis teſtibus, ſe facturos ſicut iudicatum fuerat: & finem fecerunt in hoc & in aliis controuerſiis, de quibus iudicatum fuerat, & oſculum ad inuicem fecerunt. Item iudicatum eſt, ne aliquis iniuſtas exactiones contra veterem conſuetudinem R. in honorem illum faciat. & alia plura capitula iudicata fuere.

FINIS.

IOACHIMI VADIANI

DE OBSCVRIS ALEMANNICORVM VERBORVM SIGNIFICATIONIBVS

EPISTOLA

AD HEINRICVM BVLLINGERVM.

S.

REMITTO tuæ humanitati Francicas illas antiquitates, quas ſane magna cum voluptate, ſed & fructu non modico, legi. Et morem tibi geſſi in literis aliquot transferendis, in quibus tamen ob ſenſus claritatem aſſequendam paraphraſten agere coactus ſum, cum verbum verbo reddere non daretur, niſi vna & barbariem prodere libuerit. Sęcula iſta longe incultiſſima tale genus ſcribas habuerunt vel in Aulis & Curiis Principum, vt aſſequi Latina lingua nō valuerint, quo rem vllam vel clare, vel inoffenſa verborum ſimplicitate poſteris relinqueret. Quum interim nemo vernacula lingua quicquam ſcriberet, adeo dura illo tempore, vt ne exprimi quidem ore ſine magnis ſibilis hiatibusque & rictibus potuerit, nedum in literas commodum referri. Mutaui alicubi & perſonam, vt in Ludeuuici Iunioris Donatione in Principio, vbi mihi viſum eſt, communem ſententiam, quā præfationis loco ſcriba eſt vſus, rectius ad omnes liberales Principes quam ſolum ad Ludeuuicum referri. Plus enim grauitatis habet ſenſus hoc modo redditus, dum omnium liberalitati merces cœleſtium rerum conſtituta intelligitur, quam ſi vni ſolum tribuatur. Sed tuum erit iſthæc vel ſinere, vel mutare pro animi ſententia. De vocabulis nonnullis illorum temporum, quibus Frāci & Alemanni vſi ſunt, equidem facile non reſponderim, niſi & coniecturis agere liceat. Iis enim tutius vtimur, etiamſi pluſcula perſpecta & probe cognita teneamus. *Prædii* voce nec inepte mihi vſi videntur nec barbare, quum ea ceu generali agros, hortos, paſcua, vineta, ædificia, & id genus alia ſignificarunt, quæ in noſtra poſſeſſione ſunt, vt & Salica terra, & Allodium, & Manſa in prædiis cenſeri potuerint. Quanquam enim *Alodia* Nobilium erant, ceu gentilitia quędam bona, quæ non vllius beneficio ſed iure proprio tenebantur: tamen ex lege *De alode*, quæ inter Alamannicas (ni fallor) extat, apparet & aliorum alodia fuiſſe. Recipio autem Rhenani coniecturam arbitrantis vocem inde natam, quod ea bona familiis velut coagmentata & coniuncta eſſent, *anlodt*. *Manſum* Alamanni fundum dixere cum villula: Scribæ barbari *manſam* etiam vocarunt; ſed Chartæ veteres puriores *manſum* maſculino & inflexione quarta, licet & *manſos* legerim in multis. Tanta ſcribarum imperitia fuit, *Cloſtarlum* etiam pro clau-

clauſtro ponere auſa. Enimvero agri in illa gente varii iuris erant: *Fiſcalini* ſcilicet, quorum reditus fiſcis Principis deſeruiebant. Qui donati venditiue Monaſteriis, Parochiisue, *Eccleſiaſtici* vocabantur, qui hodieque multis in locis, licet venditi & abalienati, & priuatæ poſſeſſionis facti ſint, tamen ea ſeruitute laborant, vt quoties venduntur & nouum colonum poſſeſſoremue recipiunt, toties certa æris ſumma Eccleſiæ ſeu Monaſterio pendenda ſit, in cuius primæua poſſeſſione fuerant: vulgo Zerſchätzige Hofgüter vocamus. *Agri Salici* ſeu *terra Salica* illâ ſeruitute vacabat: hanc vulgo Fryge lehengut vocamus. Agros Salicos elocabant nonnunquam certa conditione redditũum & culturæ in perpetuam poſſeſſionem: nec mutare licebat colonum aut poſteros, niſi pactum aut conditionem violaſſent, vel non ſolutis reditibus, vel fundo neglectui habito, vel parte fundi inſcio Domino diſtracta aut vſuriis recentibus grauata. Proinde apochas dabant coloni, quibus quo pacto quaue conditione locatio facta eſſet continebatur. Eas tabulas vulgo *Reuerſas*, & Germanice Reuersbrief/ locationem autem ipſam Erblehn vocamus. Ager hoc pacto locatus antiquis *Vectigalis* dicebatur, quem eleganter deſcribit Paulus, cuius verba in tit. *Si ager vectigalis* &c. libro Pandectarum Iuſtiniani ſexto, legimus. Non vectigalis erat, qui ad certum tempus locabatur, & eo pacto vt auferri colono, Domino volente, potuerit: nos vulgo Schupflehen dicimus. Iuſtiniani ætas voce, vt puto, noua & Græca quidem ἐμφύτευσιν, ſiue, vt vulgaris Codex habet Iuſtiniani, *Emphitheoſin*, perpetuam illam locationem vocauit, à verbo ἐμφυτεύειν, quod inſerere ſeu plantare ſignificat, quoniam hoc genus locatione ager in familiæ alicuius poſſeſſionem velut inſeratur & implantetur, vt auellere iure non liceat, niſi pacto locationis violato. Vnde *ius emphyteuticum* (ſic enim Alciatus emendat) dicitur, quod corrupte *emphiteotticum*, Erblehen recht: & *ager emphiteoticarius*, quem & ipſum Alamanni & Franci manſus vocabulo complexi ſunt. Porro Eccleſiis inſtituendis & donandis illa ſæcula *manſus* fere attribuerunt, in alimoniam videlicet Presbyteri, qui Eccleſiæ impoſitus eſſet. Ea cauſa id genus *manſus* Eccleſiis fundatis attributos Kälnhof veteres dixere, à ſtomacho ſcilicet aut gulæ parte, quam Germanice kälen appellamus. Durat adhuc vox illa. *Manſus* ergo dixere Franci & Alamanni ainen Hof/ es wäre ain erſchätziger Hof oder erblehen hof/ oder fry vnnd ſchupflehen Hof. Salica terra erat ain fry aigen gut. Huius poſſeſſionem ex hereditate ſoli adibant, nulla prorſus parte ad fœmellas attinente, quemadmodum lege Salica erat cautum. Eſt autem frequens mentio *terræ Salicæ* in Chartis, quę ſub Pipino, Carolo, Ludeuuicis, Craſſo, & Arnulpho Francorum Regibus & Imperatoribus ſcriptæ ſunt. *Curtis* vocabulum corruptum id ſignificabat quod *Cors*. Qua voce quanquam domeſticarum paſtionum locus & numerus denotetur, tamen Latinis & hominum vno aliquo in loco coniunctorum ac velut cohabitantium cœtus ea voce intelligitur, licet *Cohors* quàm *Cors* vſitatius exiſtat. In ea ſignificatione vel à Cicerone accipitur, actione in Verrem V. pro cœtu hominum turpi aliqua de cauſſa ſociatorum, in malam partem: à Cæſare in bonam. Inde *Curtim* Francici & Alemannici Scribæ, nunc Palatium Regis (vt in Lege; *Si quis in curte Regis furtum fecerit*) nunc pagum aliquem aut vicum villamue pluſculis ædificiis conſtantem vocarunt.

Curtilem quoque (nam & hanc vocem Chartæ veteres crebro vſurpant) villulam aliquam paucis ædificiis conſtructam. Niſi vero fallor, legiſſe memini *Cohortis* vocem non abſimili ſignificatu in tribus poſterioribus libris Iuſtiniani: verum quo titulo aut in qua lege, vel quærenti mihi, dum hæc ſcribebam, non occurrebat. Illud obiter notandum, *Curtis* nomine non ſimpliciter aut locum vbi multi congregati degerent, aut homines ipſos iunctius habitantes, ſed imperium etiam & iurisdictionem, præterea & proprietatem mancipiorum, & omnino eam poſſeſſionem, quam Iure-

Con-

Conſulti *integri ſtatus* vocant, pleno cum iure coniunctam, ſignificatam eſſe. *Imperium* autem, ſicut lib. Digeſtor. I. in tit. de iuriſdict. omnium iudic. diſcimus, duplex eſt: *merum*, quo in facinoroſos animaduertitur, noſtra lingua die Hochgericht oder die Hochoberkait: quale multis in locis Alemanniæ Comites olim Regum nomine adminiſtrabant. *Mixtum* fit, cum huic iuriſdictio acceſſerit, vulgo hoch vnd nider gericht: quale apud Thuregum habuit in ſua curte ſine dubio Hludeuuicus. Diuerſa eſt pars illa iuſtitię adminiſtrandæ, quæ nulli imperio coniungitur: & hæc *Iuriſdictio* vocatur vulgo, die ainigen nidern gericht / da man dhaines maleſitzes gewalt hat. Talis iuriſdictio & Cathedris & monaſteriis haud raro eſt à Regibus illis primis & Imperatoribus Francorum & Germanorum donata. Vetus enim & mediæ etiam ætatis religio longe maxime ab imperio & ſanguinis iudicio abhorruit. Quod & oppida pleraque Germaniæ multis ſæculis fecerunt. Poſtea ambitio licentiæque & regnandi ſtudium in cauſa fuerunt, vt & Monachi & Epiſcopi alicubi imperia mixta & mera mercari & ſua facere vel reclamante profeſſione veriti non fuerint. Arbitror autem nullam curtim ſine iuriſdictione fuiſſe, & hoc nomine id eſſe ſignificatum, quod iam vulgo ain Vogtey/oder gerichtszwang nominamus, mit aigenſchafft der leuten vnnd vſzgetruckten rendten vnd gülten/ mit angemaſtem gebott vnd verbott/ &c. Imo & *Curtilem* puto ſæpe, iuriſdictionem cum proprietate mancipiorum & certa redituum parte intellectam à Francis fuiſſe. Verum *Regiæ curtes* longe maximæ fuerunt, & imperia etiam habuerunt cum mancipiis, agris, paſcuis, cenſibus, venatione, piſcatione, & omnimoda illa integri ſtatus poſſeſſione &c. Aliæ curtes tenuiores, pleræque ſolius iuriſdictionis cum agris mancipiiſque. Proinde dum legimus in veteribus (quarum plurimas vidimus) Francorum Alamannorumque Tabulis legari Eccleſiis vel Monaſteriis *curtim cum agris, paſcuis, mancipiis, ſyluis, aquis aquarumque decurſibus*, fundum ipſum in homines vna cum iuriſdictione intelligimus: Wir verſchaffend vnſer gericht da vnnd dort gelegen mit gebüw/mit aignen lüt/mit holtz/mit veld &c. Plena enim fuit ſeruis & ſeruitutibus quondam Alamannia noſtra, cuius magna pars hodie Heluetia eſt: nec eſt, quod ſciam, montanus pagus aliquis Heluericus, qui rebus Francorum florentibus duriſſimam illam ſeruitutem non ſeruierit. Extant enim Tabulæ veteres, quæ hanc rem clariſſime teſtantur. Et verbum illud Nobilium; Küttlen vnnd kaat im bauch iſt vnſer/laudatiſſimo Heluetiorum fœderi primam dedit originem, Heluetioſque in hanc rerum ſummam euexit. Curtes autem, & qui longe ampliores erant, *Pagi*, certis limitibus diſtinguebantur apud Francos & Alamannos, quos ipſi *Marcas* vocabant, id quod clariſſime ex omnibus Tabulis diſcitur. Sunt autem & alia quædam vocabula, quæ in veteribus illis *Chartis* (ſicut ipſi vocabant) obuia ſunt, nempe *veſtitura*, *Aduocatus, bannus, fœdum, diſtringere*, &c. qualia in veſtratibus illis donationibus leguntur, quæ facilius quam priora illa explicantur. *Veſtitura* enim hoc ipſum eſt quod *inueſtitura*, hoc eſt in poſſeſſionem miſſio aut poſſeſſionis ſecuritas & confirmatio, quam & *Beneficium* illa ſæcula & *Feudum*, quod fere à Francis natum & inductum eſt, vocarunt: hodie lingua noſtra Lehen oder Lehnsbeſtätung vocamus: etiamſi *inueſtitura* nomen vulgatiſſimum eſt, & locum habet cum in prophanis tum eccleſiaſticis bonis conferendis. *Diſtringere* vocabant, in ius trahere vel citare: quod ex Salica lege notiſſimum eſt. Extant autem & Salicæ & Ripuariæ & Alamannicæ Leges, mirabili & prope inexplicabili rerum vocumque barbarie confertæ, in quibus *diſtringendi* verbum frequens eſt. *Fredum* hoc ipſum eſt, quod nos hodie Friden vocamus. Populi enim illi ferociſſimi, & ad arma prope ſola nati, perpetuo fredo, hoc eſt pace, obligabantur, ne quid vi & armis gereretur, quod publicę tranquillitati obeſſet. Quem morem & Germani multis annis poſt Fridericum Primum, quem Itali Barbaroſſam cognominarunt, in omni Germania Principes cuſtodierunt, vt hodie quoque ainen Fridſtand oder Landsfriden nominant. Et pacis turbatoribus

ſolet

ſolet acclamari frid/frid: quin & ipſi ad magiſtratum delati dicuntur den friden anloben, data manu ex fide præſtiti iuramenti nihil amplius turbaturum eſſe pollicentur. Hinc non pacem ſolum hac voce ſcribæ ſignificabant, ſed mulctam etiam, quæ pacem violanti irrogabatur. Vnde in Legibus Francicis & Alemannicis ſæpe legimus hæc verba; *Et fredum inſuper ſoluat*, id eſt mulctam fredi violati. Nec leuis hodie pœna eſt pacis vel priuatim mandatæ & iuſſæ, ſi quis eam violet. Wañ ainer den angelegten oder gebottenen friden mit wordt oder that bricht. In * Vrbe tua & multis locis Heluetiæ pœna capitis irrogatur fredum vulnere violanti. *Bannus* duplex erat, minor & maior, qui & *Dominicus* (ni fallor) dictus eſt, hoc eſt Regius vel Imperatorius, ſi enim vel Rex vel Imperator edixiſſet. vtetq; certa ſumma auri argentiue ſoluebatur, de qua in Legibus illis clare diſſeritur, quæ à Francis & Alemannis conſtitutæ ſunt. Alius generis eſt *Proſcriptio*, quam hodie *bannum* vocant quidam, vulgo die Acht oder deß Reichs Acht. Propriè enim Proſcriptio eſt, vitæ, famæ, & rerum omnium illius, qui huic duræ pœnæ ſubiicitur. Hæc de vocabulis, quæ ſane multa expoſuimus in libris, quos de Veteribus Germaniæ Collegiis & Monaſteriis conſcripſimus: quorum ſi qua edendorum mihi occaſio olim dabitur, & hæc & alia haud omnino vulgo nota diligentius explicata leges.

* Tiguri.

Cæterum de Berchtoldo illo Duce Zeringenſi illud, quod vulgo tamen ſatis notum eſt, admonuiſſe libebit: Burgundiæ ipſum, non magnæ illius, quæ olim regnum illuſtre fuit, ſed eius quæ cis Iuram montem eſt, Ducem & Rectorem fuiſſe, & curiam ſuam in arce illa plane Regia habuiſſe, quæ hodie ditionis eſt clariſſimæ vrbis Bernenſis, & Germanice Burgdorf appellatur. Ciſiuranæ autem Burgundiæ tractum hodie Bernenſes & Solodorenſes, partim etiam Friburgenſes tenent. Et extant Tabulę etiam Germanicę, quæ hanc Burgundiam, Bürgünden nominant. Verba hęc ſunt: Vnd iſt alle landtſchafft hie diſſet dem Leberu (ſic hodieque *Iuras* mons vocatur) vm Bern vnd Soloturn by der Aren vnnd dem Nüwenburger ſee vf biß an Wallis vnd Genferſee &c. in Bürgünden gelegen.

De Præfectura autem illa Thuregica Berchtoldi multa ſcripſit Otto Friſingenſis in opere ſuo Chronico, quod vulgo eſt notum. Eſt autem in Donatione Ludouuici, qua Monaſterio Sanctimonialium Thuregi prouidit, vocabulum *Redhibitionis*: quod quanquam è re non videbatur, tamen libebat obiter indicare. *Redhibitionem* conſtat, Vlpia definiente, emptionis ſolutionem eſſe, Wañ ain kouf aufgehebt oder abkendt wird/vnnd der verkoüffer ghaiſſen oder mit recht gewiſen wird/das ienig/ſo er verkoufft/wider zunemmen. Ea in re miris fraudibus agebatur ab emptoribus, præſertim in mancipiis reddendis ceu vicioſis. Sæpe enim empta vel in pignus data erant, vel ſciente Domino furtum fecerant: quarum rerum actiones poſtea in ſeruum ipſum redundabant, & ex conſequenti in Domini & proprietatis detrimentum. Extat titulus lib Digeſtor. XXI. *De ædilitio edicto & redhibitoria*, ex quo de fraude illa (à qua ſuos liberos eſſe Hludeuuicus cupit) plene cognoſces, pręſertim ex l. *redhibere*, eod. tit. Idem dolus & in *tollendis fideiuſſionibus* accidebat, cuius eadem illa Tabula meminit. Tollebantur autem, vt iudicio, fideiuſſores, quum legitima fideiuſſio ceu iniqua & contra legem poſtulata diſſoluebatur, ſicut in *redhibitoria* iuſta interdum & legitima emptio tanquam fraudulenta diſſoluebatur.

Et quoniam Berchtoldi confirmatio *Capellarum* meminit, quarum reditus Parochis debebantur, de capellis in agro Thuregienſi paſſim extructis intelligere videtur: quæ poſtea auctæ & amplius extructę Parochiæ factę fuerint. Hiltgardæ Abbatiſſæ meminere Monachi veteres Cœnobii vrbis noſtræ. Epitaphium enim reperi Hildgardę Ludeuuici filiæ in Bibliotheca Monaſterii noſtri in hæc verba: *X. KAL. IANV. Hildigarda virgo Chriſti & Domni Hludouuici Regis filia de hoc ſæculo migrauit ad Chriſtum, & humata eſt in Eccleſia S. Regulæ & Felicis Martyrum Chriſti in caſtello Turego, cui * Raſpertus hoc epitaphium poſuit.*

* alii Hartmuoto tribuunt.

HhH *Hoc*

Hoc iacet in tumulo Chriſti digniſſima virgo
Hildigarda nitens moribus egregiis.
Hæc fuit eximii Hludouuici filia Regis,
Mentem ſponte ſuam vouerat illa Deo.
Bis denos octo vita compleuerat annos
Migrans ad ſponſum virgo beata ſuum.

Sed & elogium iisdem numeris ſcriptum ſuper eo ipſo templo, cui donatio illa facta eſt, quod in hæc verba habebat;

Condidit hoc ſanctum ſtabili fundamine templum
Cum genitore pio Hludouuico Principe terræ
Hildigarda potens Chriſti clariſſima virgo,
Cui Deus æternæ concedat gaudia vitæ.

Si quidem Monachi noſtri numeris & carmine ludebant, litteris & Muſis diditi, & dura quidem in religione: cum hodiernis ſummo in ocio ſaginatis hęc vna ſit cura, vt & Muſas & literas quanta poſſunt invidia, in ætate literarũ tam felici, perſequantur, & faſtuoſo etiam ſupercilio damnent. Sed de his ſatis. Nihil enim dubito, quin perſpectiora tibi ſint mediæ illius ætatis ſæcula Francica & Alemannica, quam mihi hactenus eſſe potuerint. Quare peto vt boni conſulas quæ in tuam gratiam, te maxime flagitante, obiter congeſſi. Peto autem, vt exemplum Carolinæ fundationis de Augiæ monaſterio Latinum ad me mittas. Contracti Chronicon ſi alicunde non poſſum aſſequi, de tua Bibliotheca petam. Nouarum rerum in præſentia non habemus, quod relatu dignum ſit. Tuas literas accepimus cum Grynæi noſtri elegantiſſimo hecatoſtycho. Patientia longa in libertatem erumpet, libertas ad arma, quæ ſane, vt hodie res habent, iuſte ſument Magiſtratus vel innocentiſſimi, duntaxat vt æquis legibus locus eſſe & arceri libidinoſiſſima quorundam & per omnia probra perfricta Tyrannis queat. Cęſarem Carolum ferunt Norinbergam aduolare magno comitatu, & in hoc eſſe Papiſtas omnes ne pax noſtris detur. Sed optima quæque nobis de Principe illo nobiliſſimo vtcunque aculeatis conſiliorum œſtris agitato pollicemur. Quod ſi pax ſæculi noſtris obtingere nequit, ſufficiat pax Chriſti, puppis & prora ſalutis noſtræ. Vale cum vxore & liberis, cumque collegio fratrum mihi in Domino colendiſſimorum, & me barbare de ſæculis barbariſſimis locutum æquo animo ferto. S. Galli.

FINIS.

RVODE-

RVODEPERTI MAGISTRI S. GALLI

EPISTVLAE.

I.

PArentibvs ſuis A. agnus ablactatus pium balatum. Nupertime à vobis ſanus abiens adhuc me valere profiteor. Peto ergo vt promiſſio veſtra de remunerandis ſudoribus magiſtrorum meorum ad effectum veniat. Mihi etiam veluti peregre conſtituto omnium indiguo neceſſaria, quæ locuti eſtis, impendite.

II.

R. cœleſti rore imbuto T. quicquid boni poteſt. Ex quo ſubditionis veſtræ iugum adductus ſum, educaſtis me abſque omni remuneratione amicorum meorum non minori dilectione quam ſi ex veſtro progenitus eſſem corpore. Quia enim in Euangelio ſcriptum eſt, *operarium dignum eſſe mercede ſua*, propoſui ire ad ſorores meas in inſulam quæ vocatur Lindouua. Ibi arbitror me accepturum eſſe aliquod munuſculum, quo poſſim veſtram venerari faciem.

III.

R. Spiritali cibo ſaturato certitudinem famulaminis. Pietati veſtræ dolores nuditatis meæ erubeſcerem dicere, ſi miſeriam quam patior neſciret. Ea ratione coactus imploro miſerationem veſtram, mihi præſtari licentiam exire ad matrem meam, quæ vt ſpero non dedignabitur mihi ſubuenire in neceſſariis rebus.

IIII.

PArentibus ſuis H. coronatus habitu clericatus fidelem in Chriſto orationem. Optimum inueniſti conſilium me transmittendo in monaſterium S. Galli ad diſciplinæ & doctrinæ ædificationem. Ibi me illa duo inueniſſe abundanter confiteor. Hæc eſt autem poſtulatio mea, mihi velocius ex veſtra largitate transmitti tertium miſerationis veſtræ munuſculum, id eſt duas camiſias, & lineam tunicam, quibus incedere poſſim cum conſodalibus meis honorifice, non cum dedecore nuditatis.

V.

DOmno R. T. vltimus veſter amicus, fidelia orationis & famulatus. Dum occurrit animo quanta à vobis dilectione & beneficiis dignor, magnus pudor eſt, nihil congrui forſan poſſe repēdere. Sed rogo ne ideo vos pigeat ceptorum, quia nobis deeſt copia redibitionum. nam perpetē reſtitue tvicem, qui neminē præmii patietur extorrem. Quod autem de docendo puero per noſtrum Vodalricum demandaſtis, licet ipſa vox & memoria iam ſeneſcentem fugiat Moerim, libentiſſime gratia veſtri noſtram impendimus operam. Valete. Ne obliuiſcantur me ſacratiſſimæ orationes veſtræ.

VI.

H. kariſſimæ nepti Ruodep. plurimam ſalutem, ſeruitutem & orationem. Mitto tibi, Dilectiſſima, duos homines, & rogo vt tu his tertium de tuis addas, vt eo ducente & te auxiliante ſaltum circueant, vt aliquod vaſculum inueniant & meis vſibus deferant. Memento igitur fidei & ſeruitutis, & hanc mecum fac miſericordiam, vt eos ibi adiuues, & ad me redeuntibus tuum adiutorium impendas.

Vale kariſſima.

VII.

P dilecto ſuo ſalutem & profectum in doctrina. Verba, quæ ad me miſiſti, vt tibi exponam, in Theodiſeam linguam tranſtuli. ſic enim ſonare debent.

Quia virtus conſtillationis in ictu pungentis eſt) vuánda des keſtírnis chráft fergât únde vir loúfir in ſô lángero viríſte ſô man eînin ſtúpf ketûon mág.

Informis materia) táz chît, skâffelôſa zímber.

Intemperies) Intrérteda.

Fides eſt ſperandarum ſubſtantia rerum argumentum non apparentum) táz chît, kúisheít tére nóh úrôugôn.

Quem Deus diligit, hunc exaudit. Cui Deus placabilis, huic exorabilis) Temo die héiligen hólt ſint, dét mág hórsko gebétôn.

In humilitate iudicium eius ſublatum eſt) Táz ín nióman ze réhte ne liêz, táz vvárt ze léibe úmbe ſîna deúmûoti.

In Paſca annotino) id eſt Paſchali feſto prioris anni, id eſt tét férnetigo ôſtertâg.

Ypapanti) id eſt conuentus omnium ætatum.

Nomen) námo. Pronomen) fúre dáz nomen. Verbum) vuôrt. Aduerbium) zûoze démo verbo. Participium) téilnémunga. Coniunctio) geuûgeda. Præpoſitio) fúreſézeda. Interiectio) vndéruuerf.

Nomini quot accidunt?) vui mánegiu vólgent témo nomini? VI. Quæ? qualitas) te vvílichi. quę? ſubauditur, vbíz êigin ſî, álde gemeîne ter ſubſtantiæ, álde dés accidentis. Comparatio) de vvídermezúnga. Cuius? tis comparatiui, álde dis ſuperlatiui zûo demo poſitiuo. Genus) tíz chûnne. Cuius? ſîn alde.........

VIII.

QVætis à me, quid ſit *paſcha annotinum*? Eſt conuentus compatrinorũ ad miſſas eiusmodi per omnes octauas Sabbati, ſancti id eſt baptiſmi per annum, & per ordinem cuiuscumque cum cęteris conuiuium. Quod vidimus, hoc teſtamur. Presbyter ſymbolum ſuper infantem dicit, & menſę participat aquam ſapientię..........

VIIII.

Hanc epiſtolam habes ſupra inter Chartas ſub titulo de Furtis, num. LXXXIX.

F I N I S.

HRA-

HRABANI MAVRI ABBATIS FVLDENSIS

GLOSSAE LATINO-BARBARICAE

DE PARTIBVS HVMANI CORPORIS.

WALAFRIDVS STRABVS MAVRI DISCIPVLVS.

Sic homo conſiſtit, ſic corporis illius artus
Expoſitos Mauro Strabus monſtrante tenebo.

HOMO ab humo dictus eſt.

Anima à ventis nomẽ traxit. vnde & Græcè ἄνεμος, ventus dicitur, quod ore trahit aerem homo.

Corpus à corruptione dicitur.

Caput à capiendo, eo quod omnes ſenſus corporis capiat, & quod prima pars corporis ſit.

Vertex, Scheitila, nuilla.

Occipitium, Hail ancha.

Capilli, loccha fahs.

Cæſaries, giſchoranfahs.

Comæ, vngiſchoranfahs.

Crines propriè mulierũ dicũtur eo quod vittis diſcriminantur.

Tempora, thunuuengiu.

Facies dicta ab effigiei: ibi eſt enim tota figura hominis & vniuſcuiuſque perſonæ agnitio.

Vultus vero dictus eo quod per eum voluntas animi oſtenditur.

Frons, endi. à foraminibus oculorum dicitur *frontiſpicium*.

Oculi dicti quaſi ocior lux, quod cito lucem capiant.

Pupilla, ſeha, medius punctus oculi.

Circulus vero quo à pupilla albæ partes oculi ſeparantur. diſcreta nigredine *Corona* dicitur.

Palpebræ ſunt ſinus oculorum à palpatione dictæ augbrauua.

Cilia id eſt tegmina, quibus operiuntur oculi, & dicta quod celent oculos.

Supercilia id eſt vvindbrauua.

Genæ, inferiores partes oculorum, hiuſilon.

Malæ id eſt bracchon: ſic & *maxillæ* inde diminutiuè dicuntur.

Aures ab hauriendo dictæ ſunt, quia vocem hauriunt.

Pinnula, ſumma pars auris.

Nares, naſa. Narium recta pars *Columna* vocatur: extremitas eius *Pirula* vocatur à forma pomi piri. quæ vero dextra læuaque ſunt *Pinnulæ* dicuntur. medium autem *Interſinium* dicitur.

Os id eſt mund quaſi oſtium dicitur, quia ibi ingrediuntur cibi, egrediuntur ſermones.

Labra virorum dicuntur: *Labia* mulierum.

Lingua à lingendo, ſicut labia à lambendo dicuntur.

Dentes, ceni: quorum primi *Præciſores* dicuntur, quia præcidunt cibos: ſequentes *Canini* vocantur, quia ſicut canes cum eis oſſa confringunt, ita & homo quæ non poſſunt priores præcidere illis tradit vt confringant: vltimi ſunt *Molares*, chinni ceni. Dentium numerum diſcernit qualitas ſexus, nam in viris plures, in fœminis ſunt pauciores.

Gingiua, id eſt bilorna.

Palatus, giumo ſiue huruuua.

Fauces, à fundendis vocibus nominatę.

Arteria, id eſt weiſunt.

Gurgulio, querca, chela, a gutture nomen traxit, cuius meatus ad os & nares contenditur.

**Pumen*, proximum gurgulioni, quo cibus & potio deuoratur; *ſublinguiũ* eſt, id eſt hracho. *f. Rumen.

Mentum, chinni.

Collum, hals, cuius anterior pars *chela* dicitur, poſterior *ceruix*.

Humeri, ſcultyrra.

Cubitum, helina.

Vlna ſecundum quoſdã vtriuſq; manus extenſio eſt: ſecũdũ alios cubitũ.

Brachium, arm.
Lacerti, muſi.
Aſcilla, oahchaſa.
Palma, manus extenſa.
Ir, medietas palmæ ſpiſſior.
Primus digitus *pollex* eſt, ſecũdus *index* ſiue *demonſtratorius*, tertius *pudicus* ſiue *medius*, quartus anularis ſiue medicus, quintus *auricularis*.
Vngula, nagal.
Mamillæ, pruſti.
Papillæ, capita mammarum.
Pectus, ſub quo firmitas eſt hominis.
Cutis, pars exterior corporis, ſicut & *pellis*.
Aruina, eſt pinguedo cuti adhærens.
Pulpa, caro eſt ſine pinguedine dicta.
Membra, ſunt partes corporis.
Artus, quibus colligantur.
Vertibulæ, ſunt ſummæ oſſium partes.
Cartilagines, mollia & ſine medulla. quod genus auriculæ & narium diſcrimen & coſtarum extremitates habent.
Coſtæ, ribbi.
Latus, ſita.
Scapula, ahſala.
Dorſum vel *Terga*, poſterior pars corporis à ceruice vſque renes.
Spina, eſt iunctura dorſi, dicta eo quod habeat radiculos acutos & iuncturas coſtarum in ſe: ferturque per eã pars cerebri longo tractu. hæc & *ſacra ſpina* dicitur: quoniam primum infante concepto naſcitur, ideoque & hoſtia id primũ agentibus Diis ſuis dabatur.
Viſcera, hiunuouili.
Cor, à cura dictum.
Pulmon, lungun.
Venæ, dictæ quia viæ ſunt natantis ſanguinis.
Iecor, lebera.
Fibræ, iecoris ſunt extremitates.
Splen, id eſt miltzi.
Fel, id eſt galla.
Stomachus, id eſt mago.
Inteſtina, id eſt charma.
Omentum, membranum quod continet inteſtinorum maiorum partem.
Venter, id eſt huuãba, & *aluus* & *vterus* inter ſe differunt. *Vẽter* eſt q acceptos cibos digerit & apparet extrinſecus. *Aluus* eſt qui cibũ recipit & purgari ſolet. *Vterum* ſolæ mulieres habent, in quibus concipiunt infantes.
Aquilicus, pinguedo vẽtris q̧ deforis eſt.
Matrix, eſt locus vteri quo fœtus gignit.
Veſica, blatra.
Renes, lendibraton.
Lumbi, lendin.
Vmbilicus, nabulo.
Ilia, lancha.
Clunes vel *coxæ*, huſphi
Anus, atsloch.
Nates, arsbelli.
Extales, crozdarm.
Genitalia, corporis partes quę nomẽ gignendæ ſobolis acceperunt. hæc & *pudenda* à verecundia ſiue à pube: vnde & indumento operiuntur. dicuntur autem iſta & *inhoneſta*, quia non habent ſpeciem decoris ſicut cætera membra. idem & *veretrum*, q̃a viri eſt tantũ vel quia ex eo virus emittitur.
Teſticuli, hodõ, qui ſemẽ vecti infundũt.
Viſcus, eſt pellis in quo teſticuli ſunt poſiti.
Fæmora, deoh, quorum interiores partes *fæminæ* vocantur.
Genua, chniu.
Crura, bein.
Sura, vvadon.
Medulla, marc.
Tali, id eſt ancli, de quibus caligę nocturnales *ſubtalares* vocantur, quia ſub talis ſunt.
Pes, phuoz.
Plantæ, ſunt anteriores pedis partes, quę de multis oſſibus conſtant.
Calcis, prima pars plantæ inferior pede qua terram calcamus.
Calcaneum, inferior pars pedis, dictum quia veſtigia terræ imprimimus.

FINIT.

NOMINA MENSIVM SECVNDVM THODISCAM.

Ianuarius,	Vuintarmanoth.	Iulius,	Heuuimanoth.
Februarius,	Hornung.	Auguſtus,	Aranmanoth.
Martius,	Lengizinmanoth.	September,	Vuitumanoth.
Aprilis,	Oſtarmanoth.	October,	Vuindunmanoth.
Maius,	Vuinnimanoth.	Nouember,	Heriuiſtmanoth.
Iunius,	Bracmanoth.	December,	Heilugmanoth.

NO-

NOMINA VENTORVM SECNDVM THODISCAM.

Subſolanus,	Oſtroniuuint.	Zepphirus,	Vueſtroni.
Eurus,	Oſtſundroni.	Chorus,	Vueſtnordroni.
Euroauſter,	Suntoſtroni,	Circius,	Nortuueſtroni.
Auſter,	Sundroni.	Septentrio,	Nordroni.
Auſterafricus,	Sunduueſtroni,	Aquilo,	Nortoſtroni.
Africus,	Vueſtſundroni.	Vulturnus,	Oſtnordroni.

FINIS.

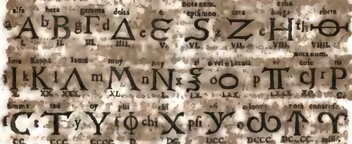
HRABANI MAVRI ABBATIS FVLDENSIS.

DE INVENTIONE LINGVARVM AB Hebræa vſq. ad Theodiſcam, & notis antiquis.

PRIMO omnium litteræ Hebraicæ linguæ à Moyſe inuentæ ſunt, & ab Eſdra poſt illorum captiuitatem & reuerſionem eorum renouatæ ſunt. quarum elementa figurarum ſubtus, vt inuenire quiuimus, adnotata habemus. earumque ſumma XX. duarum conſtat litterarum.

Litteras vero Græcas inprimis Gadmus Agenoris filius à Fenice veniens in Græciam nonnullas attulit. poſt quem aliquantas alii adiecerunt. quæq; ad numeros faciendos habiles habentur. earumque litterarum, cum quibus ſcribi poteſt, ſumma ad XXIIII. peruenit. cæteræ caracteres tres adiunctæ ſunt, vt ad millenarium numerum peruenire poſſit.

Latinas namque litteras Carmentis nimpha Euandri mater, quæ alio nomine Nicoſtrata dicebatur, inuenit, & in Italiam eas primá attulit, & poſtmodum

Græcas litteras III. adiecerunt Latini propter neceſſitatem: quia nonnulla verba neceſſe habuerunt, ſicut in Græcis habentur, loqui, vt eſt Xps. Ymnus, ac Zelus, & reliqua. & eas cum ſumma cautela decretaui vobis conſcribere.

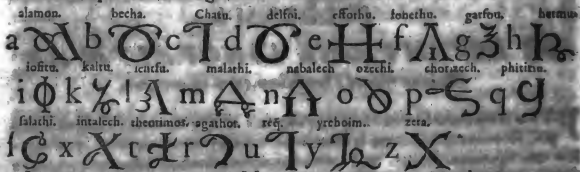
a be ce de e ef ge ha i ka el em en o pe qu er

ABCDEFGHIKLMNOPQR

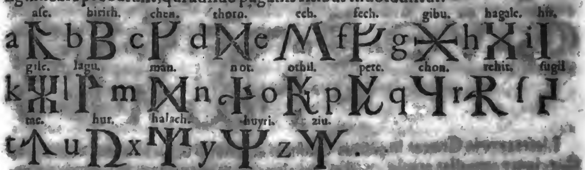
es te u ix oy zeta

STVXYZ.

Litteras etiam Æthici Philoſophi Coſmographi natione Scythica, nobili proſapia, inuenimus. quos venerabilis Hieronymus Presbyter ad nos vſque cum ſuis dictis explanando perduxit; quia magnifice ipſius ſcientiam atque induſtriam duxit. ideo & eius litteras maluit promulgare. in iſtis adhuc litteris fallimur, & in aliquibus vitium agemus. vos emendate.

Litteras quippe, quas vtuntur Marcomanni, quos nos Nordmannos vocamus, infra ſcriptas habemus: à quibus originem, qui Theodiſcam loquuntur linguam, trahunt. Cum quibus carmina ſua incantationesque ac diuinationes ſignificare procurant, qui adhuc paganis ritibus inuoluuntur.

AV.C. Auguſtus. BM. bonæ memoriæ. DM. domus mortui. EPM. epiſtolam miſit. FR. forum. GCS. Gaius Cæſar. IMP. Imperator. K. kalendas. IAN. Ianuarias. MCS. Marcus Cæſar. NC. Nero Cæſar. OOP. Oppidum. PRS. præſes. QT. Quintinus. R. Rex. SN. Senatus. TIB. Tiberius. VAL. Valerius. X. Xynodus. YMN. Ymnus. ZEN. Zenouius. LR. locus religioſus. CM. Comes.

Huiuſmodi genus deſcriptionis Notę Cæſaris appellatur, quod cum litteris, quæ antiqua manus appellatur, perficitur: cum quis Romanorum in ædificiis, parietibus, vel in turribus, aut in monumentis ſaxeis ob memoriam ſui ſuorumq; aliquid litteris commendare ſcalpendo curauerat, eas cum punctis & titulis obligat, ne ſtatim quis ignarus legere poſſit, vt ſupra in paucis oſtenſum eſt.

A E I O V.

NC·P·TV:RS:·S B:·:N·F:C··:R·CH:

GL:·:R:·:S:·E:·:M:·RT·R·S·

Genus vero huius deſcriptionis tam quod ſupra cum punctis V. & vocalibus quam ſubtus cum aliis vocalibus, quam ſolitum eſt informatum continetur, fer-

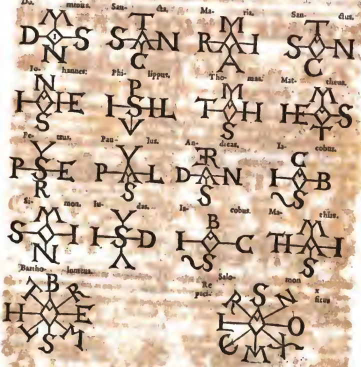
tur

tùr quod ſanctus Bonifacius Archiepiſcopus ac Martyr ab Angulſaxis veniens hoc anteceſſoribus noſtris demonſtraret. quod tamen non ab illo in primis cœptum eſt, ſed ab antiquis iſtiusmodi vſus creuiſſe comperimus.

B.F.K.P.X.

KBRXS·XPP. FPRTKS. TKRP. KNSBR. SBFFKRP. BRCHKTFNENS. SCFPTRP. RFGNK XTDFCXS BXPF. FELICITER. A.

Litteræ enim monogrammæ ſcriptæ nonnullis in locis inueniuntur, vbi pictura cum muſco in pariete imaginis aut in velis, vel alicubi aliter facta fuerit, ibi eorum nomina cum congerie litterarum, vnum caracterem pictores facere ſoliti ſunt, quod monogramma dicitur. quorum ſignificatio ſubtus per pauca adnotata monſtratur.

FINIT.

KERO.

KERONIS MONACHI S. GALLI

INTERPRETATIO VOCABVLORVM *BARBARICORVM IN REGVLAM S. BENEDICTI ABBATIS.

id eſt Alamãnicorum.

A.

A, Ab, fona.
Abbas, fater.
Abbatis, abbates.
Abbate, fatere.
Abba pater, fater lib fater.
Ab aſpectu, fona Kiſihti.
Abhominabiles, leidſame.
Abiectio, auuceraf.
Ab iniquitate, fona vnrehte.
Ablactatum, intſprenitaz.
Abnegare ſemetipſum, farſahhan ſih
Abrenuntians, farſahhanti. (ſelban.
Abſciſſionis, Abasnidannes.
Abſcondi, Kiparac.
Abſconſe, Keporaganiu.
Abſentium, abuuartere,
Abſit, fer ſii.
Abſolutus, inpuntaneer.
Abſorbeatur, piſaufit ſi.
Absq; murmorationibus, ano murmolodin.
Absq; vllo labore, ano einikeru arbeiti.
Abſteneant, Kehabeem.
Abſtineatur, ſi farporan.
Abſtinentia, furipurt.
Abſtinentiæ, furiburti.
Abſurdum. vngalimflih.
Abſurdum, eingilih vnreht vngiriſtlih.
Accepit, entfianc.
Accepiſtis, entfiangut.
Acceptum, antfangigaz.
Accepta, intfanganeru.
Acceptio, antfangida, antfenkidu.
Acceptabilis, antfanclih.
Acedioſus, slaffer.
Ac, enti, ioh.
Acrior, vvaſſira.
Acſi, intiſo, ſama ſo.
Actus, Kitaat.
Actuum, tatio.
Actibus tatim.
Ad, ze, za.
Ad confitendum, za heham.
Addatur, zua ſi kikeban.
Addita, keauhhoti.
Adducit, zualeitit.
Adfligantur, ſin keneizzit.
Ad gregem, za chortare.
Ad habitandum, za puanne.
Adhuc, denne, noh, nu noh.
Adiicientur, ſint Keauhhot.
Adimplere, erfullen.
Adimpleta, zuaerfultin.
Ad interrogationem, zan frahidu.
Ad ipſum, ze inan.
Aditum, zuakanc.
Adiungentes, zuaauhchonie.
Adiutus, kehafaneer.
Adiutorium, helfa.
Adiuuaſti, hulfi.
Adiuuante, zuahelfantemu.
Ad Kalendas, in kangum.
Adlidere, chnuſſan.
Adliſit, zua Kechnuſita.
Admoneatur, Kemanot.
Admonemus, zuamanomees.
Admonentes, zuamanonte.
Admonitione, zuamanungu.
Admonitionem, zemanungu.
Admonitus, zuakimanoter.
Ad neceſſaria naturæ exeant, za notdurfi de cnuati vzkanken.
Ad nihilum, ze neouuiehti.
Adnuatur, zuakipauhnit.
Adplicet, zuapifalde.
Adoptionis, zeuunske.
Adortationem, Kispanſteo.
Adprobati kechorote.
Adquierit, zuakeſuahhit.
Adquæritur, iſt keſuahhit.
Ad quod, ziuuiu.
Ad refectionem, za imbizze.
Ad ſatietatem, ze ſetii. (tati.
Ad ſatisfactionem, za ganuotſameru

Adſen-

Adſentiatur,zuakihenkit.
Ad ſeram,ze naht.
Adſignata,kazaichantiu.
Adſum,azpim.
Adſumis,zuanimis.
Adſumebatis,ir zuanamut.
Adſumptione,inthabanii.
Ad ſupra dictas, za obana kaqhuetamê.
Adtendat,zua vvartee.
Adtendatur,zua ſi kiuuartet.
Adringere, zuakereihhan.
Adtonitis,zualuuſtrenteem.
Adtributa,zuakitaniu.
Aduenientes,zuachunemente.
Aduerſus,vvidar.
Aduerſum me,vvidar mih.
Aduertitur,iſt farſtantan.
Ad veſperam,ze abunde.
Adulantur,ſint keſlehit.
Adulescentes,chindiske.
Adulterare, huaron.
Ad vltimum,az iungiſt.
Ædificent,zimberren.
Ædificentur,ſin kizimbrit.
Ædificauit,kezimbrora.
Ædificatione,zimberre.
Ædificationum,zimbirrono.
Ægritudo.ſiuhchi.
Ægroros,ſiuchem
Æmulationes,ellinodes.
Æqualis,ebane.
Æqualem,ebanlihho.
Æqualiter,ebano.
Æquoanimo,ebanemu muate.
Æquiſſimo,ebanoſtin.
Æquitate,rehtes.
Aërum temperiem,dero luftco mezz-
Æruginem,rolomon. (lichi.
Æſtas,ſumar.
Æſtatis ſumeres.
Æſtimet,vvanne.
Æſtimant,vvannant.
Ætas, altar.
Ætatibus,altrum.
Affectum,minna.
Agere,tuan.
Agendum, zetuanne.
Agenda,zetuenne.
Agitur,iſt ketaan.
Agro,achre.
Agrorum,achro.
Agris,achrum.
Agnoſcat,erchenne.

Ait,qhuad.
Aliquando,edderuuenne.
Aliquis, eddesuuelıher. Aliquis, einl-
ger edesuuaz.
Aliquid,eddesuuaz , eouueht vel eo-
uuiht.
Alicuius rei, edezlichera racha.
Aliqua, eddeslihhiu, eddesuuelihha,
Aliquam,einikas. (einigiu.
Aliquatenus,eddesmihhil.
Aliquanto,edesmihil.
Aliquantolum,edesmihil.
Alius,andrer.
Alius ſic, alius vero ſic, ſumer ſo ſumer
Alia,andriu. (keuuiſſo in
Alium,einlihhan.
Alio loco,andrerun ſteti.
Alii,andre.
Alii duo,andre zuene.
Alii ſex,andree ſex.
Aliis,andreem.
Alibi, andrero ſteti.
Aliter,daruuis,andaruuis,
Alimentis,liblesrom,
Alieno,fremideru.
Alienis,fremideem.
Altaris,altarres.
Altiori,herotin.
Aliunde,allas vvanan.
Alumnis,chindum.
A maiore,fona metirim.
Amare,minnoon.
Ambæ,pedo.
Ambulans,kanganti.
Ambulantes,kangante.
Ambulaui,keancih.
Amen,ſoſi.
Ametur,ſi keminnoot.
Amice,friunt.
Ammonet,zuamanoot.
Amplecti,kihalſit vveſan.
Amplius,meer.
Amor,minna.
Amori,minnu.
Amputari,abasnidan.
Amputet,abasnide.
Amputetur,aba ſi farsnitan.
An, edo, interrogatiuum.
Anachoritarum,einchoranero.
Analogium,lecture.
Angarizati kenootranteru.
Angelis,engiluh.
Angusta via,enger vvec.

Anguſtam viam, engan vvec.
Anguſto, enkemu.
Animam, ſela.
Animæ, ſelu.
Animarum, ſelono.
Animas, ſelo.
Animos, muatu.
Annonam, lybleita.
Annum, iar.
Ante, fora.
Ante oculos, fora augoom.
Ante omnia, er allu, fora allu. (dalkāge.
Ante ſolis occaſum, er dera ſunnū ſe-
Ante vnam horam refectionis, fora ei-
nera citi des inbizzes.
Antequam, erdenne.
Anteriores, fordroron.
Anxius, anguſtonter.
Aperire, intlohhan.
Apertis, intlohhaneem.
Apoſtolus, poto.
Apoſtolo, potin.
Apoſtolicum potolihha.
Apoſtolicam, potoliha.
Apoſtatare facit vinum, tuat fredige.
Appareat, kaauge.
Apparuit, Keaugit uuard.
Appellare, nemman.
Appellatione, namahaftii.
Aptus, kimahcher.
Apta, kimahhiu.
Aptet, Kemahhoe.
Apud, mit.
A quoquam, fona einigeru.
Arbitrio, ſelbſauna. Arbitrio, ſelbſuánu.
Ardor ætatis, prunſt des ſumares.
Arduam, vvidarpirkiga.
Argentum, ſilbar.
Argue, dreuui,
Arguere, drauuen.
Arma, vvaffan.
Arripiunt, Keeriiffant.
Arripuerit, Kechriffe.
Ars, liſt.
Artis, liſti.
Artifices, liſtara.
Artificum, liſtaro.
Aſcendere, vfſtigan.
Aſcendentes, vfſtigante.
Aſcendit, vfſteic.
Aſcenditur, iſt vferhaben.
Aſcenſus, vfſtic.
Aſcenſis gradibus, vfkiſtikanē ſtiagi lim
Aſpiciat, Keſehe.
Aſpectibus, Kaſihtim.
Aſpera, arandiu.
Aſperum, ſarfes.
Atq; indi ioh, indi, inti noh.
Auaritiæ, nefkirii.
Auctoris, ortfromon.
Auctoritas, ortfroma.
Auctoritatis, ortfrumu.
Audit, hoorit.
Audiamur, horramur.
Audiamus, hoorremees.
Audiat, hoorre.
Audite, hoorrat.
Audiuit, hoorta.
Audiuimus, Kehortomees.
Audire, hoorran.
Audiendi, horendo.
Audiens, hoorres.
Audientis, hoorrentir.
Auertere, erhuuarabi, imperatiuus.
Auertat ab ipſo, erpihuuarbe fona imu
Auferatur, ſi eruirrit.
Auferenti, erfirtero.
Augere, auchon.
Augeamus, auchomes.
Augmentatione, aubhungu.
A vitiis & peccatis, fona hachuſtim en-
Auris, oora. (ti ſuntom.
Auris, oorin, genit.
Aures, oorun.
Auribus, oorum.
Aurum, cold.
Auſculta, hloſe.
Aut, edo.
Aut, certe, edo keuuiſſo.
Autem, keuuiſſo.
Auxiliante, helfantemu.

B.

BAiolamus, tragamer.
Balnearum, pado.
Bene, vvela.
Benedicat, vviche.
Benedicunt, vvelaqhuedant.
Benedicente, vvihantenu.
Benedicere, vvihan.
Benedictus, keuuihter.
Benedictio, vvihi.
Biberis, trinchan.
Bini, zuuiske.
Blandimenta, slehtiu.
Blandimentis, slehtidoom.
Bonus, cuater.
Bonum, cuat. Bonum, cuates.

Bona,cuateem,cuatin.
Bonorum,cuatero.
Bonis,cuatum.
Bonos,cuate.
Bonos & malos,cuatiu indi vbilia.
Bonus ſermo,cuataz vvort.
Boni teſtimonii,dera cuatũ kiuuiszida.
Bonis actibus,cuateem tatim.
Brachio,arame.
Bracile,pruahhac.
Breuis,skammer.
Breuis,ſcammos.
Breuem,priaſo.
Breuitatem,skemmi.
Breuiter,skemlicho. Breuiter,ſcamlih-(cho.
Breuiandum,ze skemmane.
Butyrum,ancka.

C.

CAducis,ze riſenteem
Calamum,rorriun.
Calciatis,keſcuahte.
Calidis,vvaramem.
Caliga,caliziun.
Caligas,kaliziun,ſunt indumẽta pedũ.
Canonicas horas,rehlihhiu citi.
Cantat,ſinkit.
Cantate,ſingantemu.
Canticum,ſanc.
Cantica,canticun.
Cantor,ſangari.
Capacibus,farſtantanteem.
Capias,nemes.
Capitale,polſtar.
Capite,haubite.
Capita,haubit.
Capitula,leczun.
Capitulæ,lecziun.
Caput quadrageſimæ, habit d[r] faſtun
Carnis,fleiskes.
Carnium,fleisko.
Carnes,fleiſcco.
Carnibus,fleiskum.
Caris verberibus,farſeem filloom.
Carius,tiurorin.
Caritas,minna.
Caritatem,minnu.
Caſtum,hreinnan.
Caſte,hreino.
Caſtiſſima,hreiniſto.
Caſtitatem,hreinii.
Caſtigare,hreinnan.
Caſtigatus,kerafter.
Caſtigatione,raſſunga.
Caſtrare,haloon.
Cauere,piporageen.
Cauet,porakee.
Caueat,piporgee.
Caueatur,ſi kiporket.
Cauemus,piporakemes.
Cauendum eſt,ze piporgenno iſt.
Cauendum eſt,ze porgeenne iſt.
Cauſa,rahcha.
Cauſę,rahchu.
Cauſam,rahhau.
Cauſetur,chlagoe.
Cauſentur,ſin kichlagot.
Cecidit,fial.
Celauerit,farhele.
Celebretur,ſi kituldit.
Cella hoſpitum, dſelidun dero keſteo.
Cellam hoſpitum, chamara diro ke-(ſteo.
Cellas,cello.
Cellararius,qui & cellarius.
Certe,keuuiſſo.
Certis ex cauſis, er kiuuiſſem rachom.
Certis temporibus,kauiſſem citi.
Ceſſari,pilinnan.
Ceteris,andrem.
Chriſto,vuihemu.
Chriſti,Chriſtes.
Chriſte, Criſte.
Chriſtiano,Chriſtianemu.
Choro,corte. Chorum,carte.
Cibi,muaſes.
Ciborum,muaſo.
Cincti,picurte.
Cingulis,curtilon.
Circa,vmbi.
Circumeam,vmbicun.
Cricuitum, vmbicange.
Circulum,vmbicanc,vmbincirh.
Citius,ſniumor.
Clamat,hareet.
Clamamus,haremees.
Clamans,qhuuedenti.
Clamoſus,hlutreiſter.
Clareſcentibus,skinentem.
Claruerit,skinit.
Clauſura,piloh.
Clauſtra,pilohhir.
Clericorum,chliricho.
Coctus,kaſotaner.
Cocta duo pulmentaria,kaſotania zuei (muaz.
Codice,puacho.
Codices,puach.
Cœlum,himile.

Cœleſtem,himiliſcun.
Cœna,abantcauma.
Cœnę,abandmuaſe.
Cœnent,abandmuaſen.
Cœnaturis,abandmuaſontem.
Cœnobitarum,ſamanungono.
Cœnobiis,ſamanungu.
Cœperint,pikirnteem.
Coërceat,keduuinge.
Coërceantur,ſyn keduungan.
Cogiret,denche.
Cogitatio,kedancha.
Cogitationes, kedancha.
Cogitatus,kidanc.
Cognitum,chund.
Cohortantur,ſint keſpanam.
Colla,halſa.
Collocet,keſtatot.
Colore,farauuy.
Commendent,pifelahen.
Commemoratio,kehučti.
Comminationem,drouua.
Committete,pifelahan.
Committitur, iſt pifolahan.
Commiſſi,pifolahanes.
Commiſſo,pifalahanemu.
Commiſſum,pifolahanaz.
Commiſſa,ketaniu.
Commiſſarum,pifolahanero.
Communis,kamanſanum.
Communia,camainſamon.
Communionem,kemeinſamii,ſcilicet corporis & ſanguinis Chriſti.
Communiter,kimeinſamlihho.
Commendent,ſint fatlihan.
Comple,erfulli.
Complens,erfullenti.
Concordet,kahirze.
Concors,ebankeherzida.
Concedet,kelimfit.
Concedatur,ſi farkeban,farkeban iſt.
Conceſſus,farkebaniu.
Concupiſcentia,kirida.
Concupiſcentias,kiridoom.
Condecet,keriſit.
Conducunt,mietant.
Conferat,ebanptincke.
Confitebitur,gihit.
Confitemini,gehat.
Confiteri,gehan.
Conformet kepilide.
Confortetur,keſtarachit.
Confuſus,keſcanter.

Congregationem,ſamanungu.
Congruam,kalimfl hchan.
Congruam,kelimfiihera.
Coniungatur,ſi kimahchot
Conlocetur,ſin kriſtatot.
Conloquatur,abam ſi kiſprecham.
Conloqui,kaſprohchan vveſan.
Conparate,chaufan.
Conpaſſus eſt,eban dolenti.
Conpetire,kalimfam.
Conpetentibus,kelimf.mteem.
Conpleamus,erfullemees.
Conpletur,iſt duruh fullit.
Conpletutium,folniſſi.
Conpoſitot mercis, kenuhtſamera lo(on.
Conprehendant,piſahe.
Conprobatus,kechoroter.
Conprobetur,ſi kech ot oot.
Conpunctione,ſtuncniſſi.
Conpurare,kezellan.
Conſcientia,inhuċti.
Conſentiamus,kehenkames.
Conſentientem,kehenkantan.
Conſenſerit,kihenkit.
Conſenſu,kihendida.
Conſedete,ebankeſizzen.
Conſideret,piſcauuuohe.
Conſiderent,keſcauuota.
Conſideranda eſt, zi piſcauuuone iſt.
Conſideratus.skauuonter.
Conſideratio,ſcauuunka.
Conſiderationem,ſcauunku.
Conſignet,kezeihhanne.
Conſilium,kirati.
Conſilio,ketate.
Conſiſtat, keſtante.
Conſiſtens,ebanſtantanti.
Conſolari, ketroſtan.
Conſolatus es me, ketroſtanter piſt (mih.
Conſolatione,helfa.
Conſortes,ebanlozzon.
Conſortio,kinoz kaffi.
Conſpectibus,keſihtim.
Conſpergatur, ſi keſptengit.
Conſpiciat,piſehe.
Conſtituere,keſezzan.
Conſtituit,keſazta.
Conſtituitur,ſi keſezzit.
Conſtituenda,ze keſezzenno.
Conſtitututos,keſezzente.
Conſuetudinem,kiuuonaheite.
Cōſuetudine,vuonaheite, kauuonheiti.
Conſuetudinariis, kiuuonaheitim.

Con-

Conſummentur,ſin keentor.
Contagiet,piſmizze.
Contempnentes,farmanente.
Contemptor,farmano.
Contendere,ſlizzan.
Contentus kehabenter.
Contentionem ſlyz.
Conterendum,farmulita.
Contingit,kepurit.
Contigerit,kiperit.
Continuenda erit, zi emizzigonne iſt.
Contra,vvidar.
Contraria,vvidaruuartiu.
Contrario,vuidaruuarti,ablet.
Contrariis,vvidaruuarteem.
Contriſtati, keunfreuuit vveſan.
Contriſtet,keunfrauue.
Contriſtetur,keunfreuuit.
Contumax,einſtriter.
Contumacia,einſtritil.
Conuenit,kelimfir,keriſit.
Conuentu,zumfti.
Conuerſationis,libes.
Conuerſatione,libe.
Conuerſionis,kihuuoruanniſſa.
Conuerti,kehuueraban,kiuuerbit vveſan.
Conuertuntur,ſin kehuuerbit.
Conuertatur,kehuueraue.
Conuertenti,kehuuarbantemu.
Conuocet,vviſſe.
Coram eo,fora imu.
Cor,herza.
Cordis,herzin.
Corda,herzun.
Coronam,era.
Corpus,lihhamum.
Corporis,lihhamin.
Corpora,lihchamon.
Corporali,lihchamlihera.
Corregitur,iſt kerihtit.
Correctus,karihter.
Correctio,kirihtida.
Corripiat,keduuinge.
Corripiatur,ſi kiduungan,ſi kereſſit.
Correptus,karaſſunt.
Corrupti,zaprohhan.
Cottidie,takalihhin.
Cottidianum,tagalihchin.
Crapula,vbarazalii.
Craſſum,feiztas.
Creatoti,ſceſſantin.
Credimus,kilaubames.
Creditis,piſolahaneem.
Credamus,kelaubpamees.
Creditur,iſt kelaubit.
Criſta,hanencamp.
Cucullam,cucalun,id eſt,tunicam.
Cui,huuemu.
Cuius,des.
Cuiuscumq; ſigni,enti vveliches ſo zeichanes.
Cuiuslibet,ſo vvelihher.
Culmen,obonoontikii.
Culpa,ſunta.
Cum,denne. Cum,mit.
Cum bono animo,mit cuato muato.
Cum conſilio,mit kiratida.
Cum grauitate,mit fruati.
Cum malo animo, mit vbilo muato.
Cum murmurio,mit murmulode.
Cum ſumma grauitate, mit dera furiſtun fruati.
Cuncta,allia.
Cupis,keros.
Cupit,keroot.
Cura,ruahcha.
Curam,ruahhun.
Curioſe,ruahlicho.
Currite,hlauffat.
Curritur,ſikehlaufan.
Curratur,ſikehlaffan.
Currendum,ze hlauffanne.
Curta,ſcurciu.
Cuſtodire,haltan.
Cuſtodiat,kehalte.
Cuſtodiã,kihaltida. Cuſtodiã,kehalte,

D.

Da,kib.
Dabatur,vvarun kikeban.
Damnamus,nidartemees.
Damnandum,kanidartan.
Dare,keban.
Datum,keba.
Data,kakebaneru.
Datorem,kebon.
De,fona.
De bonis & ſanctis, fona cuateem indi uuiheem.
Debet,ſcal. Debet,ſculi.
Debent,ſculum.
Debere,ſcolan.
Debiles,vvanaheilem.
Debile erat,vvar heilaz.
Debilibus,vvanaheileem,
Decani,zehanninga.
Decanis,zehaningarun.
Decanos,zehaningarro.

Decantandum,zaſinkanne.
Decet,kiriſit.
Deceptus,piſuuichaner.
De cetero,frammert.
Decimus,dehiſto.
Decimum,zehantin.
Declinetur,ſi kehneigit.
Declinantes,kehneickente.
De cœlis,fona himilum.
Deditio,zurgift.
Deduxit,keleitta.
Deeſt,vuan iſt.
Deeſſe,vuan vueſan.
Defendere,skirmeen.
Defixis,keſtactem.
Degradauerit,inteſezzit.
Degunt,puant,id eſt,habitant.
Degentes,lebente.
De hac re,fona deſeru rachu.
Deiciatur,ſi farnuorſan.
Deificum,cotchundimu.
Deinde,fona diu.Deinde,danaan.
Delectetur,keluſtidoot.
Delectari,kiluſtidot.
Delectationis,luſtida.
Delicias,vuelun.
Delicatis,ſmecharem.
Delictum,miſſituat.
Delinquam,miſſitue.
Delinquitur,farlazzan iſt.
Deliquit,miſſiteta.
Delinquentium,miſſituantero.
Demonſtrat,keaugit.
Demonſtrare,kehiucken,keaucken.
Demum,az iungiſt.
Deneget,farzihe.
Denegari,farcikan vuiſan.
Dent,kebeen.
Dentur,kekeban.
Dentur quæ danda ſunt, kebanſin,dei (zekebanne ſint.
Denuo,andreraſtunt.
Denuo,zuuiror.
De ordine,fona kiſezzidu.
Depoſcas,pittes.
Deprehenſus,karafſter.
Deputata,keſaztiu.
Deputati ſunt,kezelite ſint.
Deputatis,kezelitcem.
De quibus,fona diem.
Derelinquere,farlazzan.
Deſcendere,nidarſteigan.
Deſcendentes,nidarſtigante. (citim.
De ſequentibus horis,fona folgentem
Deſerentes,farlaazzante.
Deſiderant,keroont.
Deſiderare,keroon.
Deſiderauerit,keror.
Deſiderium,kirida.
Deſiderii,kiridu.
Deſideriorum,kiridono.
Deſideriis,kiridoom.
Deſidiam,slaffii.
Deſidioſus,vnſtiller.
De ſpe retributionis,fona vuane des it- (loones.
Deſunt,vuanſint.
Deſuper,fona obana.
Detegere,intdecchan.
Deteriores,vuirſirun,
Deterrimum,vuirſiſta.
Detractiones,pisprahho.
Detractorem,pisprehhon.
Detrimentum,vnfroma.
Deuotionis,kerniſſa.
Deuotione,kerniſſu.
Deus,Cot.
Dei, Cotes.
Deum,Cotan.
Diabolum,Diubil.
Dicere,qhuuedan.
Dicam,qhuidu.
Dicit,qhuuidit.
Dicat,qhuede.
Dicatur,keqhuuetun.
Dicens,qhuedanti.
Dicente,qhuedentemu. Dicẽte,qhue- (denteru.
Dici, kiqhuetan.
Dicitur,iſt keqhuetan.
Dictum eſt,keqhuetan iſt.
Dictis,kichuetanem.
Dicto verſu,kachuetamu verſe.
Dictante,dictetemu.
Didicimus,lirnetomes.
Didicerunt,lirneton.
Dies,taga.
Diem,tag.
Diebus,tagum.
Difficilem,vnſemfta.
Difficultatem, vrſamftido.
Digeſſimus,keſaztomes.
Digeſti,kideuuite.
Dignus,vuirdiger.
Digne,vuirdige.Digniter,vuirdike.
Dignabitur,keuuerdonter.
Dignatus eſt,keuuerdonter iſt.
Dignaretur,kauuerdonti,
Dilatato,kepreittemu. (none.
Diligere,minnoon. Diligere, zemin-

Dili-

Diligit,minoot.
Diligunt,minoont.
Dilexit,keminota.
Dilectionis,minna.
Diligentia,Kernii.
Diligenter,Kernlihho.
Diluere,vuaskan.
Dimitte nobis,furlaz vns.
Dimittunt & pallium, farlazzeen auh ſlahhan.
Dinoſci,bichundit.
Diocesim,farru.
Diregere,karihtan.
Diregitus,iſt kerihteit.
Diregendi,ze ſentenne.
Directum,kirihti.
Dirum,crimmiu.
Diſcede,kalid.
Diſcedit,kelidet.
Diſcedat,kalide.
Diſcenſus,nidarſtic.
Diſcentes,lirnente.
Diſcernere,keidan.
Diſcernit,keskeidit.
Diſcernimus,pirumes kis keidan.
Diſcernatur,ſi kis keidan.
Diſcipulus,diſco.
Diſcipuli,diskin,genit.
Diſcipulorum,diſcono.
Diſcipulum,diſcun.
Diſcipulis,diſcoom.
Diſciplinæ,ekii.
Diſciplinam,egii.
Diſciplinæ regulari,rehtlichun ekii.
Diſcordante,vngaherzamu.
Diſcretionem,vrreilida.
Diſcuſſio,keſuahidda.
Diſiungant,in mahchoen.
Diſpenſationem,ſpentungu.
Diſpenſatorem,ſpentari.
Diſperare,faruuannan.
Diſplicuerit,pilihchet.
Diſponere,keſezzan.
Diſponendum,keſezzamees.
Diſpoſuimus,kaſezainez.
Diſpoſitæ,kiſazrero,
Diſpoſitionem,kaſezcidu.
Diſſenſionis,vnſtillida,ſtuntskeſſi.
Diſſimulet,alrinoe.
Diſſimulans,altinonti.
Diſtributio,zateile.
Diſtrictiori,kiduunganun.
Diuidatur,ſi ziteile.
Diuidantur,id eſt partiātur,ſin ziteilit.
Diuidebatur,ſi ziteilit.
Diuidendi ſunt,zateilanne ſint,
Diuerſorum,miſſilichers.
Diuerſis,miſſilichem.
Diuerſas,miſſilihho.
Diuerte,kihuuerebi.
Diuinus,cotchundiu.
Diuina, cotchundida.
Diuinæ,cotchundun.
Diuinæ gratiæ,der cotchundiun eanſti.
Diuinarum,corchundera,
Diuinum,cotchundaz.
Diuinitatis,corchundii.
Diuinitus,cotchundlihho.
Diuitum,otakeru.
Diurnæ,tagalihcheu.
Diurnis,tagalihhin.
Diuturna,lancſameru.
Dixi,qhuad ih.
Dixit,qhuad.
Docere,leerran
Docemur,pirumes keleret.
Docebo, leru.
Docuerit,lerit.
Docti,kileerte.
Doctorum,leratum.
Doctoribus,lerarum.
Doctina,leru. Doctrina,lera.
Dolum,ſeer.
Dolentum,ſerazzantan.
Domum,hus.
Domeſticis,geſuuaſan.
Dominus,truhtin.
Domini truhtines.
Domino,truhtine.
Dominum,truhtinam.
Dominicum,truhtinlihhun.
Dominicis,truhtinlihem.
Dominico die, Truhtinlichemu ſage.
Donatione,kiuualtidu.
Donum,kaba.
Dormiat,slaffit.
Dorſo,hrucki.
Dubitatione,zuiualunga.
Ducit,leitit.
Ducat,leitet.
Dulcis,ſuazzi.
Dulcis,ſuazzan.
Dulcius,ſuazzira.
Dulcedine,ſuazzi.
Duo,zuuo.
Dum,denne.
Duorum,zueio.

Duobus diebus,zuin tagun.
Duodecim,zuelifin.
Duodecimus,zuuelifto.
Duplici,zuuifalda.
Dura,hertiu.
Duros,herteem.
Durinus,hattor,

E.

EA,dei.
Eam,den.
Eadem,daz ſelba.
Earundem,ſelbono.
Eas,kangees.
Ebrietas,vbartrunchanii.
Ebdomada, vvehchun.
Ebdomadarius,vvehchari.
Ebdomadarii,vvehharre,
Ebdomadariis,vvehcharum.
Ecce,ſe,ſehe,inu.
Ecclesia Romaua , Rumiskiu ſama,
Ecclesiis,ſamanungu. (nunga.
Edax,ezzaleer.
Edacem,ezzalam.
Edere,ezzan.
Edentium,ezzanteto.
E diuerſo,vvidar diu.
Eo,imu.
Efficaciter,huuaslihhe.
Efficiatur,iſt ketaan.
Efficiatur,iſt kitan.
Effugis,erfliuhis.
Effugitur,erflohan.
Ego,ih.
Egit,teta.
Egredi,vzkakangen vveſan.
Egreſſurus,vzkikanganer.
Eius,ſineru,ſine,ſinaz,ſina
Ei,imu.
Eis,im.
Elati ſunt,keiliu ſint.
Elatus.preiteer.
Elatos,keile.
Elationis,preitii.
Elationem, preitida,keilii.
Elatione,vbermuatii,
Eligat,eruuelle.
Elegatur,ſi eruuelit.
Elegantur,vruuelit ſi.
Electio,eruuelih.
Elegerint,kiuuellant.
Elege,er euu.
Eloquium,ſprahha.
Eloquio,ſprahhu.
Eloquiis,ſprahhom.
Emendare, puazzan,
Emendauerit,puazzit.
Emendentur,puazzen.
Emendatus,kepuazteer.
Emendationem,puazza.
Eminulus,ſulzeer.
Enarras,errahhos.
Enim,ſo keuuiſſo.
Eo quod,pidiu.
Etadere,skerran.
Erat,vvas.
Ergo,keuuiſſo.
Erigatur,ſi errihtir.
Erigenda eſt,ze kerihtenno iſt.
Erimus,pirumes.
Erit,iſt.
Erogat,kebe.
Erogauit,kap.
Erudiantur,ſin kelekit.
Eſt,iſt.
Eſſe,vveſan.
Eſus,ezzan.
Et,inti,enti,ioh.
Etiam,auh, ſoſama,keuuiſſo.
Et ipſum ioh imu.
Et ipſut,ioh auh daz ſelba.
Etſi,ioh auh ibu.
Euangelium,cuatchundidu.
Euangelii,cuatchundin.
Euangelicus,cuatchundento.
E uellatur,ſi erlohchan.
Euglogias,runſtaba.
Euocatio,ladungu.
Eum,inan.
Eunt,kant.
Ex, er.
Exæſtimantes,vvannente.
Exæſtimati ſunt, vvanente pirumees.
Ex affectu,ſona minna.
Ex aljo,er indremu.
Exalrat,erheuit.
Exalter,heffe.
Exaltabitur,iſt erhaban.
Exaltatus,erhapener.
Exaltationem,exhabamii.
Exaltat vocem ſuam,heuit ſina ſtim.
Examine,vrſuahhidu.
Examinatur,iſt erſuahhit.
Examinaſti,erſuahtos.
Excepto,vzzan.
Exceſſerit,vzkelidit.
Exceſſiſſe,vzkelite.

Ex-

Exceſſu,vzlite.
Excipe,intfah.
Excitante,eruuechenteru.
Excõmunicantur,ſint armeinſamont.
Excommunicatus,armeinſamoter.
Excommunicationi,armeinſami.
Ex conſuetudine,fona Keuuonaheit.
Excuſare,entrahhon.
Excuſet,intrahhoe.
Excuſetur,ſient rahhoot.
Excuſatio,antrahcha.
Excutere,erſcutten.
Excuſſum,keſcutitaz.
Exegerit,ſuachit.
Exempla,piladi.
Exerceantur,ſin kefrumit.
Exeſtimant,vuannant.
Exheredet,erurerebe.
Exhibeat,kecaruuue.
Exhibita.zuakitan.
Ex hoc, er diu.
Exibetur.iſt ketuan.
Exigitur,vuirdit,erſuahhit.
Ex illo,er einemu.
Exinde,erdiu.
Ex integro,alonges,er alongi.
Exiſtat,ſi.
Ex ordine,fona antreitidu.
Expauiſcere,erforahtan.
Expectat,peitoot.
Expedit,piderbit.
Expediat,piderbit,*r.* vtile ſit.
Expedire,piderban.
Expellatur,ſi fartriban.
Expenſo,kiſpentotemu.
Experientia,pifindungu.
Experimento,findungu.
Ex perſona.fora heitio.
Expetit,ſuahhit.
Expletionem,folniſſu.
Explicantur,ſiin keſaldan.
Expoſcit,peitit.
Expoſitiones,kirechida.
Ex rebus,er rachom.
Exſtirpator,vrriutto.
Exſurgamus,erſtantamer.
Extendi,kadeni.
Extemplo,ſario.
Extollit,diſerheuit.
Extollitur,iſt erhaban.
Extollatur,ſi erhaban.
Extra,vzzana.
Extremitate,vzoroſti.
Exuatur,ſi intuuatot.
Exutus,intuuatoter.

F.

Fabulis,ſprahhon,rahhom.
Fac,tua.
Facilis,ſamfter.
Facile,ſampto.
Facere,tuan.
Facit,tuat.
Facienda erit,ze tuenne iſt.
Facti ſunt,vvortane ſint.
Factus, vvortaneer.
Facta, ketaniu.
Factos,vvortane.
Factum,tatim.
Facta, kitanaz.
Factis,tatim.
Factori,tuanthemu.
Fallitur,liukanter.
Falſum,lucki.
Falſam,luckan.
Falſos,lucke.
Familias,hiuuiskes.
Fecit,tota.
Feceritis,tueetir.
Femoralia,pruah.
Feria ſecunda, anders tages.
Feria tertia,drittin tages.
Feria quarta,feordin tages.
Feria ſexta,ſextin tages.
Fermentum,deisinin.
Ferro,iſarne.
Ferramentis,iſarnazzaſum.
Feruor,vvalm.
Feruore,vvalme.
Feſtinanter,ilantlihho.
Feſtinatione,ilungu,furiſtunilungu.
Feſtiuitatibus,tuldim.
Feſtucam,halm.
Fiat, ſi.
Fidei,kilauba.
Fide, kelauba.
Fidelem,kelaubigan.
Fieri,vveſan.
Filium,chind.
Filii,ſuni.
Filiorum,chindo.
Filios,chind,parn.
Finis,enti.
Finiantur,kientot ſin.
Finitis,keentoteen.
Firmare,feſtinon.
Fixis,kiſtantem.

Iii 4 Flam-

Flamma,lauga.
Flumina,aha,
Flauerunt,platoon.
Fletibus,vuaſum.
Foras,vzze,vel vzzana, vel vzzaan.
Foras mittit,vz ſentit.
Foliis,pletirun.
Fomenta,·/.medicamenta.
Foris,turim,·/. fores.
Formam,pilidi.
Fomitem, zuntrun.
Fornacis,ouanes.
Fortes,ſtarche.
Fortiores,ſtarchirun.
Fortiſſima,ſtarchiſtun.
Fortiſſimum,ſtarchiſtin.
Forte,odhuuila,vel odouuila.
Fortuitu caſu,oduuila vnkiuuaru.
Frangatur, ſi keprohhan.
Fratres,priadra.
Frattibus,pruadron.
Fraterno,pruaderlihhera.
Fragilitate,prodii.
Fraudem,vrchuſti,notduruf.
Fregerit,farprihchit.
Frequenter,emezzico.
Frigidis,chaltem.
Fructum,vuachar.
Fruges,vuacharum.
Fuerit,iſt.
Fuerit,vviſit,vvirſit,vvirdit.
Fugire,fleohan.
Fugias,fleohes.
Fugiat,fleohe.
Fugientes,fliohente.
Fundata,keſtudit.
Fungi,kepruhchit vveſan.
Funibus,zaummum.
Furtum,diufa.
Futurum,zuauuarta.

G.

GAudentes,mendente.
Gaudio,mendii.
Gehennam,hella.
Genera,chunni.
Generibus,chunnun.
Gemitu,vvaffe.
Genibus,chneum.
Gerat,tue.
Gloriam, ruam,tiurida.
Gloriam,tiuridu.
Gloriatur,cuatliheet.
Glorietur,cuatlihhee.
Glorificetur,ſi kitiurit.
Gradus,ſtiagil,ſtiagil ſprozzo.
Gradiendi,zefaranne.
Gratia,anſt.
Gratiæ,enſti.
Grauis,ſuucorriu.
Graue,ſuuar.
Graui, ſuuarrun. Graui,ſuuarrera.
Grauia,ſuuarro.
Grauiſſimæ,ſuuariſtun.
Grauitatem,fruatii.
Grauitate,fruati.
Grauentur,ſin kaſuuarit.
Gregen,chortar.
Gregis,chortres.
Groſſitudine,grozzii.
Gulæ,cheluun.
Gyrouagum,ſuuihharro.

H.

Habere,haben.
Habet, habit, eigit.
Habetis,eigiter.
Habent, eigum.
Habuerint,eigin.
Habitare,puarre,puan.
Habitant,puant.
Habitabit, puit.
Habitandi,puentin.
Habitatoris,puentin.
Habundantiora,kanuotſamun.
Hac, deſeru.
Hęc,deſui,vel deiſu.
Hanc,derero,deſan.
Heminam,mez.
Heredes,eribun.
Heremi,vualdes.
Heremitarum,vvaldlihhero.
Hic,hiar.
Hic diſeer.
His,deſe.
His,derem,deſem,diem.
Hiemis,vvintar.
Hieme,vvintre.
Hilarem,clata muatan.
Hinc,danan.
Hoc eſt,daz iſt.
Hocque,indi den.
Hodie,hiutu.
Homo,man.
Hominis, mannes.
Hominum, manno.

Ho-

Hominibus,mannum.
Honeſte,erlihche.
Honeſtiores,eeruuirdigôrom.
Honeſtiſſime,erhaftoſt.
Honorum,ero.
Honore,heru.
Honorare,eeren.
Horum,derou,derero.
Hora,vuilu,ziit.
Hora vigiliarum,zit daz uuahtono.
Horis,vuilem.
Hortans,ſpananti.
Horto,cartin.
Hoſpite,kaſtu.
Hoſpites,keſti.
Hoſpitum,keſteo.
Hoſpitalitatis,caſtluamil.
Hoſpitantur,ſint kecaſtluamit.
Huius,deſes.
Huiuſcemodi,ſuslihcheru.
Huiuſmodi, ſuslichan.
Humana natura,manaskin chnuat.
Humeris,ahſalom.
Humiles,diomuate.
Humilis confeſſio, deomuatlihha pigith.
Humiliter,deolihho.
Humiliter,theomuatliho.
Humilitas,deoheit,theomuati.
Humilitatis,deoheiti.
Humiliat,kedeomuatit.
Humilians,theononte.
Humiliabitur,vuirdit bedeonoot.
Humilietur,ſi kitheonot.
Humiliatus,kedeonoter.
Humiliatus ſum,kedeomuatit pin.

I.

Iaceat,licke.
Iam,giu.
Iubere,kepeotan.
Iubetur,iſt kepotan.
Iubentur, kepotan ſin.
Iubentis,kepiotantes.
Ideo,pidiu.
Ideoque,enti pidiu.
Id eſt,daz iſt.
Ieiunium,faſtun.
Ieiunii dies,dera faſtû tages.
Igitur,auur,inunu.
Igne,fuire.
Ignorantia,vnuuizzidu.
Ihco,ſar
Illi,unu.

Illud,daz
Illam,daz.
Illuc,dara.
Imitatur,keleiſanit.
Imitantur,ſin keleiſinit.
Imitans,leiſanonti.
Imitetur,keleiſinit.
Immo,nohmeer.
Impegerunt,erloſotatun.
Imperio,kepote.
Imperiis,kipotum.
Imperetur,ſi kepotan.
Imperatum,kipotan.
Imperata,kepotaniu.
Impietatem,erloſida.
Implere,eruullan.
Impleſſe,erfullen.
In in.
In aduerſis,in vuidaruualeem.
In æternum,in euuin.
In arbitrio Prioris,in ſelbſuanu des herostin.
Inbecillibus,vnchreftigem.
Inbecillitas,vnmahti.
Imbicillitas,vnchrefrigii.
Imbecillitatem,vnchreftigi.
Inchoas, pikinnes.
Inclina,kehneigi.
Inclinato,kehneictemu.
Incluſi,pilobhaneem.
Incedunt, anakanc.
Incertis,vnchundem.
Inceſſabiliter,imbilinnanlihhaz.
Incipit, pikinnit.
Incipiat, pekinne.
Incipiatur, ſi pigunnan, ſin kifangan.
Incipiente, pikinnantemu.
Incipienda, ze pekinnanne.
Inconpetentibus, vnkalimfantem.
Increpa,reffi:
Increpet,reffe.
Increpationibus,raffangoom.
Incumbere,anahlineen.
Incumbit,anahlineet.
Incumbere,anahlinenti.
Incurrit,analauffit.
Incuruatus,keproganer.
Indicat,kechundit.
Indicet,chundit.
Indiget,duruftigon.
Indigeat,duruftigohe.
Indigent,durufrigunt.
Indigeant,durufrigoen.

Indi-

Inter,vntar
Interdum,ofto.
Interitum,faruurti.
Interrogemus,farhemees.
Interrogaſſemus,intfrahetomes.
Interrogationem,antfrahidu.
Intimo,inuuartun.
Intranti,ingangantemu.
Intraturus,inkekanganer.
Intro,inana.
Inueniat,finde.
Inueniuntur,ſint fundan.
Inueniatur,ſi fundam.
Inueniamur,pirumes funtan.
Inuenerit,finde.
Inueniri,findan.
Inuentus,fundaner.
In veſpera,in abantlobum.
Inuidentium,abanſtikeru.
Invidiæ,abanti.
Inuidiam,abanſt.
Inuitantis,keladuhtes.
In vltimo,in iungaſtin.
In vltimo gradu,in deru iungiſtűſteti.
Inuocetis,kenemmeet.
Inutilis,vmbiderber.
Inutiles,vnbiderbi.
Ipſe,erſelbo,er.
Ipſa,ſelbo,deiſelbun. Ipſa dia ſelbun, diuſelbun.
Ipſius,deſſelbun,ſin ſelbes.
Ipſo,demu ſelbin.
Ipſi,ſie.
Iuſte,rehto.
Ipſarum,deroſelbono.
Iracundiæ,abulkii.
Iram,aabulkii.
Iratus,erpolganer.
Ita,deiſu,ſo.
Itaque.inunu.
Ita ſane,ſo kauuiſſo.
Item,ſo,ſoſi,ſo ſamâ,
Iterum,anur.
Itinere,finde.
Itinera,finda.
Itur,kigangan,
Iudicet,ſuanne.
Iudicetur,ſi kisuanit.
Indicauerunt,ſuuaton.
Iudicauerit,ſuanit.
Iudici,ſuanarre.
Iudicii,ſuana.
Iudicio,ſuanu.
Iudicia,ſuanono.
Iudiciis,ſuanoom.
Iugo,Iohhe.
Iumentum,noz.
Iungere,kamachon.
Iuniori,iungirin.
Iuniores,iungiron.
Iurare,ſuuerran.
Iureiurando,rehtteru eidſuuerdiu.
Iuſſio,kipot.
Iuſſus,kapotaner.
Iuſtitiæ,rehtes.
Iuſticiam,teht.
Iuuenibus,iungein.
Iuxta,after.

K.

Kariſſimi,tiuriſtun.
Kyrieleiſon,Truhtin kinade vns.

L.

Labia,leſſa.
Labor,arbaeit.
Laborem,arabeit.
Laborare,arabeittan.
Laborent,vuerchoen.
Lacrimis,zaharim.
Laqueum,ſeid.
Laſſcat,muadee.
Latens,midanti.
Latera,hleiterapaum.
Lauare,vuazkan.
Lauent,vuasken.
Laus,lob.
Legere,leſan.
Legat,leſe.
Legamus,leſamus.
Legantur,keleran.
Legantur,ſin kaleran.
Legantur,ſint kaleſan.
Lectis quattuor aut quinque foliis, keleranem feorim edo fimfim pleturun.
Lecturus,leſanter.
Lectio,lecza.
Lectionis,lectiun.
Lectiones,leczun.
Lectionum,lecno.
Lectiones,leczeom.
Lectulis,petum.
Lectiſternia,kaſtreuuitiu.
Lex,euua.
Lege,euu.
Leguminum,ſinalaſat.
Lena,zuzſa.

Leni,

Leni,demuſlehtin.
Leniter, ſlehto.
Leuare,heffan.
Leuibus,rinkirom.
Leuioribus, ringirom.
Libenter,cernlihho.
Liberam,frilihha.
Liberorum,barono.
Libera nos,loſi vns.
Liberabis,erlooſis.
Liberatione,frihalſe.
Libet,luſtim.
Libra,funt.
Licet,doh.
Licere, erlaubpan.
Licet,arlaubit.
Liceat,arlaube.
Licuit,erlaupta.
Licentia,vrlaubii.
Linguam,zungun.
Linguoſus,zunkaler.
Lintea,lahhan.
Litteras,puah.
Litteras,piahſtaba.
Litteras commendatitias, piſolahan-licho puah.
Locant,farmietant.
Locum, ſtat.
Loca,ſteti.
Locorum,ſteteo.
Longe,rumana.
Longinquis,frumen.
Loqui, ſprehhā, kiſprohhan.
Loquitur,ſprihhit. (vueſan.
Loquantur,ſprehhen.
Loquendi,zeſprehhanne.
Loquacitate,ſprahchu.
Lota,kauuaskano.
Lucis,leoth.
Luce,leohte.
Lucrandas,zearuuinnanne.
Luctus,vvaft.
Lumbis,lanchom.
Lumen,leoth.
Lumē lucernæ, daz leoth des leohtes.

M.

Macula,pismiz.
Magis,meer.
Magis ac magis,mer enti mer.
Magiſtri,meiſtres;
Magiſtram,meiſtrun.
Magiſterio,meiſtartuam.
Magnificant,mihhilont.
Magnopere, alleromeiſt.
Maior,mera.
Maiorum,merorono.
Maiori,merorin.
Maioribus,meriroom,meririn, mero-om.
Maladicētes, fluahhonte, vbiloſpreh-hante.
Malignum,farfluahhanan.
Maligno,farfluahhanin,·i.Diabolo.
Maligno ſpiritu,erfluahhanemu.
Malo, vbile.
Malum,vbil,hubilan.
Malorum,vbilero.
Malis,vbilem,vbilun.
Mandauit,kepot.
Mandata,pibot.
Mandatorum,kepoto.
Mane,morkane.
Manet,vuonet.
Maneat,pilibe.
Manifeſtum, chund.
Manu,henti.
Manuum,henteo.
Manibus,hantum.
Manſuetudine,mitiuuaril.
Mappula,duuahila.
Mater,muater.
Materia,kezimbri,friſt kezimus.
Matta,filzaliidigunt.
Matutini,morganlob,ſc.cantus.
Matutinos,morkanlob,ſc.pſalmos ſeu hymnos.
Maturis,riiffer.
Maturitas,riiffii.
Maxilla,chinnibahhon.
Maxima,alleromeiſt.
Maximam,meiſtun.
Maxime,alleromeiſt.
Me,mih.
Meam,minan.
Medicamina,lahchida.
Media nocte, mittilodi nacht.
Mediante octaua, mittilodontera ah-todun.
Mediocri,metamunſceffi, ſc.loco.
Mediocribus,vnſcaftim.
Meditari,lirnen.
Meditetur,lirnee.
Meditationi inſeruiant, ze lirnene a-nadeonoen.
Mei,miniu.
Mella,honec.

Meliorem,pezzirun.
Melius,paz,pezzira.
Meliorati,kepezzirote.
Membra,lidi.
Memor, kehucke. Memor kehuctit.
Meminere debet,kehunkan ſcal.
Meminerit,kehucke.
Memorentur,ſin kehukit.
Memoria,kihucti.
Memoriter,kihuctlihho.
Menſa,mias.
Menſa,miaſe.
Menſis,meaſum.
Menſas, muaſe.
Menſura,mez.
Menſurata,mezhaftiu.
Menſurate,mezhaftiu.
Mentem,muat.
Mentibus,muatum.
Mentiri,liugan.
Merces,loon,looth.
Mereatur,kearneet.
Mereamur,kearneem.
Mergit,piiuuffit.
Meritum,arnunc.
Merito,piuuruhti.
Merita,keuurahti.
Metuendus,forahtantet.
Metum,forahtun.
Mihi,mir.
Miliarium,millu.
Militare,chemfan.
Militatur, iſt kichemfit.
Militans,chamffanti.
Militaturus,chamfantet.
Militanda ſunt,ze chamfanne ſint.
Militiā,chamſheit.
Miniſter,ambath.
Miniſterii,meiſtartuames.
Miniſtrauerit,ambahtit.
Minor,minnira.
Minore,minnirun.
Minoreætate, demu minnitin altete.
Minus,min.
Minora,minirun.
Minime,min,minſin.
Miſcens,miskenti.
Miſerrima.vuirſirin.
Miſeria,vuenekii.
Miſericordia,armiherzidu.
Miſit,ſanta,
Miſſas,ſanta, quia mittitur populus.
Miſſarum,ſantom.
Mites,mitiuuareem.
Mitra,huot.
Mixtū, metod, ſc. poculum.
Moderate,mezhaftiu.
Modeſtia,mezhaftiu.
Modice,luzic,vel luzilo.
Modice melioris, luzilemu pezzirun.
Modo,nu.
Modus,mez,mezziu.
Modulatis, zi ſinkanne.
Modulatione,ſange.
Molliti,keuuihhete.
Momento,ſtunt huuilu.
Monachorum,municho.
Monaſterii,muniſtres.
Monaſterio,muniſtre.
Monaſteriate,muniſtrilih.
Monitis,manungun.
Monitionibus,manungoon.
Monſtrabantur,keaugi vuirtun.
Monte,petege.
Mora,tuuala.
Motatione,mezhafti, v. modeſtia.
Morbida,ſubdigaz.
Morbidis,ſuhtigeem.
More ſolito,ſitiu keuuonanemu.
Morum,ſiteo.
Moribus, ſitim.
Moroſa,ſitulicha.
Moroſe,ſitilihho.
Morientur,erſterbant.
Mors,tod.
Mortis,todes.
Mortem,tode.
Mortuum,totan.
Mox,ſaar, vel ſareo.
Multum,filu.
Multorum,manageru.
Multomagis,michilu met.
Multo minus, mihhilu min.
Munda,hreiniu.
Mundum, hreinan.
Munditias,hreinida.
Munuſcula,manaheit.
Murmorauerit,murmoloot.
Murmorantem,murmolontaz.
Murmorantium,murmolonteru.
Murmuratione,murmulodii.
Murmurioſum,murmulontan.

N.

Nam,keuuiſſo.
Namque,keuuiſſo.
Natura,chnuat.

Naturâ,chnuati,
Naturaliter,chnuatlicho.
Ne.min.
Nec,noh,min.
Neceſſitas,notduruſt.
Neceſſaria,notduruſtti.
Necquicquam,min eouueht.
Nedum,mindenne.
Neglegantur,ſin keruahhaloſoot.
Neglegentes,ruahchaloſe.
Neglegentibus, ruahhaloſonteem.
Neglegendum,farſuummando.
Negligenter,ruahchaloſo.
Nemo,neoman.
Ne quando,min huuenne.
Neque,noh,indini,nohni,indi noh.
Ne quid nimis,min huuaz vnmez.
Nequiſſimos,vuitſiſton.
Neſcis,ni vueiſt.
Neſciant,ni vuizzen.
Nihil,neouueht.
Nihilum,neouuehti.
Nihilominus,neouuihtmin.
Nimietas,vnmezzigii.
Nimis,drato,vnmez.
Nimius,drattet.
Niſi,vzzan.
Nobilibus,adelem.
Noctis,nah,nahr.
Noctium,nahto.
Noctu,nahtes.
Nocturnis,nahtlobum,ſc.pſalmis.
Nocturnis horis, nahtlihhem ciit.
Nolo,niuuillu.
Nolite,ni churit.
Nolit, niuuelle.
Noluerint,niuuolton.
Noluerint, niuuellant.
Nolentis, ninuellentin.
Nomen,namun.
Nomini,nemin.
Nominum,namano.
Nominatur,iſt keuemmin.
Nominatis,kinantem.
Non,ni,nalles.
Nonageſimus,niunzegoſtin.
Nonageſimo,niunzegoſto.
Non aliquando,nalles eonaldre.
Non eſt,niſt.
Non iam, nullus giu.
Non poteſt,ni mac.
Nō ſine formidine,nalles ano furahtū.
Non ſolum,nalles einin.
Non velit,ni vuili.
Nonus,niunto.
Nonum,niunta.
Nos,vns,vnſih.
Noſcuntur, ſint keuuizzan.
Noſtro,vnſeremu.
Noſtra,vnſeriu.
Noſtris,vnſerem.
Noto,chundamu.
Notitiam,chundida.
Nouem,niun.
Nouit,vueiz.
Nouerit,vuizzi.
Noua,niuuuiu.
Nouiter,niuui.
Nouitius, niuuichuemaner.
Nouitiæ,niuuuii.
Nouitius,niuuchuemo.
Nouitiorum,niuuiquuemaners.
Noxa,ſculdi.
Nudum,nahhutan.
Nullus,niheinet,ioh auh, nohheinet.
Nulla,noh,nohheinaz,noh heiniu.
Nullum,neomannan.
Nullam,nohheineru,neouuiht.
Nullatinus,noh heinumezzu.
Numerus,tuaua.
Numerum,ruaba.
Numero,roabu.
Numquam,neonaldre.
Nunc,nu.
Nuntiari,kechundan.
Nuntiantur,ſint kechundit.
Nutriri,zeohan.
Nutriunt,zeohan.

O.

Ob,kagan.
Obaudita,kaganhoridu.
Obdurare,furihertan.
Obiurgetur,ſi kiſachan.
Obliuiſcatur,ſi erkezzan.
Obliuionem,akezzalii.
Obmutui,erstumbeta.
Oboedire,horren.
Oboediant,hoorren.
Oboediuit,kaganhootta.
Oboediens,hootſamoonti.
Oboedientes,hotſamem.
Oboedientia,hootſamii.
Obprobrium,ituuiz.
Obprobria,ituuizze.
Obſtineatus,einiſtrittet.
Obtimum,pezziſtuun.

Oc-

Occupari,keummuazon.
Obſecra,piſuueri,
Obſecrare,piſuuerran.
Obſeruare,kihaltan.
Obſeruabat,pihecalt.
Obſeruantia,kihaltidu.
Obſeruantia,kihaltidom.
Obſeruatione, pihaltidu,
Obuiant,kagannant.
Obuiauerit,kakanganne.
Occaſio,friſt.
Occidere,slahon.
Occiſionis,slahta.
Occupantur,ſin piheftim.
Occupatus, pehafter.
Occupatis,pihafteem.
Occupationem,piſahit.
Occurrunt,kakanlaufen.
Occurrentibus, kakanhlauffantem.
Octauus,ahtodo.
Octaua,ahtodun.
Octogeſimus, ahtozogoſto.
Oculus,auga.
Oculo, augin.
Oculi,augun.
Oculorum,augono.
Oculis,augom.
Odire,fien. Odiſti,fietos.
Offert, prinkit.
Offerat,kebe,prinke.
Offeratur,iſt prungan,ſi pruhgan.
Offerre,pringan.
Officina, ambahti.
Officium,ambahti.
Officio,ambahte.
Officia,ambaht.
O fili,vuelago chind
Omiſſis,farlazzanem.
Omnis,eocouuelih,eocouuelihaz.
Omnes, alle.
Omnium,allero.
Omnia, alliu.
Omnium,alleru.
Omnibus,alleem.
Omnimodo,eocouuelichu mezz.
Omnimodis,eocouuelichumezzu.
Omnino,alles,allero.
Omni cögregationi, alleru ſamanũgu.
Omni hora,eocohuelihhera citi.
Omni loco,eocouueliheru ſteti.
Omni tempore, eocouueliheru citi.
Omni tempore tam æſtatis quam hiemis , eocouuelicheru citi ſama des ſumares ſama des vuintares.

Omni terræ,eocouuelihera erda.
Onus,purdi.
Opera,rahc.
Operui,pidachta.
Oportet,keriſit.
Opus, duruft.
Opus,vuerah.
Operis,vuerahches.
Opera,vuerach.
Operibus,vuerchun.
Operatur,vurchit.
Operemur,pirumes kiuurchit,
Operentur,ſin kiuurchit.
Operantem,vuerchontan.
Operarium,vuerachman.
Orare,petoon.
Oratio,kabet.
Orationis,petes.
Oratione kepete.
Orationes,kapet.
Oratorium,chirihh.
Oratorio,chirichun.
Ordo,antreitii.
Ordinem,antreitida.
Ordine,keſezzidu.
Ordinare,antreitidom.
Ordinant,ſezzant.
Ordinatus,kiſazter.
Ordinationis,kiſezzida.
Ordinatione,keſezzidu.
Ore,munde.
Oriri,vſqhueman
Oriantur,ſint vſkekaugan.
Orthodoxis,rehtculichontem.
Os,mund.
Oſtendunt,kaangont.
Oſtendat,keaucke.
Oſtendentem,augantan.
Otio,vpigi.
Otioſi,vbige.
Otioſa verba,vppigiu vuort,
Otioſitas,vppigi,
Oues,ſcaf.
Ouibus,ſcaffum.
Ouilibus,euuiſtun.

P.

Pacis,frido.
Pacem,fridu.
Palla,lachane.
Pallium,lahhan.
Panis,protes.
Parati,caruue.
Parcius,ſparalihhor.

Pareendo, lippanti.
Parentibus, caralingun.
Parentes, katilinga.
Paret ſe, karauueſih.
Patendum eſt, katauuene iſt.
Parit, karauuit.
Pari conſilio, ebanemu ketatte.
Pariter, ebano.
Pars, teil.
Parte, teile.
Parriar, libbe.
Parriendo, libanto.
Parricipemus, teilnemen.
Participationem, teilnuſti.
Participatione, teilnumſt.
Paruus, luziler.
Parui, luzzil.
Paruo inreruallo, luzzileru vntatſtûtu.
Paruulos, luzzileer.
Paruiſſimo inreruallo, deskemmiſtun
Paſcha, ooſtrun. (vntatſtuntu.
Paſchæ, oſtrom.
Paſſionibus, dolungono.
Paſtor, hirti.
Paſtoris, hirtes.
Parefaciunt, offanfaciant.
Patefacete, offantuan.
Pater, fater.
Parerna, fatetlihhiu.
Pati, kedoleet vueſan.
Pariatur, ſi kedoleet.
Parientes, dulrigeem.
Patientia, kidult.
Patientiam, kedult.
Patienter, kedultlihho.
Pauca, foiu.
Paucorum, foero.
Paucis, fouuem.
Paucis, foem.
Pauemus, pipotakemees.
Paulolum, luzziles.
Pauore, erflauſter.
Pauperes, arame.
Pauperum armeto.
Pauperiores, armirun.
Paupertas, armida.
Pauſent, reſten.
Pauſetur, kireſtir ſin.
Peccanti, ſuntontemu.
Peccatum, ſunta.
Peccatis, ſuntoom.
Peccator, ſuntigo.
Peccatoris, ſuntigin.

Pectẽn, canap.
Peculiaris, ſuntrichhchii.
Peculiare, ſuntrichichii.
Peculiares, ſuntrichhchiu.
Pede, fuazze.
Pedum, fuazzio.
Pedibus, fuazzum.
Pedules, ſuuelſ, ſunt indumenta pedū.
Pendere, hangen.
Pendens, mezzinti.
Pene, nah.
Penrecoſten, fimfchuſtim.
Per, duruh.
Percelebratur, iſt duruhtuldit.
Percipiat, antfankida.
Percure, ſlah.
Percuſſi, kislagene.
Perdicto, duruhchuetamu.
Perdant, farleoſant.
Perdiderit, farliuſit.
Perditionem, floinii.
Peregrinus, piligrim.
Peregrinorum, gangararo.
Peregrinis, kankararum.
Perficere, duruhtuan.
Perficiant, duruhtuen.
Perfiei, duruhran.
Perfecta, duruhtaniu, duruhtonohto.
Perfectis diſcipulis, duruhnohreem
Pergamus, ſcangames: (diſcoom.
Periculi, zaala.
Periclitari, kefreiſot vueſan.
Perite, furuuerdan.
Periret, faruuerde.
Perlecta, duruhleraniu.
Permittemus, farlazzamees.
Permiſerit, farleazzi.
Permixti, duruhmiſte.
Perpetuam, euuikemu, euuic, eouui-
Perſequete, keſolge. (gan.
Perſequutionem, aahtunga.
Perſeuerauerit, duruhuuiſit.
Perſeuerantes, duruhuuonente.
Perſeuerantia, duruhuueſant.
Perſiſtere, duruhſtantan.
Perſiſtens, duruhuueſanti.
Perſoluamus, duruhinpinrames.
Perſona, heit.
Perſonarum, heiteo.
Perſpexerit, forakiſiit.
Perſteterit, duruhſtat.
Perſuaderi duruh ſpanan vueſan.
Perterritus, forahtun.

Pertinet,kekat.
Pertulerunt,fardolteron.
Perturbat,kitruabat.
Perturbet,ketruabpe.
Perturbetur,duruhtruabit.
Peruenietur,duruhqhuemã.
Perueniet,picheme.
Peruenire,duruhqhuueman
Peruerſas,abahe.
Petire,pittan.
Petat,dicke.
Petierit,pitis, dikit.
Petantur quæ petenda ſunt, kepetan ſin dei ze pittanne ſint.
Petenti,pittantemu.
Petitionem,digi.
Petitionis, diku.
Petram,ſteine.
Pičten, canpo.
Pigrum,tragran.
Pius,erhafter.
Pium,erhaftii.
Pia,erhaftiu.
Pium,erhaftaz.
Pius eſt Deus,erhafter iſt Cot.
Pii patris,erhaftin fareers.
Pietate,gnada, de Deo.
Plane,kiuuiſſo.
Plebis,deota.
Plenam,folla.
Plicare,faldan.
Plumbi,pliuues.
Plus,mer.
Pluribus,managen.
Poena,vuizzi.
Poenam,vuizze.
Poenas,vuizzi.
Poenitebis,hriuoes.
Poeniteat,hriuuoe.
Poenitentiam,hriuuun.
Ponat,lecce.
Popoſcerit,peitit.
Populi,liuteo.
Porrigatur,ſi kerehhit.
Portare,tracan.
Portione,teil.
Poſſe,magan.
Poſſibile,ſamftes.
Poſſidet,habet.
Poſt,after.
Poſt factum,after tatim.
Poſtea,after diu.
Poſterioribus,aftrorum.
Poſtulat,pitit,
Poſui,ſazta.
Poſuiſti,ſaztoos.
Poſita eſt,keſazter iſt.
Poſitionem,keſezzida.
Potus,tranh.
Poteſt,man,mac.
Poterit,megi.
Potentibus,vualtantem.
Poteſtate,kiuualtidu.
Præbere,keban.
Præbetur,iſt kekeban.
Præbeatur,ſi kekeban.
Præcipit.kepiutit.
Præcepit,kipoot.
Præceptum,kipot.
Præcepta,pibot.
Præceptorum,piboto.
Præcipua,diu meiſtun.
Præcipue,alleromeiſt.
Præclara,foraperahtida.
Pręedicans,foraſagenti.
Prædicatione,prædigii.
Prędicta,forakeqhuuetaniu.
Præeſſe,forauueſan.
Præiudicet,foraſuanne.
Præiudicauimus, forakiſuannemes.
Prælatus eſt,fora kipreitter iſt.
Præparauit,karata.
Pręparanda ſunt, ze karauuenne ſint.
Pręparata eſt,kekarater iſt.
Præparatione, garauuidu, foraitniuuiu,
Præponere,furiſezzen.
Præponatur,furi ſi keſezzit.
Præpoſitus,furikiſazter.
Præpoſiti,forakiſaztim.
Pręepoſito,flegero.
Præpoſitum,forakiſaztan.
Pręepoſitis,forakiſaztem.
Præſens,antuurti.
Præſentem,antuurtan,kekakanuuartan.
Præſentiam,antuuarta.
Præſentis vitæ,des antuuartan libes.
Præſumere,erpalden.
Præſumat,paldee.
Pręſumant,erpaldeen.
Præſumptione, vtrurſti, ·*i*. permiſſione.
Pręterita mala, kelitaniu vbiliu.
Prætulerit,furiprimgit.
Præualere,furimagan.
Præualet,ſo furiſt mege.
Pręualens,furimakanti.
Pręuaricare taciturnitatis regulam, vbar-

barcuan dera ſuuikalii rehtungu.
Præueniant, furichuueman.
Prandium, cauma.
Prandeant, caumoen.
Prauo, abaheru.
Prauorum, abahere.
Preces, kepetum.
Primas, eriſto.
Prima, eriſtun,
Prima, eririum.
Prima hora, eriſta vuila.
Primum, eriſta.
Primum, az eriſt.
Prior, heroro.
Priore, hetirin.
Prius, er.
Priuetur, piteilit ſi.
Priuati, piteilte.
Priuatis, ſuntrigem.
Pro, pi, fora.
Probaſti, keſuahtoos.
Probate, choror.
Probetur, ſi kit horot.
Probatione, chorungu.
Procaciter, vuelihho.
Procedant, framkangen.
Proceſſerit, frankange.
Proceſſu, frankanc.
Pro certo, ano zuuiual.
Pro cuius venerit neglegentia, duruh den chuimit ruachaloſi.
Procurentur, fora ſi kekaumit.
Prodiderit, meldet.
Prodigus, ſpildanter.
Pro eo, pi imo.
Proferre, franpringan.
Proferat, frampringe.
Profeſſi ſunt, kegehane ſint.
Proficiat, fradihe.
Profundum, inferni, aberunte dera (hella.
Prohibe, piuueri.
Prohibeat, piuuerte.
Prohibeant, piuuergem.
Prohibemur, pirum & piuuerit.
Prohibuerit, piuuerit.
Pro hoc, pi daz, vr. ad hoc.
Pro hoſpite, furi caſt.
Proici, faruuo fan.
Proieciſti, faruurfi.
Proiciat, ferauuerfe.
Proiciatur, forakiuuorfan.
Pro ipſis, fora diem.
Pro iuſtitia, pi reht.
Pro[illegible]iores, len[illegible]
Promiſit, fora k[illegible]
Promiſſione, pig h[illegible]
Promittat, kiheizze.
Promittunt, kiheizant.
Pro modo, fora meze,
Promouere, fora eruuechan.
Pronomine, pinemin.
Pronuntiat, fora kichu[illegible].
Pronuntiet, fora kichunde.
Pronuntiabo, fora kechundu.
Pronus, framhalde.
Propagauit, framei hlot?
Prophera, vuizzago, foraſakun.
Prophetæ, vuizzagin, foraſeg[illegible]
Propitiatur, fora ſi keſeph[illegible]
Proponere, furikileʒʒan.
Proponatur, furi ſi keſezzit.
Proprium, eikan.
Propriam eiganas.
Propria, a kanemu.
Proprii, heikinin.
Proprius, eikaneem.
Propria, eigono.
Proprii, eikanes.
Propter, duruh.
Propter officium, ana ambahti.
Pro qualibet, pi ſouue[illegible] chal[illegible]
Pro qualicumque cauſa, pi ſouue[illegible] chaſo racha.
Proſternatur, fora ſi kiſtreh[illegible]t.
Proſtratus, forakiſtrahter.
Pro tali facto, fora ſolishem ta[illegible]
Protendatur, fora ſi kidenit.
Proterue, fratallihho.
Protrahendo, farzechanto.
Proueniat, pichueme.
Prouidus, forakiſehaner.
Prouide, forakeſchantlihho,
Prouidentia, foraſcauuunga.
Prouincia, lantſceffi.
Prouinciis, lantſcaffim.
Prouincias, lantſceffi.
Pro vitæ merito, pi libes vrh[illegible]ngu.
Prouocent, framkiuui[illegible]en.
Prouoluat, fora ſi bifaldan, f[illegible]ra pi[illegible]alde.
Prouoluantur, fora ſi piſaldan.
Prour, ſoſo.
Proximo, nahiſtin.
Prudenter, claulicho.
Prumptus, funſer.
Pſallit, ſinkit.
Pſallantur, ſint kaſungan
Pſalmus, ſalmin.

Pſal-

Pſalmi,ſalmon.
Pſalmis,ſalmſangum.
Pſalmi directanii,ſalmun in rihti.
Pſalmodiæ,ſalmſanges.
Pſalterii,ſalmſanges.
Publice,offanlicho.
Publicanus,achiuuizfirinari.
Publicare,offanon.
Puer,chind.
Puero,chinde.
Pueris,chindum.
Pugnam,fehtun.
Pugnare,fehtan.
Pulmentarium,muaz.
Pulſat,clohhot.
Pulſans,chlochonti.
Pulſauerit,chlocchit.
Puplica,offanlihhera.
Pura,luttras.
Puram tunicam,dunna.
Puro nomine,hluteremu nemin.
Puritas,lutri.
Purgent,reinen.
Puſillanimis,luteil muate.
Putauerint,vuannant.
Putandum eſt,abazesnidanne iſt.

Q.

QVa,deru.
Qua,huuelihhiu.
Quadragintſima,faſtun.
Quadragintſimæ,faſtunge.
Quadrupedium,feorfuazzeo.
Quæ,daz,dea.
Quæ,huuelihhiu, plur.
Quæ ſua ſunt,dei iro ſint.
Quærere,ſuahchan.
Quærite,ſuahhat.
Quærens,ſuahhanti.
Qualicumque,ſouuelichemuſo.
Qualiter,huueo.
Qualitatem,huuialihhy.
Qualitatis,vuealihniſſim.
Quàm,denne.
Quàm,huueo,cum poſitiuo.
Quamuis,doh doh.
Quando,denne.
Quando,huuenne,interrog.
Quantum,ſo filu ſo.
Quanto magis,huueo meer.
Quanto tempore,ſo manakera citi.
Quantitas,vueamihili,mihhilii.
Quantitate,vueomichili.
Quare,huuanta.
Quartus,fiordo.
Quartum,fiorda.
Quartam & ſextam feriam, feordun indi ſehtun tag.
Quaſi,ſo ſama.
Quaſſatum,keſcutita.
Quater,feorſtunt.
Quaternis,feoriskeem.
Quattuor,fioreo.
Que,indi,ioh.
Queſtrantur,ſin kiſontrot.
Qui,du,der,dia.
Quia,denta,daz
Quibus,diem.
Quibuslibet,huuelihemu ſo.
Quicquam,couuit.
Quicquid,ſo huuaz ſo.
Quid,huuaz.
Quidem,keuuiſſo.
Quieſcat,kaſtillee.
Quietus,ſtiller.
Quinquageſimus,finfzugoſto.
Quintus,funfto.
Quippe,kauuiſſo.
Quique,inti dea.
Quis, huuelih,huuer.
Quisquam,einic,couuit.
Quisquis,ſo huuer ſo.
Quo,demu.
Quod,daz.
Quod abſit,daz fer ſi.
Quolibet modo,ſo vuelichu meza ſo.
Quomodo,ſoſo.
Quoniam,pidiu.
Quoquinæ,chuchunun.
Quorum,dero.
Quotiens,ſo ofto ſo.
Quouis,ſo vuelihcheru ſo.

R.

RAdicitus,vurzhaftor.
Ramentis,azzaſum.
Rara,ſeltkaluaffa.
Ratio,redina.
Rationem,rediun.
Ratiocinns,redinoom.
Rationabilis,redihaftiu.
Rationabilia verba,redohaftiu vuort.
Rationabiliter,redihaftucho.
Rebellio,vuidaruuigo.
Rebus,rahhohom.
Receſſeras,keliti.
Recipiat,ſi entfangan.

Recitet,redinoe.
Recitetur,ſi kileran.
Recitanda eſt,za redinone iſt.
Recitanda,ze erchennenne.
Recolligenda,anur zikileſanne.
Recolligendas,za ſamanonne.
Reconpenſabitur,iſt vuidarmezzan.
Reconſignata,auurkezeihhantiu.
Recreare,erqhuichan.
Recta,rehte.
Recte,rehto.
Recuſauit,vuidarota.
Redactus ſum,kepranhoter pim.
Reddere,keltan,keban.
Reddunt,kebant.
Reddendam,ze arkebanne.
Redditurus eſt,erkebanter iſt.
Redditurum,kebantan.
Redditus,erkibit.
Redire,huuabban.
Redeas,huuarabes.
Referamus,rahhomes.
Reficiant,imbizzen.
Reficiatur,ſi inbizzan.
Reficientes,imbizzante.
Refectio,imbiz.
Regere,kerihtanne.
Regendas,ze rihtenne.
Regionibus,lantſcaffim.
Regi,chuninge.
Regnum,rihhe.
Regni,rihhes.
Regni cœlorum,himilrihhes.
Regula,rehtungu,regulu.
Regulæ,rihtungu.
Regulari,rehtlihhun.
Relaxantur,ſint kelengit.
Relaxabitur, ſi farlazzan.
Reliquo,frammert.
Reliqua,andro,plur.
Reliqui,andree,plural.
Reliqua,frammert.
Reliquiæ, vuihida,ſc.Sanctorum.
Relinquentes,farlaazzante,
Rem,rahcha.
Remaledicere,vuidarfluahhan.
Remaneant,piliben.
Remiſiſti,farliazzi.
Remiſſione.farlazzany.
Remota,erchertiu.
Renes,lenti.
Rennuit,vuidarot.
Rennuatur,ſi keuuidarot.
Reperiatur,ſi keſuahhit.
Repertus,fundaner.
Repetantur, ſin kiuangan, auurkiſan-
Reponenda,zekeleokanne. (gan.
Reportare,vuidar ertragan.
Reprehendit,kereſſit.
Reprehendatur,auur ſi ki fangan.
Repræhenſibilis,leſtarlihher.
Repræſentari,auur kakamuuarti.
Reprobus,farchorancer.
Reputet,kezelle.
Requies,reſti.
Requieſcet,kereſtis.
Requirens,ſuahhanti.
Rerum,rachono.
Res,racha.
Reſedentibus,auurſizanſtem.
Reſeruetur,ſi keporkan.
Reſeruans,kehaltanti.
Reſeruato,keporkanemu.
Reſiduæ, zaleibu.
Reſpicere,ſehan.
Reſpicit,ſihit,kiſiht.
Reſpondere,antlengan.
Reſpondeas,antuurti.
Reſpondeant,antlenken.
Reſpondeatur,ſikiantlenkit.
Reſpondentem,antlengantan.
Reſponſum,antuurti.
Reſponſo,antuurtu.
Reſpuens,farspienti.
Reſtat,zaleibu iſt.
Reſtrictius,keduunganor.
Retribues,itloon.
Retributionem,itlot.
Reuela,intrih.
Reuelat,intrihhit.
Reuera,forahtun, rachu vuareru.
Reuerentia,eruuirdy, pieruuirdy.
Reuerentiam,eruuirdy.
Reuerti, kih uuorban vueſan.
Reuertentes,huuerbente.
Reuertentibus,vuarbentom.
Reum,ſcultikan.
Rogatur,kapetataner.
Rogemus,pittames.
Riſus,hlahtar.
Riſui,hlahtre.
Riſum mouentia, hlahtar vuerkentiu.
Rixæ,ſecho.

S.

SAcerdos,euuart.
Sacerdotis,euuartin.

Sacerdo-

Sacerdotum, euuarto.
Sacerdotium, euuarrtuam.
Sacerdotii, euuartuames.
Sacrum, vuiho.
Sacrata, keuuihtuo.
Sacratus, kiuuihtiu.
Sæculum, vuerolt.
Sæculo, vueralti.
Sæcularibus, vueraltlihchem.
Sæpe, ofto,
Sæpius, ofto.
Sagacitate, huuaſſi.
Sagum, recinum.
Saltim, doh.
Salubrius, heilihoor.
Salutis, heily.
Salutare, heilanty.
Salutatis, chuuerran.
Saluus, heiler, kehaltaneer.
Saluentur, kihaltan ſin.
Sanctum, vuihaz.
Sancto, vuihemu.
Sancta, vuihiu.
Sanctæ, vuihono.
Sanctas, vuiho.
Sanctis, vuiheem.
Sanctæ Trinitatis, dr vuihun driniſſu.
Sanctos patres, vuihe fatere.
Sana, alliu.
Sanas, alliu.
Saniori, heilicorin.
Sapiens, ſpaher.
Sapienti, ſpahemu.
Sapientis, ſpahe.
Sapientiæ, ſpahii.
Sarabaitarum, lihiſarro.
Sarabaitis, lihhiſarum.
Satietas, fullii, ſetii.
Satisfaciat, kinuhtſamotue.
Satisfactum eſſe, kanuhotſamkatan
Satisfactio, canuhtſameratat. (vueſan,
Satisfactione, kenuhtſameru tati.
Scala, hlaitar.
Scamnis, ſcannon.
Scandala, zuruuarida.
Scandalorum, zuruuaridono.
Scire, vvizzen.
Sciat vvizzi.
Sciant, vvizzun.
Sciens, vvizzanti.
Scientia artis, kiuuizidu deru liſti.
Scilicet, kiuuiſſo.
Schola, ſcuala.
Scriptum, kaſcriban.
Scriptura, keſchrifti.
Scripturam, keſcrip.
Scrupuloſitate, friſteo.
Scrutans, ſcauuonti.
Scrudanti, zarſuahchanne.
Scurrilitas, skerin, skerneſskern.
Scurrilitate, ſcerne.
Se, ſih.
Sebum, vnslit.
Secundis, andar.
Secundum, andrás.
Secunda, andrera.
Secundæ feriæ, andrem tagum.
Secundum, after, id eſt iuxta.
Secundum merita, after keuurahti.
Secundum iuſſionem, after kipote.
Securus, ſihehurer.
Securi, ſihhure.
Secus introitum, pii inkange.
Sed, vzzan.
Sed &, ioh auh, ſo ſama, vzzan ioh auh.
Sed etiam, vzzan ſo ſama.
Sed nec, vzzan.
Sedens, ſizanti.
Sedeat, ſizzit.
Sedilia, ſedalum.
Seipſum, ſih ſelban.
Semel & ſecundo, einkin ioh andraſtunt.
Semper, ſimblum, vel ſimbulum.
Senum, altero.
Senior, heroſto.
Seniori, heririn.
Seniores, heroſton.
Seniorum, herirono, heroſtono.
Senioribus, herirom.
Sententia, kaqhuir.
Sententiam, keqhuuit.
Seorſum, ſuntrigo.
Sepelire, picraban.
Septimus, ſibunto, ſibto.
Septimana, vuehcha.
Septemanæ, vuehchun.
Septemanarii, vuehharre.
Septenarius, ſibunfalta.
Septies in die laudem dixi tibi, id eſt ſibunſtunt.
Septinoctium, ſibunnaht.
Septuageſimus, ſibunzogoſto.
Sequeſtrantur, ſint kiſuntut.
Sequeſtratur, keſkeidaner.
Sequi, folgen.

Sequitur,iſt kefolgeet.
Sequatur,ſi kefolget.
Sequantur,ſin kefolgeet.
Sermo,vvort.
Serum,chaſeuuazzar. hodie ſchotten.
Seruus,ſcalch.
Seruos,ſcalcha.
Seruire,deonoon.
Seruientes,deononte.
Seruitium,deonoſt,
Seruitii,deonoſti.
Seruitor,deonoſtman.
Seruitoribus,deonoſtun,deonoſtman-
Seruitutis,deonoſtes. (num.
Seruare,haltan,kehaltan.
Seruetur,ſi kihaltan.
Seruatam,kihaltan.
Seu,edo.
Sex,ſex,ſehſim.
Sextus,ſexto,
Sexageſimus,ſehzugoſt.
Si,ibu,ſo.
Si diſcedit diſcedat,ibu kelidet kelide.
Sib,ſo.
Sicut,ſoſo.
Sicut & nos,ſoſo auh vuir.
Sibi,im.
Sibi,imu,plur.
Sibi inuicem,im vntar im.
Signum,zeihhan.
Signo,zaichane.
Significatione,zaichanungu.
Silentium,ſtilli,ſuuikıly.
Silere,ſuuigen.
Silui,ſuuikera.
Similis,kalihchera.
Similiter,ſo ſama.
Similabo,kelihhiſon.
Simplicioribus,einfaltlehero.
Simpliciter, einfaltlihcho, einmuatli-
Sinaxis, curs. (cho.
Sine,ano,vel ana.
Sine aliquo tyfo vel mora, ana einike-
ma lihhitode edo tuuala.
Sine dubio,ano zuifal.
Sine intermiſſione,ano vntarlaz.
Singuli,einluzze.
Singuli per ſingula, einluzze duruh
Singulis,einluzlihchem (einluzium.
Singularem,einluzlihheru.
Singillatim,einluzlihhe,
Sinat,lazzit,
Sinet,lazze.

Sit,ſy,ſi.
Siue,edo.
Sobrius,chuskeer.
Sobrium,chuscan.
Sociari,kemahchot.
Societur,ſi kemahchot.
Sociandus,ze kemahone.
Sola,einera.
Solatia,helfa.
Solatio,helfu.
Solemnitas,tult.
Solemniter,tultlichiu.
Solemnitatibus;tundim.
Solent,kiuuonent.
Solito,kiuuonin.
Sollicitus,pihuctigeer.
Sollicite,kihuctlihho.
Sollicito,pihuctikemu.
Sollicitudinem, pihuctida, ſoragun.
Sollicitudine,pihucti.
Soluamus,an pintames.
Solum,einin.
Solummodo,einumezzu.
Somno,slaffe,traume.
Somnolentum,slaaffagan.
Somnolentorum,slafalenu.
Sonitu,calme.
Sordes,vnchuschida.
Sordide,vnſubro.
Sortiatur,ſi erlozzan.
Speculantur,ſcauuont.
Spem,vvan.
Spera in eum,vvani in inan.
Speramus,vvanannemes.
Spernendo,farmanento.
Spreuerunt,farhocton.
Spinas,dorno.
Spiritus,keiſt.
Spiritum,atum,
Spiritali,atumlihhemu,
Spiritale,atunlihhun.
Spondeat,keheizze.
Sponſione,pigihti.
Sponte,ſelpuuillin.
Stabiles,ſtadige.
Stabilitas,ſtadigii.
Stabilitatis,ſtadiki.
Stabilire,ſtantan.
Stans,ſtantanti.
Stat,ſtat.
Stare,ſtan.
Statim,ſaar.
Statuta,keſazta,

Stet,ſtante.
Storia,kiſhihtii.
Stoupus,ciphus certæ menſuræ.
Stratus,keſtrahter.
Stramenta,kaſtreuui.
Strati lecti,kiſtreuuitiu.
Strenue,radalihcho.
Studeat,zilee.
Studire,cilen.
Stultus,vnfruater.
Sua,iru.
Suæ,ſinera.
Suam,ſinaz.
Suâ,ſineru.
Suademus,ſpanames.
Suadeatur,ſi keſpanan.
Suadente,kenentemu,keſpanſt.
Suaſione,keſpanſt.
Suaſionibus,keſpenſtim.
Sub,vntar.
Subdat,vntarduat.
Subdatur,ſi vntarkeban.
Subditum,vntardeonotan.
Subiaceat,vntarlicke.
Subiectione,vuntaruuorfanii.
Subiungendus eſt, za vuntarmahonne (iſt.
Sublata,kenomanemu.
Subminiſtrat,vntarambahte.
Submittere,vuntarleccan.
Subripiat,vntarslihche.
Subrepta,vuntarlihhanera.
Subrogetur,vuntar ſi ketan.
Subſelliis,ſcamelum.
Subſequitur,vuntar iſt keſolgeet.
Subſecuntur,vuntiri ſinkeſolget.
Subſtantia,eht,id eſt,res familiaris.
Subſtantiæ,ehtin.
Subtrahat,vuntraat ſeh.
Subtrahendo,vuntarzeohanto.
Subuenire,helfan.
Succedat,anagat.
Succedunt,anakaant.
Succinctus,picurte.
Sufferre,ketragan.
Sufferentium,fartraganteru.
Sufficere,kenuackan.
Sufficit,kenuakit.
Sufficiunt,kenuht.
Sufficiat,kanuage.
Sufficiant,kenuht ſamoen.
Sufficienter,kinuhtlihcho.
Suffectam,vuntaruuorfanan.
Suggere,ſpanan.
Suggeritur,iſt keſpanan.
Suggerat,ſakee.
Suis,iro,ſineem.
Sum,pim.
Sumus,pirumes.
Sumens,namant.
Summa,furiſtun.
Summum,furiſta.
Suo,ſinemu.
Suos,ſiniu.
Super,oba,iuber.
Super filios hominum,vbar parn man- (no.
Super ſe ſit,ſuntrigo.
Superamus,vberuuinnamees.
Superbum,vbermuatan.
Superbos,vbermuate.
Superbiam,vbermuatii.
Superbiat,vbarmuateo.
Superbiendi,ze vbarmuatonne.
Superfluus,vbarfleozanter.
Superfluum,vbarfleozzida.
Superfluitate,vberfluatida.
Superiori,oparorun.
Superuenerit,vbarqhuimit.
Supplicandum eſt,za pittanne iſt.
Supplicatio,deolihaskipete.
Supplicatione,deolichas.
Supra obana.
Suprascripti,oba kaſcribanes.
Surgere,ſtanne.
Surgat,erſtante.
Surgant,erſtanten.
Surrexerint,erſtant.
Surgendum eſt,ze erſtane iſt.
Suſcipi,intfangan.
Suſcepit,intfianc,intfahit.
Suſcipiendus,intfankaner.
Suſceptioni,antfankida.
Suſcitantur,ſint eruuehchit.
Suſpectus,ſorchafter.
Suſpectam,ſorachaftan.
Suſpenditur,ſi kispentot.
Suſpitio,vntriuida.
Suſpicioſus,vrtriuuer.
Suſtinere,doleen,fardoleen.
Suſtine,inthabet.
Suſtinent,fardoleent.
Suſtineant,inthabeen.
Suſtinens,fardolenti.

T.

TAbernaculum,huſe.
Tabernaculi,huſes.
Tabernaculo,ſelidun.

Tacc-

Tacere,ſuuigeen.
Tacui,ih ſuuigeta.
Tacira,ſuulgentun.
Taciturnitatis,ſuuigilii.
Taciturnitatem,ſuuigali.
Talis opera,ſolihchaz rahc.
Tales,ſolihhe.
Taliter,ſolicha.
Tam,ſama,ſoſama.
Tam veteris teſtamenti quam noui, ſo dr altun euua ſoſama dr niuun.
Tam diu,ſo lango.
Tamen,duuidaro.
Tamquam,ſoſo.
Tandem aliquando,edderuuenne.
Tantum,mondoh,ſo.
Tantum,ſo filu.
Tardus,trager.
Tarde,trago.
Tardius,tragoot,ſpator.
Te,dih.
Tempus,cyt.
Tempora,citi.
Temporibus,citum.
Temperius,citlihhor,citimo.
Temperet, keremproc, kemezlihhee.
Temperemus,pirumes kiremprot.
Temperetur,ſi katemprot.
Tenebræ,finſtrii.
Tenere,haben.
Teneant,eigim.
Teneatur,ſi kihaber.
Tenuir,kihebita.
Tepide,vualo.
Tergunt, ſuuerben, ſcilicet manus ac (pedes.
Terminetur,ſi kiran.
Terminentur,ſin kimarchot.
Terni,driske.
Ternis,driskeem.
Ternos,dry.
Terra,erda.
Terrenis,erdlihheem.
Terror,ekiſo.
Tertoribus,ekiſom.
Terribilem,ekislihhun.
Tertius,drirro.
Tertium,drittiun.
Tertia pars,dritta teil.
Tertiam,dritun.
Tertio,drittiun ſtun.
Teſtamentum,euua.
Teſtamenti veteris nouique, dera altun euua,ioh deroniuun.
Teſtibus,vrchindom.
Teſtimonium,vrchundii.
Teſtimonia,keuuizzida.
Tibi,dit.
Timere,furihtan.
Timens,forahrani.
Timentes,furahtante.
Timentibus,furahtanteem.
Timorem,forahtun.
Tollerantiam,fartraganii.
Totam,allan.
Trabem,kepret.
Tractar,trahtoot.
Tractet,trahtohee.
Tractauerit,trahtot.
Tradat,ſelle.
Tranſear,furifare.
Tranſigenda ſunt,ze foranne ſint.
Tranſitoriis,ze farantlihheem.
Tremendo,forahrlihhun.
Tremendo iudicio, dera forahrlihun (ſuano.
Tremore,bibun.
Trepide,ſtozzonto.
Tres,drio.
Tres lectiones,drim leczum.
Tria,dry.
Trium,trio.
Tribuatur,ſi kikeban.
Tribulario,arabeiti.
Trigeſimus,drizugoſto.
Triticum,huueizzo.
Tu,du.
Tui,dines.
Tuo,dineru,dinemu.
Tuum,din.
Tua,dina.
Tuam,tineru.
Tunc,denne.
Tunicam,tunihhu.
Tunſuram,ſcurt.
Turbet,ketruabpe.
Turbolentus,truabaler.
Tyſo,lihhiſode.
Tyrannidis, rihhidim, vnreht richiſo.
Tyrannidem,rihchida.

V.

Vacat,caugrot,muazzot.
Vacant,gaugront.
Vacent,muazzoen.
Vacare,caugrot.
Vacandi,kecaugrot vueſan.
Vadunt,kangant.
Vagi,ſuuihhonte.

Vana,

Vana,italin.
Vana gloria,ital tuam.
Vapulent, ſin kapluan.
Varus,miſſalihchem.
Vaſa,faz.
Vbi,dat.
Vbicumq;,ſo huuar ſo.
Vbiq;,eocouueri.
Vbi tantum,dar doh.
Vbiubi,dar edo dar.
Vel,edo,edeo.
Vel etiam, edo ſoſama.
Velloſam,tuha.
Velociter,ſniumo.
Velocitate,ſniumidu.
Velut,ſamo ſo,ſo ſamo ſo.
Veluti,ſoſama.
Venerare,ereen.
Veniam,antlaz.
Venire,qhuueman.
Venimus,qhuememees.
Veni,qhuuam.
Venerunt,qhuamun.
Venite,qhuemat.
Veniens,qhuemanemu.
Venti,vvinti.
Venundandum,ze farchauſanne.
Verbi gratia,pilad qhuedan.
Verba,vvortuno.
Verbis,vvertum.
Verbera,fillo.
Verberum,filloom,fillonokertu.
Verecundia,ſcamu.
Vermis,vvurm.
Vero,keuuiſſo.
Verum,vvar.
Veram,vveran.
Verius,vvarlihhor.
Veritatem,vvarhafti.
Verſum,vers.
Veſpera.aband.
Veſpertina,abahtlob,ſc.cantica.
Veſpertinorum,abantlihcheru.
Veſtiario,vvahthhuſe.
Veſtigiis, ſporum.
Veſtibus,keuuatim.
Veſtimenta, kiunati.
Veſtire,vvatten.
Veſtitus,keuuatotet.
Veſtiti,kiuuattote.
Veſtra,iuueriu.
Veſtras,iuuereem.
Vetera,altiu.
Vetuſtam,alta.
Via,vvec.
Vias,vveka.
Vicem,vvehſule.
Vices,vvehſal.
Viciſſim,vvehſalum,hertum.
Viciſſimo, Zueinzicozſtin.
Vicino,nahemu.
Vicinis,keputum.
Victus,libleit.
Videre,ſehan.
Videbas,keſahi.
Videte, ſehat.
Videamus,kaſchames.
Videatur,ſi keduht.
Vidiſti,kiſahi.
Vigiliæ,vvahtono.
Vigilias,vvathun,nahtuuahchon.
Vigiliæ nocturnæ, vvahtade naht.
Viliorem, ſmahlihorun.
Vilius,ſmahlichor.
Vilitate,ſmahlihhii.
Villicationis,abahtes.
Vindicta,rihti.
Vindictæ,kerehti.
Vindictam, Kirihche.
Vinolentum,vvintrunchat.
Vir,comman.
Viro,commane.
Virga,kertu.
Virtus,chraft.
Virtutes,chreſteon.
Virtutum hereſtio.
Vis,vvili.
Viſus,keduht.
Viſum fuerit,keduht iſt.
Viſitare,ganuuiſon.
Vita,lyb.
Vitam,libe.
Vitæ æternæ,des euuigin libes.
Vitium,ahchuſt.
Vitio,erachuſti.
Vitia,archuſti.
Vitiorum,archuſtio.
Vitiis,archuſtim.
Vitioſus,archuſtiger.
Vitientur,ſin keachuſteot.
Viuat,lebee.
Viuentes,lebente.
Vlterius,andres.
Vltimus,iungiſto.
Vltima,iungiſta.
Vltor,rehchan.

Vnde,danaan,huuanan.
Vndecimus,einilifto.
Vnguenta,ſalbun.
Vniformem,einespilades.
Vniuerſa,alliu.
Vnus,einer.
Vna,einaz.
Vnum,ein.
Vno,einemu.
Vnuſquiſq;,einer eocouuelicher.
Vnumquodq;, einan ecouuelihhan.
Vniuscuiuſq;, eocouuelihher, einera eocouuelihera.
Vno die,einemu tage.
Vno momento,eineru ſtunthuuilu.
Vobis,iu.
Vocare,kauuiſan.
Vocent,nemmen.
Vocari,vviſſan.
Vocauit,ladoot.
Vocatur,iſtkenemmit.
Vocetur,ſi kinemmit.
Voce,ſtimmu.
Volt,vvili.
Voluat,inualde.
Voluant,piuuinte.
Volumen,puah.
Volumus,vuellemes.
Voluntatis vuillemo.
Voluntatem, vuillin.
Voluntatibus,vuilloom.
Voluptas,vunniluſt
Vos,euuih,iuuih.
Vox,ſtimma.
Vrat,prenne.
Vſq;,vnzin.
Vſquequaq;,cogouueri.
Vſus,piderbi.
Vſu,nuzi.
Vt,ſo,daz.
Vtq;,ſo dei.
Vti,pruhchan.
Vtatur,pruhhe,ſi pruhhanti.
Vtens,pruhhanti.
Vtentibus veſtiméta, analeckentem.
Vtilis,piderbeer.
Vtile,pidarbun.
Vtilius,piderborin.
Vtilitatis,bidarbi.
Vtilitatibus,biderbidoō, piderboom.
Vtroq;,pedero.
Vtrarumque,pedero.
Vulnera,tole.
Vult,vuelle.

Y.

Ymnum,lob.

Z.

Zelus,antin.
Zelum,anton.
Zelo,minnu.
Zelotypus,einſneller.

FINIS.

CATALOGVS NOMINUM PROPRIORVM, QVIBVS *ALAMANNI quondam appellati,

*Qui nllo alio nis magis quā ſuis ac propriis delectantur.

Ex vetuſtiſſimo Codice Monaſterii S. Galli ordine deſcriptus.

CAPVT I.

De nominibus propriis maſculinis in Alamannia Theutonica.

A

Alfrid.
Aaron,Aron.
Abo,Abbo,Abbi.
Adalbero,Adalpero.
Adalbern.
Adalbert, Adalpret, Adalpreht,Adalpert,Adelpret, Adilpert, Adelprech, Albreht, Alprecht.
Adalbold.
Adalcho.
Adalcoz,Adelgolz, Adalgoz.
Adalfrid.
Adalgan.
Adalger,Adalker.

Adalgis

Adalgis.
Adalgrim, Adalcrim.
Adalhar.
Adalhart, Adalart.
Adalhelm, Adelhelm.
Adalho, Adalloh, Adolo.
Adallant.
Adalman.
Adalmar.
Adalmuat.
Adalmunt,
Adalnant.
Adalne.
Adalnoat.
Adalno, Adalnot, Adalnolt.
Adalolt, Adallolt.
Adalpoto, Adelboto.
Adalrham, Adalram.
Adalrih.
Adalrat.
Adalſcalh.
Adalſeus.
Adalſuuab.
Adalug.
Adalunc.
Adaluuach.
Adaluual, Adaluualach.
Adaluuin.
Adaluuolf.
Adam.
Adde.
Adrad, Adrart.
Affi.
Agnifred.
Agoz. Agozo.
Ahſpret.
Alagart.
Alahicho.
Alarich.
Alauuic, Alauuig.
Alarihc.
Albarn.
Albene.
Alberat.
Albhart, Alphart.
Albhere, Alphere, Alpere.
Albi.
Albinc.
Albirich, Alberich, Albric, Alberih.
Albkoz.
Albini, Alboni, Albuni.
Albolt.
Alderat, Altrat.
Alefrid.
Aleuuic.
Alfdac.
Alfram.
Alfrid.
Alker.
Allo.
Alluuih.
Alman.
Almo.
Alpger, Alpker.
Alpram.
Altabert, Altabreht, Altebert.
Altarat.
Altcrim.
Altger.
Altguid.
Althun.
Altini.
Altirich, Altrihc, Altirih, Altrich.
Altman.
Altmar.
Altmund.
Alto.
Altolf.
Altram.
Altuom.
Amal.
Amalbert, Amalbreth, Amalpret.
Amalfrit, Amilfrid.
Amalger, Amalker.
Amalgoz.
Amalne, Amalni.
Amalrih, Amalrich.
Amanolt.
Ambricho.
Amhel.
Ameltren.
Amilin.
Anaualt, Anauualt.
Andrea.
Anger.
Anhme.
Anno.
Ansfrit.
Anshelm.
Anspold.
Anſthilt.
Anſtrat.
Anto.
Antuuart.
Anulo.
Appo.
Aracoz.
Arbo.
Archram.
Arahelm.
Arnolt.
Arolf.
Artfreht, Artfret.
Arthelm.
Artolf.
Artpret.
Asbrant.
Aſcrih, Askirih.
Aſcheri.
Aslach.
Atalo.
Ato, Atto, Attu.
Atoman.
Autoin, Autuin.
Azelin.
Azichint.
Azzo.

B.

BAbo.
Baue.
Baldabert.
Baldemar.
Baldfrid.
Baldarith.
Bardo.
Baugolf.
Bebo.
Beldot.
Bennih.
Berachgart.
Berahart.
Berahtolt.
Berecholt.
Berehlant.
Berehmar.
Berenkart.
Berethkart.
Bericker, Berihtger.
Beringer, Berinker.
Bern.
Bernheri.
Bernker.

Bernolt.
Berrich.
Berterich.
Bertgoz.
Berthger.
Berthiland.
Bertilo.
Betto.
Brun.
Brunhart.
Biccho.
Bilifrid.
Biricho.
Birichtilo.
Biſo.
Blidgaer,Blihcker.
Boppo.
Boran.
Bouo.
Branzolf.
Bruninc, Bruning.
Bubo,Buobo,Boabo.
Buoherich.
Burcuuart.
Burihchere.
Buxtan.

C.

CAganhart.
Caholt.
Cameuolf.
Caraman,Caroman.
Caſtrat.
Cebehart.
Ceizo,Ceizzo.
Ceizzarn.
Ceizzolf.
Cerbret.
Cezman.
Chadaloh, Chadolo, Cadolah.
Chadolt.
Chaloh.
Chato.
Checeman.
Cheling.
Cherlo.
Chezelo.
Chilincho.
Chincho.
Chitell.
Chnettili.
Chonzo.
Chouſman, Chouman.
Chuono.
Chreſſo.
Chriſtan, Chriſtanh.
Chuderat.
Chunerat-Chounrat.
Chuneger.
Chunibert, Chunipreth, Chunipreht, Chuncprt.
Chunico.
Chuntilo.
Cunzo,Chonzo,Chuzo, Chunzu.
Comerat.
Comolt.
Conco.
Cotadeo.
Cotabret,Cotepreht,Cotebert, Cotapert, Cotabreht,Cotapret.
Cotadanc.
Cotalind.
Cotefrid,Cotfrid,Cothefrith.
Cotehelm,Cozhelm.
Cotesman.
Coteſcalh.
Coutilo.
Coutolf.
Cozbert, Cozpret, Cozpreth.
Cozhalm.
Cozhart.
Cozhere,Coszere.
Cozholt.
Cozmunt.
Cozaloh,Cozzolo.
Cozolt.
Cozpold.
Cozrih.
Craloh,Cralo.
Craman.
Criffo.
Crimbret,Crimpreht.
Crimen.
Crimfrid.
Crimolt.
Criſololf.
Cruoro.
Cuarheri.
Cuarolf.
Cumpold.
Cund.
Cundho.
Cundachar, Cundhackar.
Cundalpret,Cundilpret.
Cundarolt, Cundroh.
Cundero,Cundro.
Cundfrid,Cuntfrid.
Cundhart,Cunchart.
Cundhere,Cuntere.
Cundleib,Cundleiz.
Cundpreht, Cunipert, Cundpret.
Cundpold.
Cundhram,Cundram.
Cundrigi.
Cundurun.
Cunterich.
Cuorker.
Cuthmar.

D.

DAncholf, Dhācholf.
Daner.
Danho.
Danhrat.
Dauid.
Deganpolt.
Denchilo.
Deotfrid.
Deopert,Diepret.
Deotini,Dietene, Dheotini.
Deotraht,Dhiotorat.
Deotrich.
Deſſilo.
Dheotaloh.
Dheotbold.
Dheothart.
Dhiethert, Dheothire.
Dhrudhere.
Dhrudpreht.
Diemar.
Dietinc.
Dietker.
Dincolf.
Dingolt.
Diothart.
Diolf.
Diotolt,Dheodolt.
Diotunin.
Draſaleib.

Draſamunt.
Drudmunt.
Drupald.
Duringpert.

E.

EBarhart, Eberhart, Eberarht, Ebberhart, Eburhart, Eberhard.
Ebarachar, Eburachar,
Ebarhelm, Eburkelm.
Ebarheri.
Ebarloh.
Ebarnoat.
Ebbe.
Ebitmuot.
Eberuuic, Eburuuich.
Ebirolf.
Ebo.
Ebroin.
Eburuuart.
Egeolf.
Ecgirih.
Ecco, Eccho, Echo, Ecko.
Eckihart, Ekkehart, Ekkihart, Ekihart, Egehart, Eckiart, Ecchihart, Eckiarht, Echihart, Eckihart.
Eckideoz.
Edilef.
Edilicho.
Edilleo, Edilleoz, Edilloz.
Ediluuar.
Ediluuic, Ediluuig.
Egehere.
Egelbreht, Egilpret, Egilbreth, Eghilbert.
Egelmunt.
Eggibald.
Eghino.
Egibert, Egibret, Egibreht, Egiprehr, Egibret, Egibrher.
Egideos, Ekkideoh.
Egilbald.
Egiholt.
Egilhart.
Egilolf.
Egiluuart.
Egiman.
Eginhart.
Egino.
Egishere.
Ehſo.
Ehrolf.
Eienolf.
Eigil.
Eigelger.
Eigin.
Eingilſcalh.
Einhart.
Einmoat, Einmuat.
Elnrih, Einrich.
Einuualt.
Einuuiz.
Ekpreht, Ekkepret.
Ekkolf.
Electo.
Eliolf, Elolf.
Eliſpret.
Ellanpret.
Ellinbald.
Ellinbold.
Ellinhart, Ellenhart.
Ellinrat, Ellrat.
Ello.
Emezo.
Emhart.
Emilo.
Emrit.
Enchanger.
Eneſto.
Engelbert, Engilbret, Engilbrecht, Engilbert, Engilpret.
Engelman, Engilman.
Engezman.
Engilbald.
Engilhart, Enkilhart.
Engilmar.
Engilolf.
Engilſcalh.
Engiltheo.
Enginbert.
Enginhart, Enginrat.
Engispret.
Engizo.
Enkilpero.
Enno.
Ennolt.
Enſilo.
Eoman.
Eppo.
Erachar.
Erchanfrid.
Erchanger, Erchinger, Erchenker.
Erchanman.
Erchanmar.
Erchanot.
Erchanolf.
Erchanalt, Erchenolt.
Erchanpert, Erkenprt.
Erchanrat, Erchinrat.
Erchanuuela.
Erdanch.
Erferich.
Erfheri.
Erfman.
Erfolt.
Erhart.
Eribo.
Eribreht.
Erih, Erihc.
Erimbert, Erinbert.
Erinfrid.
Erinpreht, Erimpret, Erinbreht.
Erganbold.
Erkanpald.
Erlabald, Erlabold.
Erlabert.
Erlefrid, Erlefrit.
Erleprent.
Erlolf.
Erlolt.
Erlepreht, Erlepret.
Erluuic.
Erluuin, Erleuuin.
Ermannolt, Erminolt, Erminholt.
Ermenrih.
Erming.
Erminolf.
Ermpreht.
Ernand.
Erneſto, Ernoſt, Ernuſt, Ernnuſt, Ernuoſt.
Erolt.
Erph, Erpho.
Erribold.
Errympret.
Ertmar.
Eruertach.
Esbero.
Eſcrih, Eſgrih, Eskerich, Eskirih, Eskrih.

Eskere.
Eſo,Eſſo.
Eto,Etti,Etto.
Eui, Euin.

F.

FAchilo.
Fahentz.
Famicho.
Famoth.
Fariman,Fartman.
Faſolt.
Faſtrih.
Faſtulf.
Faſtuuin.
Faterro,
Fato.
Feginmar.
Feginolt.
Feruuini.
Feter.
Findan.
Findican.
Filelob.
Flaithem.
Fleſin.
Flozzolf.
Focho.
Folcho.
Folarat.
Folaſchah.
Folccrim,
Folcger.
Folchart,Folohart.
Folchenc,Folchini.
Folchoho,Folcholoh.
Folcholt.
Folclid.
Folcolſt.
Folcoz.
Folcrid.
Folcuuar.
Folhcrit.
Folhheri.
Folhmar.
Folpret, Folpreht, Folhpret,Folhpreh.
Folhuuine.
Folmar.
Folmuat.
Folmot.
Folrat.
Folrit.
Folouuin.
Forti.
Franco, Francho, Franko.
Freccolf,Frecholf.
Freido.
Freiolt.
Freuhart.
Freupert,Freuuibert.
Freuuigis.
Friccho, Fricho, Frich, Frih.
Fridaloch,Fridaloh.
Fridanot.
Fridarat,Friderat.
Fridebald.
Fridebert, Fridepreht, Fridèpret, Fridubert, Fridupreht.
Fridehelm.
Fridelach,Frideloch,Frideloh.
Fridemunt.
Fridibold,Fridubold.
Fridohart.
Fridolf.
Fridorich,Fridirich,Fridirihc,Fridurih.
Fridouuic.
Fridubald.
Friduger.
Fridugis.
Friduuuic.
Frieſo.
Frihcho.
Frihchund.
Fritilo,
Friunthelm.
Frizen.
Frobreht.
Frobret.
Froholf.Frohoſl.
Fruachanolf.
Frucnolf.
Frumiger.
Fruotini.
Fruoto.
Fucco.
Funtan.
Fuſſio.

G.

Gaerbald.
Gaemmunt.
Gaermunt.
Gaganhart,Gagnart.
Gamenolf.
Ganto.
Garaman.
Gebi.
Gegorlt.
Geilo.
Geiluuich.
Geiluuird.
Geldirih.
Gerbald.
Gerbert.
Gerbold.
Gerfrid.
Gerhart.
Gerhoh.
German.
Gero.
Gerpret.
Gerolt.
Gerrih.
Gerroh.
Geruuin.
Gimo.
Giſalbert, Giſalbret, Giſalbreht.
Giſalſtid.
Giſo.
Gizo.
Gnammil.
Godilo.
Gorinlaith.
Gotabraht,Gotapreht.
Goteſman.
Goteſcalc.
Gothelm.
Gozbert.
Gozhart.
Gozolt.
Gozzo.
Graman.
Graolf.
Grimbald.
Grimheri.
Gruonmuot.
Gundhart.
Gundhelm.
Gundolant.
Gundolt.
Gundpraht.

Gunt-

Guntbold.
Gunderihc.
Gudpert.
Guoting.

H.

HAbo.
Habraham.
Hacco.
Hadabrant,Hadeprant.
Hadabreht, Hadapreht, HadaperhtHadapret, Hadepreht, Hadabret,Hadpert, Hadubert.
Hadager,Hadaker.
Hadalaug,Hadaluc.
Hadalbern.
Hadalhart.
Hadalhelm.
Hadamar,Hademar.
Hadani.
Hadauuart.
Haddo,Hadtho.
Hadeuui,Hadeuuic, Haduuuich.
Hadirih.
Haduini.
Hagabald.
Hago.
Hagano,Hagono.
Hageſtolt.
Haholt.
Haicho, Haihcho.
Hailuuic.
Haimo.
Hainrich.
Haiſo.
Halbinc.
Halbduring.
Halbker.
Halting.
Hamari.
Hamminc.
Hapinolf.
Haribrant.
Harlker, Harker, Hartker.
Hartbert, Hartpreht.
Hartini.
Hartman.
Hartmuat,Hartmuot.
Hartnand.
Hartnod.
Hartpold.
Hartirihc, Hartrihc, Hartrih.
Hartuuic.
Haſig.
Haſon.
Hatto,Hatho.
Hebarhart, Heberhard, Heburhart.
Hebenolt.
Hebino.
Hebinolf.
Hebni.
Hediling.
Heffo.
Hegilo.
Hegino.
Hego.
Hehtolf.
Heiderihc,Heidrih,Heidinrich.
Heidolf.
Heigilo.
Heilbret.
Heilfrid.
Heimerich.
Heinrihc,Heinrich.
Heimo.
Heimolf.
Heimolt.
Heilman.
Heilram.
Heio.
Heirolt.
Heiſtolf.
Heitar,Heiter.
Heito.
Heizol.
Heldini.
Helderich.
Heleel.
Helfini.
Helfolt.
Helfrat.
Helidmunt.
Helidolf.
Helingoz.
Helithpret.
Helmbald.
Helmbreht.
Helmçoz.
Helmene.
Helinger.
Helmrat,Helmerat.
Helmrihc, Helmerich.
Helphan.
Helphant.
Hem.
Hemhart.
Hemmo.
Henen.
Henno.
Herat.
Herborto.
Herchanger.
Heredeas.
Herenpret.
Herhart.
Heribert,Heribret,Heripret, Herebret, Heripreht.
Heribold.
Heribrant,Heriprant.
Hericoz.
Heriſuns,Hereſuns.
Heriger,Heriker.
Heriguns.
Herilant.
Herman,Hereman, Heriman.
Heremar,Herimar.
Herimund,Herimunt.
Herimuot.
Herinand.
Herihnodh.
Herih,Herich.
Heriolt.
Herirat.
Heririh, Herrich, Heririch.
Heriuuart.
Heriuuig,Heriuuic.
Heriuuin,Heriuuini.
Heriuuns,Hereuuns.
Herlefrid.
Hernaſt, Herniſt, Hernuſt.
Herolf.
Herolt,Herorlt.
Hertine.
Hertrih.
Heſſen.
Hettar.
Hetti.

Hettilo.
Hezelo.
Hiemo.
Hiero.
Hilbogo.
Hilti.
Hiltibert, Hiltebreht, Hiltibreht, Hiltipert.
Hiltibold.
Hildibrant.
Hiltifrih.
Hiltifrid.
Hiltigaer, Hiltiger, Hiltiker.
Hiltiman.
Hiltimari.
Hiltimoat.
Hiltinand.
Hiltini, Hildini, Hiltine.
Hiltiper.
Hiltipoto.
Hiltirihc.
Hilterihc.
Hiltesnot.
Hiltiuuic.
Hiltiuuns.
Hiltizos.
Hiltolf.
Hiltuum.
Hingipreht.
Hirinc, Hyrinch, Irinc.
Hirminuuic.
Hitin.
Hitto.
Hizzo.
Hlothari.
Hludouuic.
Hoger.
Hohpert, Hohpreht.
Homhin.
Honolf.
Hornunch.
Horſco.
Horſcolf.
Horskini, Horskine.
Horſmuot.
Horſuuine.
Hothart.
Hranfrid.
Hrotold.
Hruadbert, Hruoadbert.
Hruadgaer.

Hruadhoh.
Hruadigart.
Hroadolf.
Hruadolt.
Hruodzoz.
Huadalin.
Huadalrihc.
Huato.
Huc, Huch.
Hucbald, Hucpald.
Hugemar.
Hugibald.
Hugibert, Hugipreht, Hugupret.
Hugibolt.
Hugibrant.
Hugolf, Hugiholf.
Hugo, Huogo.
Huilin.
Humker.
Hummo.
Hunbert, Hunpreht, Hũpret, Hunbreht, Hunibreth.
Hunci.
Hunfrid.
Hungær, Hunger.
Hunno.
Hunolf.
Hunolt.
Hunrat.
Hunrih.
Hunto.
Hunzo.
Huopo.
Huodo, Huoto, Huato.
Huozo.
Hupold, Huppold.
Hupreht, Huupret, Huppret, Huppreth.
Huſido, Huſindo.
Huſmunt.
Huſo.
Hutpold.
Hutto.

I.

IAcob.
Iſtolf.
Idalago.
Ierat.
Igo.
Ildibold.
Iltifrid.
Ilrini.
Imedanc.
Imichili.
Imicho.
Imo, Immo.
Induni.
Ingarat.
Ingibret.
Ingimar.
Ingitam.
Ingolt.
Inrin.
Inſten.
Iohan, Ihohan.
Ionan.
Iordan.
Ioſeph.
Ipo.
Infinc. Infing, Irfinch.
Irfrid.
Iriling.
Irinbold.
Irimpert, Irampreht, Irimpret.
Irinifrid.
Irmandegan.
Irminhart.
Irminhere.
Irminnolt.
Irminolf.
Irinch, Irink.
Iſanbald.
Iſanbart, Iſanbarto.
Iſanbert, Iſanbrecht, Iſanpreth.
Iſanbold.
Iſanfrid.
Iſanker.
Iſanhart.
Iſanheri.
Iſanrih.
Iſincrin.
Iſinger.
Iſinolt.
Iſmar.
Iſrahel.
Iro.
Iungman, Iuneman, Iugman, Iunhman.
Iuncram.
Iungolf.

K.

Kaganhart.

Kaginzo.
Kamalhere.
Karaman.
Karol.
Keatri.
Kebahart, Kebehart, Kebihart, Kepchart.
Kebolf.
Keiline.
Keilo.
Keiluuih.
Kelnot.
Kelolt.
Kelmunt.
Keltolf.
Kemmunt.
Kerans.
Kerbald.
Kerbold.
Kerbret, Kerbreht.
Kerhart.
Kerhelm.
Kerhoh.
Kerholt.
Kericho.
Kerih.
Kerini.
Kerloh.
Kerman.
Kermunt.
Kernant.
Kerne.
Kero.
Kerolf.
Kerolt.
Kerpoto.
Kerpert, Kerpret.
Kerram.
Kerrat.
Kerunch.
Keruolch, Keruolohc.
Keruuius, Keruuic.
Keuuerat.
Keuuerih, Keuuirih.
Keuuiram.
Kezeman.
Kezo.
Kiſalfrit.
Kiſalheri.
Kozhelm.
Krimolt.
Kriſſi.
Kriſtan.

Kuato.
Kummar.
Kundholt, Kundolt.
Kyſalbert.

L.

LAllinc.
Lampret.
Lambart.
Lando, Lanto.
Landolin.
Landolt, Lantolt
Landfred, Landfrid.
Lantger, Lanker.
Lanthere.
Lantibold,
Lantirat.
Lantolo, Lantoloh.
Lantpert, Lantpret, Lãtpreth, Lantbret.
Lantrich.
Lantuuin.
Lanzo.
Lanzuuint.
Leidrat, Leidirat, Laidrat, Leidarat.
Leifes.
Lenger.
Lentine.
Leo.
Leoddram.
Leonacis.
Leuuolf.
Liberich.
Libo.
Libolf.
Lidiheri.
Lieolf.
Lieſtet.
Linco, Lingo.
Lingeeid.
Linutinc.
Linuuiz.
Liubinc.
Liubbold.
Liubolt.
Liucrim.
Liumunt.
Liupman, Liubman.
Liupmuot.
Liupold.
Liuppo.

Liupprant.
Liutarht.
Liutcoz.
Liutbraht.
Liuterich, Liutirihc.
Liutfrit.
Liutgis, Liutkis.
Liutkart.
Liuthart.
Liuthere.
Liutine.
Liutker.
Liutman.
Liuto, Liutto
Liutoloh.
Liutolt.
Liutor.
Liutprant.
Liutpret, Liutpert, Liutperth.
Liutrih.
Liutrod.
Liutuuic, Liutuuig.
Liuzo.
Lobegis.
Lobini.
Lodhari.
Logonbert.
Lohan.
Loning.
Lorentio, Lorinzo.
Ludauuic, Luduuihc.
Ludebret.
Ludemar.
Lunicholt.
Luoz.
Lupfrid.
Luſtrih.
Luto.
Luuuerat.

M.

MAcco.
Machelm, Machhelm, Maghelm.
Madalcoz.
Madalfrid.
Madalger.
Madalkos.
Madalolt.
Madalpret, Madalpreth.
Madelzoz.

Mael-

Maelchomber.
Maeltuili.
Maganrat, Meginrat.
Maginho. Meinho.
Maginhun,
Mahtfrid.
Mahtolf.
Matrih.
Managolt, Manegolt, Maneglot.
Mananrat.
Manneto.
Manno, Mano.
Marcuuard, Marhcuuart, Marchuuart, Maracuuart, Marcuuart.
Marerat, Marcherat.
Marchire.
Marcholf.
Maſſo.
Mauuioh.
Mauuo.
Mazo.
Mecco.
Megeno.
Megilo.
Meginbold, Meinbolt.
Megincoz, Megingoz, Meingoz.
Meginhart, Mekinhart, Mekanhart, Meinart.
Meginhelm.
Megino.
Meginolt.
Meginolf, Meinolf.
Meginpret, Meginpreht.
Meginuuarch.
Meriſon.
Merolt.
Mertin.
Meſi.
Miliz.
Milo.
Modoin.
Morinch.
Morinzan.
Moro.
Moruh, Moruo.
Muatheri, Muotheri, Mouthere.
Muato.
Muatolt.
Muninc.
Muotfrid.
Muotgis.
Muothelm.
Muozo.
Muſugauo.

N.

NAndarat.
Nandhari, Nandhere, Nandheri.
Nandger, Nanker.
Nanthart.
Nando.
Nandolt.
Nato.
Nendinc, Nending.
Nidhard, Nidhart.
Nidker.
Nidpert.
Nippo.
Nirinpret.
Noppo.
Nordpert, Nordpreht, Nordpret.
Nordleip.
Nordman.
Nordolo.
Notcari.
Notger.
Nothart.
Notkart.
Noting, Notinc.
Notmanc.
Nuno.
Nuorinc.

O.

Oadalpreht, Oadalpreth, Odalbert.
Oadalger, Odalger.
Oadalgis
Oadalhart.
Oadalheri.
Oadalman.
Oadalrih, Odalric, Oadalrihc, Odalrih.
Oager.
Oalo.
Oazo.
Obret, Opret, Operet.
Offinc.
Ofmar, Oftmar.
Ofteri.
Ohhari.
Ole.
Olleih.
Onger.
Opo.
Oreht.
Orſman.
Ortere.
Oſirih.
Oſmund.
Oſui.
Otachar, Otacher, Othachar.
Otarih, Oterich.
Otcoz.
Oteram, Otram.
Otfrid.
Otger, Otker.
Otgis.
Othart.
Othelm.
Othere, Otheri.
Oti, Otih.
Otich, Oticho.
Oting.
Otini.
Otirih, Ottirih.
Olkoz.
Otleih.
Otmar, Ohtmar.
Otolf.
Otoloh.
Otolt.
Otpold.
Otpert, Otpreht, Otpret.
Oto, Oddo, Ootto, Otto.
Otuuar.
Otuuich, Otuuih, Otuuich.
Otuuin.
Oudalkart.
Ouoto.
Outbold.
Outo.
Ouuo, Ouuuo.
Ozo.

P.

PAbo.
Pald.

Paldarat

Paldarat.
Paldcoz.
Paldebert.
Paldeni.
Paldeuuart.
Paldeuuin.
Paldger.
Paldhun.
Paldmunt.
Paldolf.
Paldulf.
Palduuin.
Pallo.
Palthram.
Panzleip.
Panzo.
Patacho.
Patarih, Paterich, Patirih.
Pathelm.
Pato.
Patocho, Patucho.
Pebo.
Peir.
Penno.
Penzo.
Peractolt, Perctolt, Perechtolt.
Peraholah.
Perahtarod.
Perahtfrid.
Perahtleih.
Perahtnad.
Perahtolf, Peratolf.
Perahtolt.
Perahtram, Peratram, Peretram, Perhtram.
Perahtro, Perahtroh.
Perahuuin.
Peranhart, Perenhart, Pernahrt, Pernhart.
Peratger.
Perchker.
Perehfrid, Perhfrid.
Perehgart.
Perehteni.
Perehtheri.
Perehterich.
Perehtolo.
Perelant.
Peremunt.
Perenbert.

Perenuuic, Pernuuic.
Perethart.
Perethelm.
Perethker, Pertger, Perithker.
Peretmar.
Peretolt.
Peretro.
Perichker, Pereker, Perihger.
Perihart.
Perniger, Pernrihc.
Pernntich.
Pernchram.
Pernelah.
Pernhelm.
Pernheri.
Pernolt.
Pernuuart.
Pero, Peroh.
Perolf.
Perrat.
Pertfred.
Pertolt.
Peruuart.
Petilo.
Petto.
Peugridi.
Pezzer.
Pezzo.
Piccho.
Pico.
Piezi, Piezo.
Piligart.
Piligrim.
Pillunc.
Pippin.
Piricho.
Pirichtilo, Pirhtilo, Pirihctilo, Perihtilo.
Piſo.
Plidger, Plitker.
Plidkoz.
Plienunc, Pleonunc.
Podal.
Podololf.
Poldolf.
Pollo.
Pono.
Poppo.
Poran.
Poſſo.
Pougolf.

Preicto.
Pronzo.
Prunnihelm.
Pruninc, Pruning.
Prunnaht, Prunnicht
Prun, Pruno.
Prunhart.
Prunicho.
Prunnihat.
Prunram.
Prunolf.
Puabo, Puobo.
Pukilo.
Punico.
Puocolo.
Puolo.
Purgo.
Purghart, Purcuuart, Purucuuart, Purucharr.
Purgolf.
Purichinc.
Puſto.
Puto, Puoto.
Puuo.
Puzzo.

Q.

Quillbret.

R.

Rachio.
Racholf.
Radini.
Raffolt.
Rafrid, Ragim.
Reginbald.
Reginolfo.
Ramfrid.
Rampert, Rãbret, Rampret, Rambret.
Ramuolt.
Randolf.
Rannolf.
Rantuuic.
Rapholt.
Rasfolt.
Raſiſmi.
Ratamar.
Ratbald.
Ratbold.
Ratfrid.

Ratgaer

Ratgaer.
Ratker.
Rargis,Ratkis.
Ratgoz,Rathcoz.
Rathart.
Rathære, Rathere, Ratheri.
Rathelm.
Ratine.
Rarinc,Ratinch.
Rarland.
Rarleich.
Ratmout.
Rato,Rathoh,Rado.
Rarolt,Rattolr.
Rarpert, Ratpret, Ratprath,Ratprehr.
Ratpoto.
Rarpure.
Razo.
Rechinolf.
Rechthart.
Recco,Reccho.
Reduuic.
Reginbern.
Reginbald.
Reginbold,Reinbold.
Reginbrehr, Reginpret, Rekinprehr, Reinbrehr,Reinbrerh.
Reginfred,Reginfrid.
Reginger,Rekinker, Reinger.
Reginhad.
Reginharr, Rekinhart, Reganharr,Reinarnt, Rehinarht.
Reginhelm.
Reginhere, Reginheri, Reinhere,
Reginmuar.
Reginmunt.
Reginho, Regino, Regiho.
Reginof.
Reginolt.
Reginleoz,Reginloz.
Reginporo, Reginboro.
Reginuuar, Reginuuart, Rekinuuart.
Reginuuih.
Reginuuiz.
Rehharr.

Reccho,Reicho.
Reifing.
Reizo.
Rekero.
Remminc.
Remint.
Renger.
Rentio.
Retine.
Ribolf.
Ribpolt.
Richamar.
Richart, Richhart, Richart,Rihart,Rihcharr, Rihharr.
Richbeib.
Rihcher.
Rihchini, Richini, Richeni.
Rihhere,Richere.
Richkis.
Richkoz, Richcoz, Rihgoz.
Richlich.
Rihmund,Richmunt.
Richpert,Rihbert,Rihcpreth,Rihpreht, Rihperr.
Richuuin.
Rifine,Rifuni.
Riginuuar.
Rihbern.
Rihbold,Rihcpold,Ricpold.
Rihc.
Rihcloz.
Rihchlot.
Rihfrid, Ricfrid, Rihfrit.
Rihgaer,Rihger,Ricker, Rihker.
Rihinzo.
Rihman,Ricman.
Rihnand.
Rihoh.
Riholf,Rihcolf,Ricolf.
Ripald.
Rihram,Ricram.
Rihzog.
Ringrim,Rimgrim.
Ringolt.
Ripold.
Riutinc.

Rnene.
Roh.
Roadbert,Rodbert.
Roadgelt.
Roadger.
Roadkis.
Roadmar.
Roadmunt.
Roadolf.
Roadolt,Rodolt.
Roaduuart.
Roaduuig.
Roadhoh.
Rodouuan.
Rodouuic.
Rofrid,Rohfrid.
Rohinc.
Roholf.
Rotram.
Ruachari,Ruochere.
Ruadachar.
Ruadaloh,Ruodolo.
Ruadarih,Ruadrih.
Ruadbo.
Ruadbrant.
Ruadcoz,Rudkoz.
Ruadeger, Ruadger, Ruadker,Ruodeger, Ruodker,Ruodger.
Ruadhari, Ruadhere,Ruadheri,Ruodhere,Ruodhiri.
Ruadhart.
Ruadhelm.
Ruadho, Ruodho, Ruoho.
Ruadi, Ruodi.
Ruadinc, Ruadinch, Ruoding,Ruohinc.
Ruadingis.
Ruadini, Ruidini, Ruodini.
Ruadlant, Ruodelant, Ruodlant,Rudlant.
Ruadloue, Ruodlouch, Ruoloug.
Ruadman,Ruodman.
Ruadmar.
Ruadmunt,Ruotmunt.
Ruadmuot.
Ruadolf, Ruodolf, Rudolf.
Ruadpald.

Ruad-

Ruadpern.
Ruadpert , Ruadpret, Ruodpert, Ruodpret, Ruopreht.
Ruadpold , Ruodpold , Ruotpolt.
Ruadpoto.
Ruadram.
Ruaduuig.
Ruaduuin.
Ruam, Ruamo, Ruom,
Ruaſtein.
Ruatho.
Rubo.
Rumolt.
Runzolf.
Ruocilman.
Ruodkanc.
Ruotkid.
Ruodleih.
Ruodnand.
Ruodoro, Ruodoroh.

S.

SAdepreht.
Sahſo , Saſſo , Shaſſo, Sazo.
Salacho, Salocho , Salucho, Saluho.
Salefret.
Salaman.
Salomon, Salmon.
Saluuuo.
Samuhel.
Sandolf.
Sanuuel.
Sarailo.
Saraman.
Saro.
Saxo.
Scalchili.
Scalcho.
Scalcoman.
Sciri.
Sconolf.
Sconrat.
Scrot.
Scrutolf, Skrutolf.
Sefrit.
Selbo.
Selbolf.
Sello.
Seliger.
Selpert.
Seluuich.
Sentper.
Sibraht.
Siccart.
Sicger, Sikger, Sikker.
Sigebert , Sigipret , Sigibert , Sikibreht , Sikipret.
Sigeboto, Sigebote.
Sigerat, Sigirath.
Sigibold, Sikibold.
Sigifreh, Sigiurid , Sigofrid.
Sigihalm , Sigihelm , Sichelm.
Sigiharr, Sikihart.
Sigilant.
Sigileig, Sikeleihe.
Sigilo.
Sigimar.
Sigimunt.
Sigiram , Sikiram , Sigoram.
Sigirih.
Sigiuuic, Sigiuuich, Sigiuuig.
Sigiuuin, Sigeuuin , Sigoin.
Simo.
Sindarat.
Sindini.
Sindolt.
Sindpert.
Sino.
Sitili.
Sito.
Siuui.
Sizo.
Skerfolt.
Slauganzo , Slouganzo, Slougenzo.
Slougo.
Smido.
Smidirat.
Snagar.
Snelger.
Snelman.
Sneuuart.
Snuppo.
Solfan.
Sounkart.
ſpiligern, ſpilinger.
ſpranco.
ſtacco.
ſtaracho, ſtarcho.
ſtarachfrid.
ſtaraolf.
ſtarcheri, ſtarhere, ſtarheri.
ſteigunt, ſeiung.
ſteinhatr.
ſtephan, ſteuan, ſteuen.
ſtillolf.
ſtritcrim.
ſubar.
ſueidolf.
ſuin.
ſuno.
ſuſelin.
ſuuap, ſuab.
ſuuabinc.
ſuuabizho.
ſuuabolt, ſuabolt.
ſuuarzilah.
ſuuendolf.
ſuuidker, ſuihtger ſuuuicker.
ſuuidirih.
ſuuindpret.
ſuuolinzo.
ſuzzo.

T.

TAca.
Tagabreht , Tagapreht, Tagepret, Tagabrhet, Tagapret.
Tagafrid.
Tagamar.
Tagebold.
Tagirih.
Taranhart.
Taſſo, Tatto.
Teico.
Tello.
Teorolf.
Tezlof.
Thancho, Tanco.
Thancherih.
Thancholf.
Thancmar, Thangmar.
Thanhherre.
Thanhlind.

Thraſo.
Thraſamunt.
Thraſolt.
Thegan.
Theganhart, Thegenhart.
Theganhere.
Theganmar.
Theganpold, Theginpold.
Thenobilo.
Thennant.
Theot, Theatho, Theoto, Thieto, Thioto.
Theotaroh.
Theotbert, Theotpreht, Thietpert, Thepret.
Theotchan, Thiotcanc.
Theorelant, Thodilant, Thiodalant.
Theotfrid, Thiatfrid, Thietfrid, Thofrid.
Theotker, Theoker.
Theothad.
Theothael.
Theotaliſ.
Theotheri, Theithere, Thiechere.
Theoterih, Theotirih, Thiotirih, Thiotirihc, Thiorich, Tieterich, Tieterihc, Tehtrich.
Theotgis, Thiotkiſt.
Theothart.
Theothun.
Theotinc, Theoting, Thiotinc, Theotinch, Thietignc, Thietinch.
Theotini, Thiotine.
Theotman, Thiotman.
Theotmar, Tiethmar.
Theotolf, Thietolf.
Theotholoh, Thiotholohc, Theitoloh, Thieteloh.
Theotolt, Thiodolt.
Theotram, Thiotram, Theitram, Thetram.
Theotuuic.
Thidolt.
Thiedacger.
Thienuuih.
Thieotinginht.
Thiepo.
Thiepold, Thietpold, Thiotpold.
Thiethelm, Thithelm.
Thingolt.
Thiomar.
Thioterim.
Timo, Thimo, Thiemo.
Tiſo, Thizo.
Tomnogo.
Toro.
Toſti.
Toto, Totto, Tuto, Tuato, Tuoto.
Totleib.
Totocho.
Tougolf, Thougolof, Tuogolf.
Toutilo.
Touuuolf.
Tuguman.
Tunach.
Tuni.
Tutarn.
Trageboro.
Triucolf.
Truago, Truogo.
Tructolf, Truhtolf, Thruotolf.
Truhudheri, Thrudheri.
Trudmunt.
Thrudpert.
Truhtcoz.
Truoch.
Truotuuin.
Trutman.
Truto.
Truuko.
Thruunt.
Truutbold.

V.

VAclibod.
Vadal.
Vadalbert, Vadalbrecht.
Vaddalfrid.
Vadalger, Vadalker.
Vadalheri.
Vadalrich.
Vadilbold.
Valderu.
Vaſtolf.
Vato.
Vdalcimb.
Veltnot.
Verinker.
Vgebold.
Vielm.
Vichart.
Vlit.
Vnarg.
Vnceiz.
Vnco.
Vndabret.
Vndolf.
Vndolſ.
Vnen.
Vnfrid.
Vnolf.
Vnpert.
Vnroh.
Vnruach.
Vnſtrut.
Vnuorahr.
Vnuualz.
Vnuuan.
Vodal.
Vodalbert.
Vodalger.
Vodalrich, Vodilrich, Vodalriho, Vuodalrich.
Vodilloz.
Vodolez.
Vogo.
Volchard.
Volcmar.
Voluil.
Vothuuin.
Votilo, Vtilo.
Voto, Vto, Vtto.
Vozo, Vzzo.
Vrolf.
Vrſinat.
Vrſo.
Vſſo.
Vtinheim.
Vulrat.
Vulrich.

Vu.

VVaceleiph.
Vuachar.

Vuaca-

Vuacarolf.
Vuachere, Vuachiri.
Vuacho, Vuahcho.
Vuading.
Vuadio.
Vuago.
Vuagulf.
Vuaido.
Vualah.
Vualafrid.
Vualaicho, Vualach, Vualaiho, Vualahicho.
Vualarih.
Vualdbert, Vualdpret, Vualtpreht.
Vualtfrid, Vualtifrid.
Vualdger, Vualdgaer.
Vualdhart.
Vualdhere, Vualtheri.
Vualdman.
Vualdo, Vualto.
Vualdrad.
Vualdram, Vualdhram.
Vualdrih, Vualtric.
Vuallo.
Vuallod.
Vualrauin.
Vualtan, Vualtant.
Vualteloh.
Vualteni.
Vualtolf.
Vuanathere.
Vuanbret.
Vuandi.
Vuanger.
Vuanig.
Vuanilo.
Vuaninc.
Vuano.
Vuantalmar.
Vuarger.
Vuarinbert.
Vuarnulf.
Vuarmunt.
Vuarmuot.
Vuarto, Vuaratto.
Vuatleib.
Vuatto, Vuazo.
Vuecel, Vuecil.
Vueglenzo.
Vueidiman, Vueideman.
Vueiſtheri.
Vuelant.
Vuelf.
Vuelfart.
Vuentil.
Vuendilrich, Vuentilrih, Vuentilrihc.
Vuendirih.
Vuenilo.
Vueolant.
Vueololf.
Vuerant, Vueriant.
Vuerdo.
Vuerdolf.
Vuerihart.
Vuerilant.
Vuerimunt.
Vuerin, Vuerni.
Vuerinbald.
Vuerinbolt.
Vuerinboul.
Vuerinbreht, Vuerinbraht, Vuerimbert, Vuerinpret, Vuerinpreht.
Vueringis.
Vuerinhari, Vuerinhere, Vuernhere, Vuerhere.
Vuerinnolt.
Vuetti.
Vuialant, Vuielant, Vuiolant.
Vuialber.
Vuichart, Vuichhart, Vuigart, Vuighart.
Vuichelin.
Vuichelm.
Vuieger, Vuichger, Vuigger.
Vuichere, Vuichiri, Vuihere.
Vuiching.
Vuichpreht.
Vuichram, Vuieram.
Vuicili.
Vuicman, Vuigmā, Vuihman.
Vuico, Vuicho, Vuigo.
Vuielrat.
Vuihfrid.
Vuigent.
Vuignant.
Vuigo.
Vuigolf.
Vuillibald.
Vuillibert.
Vuillibold, Vuillipold.
Vuilliboto.
Vuillicanc.
Vuillifrid.
Vuilligis.
Vuillihart, Vuillehart, Vuillohart.
Vuillihelm, Vuillehelm, Vuilhelm.
Vuilliheri.
Vuillihoh.
Vuillimunt.
Vuillinant.
Vuilliram, Vuilleram.
Vuilliric, Vuillerihc.
Vuillold.
Vuillolf, Vuillof.
Vuilman.
Vuilltilt.
Vuilo.
Vuimar.
Vuini.
Vuinid.
Vuinibald.
Vuinidolf.
Vuinidolt.
Vuiniger.
Vuinikis.
Vuinihart, Vuinehart.
Vuinihheri.
Vuiniman, Vuineman.
Vuinemar.
Vuinemunt.
Vuinipreht.
Vuiniram, Vuineram.
Vuinitheri, Vuinithiri, Vuinthiri.
Vuinizo.
Vuinterhere.
Vuipald.
Vuipract.
Vuirant, Vuirent, Vuirint, Vuiront.
Vuirdin.
Vuirdinc.
Vuirnhart.
Vuiſegoz.
Vuiſerich, Vuiſerihc, Vuiſirihc.

MmM 2 Vui-

Vuitaram.
Vuitbert,Vuitpret.
Vuitfrid.
Vuitheri.
Vuitichint, Vuidukind.
Vuitigauuo, Vuitigauo, Vuitigouuo.
Vuitili.
Vuito,Vuyto.
Vuitold.
Vuitolf.
Vuitroh.
Vuofceiz.
Vuofcoz.
Vuofdrg.
Vuofhart.
Vuofnand.
Vuoffo.
Vuotolt.
Vuolafrid,Vuolfrid.
Vuolahmunt.
Vuolaram.
Vuoldpret.
Vuoldrham.
Vuoleman.
Vuoleram.
Vuolfcrim.
Vuolfdregi, Vuolfdrigi, Vuolfdreki, Vuolfdrige.
Vuolffrid.
Vuolfgan, Vuolfgang, Vuolfkanc, Vuolfkang.
Vuolfger, Vuolfker, Vuolfgær,Vuolfkeri.
Vuolfgis.
Vuolfgoz.
Vuolfhach.
Vuolfhad.
Vuolfhelm.
Vuolfhart.
Vuolfheri,Vuolfhari.
Vuolfho,Vuolfhoh.
Vuolfhun.
Vuolfine.
Vuolfleoz, Vuolflioz.
Vuolfinan.
Vuolfmar.
Vuolfmunt.
Vuolfmuot.
Vuolfnand.
Vuolfolt.
Vuolfpald.
Vuolfpero.
Vuolfpold.
Vuolfprant.
Vuolfpuot.
Vuolfram, Vuolfrham, Volfharam, Vuolfarran.
Vuolfrat.
Vuolger,Vuolker, Vuoleger.
Vuolharn.
Vuolkelohc.
Vuolmar.
Vuolpern,Vuolpero.
Vuolpret.
Vuoluarich.
Vuoluarn.
Vuolueni,Vuoluene.
Vuoluinch.
Vuoluo.
Vuoluolt,Vuoluuolt.
Vuoluurat, Vuoluarat, Vuoluuerat.
Vuoluuini, Vuoluini, Vuoluoin.
Vuoluuoro.
Vuuorat.
Vuldar.
Vulderich.
Vulfrihc,Vuluirih.
Vullemar.
Vulliperto.
Vulterat.
Vunemunt.
Vurmgei,Vurumger.
Vurmhere,Vurmheri.

X.

XPictan,Xpiſtan,Xriſtan.

Y.

YDalpert.
Yge.
Ymmezo.
Yminili.
Ymmo.
Yring.
Yſanhart.
Yſinrich.

Z.

ZEito,Zeizo.
Zeizman.
Zeitmuat.
Zeizpod.
Zeizpold.
Ziolo.
Zokeno.
Zolli.
Zollo.
Zotan.
Zuco.
Zuiual.
Zuppo.

CAPVT II.

DE NOMINIBVS PROPRIIS MASCVLINIS IN ALAMANNIA CVRIENSI & Burgundionenſi.

A.

AAron.
Abel.
Abſalon,Abſolon.
Abundus.
Acmarus.
Adalaldus.
Adalardus.
Adalbaldus.
Adalbertus, Adelpertus.
Adalchix.
Adalcrimus.
Adalgaudus, Adalgodus.
Adalgelmus.
Adalhartus.
Adalmandus.
Adalmarus.
Adalradus,Adalratus.
Adalramnus.
Adalſoab.
Adalulfus,Adalufus.
Adam.

Ade-

Adebertus.
Adelinus.
Adilleodus.
Adiutor.
Ado.
Adoinus.
Adrebaldus.
Adrepertus.
Adrianus.
Adroaldus.
Agambertus.
Aganfredus.
Agaxomo.
Agemodus.
Agenelmo.
Agenus.
Agibertus.
Agilaldus.
Agilbertus.
Agimo.
Agimundus.
Aginaldus.
Agio, Aio.
Agioaldus.
Agipertus.
Agiprandus.
Agletramnus.
Agloaldus.
Agnifredus.
Aideramus.
Ailbertus.
Airaſtus.
Airbertus.
Alaſius.
Alaricus.
Albericus.
Albinus. Alpinus, Alboinus.
Albolus.
Alcarius.
Aldo.
Aldolenus.
Aledramnus.
Alexander.
Alfredus.
Aloit.
Alparius.
Alpertus.
Alpinus.
Amabilis.
Amalbertus, Amalpertus.
Amalerius.
Amalgerius.
Amalguinus.
Amalricus, Amalrius.
Amator.
Ambroſius.
Amelius.
Amelongus.
Andemarius.
Andreas.
Andrepertus.
Anduſtrius.
Angelmarus.
Angelbertus, Angilpertus.
Angilramnus.
Anilo.
Anno.
Anoinus.
Ansbaldus.
Anſegarius.
Anſelmus.
Anſeramus.
Anſericus.
Ansfredus.
Anshelmus.
Anſigiſus.
Anſoaldus, Anſaldus.
Anspertus.
Antenor.
Antianus.
Antonius.
Apollinaris, Apollenaris.
Appo.
Archembertus.
Ardepertus.
Ardoicus.
Ardoinus.
Argenteus.
Arialdus.
Arideus.
Arifredus.
Arigiſus.
Arimo.
Arimodus.
Arimundus.
Ario.
Aripertus.
Armatus.
Arnaldus, Arnoaldus.
Artimius.
Aſculfus.
Aſedeus.
Aſo.
Ato.
Audace.
Audagarius.
Audatrus.
Auderatus.
Auderiſius, Auderiſſius.
Audibilis.
Audilus, Audilius.
Audini.
Audo.
Audoaldus.
Audomarus.
Audradus.
Audulfus.
Aufilus.
Aufredus.
Aufuſus.
Auguſtus.
Auguſtinus.
Auiramnus.
Aulerius.
Aulmo.
Aunari.
Aunoaldus.
Auo.
Aurelianus, Atilianus.
Auſtrepertus.
Autbertus.
Autelmus.
Autenus.
Auteramus.
Autpaldus.
Autringus.
Auzo.
Azo.

B.

Badicho.
Baldierius.
Baldradus.
Baldo, Baldus.
Barbatus.
Barontius.
Bartholomeus.
Barutto.
Bauo.
Beatus.
Beleſarius.
Benardus.
Benedictus.
Benignus.

Berarius.
Beremardus.
Berenardus.
Bernardus.
Bericho.
Berigianus.
Beringerius.
Bernegarius.
Berningus.
Bernnaldus.
Bero.
Beroldus.
Berſianus.
Berthariu s.
Bertelandus.
Bertemundus.
Berthelmus.
Berthfredus.
Bertefuſus.
Berto.
Bertoaldus.
Bertoinus.
Bethleem.
Betto.
Blanca.
Blatgildus.
Blatgiſus.
Blidaldus.
Bobolenus,Boblinus.
Bonanus.
Bonarius.
Bonebulus.
Bonellus.
Bonoaldus.
Bonoſus.
Bonus,Bonnus,Bonno.
Briccius,Brictius.
Bruningus.
Bruno.
Bubo.
Burcuardus.
Buruualdus.

C.

CAlippius.
Caluus.
Caramannus.
Caripertus.
Carus.
Caſſianus.
Catto,Gaddo,Gatto.
Chriſtianus.
Criſtoforus, Griſoſtoforus.
Chuonradus.
Chuſtaſlus.
Clemens.
Codobertus, Cotabertus,Godopertus, Gotpertus.
Columbus.
Conſtantius.
Conſtantinus, Cuſtantinus.
Coruulus.
Cozbertus, Cozpertus, Cauzbertus, Gauſpertus,Gozpertus.
Creſcentius.
Cunipertus.
Cunzo.
Cuſtolus.

D.

DAcilus.
Dadramnus.
Dagipertus.
Dagoaldus.
Daguinus.
Dairicus.
Damianus.
Danihel.
Dauid,Danuid.
Dazolus.
Demetrius.
Deodatus.
Deodemarius.
Deſiderius.
Deus dedit.
Dignentius.
Dignus.
Dioniſius.
Dodo.
Dodoaldus,Dodaldus.
Dodoinus.
Domigiſus.
Dominator.
Dominicus, Domnicus.
Domninus.
Domnolus.
Donatus.
Dono.
Donusdei.
Dragutius.

E.

EBeruuinus, Heberuuinus.
Ebo,Hebo.
Ebolus.
Ebregaudus.
Ebroaldus,Hebroaldus.
Ebroinus,Hebroinus.
Echo.
Effrem.
Egilholfus.
Eginolfus.
Eigilo.
Eilardus.
Elenus.
Eliſardus.
Eltramnus.
Eluuinus.
Emmardus.
Enericus.
Engilbaldus, Ingilbaldus.
Engilgarius.
Engo,Ingo.
Eodo.
Eorkarius.
Epelinus.
Epiphanius.
Erchanaldus, Erchanoldus.
Erchanbodus,Ercambodus.
Erlebertus, Herlebertus.
Erlicho.
Erloinus,Herloinus.
Ermaldus, Hermoaldus.
Ermenbertus.
Ermenfredus, Ermenfritus, Hermefredus.
Ermengaudus.
Ermenholfus.
Ermenmarus.
Ermennolfus.
Ermenradus.
Ermenricus.
Ermoinus.
Eſau.
Euo.
Euraldus.
Eurardus.

Euſe-

Euſebius.
Exſuperatus.

F.

FArabertus.
Faroaldus.
Farulfus.
Fauentius, Fahentius.
Fauſtus.
Fauſtinus.
Felix.
Filemarus, Filimarus.
Firmatus.
Flauinus.
Flenus.
Flodomarus.
Florentius.
Florinus, Floroinus.
Folcuuicus.
Folcuuinus.
Fontianus.
Formonſus.
Fortis.
Fortius.
Fragibertus.
Frambertus.
Framierius.
Framnaldus.
Fratellus.
Fredegaudus.
Fredepertus.
Fredericus.
Fredegiſus, Fridegyſus, Frergiſus.
Fridubertus.
Friſius.
Frodaldus, Frodoaldus.
Frodinus, Frodoinus.
Frotbertus.
Frotgarius.
Fulcardus.
Fulcherius.
Fulchradus, Fulcradus.
Fuldoinus.
Funteianus.
Fuſcarinus.
Fuſcolus.

G.

GAbrichel.
Gaddo, Gatto, Catto.
Gaidaldus.
Gaido.
Gaidoriſſius.
Gaipertus.
Gairiſius.
Gairradus.
Gaiſulfus.
Garaldus.
Gardulfus.
Garibernus.
Gariſuſus.
Garimundus.
Garipaldus.
Garipertus.
Garuinus.
Garus.
Gaudemundus.
Gaudentianus.
Gaudentinus.
Gaudioſus.
Gaudius.
Gaufredus.
Gaugenus.
Gauſarius.
Gauſoaldus.
Gautſelmus, Gozhelmus.
Gautſinus, Gautſinius.
Gauzmarus.
Gauzhuinus, Gauzhuinus.
Gedeon.
Geminianus.
Geminus.
Georgius.
Geraldus, Giraldus.
Gerardus.
Gerbertus.
Gerhartus.
Geribaldus.
Germanus.
Gerradus.
Getramnus.
Gisbehardus.
Giſelbrandus, Giſalbrandus.
Giſemarius.
Giſemundus.
Giſepertus.
Gislardus, Gisleardus.
Gislarius.
Gislebertus.
Gisledrammus, Gisledramhus.
Giſo.
Giſulfus.
Giuardus.
Godofredus, Cotefridus.
Godemarius.
Godolbertus.
Godulfus.
Gomedeus.
Gotharius, Gottharius.
Gouulfus.
Gramandus.
Graſulfus.
Gregorius.
Grimaldus, Grimoaldus.
Grimbaldus.
Grimoinus.
Grinepertus.
Griſelisſius, Griſelliſſius.
Gumbaldus, Gumpaldus.
Gumoaldus.
Gundbernus.
Gundefredus.
Gundelasſius.
Gundepertus, Gundbertus.
Gundo.
Gundoldus.
Gunipertus, Gunpertus, Gumpertus.
Guntarius.
Guntelmus.
Gunteramus.

H.

HAdapertus, Hadebertus.
Haimo, Heimo.
Halaquinus.
Hardoenus.
Hardonus.
Hardradus.
Haregarius.
Haribrantus.
Hartbertus.
Hartgarius.
Heiſtaldus.
Helferichus.
Helias.
Helidoldus.

Hello.
Helmoinus.
Helmoradus.
Hemnogius.
Hereticus.
Herſo.
Heribertus.
Hericus.
Herlebertus.
Hermedeus.
Hermefredus.
Hermenpertus.
Hermoaldus.
Heroldus, Heroaldus.
Hieronimus.
Hildebertus, Hiltepertus, Ildepertus.
Hildebrandus.
Hildegaudus, Hiltegaudus.
Hildelaicus.
Hildolfus.
Hiltepaldus, Ildepaldus.
Himmo.
Hirminmarus.
Hiſinbaldus.
Hitto.
Hodilardus.
Honoratus.
Honorius.
Hoto.
Hroadolfus.
Hrothardus.
Hrotholdus.
Hucbertus.
Hudo.
Humbertus.
Hunſanger.
Hunfridus, Humfridus.
Hunlaifus.
Hupertus.
Hupoldus.

I.

Iacobus.
Ianuarius.
Ieſunaue.
Ildegarius.
Ildenſius.
Ildoinus.
Imelpertus.
Imenaldus.
Immolatus.
Ingibertus.
Ingilbaldus, Engilbaldus.
Ingilbertus.
Ingilo.
Ingilramnus.
Inginaldus.
Ingo, Engo.
Innocentius.
Inſatius.
Iobius.
Iobutio.
Iohannes.
Iohannacis.
Ionathan, Ionathas.
Ioſephus.
Iouianus, Iuuianus.
Irmegauſus.
Iſaac.
Iſendeus.
Iſingaudus.
Iſnardus.
Iulius.
Iulianus.
Iuo.
Iuſtinus.
Iuſtinianus.
Iuſtoltus.
Iuuentius, Iouentius.

K.

Kerhardus.
Kislaus.

L.

Lætus.
Lampertus, Lanpertus, Lantbertus.
Lamiſius.
Landamarus.
Landefredus, Landifritus.
Lando.
Landolinus.
Landuinus.
Launepertus.
Laurentius.
Laurentinus.
Lazarus.
Leo.
Leobarbus, Leobardus.
Leopertus.
Leontacis.
Leontinus.
Leotaldus.
Leutgarius.
Leuthardus, Liuthardus, Liuthartus.
Liſolfus.
Litorius.
Littamnus.
Liudepertus.
Liudoaldus.
Liudulfus.
Liutharius, Liutarius.
Liutefridus.
Liuto.
Liutoldus.
Liutpertus.
Lonicho.
Lucellus.
Lucerius.
Luituinus.
Lupedeo.
Lupentius.
Lupicinus.
Lupoaldus.
Lupus.

M.

Macharius.
Machinarius.
Macus.
Madalgarius.
Madaluuinus.
Maganardus.
Maganharius, Magenarius.
Magemfredus.
Magirinus, Magerinus.
Magnipertus, Magipertus.
Magnus.
Mainus.
Mainuuarcus.
Maiorinus.
Maiſmodus.
Manifritus.
Manipertus.
Marcellinus.
Marcfredus.
Marcradus.
Marcus.

Marc-

Marcuuardus.
Marifredus.
Marinus.
Marquinus.
Martinus.
Maſtalus.
Mathfridus.
Matlebertus.
Maurellus.
Maurentius.
Mauricius, Maricius, Maurice.
Maurus.
Mazedus.
Maximus.
Meginarius, Meginharius.
Meleſus.
Mengolus.
Mercurius.
Merolrus.
Milianus.
Miniſterianus.
Milo.
Miro.
Mizo.
Morbertus.
Moyſen.
Munifredus.

N.

NAnzo.
Naralis.
Nauto.
Nazarius.
Nectarius.
Nennus.
Nicodemus.
Nidhardus.
Niuo.
Nonnoſus.
Nordbertus, Nortepertus.
Notingus.

O.

ODacrus.
Odalricus, Odulricus.
Odilulfus.
Otmarus.
Oliſius.
Opilio.
Optatus.
Oſmundus.
Orbaldus.
Otelmarus.
Orgarius.
Orlehardus.
Ortamnus.
Otto, Odo, Hoto.

P.

PAcificus.
Parchualis.
Paſchalis.
Paſſiuus.
Patilo.
Paulicius.
Paulinus.
Paulus.
Peredeo.
Perialdus.
Perinharius.
Pernoldus.
Peroaldus.
Perhtharius.
Perhtrihus.
Perſus.
Perſianus.
Petrus.
Petronacis.
Piccius.
Placidus.
Plenus.
Popus.
Poſſulfus.
Poto.
Porilo.
Poſſo, Pozo.
Præiectus.
Præſtantius, Preſtanzo.
Primorius.
Probus.
Prouinus.
Proiectus.
Pruningus.
Purchardus.
Puricio.
Puzennus.

Q.

QVintus.
Quintianus.
Quintillius.
Quintilianus.

R.

RAceo, Recho.
Radaldus.
Rado, Rato.
Radoinus, Raduinus.
Raganardus, Ragenardus, Raginardus.
Raganbaldus.
Raganbertus.
Ragembodus.
Ragemfredus.
Ragenarius.
Ragenholdus.
Raginaldus.
Raginpaldus, Ragibaldus.
Ragibertus, Ragipertus.
Raidulfus.
Raino.
Rambertus.
Raſpertus.
Ratbaldus.
Ratelmus.
Ratgildus.
Ratgiſus, Rotgiſus.
Ratpertus, Radepertus, Ratbertus, Rorpertus.
Rato, Rado.
Rauengarius.
Recco, Recho, Racco.
Rectugus.
Reginbaldus.
Reginbertus.
Reginfredus.
Reginhardus.
Remedius.
Remegiſus.
Reuogarus.
Richardus, Ricardus.
Richelmus, Rihelmus.
Richinzo.
Ricpertus, Rihpertus.
Rimpertus.
Rinharius.
Riquinus.
Rodaldus, Rodoaldus.
Rodemarius.
Rodemundus.
Roderadus.
Rodericus.

Rodin-

Rodingus.
Rodoraucus.
Rodouuinus, Roduinus.
Rodulfus.
Romanus.
Romolus.
Rotgus.
Rotbarnus.
Rotchildus.
Rotgarius, Rothgarius, Rorcarius, Rotgerius.
Rotgiſus, Ratgiſus.
Rotgrimo.
Rotpertus, Rothbertus, Ratpertus, Ruadpertus.
Rotprandus.
Rubinus.
Rugo.
Rumoldus, Rumoaldus.
Ruodelandus.
Ruothmanus.
Ruſticus.
Ruſticianus.
Ruumbertus.

S.

Sabbatius.
Sadragarius.
Saifardus.
Saifedenus.
Salomon.
Samuhel.
Sanarius.
Sanctolus.
Satamannus.
Satuinus.
Sauaricus.
Saxunus.
Scalcho.
Scolaſticus.
Secundus.
Secundinus.
Sedulius.
Senator.
Senoaldus.
Seraphim.
Seuerus.
Sichelmus.
Sidrac.
Sigifredus.
Sigilaus, Sigilauus.
Sigimarius, Sigemarus.
Sigipertus.
Sigiprandus.
Sigleramnus.
Sigoaldus, Sigualdus.
Sigoinus, Siguinus.
Siluanus.
Silueſter.
Simeon.
Simpertus.
Simplicius.
Sindenandus.
Sindulfus.
Sicloinus.
Siſtemarius.
Soluanus.
Stabilis.
Stadaldus.
Stadalpertus, Stadelpertus, Stadepertus.
Stargolfus.
Statolus.
Stephanus, Stefanus.
Stratarius, Stradarius.
Strato.
Stauegiſus.
Suaipertus.
Suauius.
Sundo.
Superantius.
Suſannus.

T.

Talaſius.
Tanca.
Tato.
Teodaldus.
Teodelabius.
Teodemarius, Thietmarus.
Teodemundus.
Teodepertus.
Teoderadus.
Teodericus, Thiotericus.
Teoderiſius.
Theodignus.
Teodo, Theoto, Thieto, Todo, Toto.
Teodolfus, Teotulffus.
Teodoinus.
Teodomus.
Teodorus.
Teopertus.
Teotardus.
Teoterius.
Theotgaudus, Theutgaudus.
Teotgrimus, Theoterimus, Teutcrimus.
Theotinus.
Theutarius.
Thomas, Tomas.
Tertiolus.
Teuſtedus.
Teuſpaldus.
Teutilo, Tiberius, Thipotius.
Toto, Todo, Teuto.
Totila.
Thruſo, Thriuſo.
Trutgaudus, Trutguudus.
Turingus.
Turpengus.

V.

Valentius.
Valentinus.
Valerius.
Valerianus.
Venerandus.
Venerius.
Venutianus.
Victor.
Victorinus.
Vigilius.
Vigilantius.
Vincentius.
Vindemialis.
Vindepertus.
Vitus.
Vitulus.
Vitalis.
Vitabilis.
Vitalianus.
Viuentius.
Vndolfus.
Vnierius.
Vnrocus.
Vodalherius.
Vrſus.
Vrſacius, Vrſarcius.
Vrſema.

Vrſemarius.
Vrſicinus.
Vrſingus.
Vſingus.
Vtto.

Vu.

VVagulfus.
Vualafredus, Vualahfredus.
Vualahus.
Vualcarius.
Vualcaudus.
Vualdiricus, Vualdricus.
Vualdo.
Vualmarius.
Vualtarius, Vualtharius.
Vualthelmus.
Vualtpertus, Vualpertus.
Vualthramus, Vualdramnus.
Vualloth.
Vuanbaldus.
Vuandaricus.
Vuandrierius.
Vuaningus.
Vuanilo.
Vuanſſo.
Vuaratto.
Vuarinbertus.
Vuarinus.
Vuarnegauſus.
Vuarnepertus.
Vuarno.
Vuerimbertus.
Vuerinharius, Vuernarius.
Vuerulfus.
Vuichardus.
Vuicpaldus.
Vuigo.
Vuigradus.
Vuilia.
Vuillibertus, Vuilipertus.
Vuillihartus, Vuilehardus.
Vuillihelmus, Vuillelmus.
Vuillimannus.
Vuillimarus, Vuilmarus.
Vinncauſus.
Vuinidolfus.
Vuinifredus.
Vuinigiſus.
Vuinipaldus.
Vuinitherius.
Vuipaldus.
Vuitcarius.
Vuiteratus, Vuitradus.
Vuitlaicus.
Vuito.
Vuitratinus.
Vuolfaldus.
Vulfingus.
Vulfinus.
Vulfhardus.
Vulforacus, Vulforaus.
Vulmarus.
Vultegiſus.
Vultpertus.
Vuolfhelmus.
Vuolframmus, Vulframnus.
Vuolpertus, Vulpertus.
Vuoluoinus.
Vuordannus.

Y.

YMmo.
Ymnus.

Z.

ZAcharias.
Zacheus.
Zino.
Zogono, id eſt Chriſtianus.
Zoppo, Zuppo.

CAPVT III.

DE NOMINIBVS PROPRIIS FEMININIS IN ALAMANNIA THEVTONICA.

A.

ABa.
Abarhilt, Aberhilt Abirhilt.
Abezuuib.
Ada.
Adal, Adala.
Adalben.
Adalbirinc, Adalbirin, Adalpirin.
Adalbrun.
Adalbuch.
Adalcart, Adalgart, Adalkart.
Adalchon.
Adaldech, Adaldek.
Adaldiu, Adaldiuu, Adaldhiu.
Adaldmot.
Adalfrit.
Adalgik.
Adalgis.
Adalheid.

Adal-

Adalheim.
Adalheint.
Adalhilt, Adalcilt.
Adaliuta.
Adallind.
Adalleiz.
Adalliub.
Adalog, Adaillog.
Adalni, Adalniu.
Adalpuruc, Adalpurug, Adalburg, Adalburuc.
Adalrat.
Adalruod.
Adalſáda.
Adalſind.
Adáſuuit.
Adaluuar.
Adaluui.
Adaluuib.
Adaluuic, Adaluuich, Adaluuig, Adaluuih, Adaluuihi.
Adaluuif.
Adalſuuith.
Adaluuiz.
Adelene.
Adelthrud.
Adepurc.
Adtha.
Agana.
Agneſa.
Alachilt.
Alagund, Alahcund.
Alahilt.
Alahſind.
Alaliub.
Alaruna.
Alaſſind.
Alba.
Albacunt, Albagund, Albegund.
Albe.
Albine.
Albolt.
Albund.
Albheid.
Albrich.
Albſind, Alpſind.
Alburg.
Aldent.
Alekeruuich.
Alfsuind.
Alle.
Alluc.
Alphilt.
Alpdrud.
Altegund.
Altgart, Altchart.
Altcart.
Altebrig, Altepric.
Altilind.
Altſind.
Amaldrud.
Amallind.
Amalrat, Amulrat.
Amalſin.
Amalthruth.
Amulberg.
Amulburg.
Anaualt.
Anna.
Anshilt.
Anſpirc, Anſpric.
Anſteig.
Anſtrat.
Anthuge, Anſthugi.
Apa.
Arbirn.
Arbun.
Aſa.
Aslind.
Aſpirin.
Aſquid.
Atbalburug.
Atha, Atta.
Athala.
Atilifil.
Atudachuond.
Aua, Auu.
Auerhilt.
Azela.

B.

Baba, Baua.
Balſind.
Berahtheth.
Berehtrat, Berhtrat.
Berahtrud, Berthdrud.
Berhath, Berhta, Berata, Berchta.
Berinſuith.
Bernlind, Berehlind, Berilind.
Bernſuith, Bernſuuith.
Berolog.
Berrani.
Berratgund.
Berhtgart.
Berthild.
Bertſuuith.
Bia, Biia.
Bieta.
Bilegart, Bilikart, Blidkart, Blidcart.
Bilidrud, Blidrud.
Birin.
Brigid.
Brunfrid.
Brunhilt.
Burichinc.

C.

Cartud.
Caſtrat.
Ceizila.
Cello. Ceizlind.
Cerburcch.
Cheba.
Chotenza.
Chunca, Chunza.
Chunibric.
Chunibruch.
Chunidrud.
Chunigund, Chunicund
Chunipret.
Chunzin.
Cilia, Cilina.
Cliſimuot, Cliſmot, Cliſmuot.
Coldbirig, Coldpric.
Coldine.
Coma.
Comedrud, Comitrud.
Comela.
Comiſind.
Cooſſind, Coozſind.
Cootlind, Cotilind, Cotalind.
Cotaſind.
Coteni, Cotini.
Cotesdiu, Coteſthiu, Coteſtiu.
Coteuuar.
Cotta.
Couuerih.
Cozdrud.
Cozniu.

Cozolt.
Cozpric.
Cozuuib.
Crimhere.
Crimhilt, Criemhilt.
Chriſtin.
Cululant.
Cumpold.
Cundarat, Cunderat.
Cundfrit.
Cundheri.
Cundhilt.
Cundine, Cundene.
Cunding.
Cundleib.
Cundlind.
Cundpiric.
Cunduni.
Cundſint, Cuntſind.
Cunduuar.
Cunſnit.
Cunza, Cunca.
Cuota, Cuata.
Cuotarat, Cuoterat.
Cuotchind.
Cuotila.
Cuotpret.
Cuotuuina.
Cyſala.
Cyſilſind.

D.

Deganhilt.
Deitila.
Deoſind.
Detula.
Diata.
Dietgund.
Dietprich.
Dihotrud.
Diothilt.
Dimuot.
Dingunda.
Diutta.
Driuuua.
Drudhilt.
Drudhoh.
Drudmunt.
Drudpreht, Drudpret.
Druſun.
Duitta.
Duoda.

E.

Eberlind.
Ecebrut.
Echanburc.
Ekkeburg, Ecceburg, Eckeburuc, Egiburc, Egkeburg, Egiburc, Ekkeburch, Ekkeburc, Eckipurc, Egiburc.
Edilla.
Edillied.
Eggufta.
Egilind.
Egina, Eginun, Ekina.
Eiga.
Eita.
Eillid.
Eilſuind.
Eiluui.
Eilſuith.
Einrih.
Einſuuid.
Ekkidruda.
Ekthrud.
Ekkileih.
Ekſuith.
Elchilt, Ellenhild.
Ellenheid.
Ellenſind.
Elifind.
Elia.
Elidpirch.
Elina.
Ellenbold.
Ellinbric.
Ellinburc, Ellenburc, Ellinpurc, Ellanpurc, Elanpuruc.
Ellingart, Ellinuuart.
Elinis.
Ellinſuind.
Eliſabeth.
Eliſint.
Eliſmo.
Elindrud.
Emdrud.
Emheid.
Emhilt, Emmilt.
Emia.
Emma.
Emiſa.
Enburc.
Enchcelub.

Enda.
Endrud.
Endhrud.
Engila.
Engilbold, Enkilbold.
Engilbirg, Engilbric, Engilbrich, Engilpiric, Engilbirit, Engilberc.
Engilburc, Engilbruc, Engilpurg.
Engildiu, Engildio.
Engildrud, Engildrut, Engildurd.
Engilfrit, Engelutir.
Engilgart, Engilcart.
Engilger, Engilker.
Engilheid.
Engilhere.
Engilhilt, Engihilt.
Engilmuat, Engelmuot, Engilmot.
Engilmund.
Engilome.
Engilprhet.
Engilrat, Enkilrat.
Engilrih.
Engilſind, Enkilſind.
Engiluuib.
Engiluuic.
Engiſnuot.
Engiza.
Enzela.
Eramburg.
Erchana.
Erchanhilt, Erchinhilt.
Erchanmot, Erchanmuat.
Erchanpric.
Erchanrat.
Erchanſind.
Erchena.
Erchendrud.
Ercheneid.
Ereſnit.
Erferat.
Erflind.
Erlene, Erlini, Erleni.
Erlhild.
Erich.
Erliup, Erlieb.
Ermenliud, Ermellint.
Ermingart.
Erminburg.

Erminſind, Erminſindi.
Errige.
Era.
Etich.
Ettila.
Eua.
Euarhild.

F.

FAslind.
Faſta.
Faſtarat.
Faſtburc, Faſpurc.
Feginhilt.
Felhin.
Filhid.
Filla.
Flois.
Floraſind.
Folchili.
Folchlind.
Folcſind, Folchſind.
Folcſuith, Folcſuuith, Folkſuith, Folſuith.
Folcuuic.
Folmuot.
Folrat.
Folchuuar.
Frecholt.
Frenkin.
Freumot.
Freuuihilt.
Freuuimunt.
Freuuirat, Freuuerat.
Fricundo.
Frida, Frita.
Fridaburg.
Fridagart, Fridikart, Fridecart, Fridigart.
Fridelind Fridilind.
Frideburg, Fridebure, Fridiburc, Fridaburuc, Frithaburg.
Fridehelm.
Fridehere.
Friderat.
Friderun, Fridorun, Fricharun, Fridurun.
Fridilind.
Fridiliuba.
Fridine, Fridini, Frideni, Fridiniu, Friduni.
Fridthiri.
Frihgunt.
Frila.
Fritunif.
Frouuilt.
Frumolt.
Fruniu.
Fuarhild.

G.

GAganuuart.
Gaſtart.
Gebilind.
Geila.
Geilſind.
Geiluuich.
Geiluuird.
Gelduni.
Gelmod.
Gelunda.
Genia.
Gepa.
Gerberg, Gerbirc.
Gerbrun.
Getenta.
Gerine, Gerene.
Gerhilt, Gerhild.
Gerlind.
Gerleip.
Germunt.
Getniu.
Gerſind.
Gerſuuith, Gerſuith.
Gerthruth, Gerdrud.
Geruuentila.
Geſa, Geza.
Geſtlind.
Geua.
Gezuuib.
Giſa.
Giſabric.
Giſala, Gisla.
Giſalmuot.
Giſelburc.
Giſelhere, Giſalheri.
Giſilſind.
Gliſima.
Gliſmot.
Gomadrud, Gomedrud, Gomodrud.
Gotadrud.
Gotalind, Gottelind, Gotlint.
Gotaſilt.
Gotaſind.
Grimhilt, Grimhilte.
Guadalſada.
Gunderaht, Gundarat Gunderada, Gundrat, Gundrada.
Gundine.
Gundpiric, Guntbric.
Gunza.
Guota, Guoto.
Guterun.

H.

HAba.
Hacecha.
Hadaloug.
Hadaburc, Hadeburg.
Hadelburc.
Hademuot.
Haia.
Hailburch.
Haldilſin.
Hamedhec.
Hamirhioh.
Harrerat, Hartarat.
Hashilt.
Haslind.
Hatha.
Harhamod, Hadamnot.
Hatuuig, Hathuui, Hathuuui, Haduui.
Hazecihnt.
Hedepurg.
Hegana.
Heidini.
Heilburc, Heilpurc, Heilburh.
Heildrud.
Heilgart, Heilkart.
Heilmunt.
Heilrat.
Heilſint, Heilſind.
Heiluuic.
Heima.
Heimila.
Hekeburc.
Helemlog.
Helen.
Heleſint.
Helidine.
Helidlind.

Hehdmu.
Helidor.
Helinger.
Heluuith.
Helchart, Helkart.
Helli.
Hellibrug.
Helmſuuith, Helcmſuuith.
Heluuic.
Hemhilt.
Hemma.
Hendrud.
Hengiltat.
Henhart.
Hercha.
Hereloup.
Heribert.
Heribold.
Heriburg, Heribure.
Heribirch, Heribiric.
Herigund.
Herilind.
Heriſind, Heriſint.
Heriſuuith.
Hermenrat.
Herminburch.
Heroſta.
Hertine.
Hildigart, Hildilgart, Hildilguart, Hildiuuart.
Hildilind.
Hildimod.
Hildiſuuid, Hildiſuuith.
Hiltrud, Hiltrut, Hildruth.
Hilt, Hilta.
Hiltebolt.
Hiltelind.
Hiltetat, Hiltitat, Hilterat.
Hilditat.
Hiltheid.
Hiltcuuib.
Hiltiburch. Hiltiburg, Hiltipurt, Hiltipurc, Hiltebruch, Hildiburc, Hiltiburch, Hiltiburuc, Hiltebuto, Hildipuruc.
Hiltibrich, Hiltibirc, Hiltibric, Hiltibirig, Hildibirg.
Hiltidiu, Hiltithiu, Hiltethiu, Hiltidhiu.
Hiltikart.
Hiltigunt, Hildigunda.
Hiltila.
Hiltilid, Hiltilind.
Hiltimunt.
Hiltinee.
Hiltipret.
Hiltipric.
Hiltiſind.
Hiltiuuart, Hildiuuara.
Himildrud, Hilmildrud.
Hirburc.
Hirminuuic.
Hirminſind.
Hisburg.
Hislind.
Hitila.
Hitta.
Hizela.
Hoburg.
Holcuuiſind.
Holog.
Horindil.
Hoſuuith.
Hornihu.
Hottrudh.
Hruadigart.
Hruodſuuid.
Hugeſin, Hugeſind, Hugiſind, Hugoſind.
Hugila.
Hugitat.
Humburg.
Hunaca, Huncka, Hunuca.
Hunhilt.
Hunkis.
Huoching.
Huodilſind.
Huſeburg.

I.

IBo.
Iburc, Iburuc.
Ida.
Idaburch.
Iema.
Ihltibrith.
Ilokart, Ilhegart.
Imiza.
Imma.
Imuuich.
Iob.
Irimbrig, Irinbric.
Irmburg, Irnburg, Irburg.
Irimbruc, Irimburg, Irimburuc.
Irmina.
Irminbiric, Irminbure, Irminburuc.
Irmindiu.
Irmingart, Irminkart.
Irmingund.
Irminhilt, Irminkelt.
Irminrat.
Irminſind.
Irminuuar.
Iſanburg, Iſanburug.
Iſanbirg, Iſanbirc, Iſanpirihc.
Iſangart, Iſenkart.
Iſanbere.
Iſanhilt.
Ita.
Itaros.
Itaroht.
Itis.
Itisburg, Itisburc.
Iudit, Iuditta, Iuthitta, Iudenta, Iudinta.
Iunzela.
Iuto, Ioto.
Iuzuuib.

K.

KEbedrud.
Kebehilt.
Kebero.
Kebeilt.
Kebene, Kebini, Kebine.
Keila.
Keilſind.
Keiluuih.
Kepa.
Kerbirn.
Kerbold.
Kerbirg, Kerbirih, Kerpric, Kerbrig, Kerbrich, Kerbric, Kerpirihc.

Kerburch, Kerburg, Kerbrug.
Kerhart.
Kerhilt.
Kerhuge.
Kerlind.
Kermunt.
Kerni, Kerniu, Kerniua.
Kerrat.
Kerſind.
Keruui, Keruuic.
Keſtin.
Keylrat.
Keza.
Kilint.
Kiſa, Kyſa, Kiſala.
Kiſalbiric, Kiſalbric.
Kiſaldrud, Kiſuldrud, Kiſildruth.
Kiſalhilt, Kiſilhilt,
Kiſilmot, Kiſilmuot.
Kiſitta.
Kliſima.
Kliſmuot, Kiliſmuot.
Krimhilt.
Kriſa.
Kuatila.
Kunderat.
Kundllind.
Kunigart.

L.

LAntſcild.
Lantſind.
Lantſuith, Lantſuuith.
Lantine.
Lantolt.
Leota.
Liefbrun.
Lia.
Liba.
Liezeburch.
Lina.
Linuu z.
Lipdrud.
Liuberaga.
Liutheru.
Lubine, Lubinei.
Liubirat.
Leubita.
Liublind.
Liubniu.
Liubrich, Liubirih.
Liubſind, Lipſind, Liupſind.
Liuduui.
Liuphilt,
Liupmot, Liupmuot.
Liuta, Liota.
Liutberga, Liutpirga, Liutpiric, Liutpric.
Liutburg, Liutpurc.
Liuterat.
Liutgart, Liudgert, Liutkart.
Liuthad.
Liutheid.
Liuthere.
Liuthilt, Litthilt.
Liutine, Liutini.
Liutmod.
Liutſind, Liuhtſind.
Lupeli.
Luſſind.
Luzela.

M.

MAalbric.
Madabiric.
Madahilt, Madalhilt.
Madalbirg.
Maganes.
Maganza.
Magin.
Magrih.
Mahaldrud.
Matgund, Mathgund.
Maracholt.
Marahſind.
Math.
Mathilt, Mahthilt.
Magina.
Meginpurch, Meinburg.
Megindrud, Meinthrud.
Meginfrid.
Megingund.
Meginhilt, Meinhilt.
Meginrat.
Merabind.
Meridrud, Merithrud.
Merigart.
Merihilt, Merehilt.
Meriſind.
Meriſuuith.
Mezhilt.
Milburch.
Mia.
Mima.
Mina.
Munigund.
Muniſind.
Muota, Muata, Moata.
Muotine, Moutine.
Muothup.
Myoza.

N.

NAmetele.
Nana.
Nendiric.
Niurat.
Note.
Notiliub.
Nuata, Nuota.

O.

OAdallind.
Odaë.
Odalhilt.
Odelib.
Oduui.
Olismod.
Onhild.
Oni.
Onnere.
Ortem.
Ortleob, Ortleip.
Osburg, Ospurc.
Osbirin, Ospirn, Ospirin.
Oſta.
Otgild.
Otarat, Oterat.
Otcund.
Otgilt.
Othelen.
Othere.
Otila.
Otine.
Otiric.
Otkilt, Otkelt.
Otkis.
Otlind.

Otmunt.

Otmunt.
Otpirc,Otprig.
Otpurg,Otpurug.
Otſind.
Otrud,Othrud.
Otſuuith.
Otta,Ottcha.
Otuuic.
Oudalurit.

P.

Paba.
Pachilt.
Paldarat.
Paldarich.
Paldhere.
Paldhilt.
Paldolt.
Paldſind.
Palma.
Palthruth,Paldrud.
Pantarat.
Patild, Patehilt, Patihilt, Patthilt.
Pazmuot.
Pazuuil.
Pecchilt, Pechilt, Pechit.
Pegirin, Pegiri.
Pehralind.
Penza.
Peradcund, Peratcund, Perahatcund, Peratgund, Perahtgund, Perechcunt; Perethcund.
Peradlind, Peratlind, Perelind, Peridlind, Perlint.
Perahni.
Perahtarat, Perattat, Peritrat, Perehterat. Perehterat, Percterat, Perehtrat.
Perahtuuiz.
Perahtkart, Peratcart, Perhtkart, Percart, Perehkart.
Perana.
Perangart.
Peratfrit.
Perathculind.
Peratſind, Peraſſind, Peraſind, Perechſint, Perenſind, Periſind.
Percliup.
Perebſuind.
Perechliuot.
Percliub.
Perehteni.
Perehchilt, Perhthilt.
Perchtheid, Peretheid, Perhtheid.
Pertha, Perchta, Peretha, Perecta, Perechta, Perhtta, Perahta.
Perthdrud, Perihtrud.
Pernſuid, Perenſuuith.
Peza, Pezela.
Piccho.
Pilde.
Pirin, Pirina, Pirinna.
Piliza.
Pliddrud, Plithrud, Pilidrud, Piledrud.
Plidhilt, Plidhil, Pilihilt. Piliilt.
Plidkart, Plidgart, Pilegart, Piligart.
Plidmoot, Plidmuot.
Pliderat, Pilerat.
Pluoma.
Polla.
Porinlind.
Pornin.
Pruna, Brunin.
Prunihild, Prunnild.
Purgarat, Purgerat.
Purhlind, Purglinda.
Purigund.
Purihniu.
Purucca.

R.

Rachel, Racheil, Rachilt.
Raganuuih.
Ramdrud, Randrud.
Rantuuig, Rantuuic.
Ratprich, Ratpric, Ratpiric, Ratbirg.
Ratburg, Ratpurc, Ratpurch, Ratpuruc.
Ratthrud, Ratdrud.
Rakiſind.
Ratgozza.
Ratheid.
Rathilt.
Ratila.
Ratinza.
Ratker.
Ratſind.
Ratſuuind, Ratſuuint.
Reccho, Recchio.
Rechilt, Rehhilt.
Redburg, Redpurch.
Regil.
Regimbert.
Regimbold,
Regin.
Reginburc, Regimburc, Reginpurc, Reginburg, Reginpruc, Reginburch.
Regindrud, Reginhrud.
Reginfrit.
Regingart, Rekinuuart, Reingart.
Reginhere.
Reginhilt.
Reginleib.
Reginlind, Reginlint.
Reinginlia.
Rekinſind.
Reginlohc.
Reginolt.
Reginſino.
Reginuui.
Reierin.
Reimod.
Reinbolt.
Reindrud.
Reinſuid.
Reginuuiz.
Regingund.
Reodolf.
Rettua.
Richart, Richeart, Ricgart, Rickart.
Richilt, Rihchilt. Rihilt,

hilt, Rihhilt.
Rihcund.
Rihcheid, Rihheid, Richeth.
Richere.
Rihfrit.
Richila.
Rihini, Richine.
Richenza, Richinza.
Richlind, Richlint, Rihlind.
Richmuot.
Richolua.
Richbirg, Ricpric, Rihprich.
Richpurg, Ricburg, Richpurc.
Richuuar, Richuuart.
Riederhilt.
Rienhilt.
Rihdrud, Riddrud, Ritrud, Rihedrud.
Rihſind.
Ricpold.
Rimihilt.
Rimiſind.
Riumhilt.
Roiſint.
Roſlind.
Roſmoth, Roſmuot, Rooſmuot, Roſmuat.
Rotſuuirh.
Ruadachoma.
Ruadcart, Ruadgart, Ruadkart.
Ruadcund, Ruadkund, Ruadgunt.
Ruadine, Ruodine.
Ruadlind, Ruoadlind. Ruodlind.
Ruadmunt.
Ruadolt.
Ruadſind, Ruaſſind.
Ruadſuuid, Ruadſuind, Ruaſuuind.
Ruadrut, Ruaddrut, Ruadthrud, Ruodtrod.
Ruaduuit, Ruaduuart.
Ruaduuig.
Ruallind, Ruollint, Ruollind, Rullind.
Ruiſint.
Ruoda.
Ruoderat.
Ruodheit, Ruodheid.
Ruodhilt, Ruodhil, Ruothilt.
Ruodmuot.
Ruodun.
Ruomhilt, Rumhilt.
Ruoniu.
Ruora.
Ruotluc.
Ruozza.
Ruzela.

S.

SAhſarih.
Sahſin.
Salme.
Saraburc.
Sazza.
Sconburg, Sconburc, Skonburch.
Seburg, Seburch.
Segard.
Selba.
Selbuuilt.
Selidiu.
Seligund.
Sella.
Sicca, Sikka.
Sigefred.
Sigeuuich.
Sigibold.
Sigibret.
Sigibric, Sikibirich.
Sigibruch, Sigiprug, Sigeburg, Sigiburg, Sikiburg, Sigiburc.
Sigidrud.
Sigiheid.
Sigihilt.
Sigilind.
Sigini, Siginihu, Siciniu, Sigeni, Siginu.
Sindeni.
Sleta.
Staracha.
Srarhilta, Starahilt.
Stillimuot.
Stillina.
Sunhilt.
Suona.
Suuabin.
Suuabholt.
Suuaburc, Suauaburc.
Suuanabold.
Suuanahilt.
Suanburc, Suanabruc, Suuanaburc, Suuanburc.
Suuidburc, Suuidpurc, Suuidburch, Suitpurg.
Suuih.
Suuiza.

T.

TAgahilt.
Tannecha.
Teta, Tetta, Theta.
Tancharat, Thancherat.
Tanchilt.
Thancho.
Theleic.
Thelint.
Theodiſo.
Theora, Theotha, Thiota.
Theotbirg, Theotbirich, Theotbirc, Theotpric, Thietprigh, Thiotbrig, Thiotpric, Thiotpiric.
Theotila, Theatila, Thiotila.
Theothilda, Thiethilt.
Theotkid, Tiechit. Thiotkid.
Theotpret, Thiotpret.
Theotrat, Thoadrat, Thietrat, Thieterat, Thiotarat, Thioterat, Thiotrat, Theterat.
Theotſind, Theetſind, Theitſind, Thiarſind, Thietſint, Thietſind.
Thetniu, Thietnuu.
Thiaburg.

Thiaburg, Thiadburg, Thiatburg Thietpurch, Thietburc, Thiotpurc, Thiorpurug, Thiotpurch, Thietpurch.
Thiaduuiſ.
Thietcund.
Thiedin.
Thietfrid, Thiotfrid. Theotfrid.
Thiotlind, Thietelind, Thiolind.
Thiotuuar, Thetuuart, Theituuar.
Thothart.
Thietuuib.
Thieza.
Thiezud.
Thingund.
Thiodinc.
Thiotdrud, Thiottrud.
Thiotheid.
Thiotinc.
Thiotuuic.
Thrutburg.
Thuomſind.
Thuonlind.
Tiemuot.
Tietene.
Tiezela.
Tiſa.
Tita.
Tota, Totia, Tuata, Tuota, Tuda, Tuta.
Triuuerat.
Triutili.
Troſtila.
Trutlind, Trhudlind, Trudlint, Trudlind.
Truandrud.
Trudcart.
Truduuib.
Trunſind.
Truſun.
Truta, Thruda.
Tumila.
Tuna
Tunitach.
Tuone.
Tunza.

V.

Vadaldrud.
Vadalhilt.
Vadalſind.
Vadilburc.
Vapur.
Vaſtpurg.
Vata.
Vatila.
Veinpurg.
Vfolrarth.
Vgeſind, Vgiſind.
Virdruth.
Viſmuot.
Vmmila.
Vnceiza.
Vnda.
Vnforath.
Voda, Vota.
Vodalbric, Vodelbric.
Vodaldrud.
Vodalſind, Volſind.
Vodalrat, Vodalraht, Volarat.
Vodalgart, Vadalgart.
Vodaurid.
Votecha.
Vromuot.
Vna.

Vu.

Vuaduuart.
Vuala.
Vualafrid, Vualtfrid.
Vualdburg.
Vualerat.
Vualtila.
Vuanpurg, Vuampurc. Vuanpurc. Vuanburg.
Vuangart.
Vualttrud.
Vualdrad, Vualtrat, Vualterat, Vualtarat.
Vualſuuith, Vualtſuuith.
Vualtarat.
Vuaraburch.
Vuaſipurug.
Vuaſſind.
Vualtuizo.
Vuangart.
Vuanrat,
Vuarburc.
Vuarrat.
Vueala.
Vuealdrud.
Vueita.
Vueldrud, Vueltrud.
Vuelilburc.
Vuelhib.
Vuendilburg, Vuentilpurc.
Vuendilgart.
Vuendillith.
Vuendilmod, Vuendilmuot.
Vuendilſid.
Vuendilſuith.
Vuentila, Vuendila.
Vueraht.
Vuerhilt.
Vuerekkio.
Vuerinbret.
Vuerinburg. Vuerinburug.
Vuerinhart.
Vuerinſuith.
Vuerolt.
Vuetta.
Vuia.
Vuiba.
Vuiberat.
Vuichart.
Vuikart.
Vuichbirg.
Vuichegunda.
Vuichere.
Vuihmuot, Vuichmuot.
Vuiclind.
Vuidrud.
Vuidpurc.
Vuialdrud, Vuieldrud.
Vuiela.
Vuielburg.
Vuigburg.
Vuigirat, Vuigerat.
Vuigiſud.
Vuikſuuith.
Vuila, Vuilla.
Vuilburc, Vuilpurg, Vuilliburg, Vuilleburg, Vuilbruch, Vuilliburch, Vuillibruhe. Vuilliburc, Vuillipurg.
Vuillibirch, Vuillebirch, Vuillipiric, Vuillibirc, Vuillebrich.
Vuildrud.
Vuileca.
Vuilhara.

Vuilhere, Vuillere.
Vuillechoma, Vuillichoma.
Vuilligart.
Vuilligund.
Vuillihilt, Vuillehilt.
Vuillidrud, Vuillindrud, Vuillendrud.
Vuillimot.
Vuillira.
Vuiliſind, Vuilliſind, Vuillaſind.
Vuilliſuuind.
Vuillita.
Vuilliza.
Vuilloges.
Vuinelind.
Vuinertha.
Vuingidiu.
Vuini.
Vuinidin.
Vuingarta.
Vuinilind.
Vuinirat.
Vuinitheri.
Vuinlich.
Vuiolgart.
Vuirat.
Vuirtun, Vuirtinna, Vuirtin.

Vuirund.
Vuiſsirihc.
Vuiterbſi, Vuiterat, Vuitrat.
Vuitila.
Vuitilt.
Vuitith.
Vuito.
Vuitolt,
Vuitpurc.
Vuitſind.
Vuituuar.
Vuodilhilt.
Vuofeza.
Vuofket.
Vuola.
Vuolcilt.
Vuolchangart.
Vuoldrud, Vuoltrud.
Vuolemoot, Vuolomuot.
Vuoleſin, Vuoleſind,
Vuolfart.
Vuolfcart, Vuolfkart.
Vuolfboto.
Vuolfdrud, Vuolfthrut.
Vuolfkelt.
Vuolfkund, Vuolfcund.
Vuolfliub.
Vuolfperim, Vuolfpirin,
Vuolfpruc, Vuolfpurug,
Vuolfbruch.
Vuolfrada.
Vuolfrid, Vuolafrid.
Vuolfſind.
Vuolfsuuid.
Vuolfine.
Vuolprin.
Vuolsleic.
Vuoluerat.
Vuoluolt.
Vuona.
Vuuluila.

Y

Yta.
Yminſind.
Ymma.
Ymmica.
Ymmina.
Yrimbrug.
Yrminhart.
Yſanbirc.
Yſangart.

Z

Zeiza.
Zenza.
Zeta.
Zilia.
Zuozo.

CAPVT

CAPVT IIII.

DE NOMINIBVS PROPRIIS FEMININIS IN ALAMANNIA CVRIENSI & Burgundionenſi.

A.

ABba.
Adala.
Adalonia.
Agaſia.
Agilenda.
Agina.
Agoneia.
Amata.
Amita.
Anduſtria.
Anna.
Appa.
Aurelia.
Aureuera.

B.

Baltrudis.
Baſilia.
Beata.
Benedicta.
Bona.

C.

Cæcilia.
Calumnioſa.
Chriſta.
Chriſtina.
Columba.

D.

Deodera.
Didyma.
Domnina.
Druſa.

E.

Echila.
Egiburga.
Egina.
Elena.
Eliſabetha.
Emiſa.
Engila.
Eugenia.
Exuperia.

F.

Faſtarata.
Felia.
Flauia.
Floraſinda.
Fonteia, Fontegia.

G.

Galla.
Genoueſa.
Genteſima.
Gerenta.
Giſila.
Gotelinda.
Gregoria.
Guadalſada.

H.

Hata.
Honoria.

I.

Ianuaria.
Induſtria.
Iuliana.

K.

Kiſa.
Kunigundis.

L.

Leonza
Liba.

M.

Maria.
Materna.
Maxantia.

N.

Nonna.
Nota.

O.

Onerina.
Oportuna.
Oſanna.
Otarda.
Otilia.

P.

Paſſiua.
Paulina.
Peregrina.
Pernanda.
Pia.

R.

Rachel.
Reginelda.
Roſinda.

S.

Salua, Saluua.
Saluia.
Senatrix.
Solſepia.
Suluana.
Suſanna.

T.

Teuperga.
Theodora.
Tota.

V.

Valentia.
Valentiana.
Vigilia.
Vincentia.
Vrſicina, Vrſiſina.
Vnda.

Vu.

Vualdrada.
Vuinigunda.
Vuona.

F I N I S.

ANTIQVITATVM ALAMANNICARVM

PARS II.

Complectens res Eccleſiaſticas, quas Monachi appellant Interiores.

DE AVCTORIBVS ET EORVM SCRIPTIS.

REMEDIVS CVRIENSIS EPISCOPVS,

QVi & Remigius, vnde vigeſimus Curiæ Rhætorum Epiſcopus à Stumpfio numeratur Chronicor. lib. 10. cap. 17. Eius temporibus, anno videlicet DCCCXIII. à NatoChriſto, venit in Rhætiã Curienſem, Wolfharius Epiſcopus Remenſis à Carolo M. Imperatore miſſus ad conſtituendum iudicium & appellationes, quæ interceſſiſſent, Prouincialium audiendas, vt auctor eſt Ratpertus cap. 5. Quo in conuentu, aut vehementer fallor, aut iniunctum fuit Remedio, vt Canones iſtos pro Eccleſiis Alamannicis, quarum Sacerdotes verſabantur in ſumma rerum diuinarum ignoratione, colligeret, vt ſecundum eos in iudiciis proporro decerneretur. Vadianus exiſtimat ab ipſo Wolfhario præſentatos Imperatori, ab eoque vim Legis auctoritatemque accepiſſe. Non tamen ideo dicendus est optimus Imperator errores induxiſſe in Eccleſiam, ſi quos offendit vel pacis publicę cauſa diſſimulauit, vel ſcandali vitandi ratificauit, quum meliora edoctus non pauca alia immutauerit, vt rerũ geſtarum monumentis proditũ eſt.

B. NOTINGVS CONSTANTIENSIS Epiſcopus.

EPiſcopus à Clero & populo appellatus eſt A. D. DCCCCXIX. vitæ ſanctimonia & probitate morum conſpicuus. Ideoq; ſolus idoneus habitus, [illegible] Conradi Altorffenſis Comitis (qui Notingo poſtea in Epiſcopatu ſucceſſit [illegible]raculorũ fama in cœlos ſublatus) vitã ac mores conformaret. Mortuus eſt A. D. DCCCCXXXIIII. Prid. Idus Auguſti. Ad eius exſequias cohoneſtandas venit Vdalricus Epiſcopus Auguſtanus, ſummæ tũ apud Alamannos exiſtimationis & auctoritatis. Is iuſtis funeri ſolutis, cõgregato populo imperauit tridtianũ ieiuniũ, vt ꝓ bono Epiſcopo, cuiuſmodi abtuliſſet, Deo Opt. Max. ſupplicarẽt, ſicuti refert Stumpfius Chron. li. 5. ca. 11. Eius meminere Hepidannus in Annalib. Herimannus Contractus in Chron. Tiutburgius in Ephimeridib. Ad [illegible]nes eius vna pariter cum bona Remedii parte excilæ mihi & furto abre[illegible]æ ſunt.

SYMBOLVM ALAMANNICÆ ECCLESIÆ.

EIus Auctor ignoratur. Meminit Vadianus lib. 2. ab eoq; accepit & edidit Iohan. Stumpfius Chron. li. 4. Sed valde mutilum & exſpreta antiquitate. Nos ex ipſa membrana reſtituimus; ſententia eius quantum pote verbis Latin[illegible] expreſſa. Eſt autẽ illud memorabile, q̃ in eo nulla fiat mentio *Deſcenſus ad inferos*. Qua in re Alamannica Eccleſia conſenſit cum Græcis Latiniſque vetuſtis, à quarum Symbolis non agnoſci notant Doctores ad l. 2. C. de Summa Trinit. & fide Cathol.

CON-

CONFESSIO ALAMANNICÆ ECCLESIÆ.

PRimus edidit cum Otfrydi Wiſſenburgenſis Euangeliorũ expoſitione Achilles Gaſſarus, cum interlineari explanatione Germanica. Sed profecto doctus cætera vir, quid ſibi vellent priſcę illę voces, non quitus eſt intellegere. Nos & emendauimus pariter & Latinis verbis illuſtrauimus.

LITANIA ALAMANNICÆ ECCLESIÆ.

HÆc eſt vera & germana Litania, in Eccleſiis Alamanniæ Curienſi, Sanctgallenſi, Conſtantienſi, Augięſi, &c. vſitata, tẽpore Ludouici Iunioris, Regis Germaniæ, A. D. DCCCL. Excerpſimus ex libro membraneo, qui illo ipſo ſæculo in Monaſterio S. Galli ſcriptus. Quod certo põt eſſe argumento, multis ſæculis poſteriorem illam eſſe, quæ Frãcofurti ad Mœnum in æde D. Bartholomæi oſtentatur. Et iniuratæ vetuſtiſſimæ membranæ noſtræ plus credo, quã centum iuratis Latomis. Auctor in mundo eſt res ipſa. Quum n. noſtra membrana ex Sanctis aduocet tantum 34. Francofurtenſis autẽ amplius 540. prorſus mihi perſuadeo, quot Sanctorum numeris, totidem diſtare annorũ ſęculis, & Hludouici atque Emmæ nomina ab imperito librario retenta fuiſſe.

BENEDICTIONES ALAMANNICÆ Eccleſiæ.

DVplex erat apud Alamannos *Benedictio* Eccleſiaſtica, *Canonica* vna, altera *Vulgaris*. *Canonica* dicebatur, quæ legitime & ex Canonum fieret permiſſione. Cuius generis erant benedictiones *Ceres*, *Cineris Martialis*, *Ignis Paſchalis*, & cõſimiles. Vt iam nihil de Benedictionibus, quæ inſecutis tẽporibus inuentæ, *Agni Paſchalis*, *Ignis Iohannici*, *Vini Iohannici*, (ille Baptiſtæ, Euangeliſtæ memoriã iſthoc aiunt repræſentare) commemorem: ſuper quibus, ſi cui animus prurit, conſuli poteſt M. Ant. Delrio Ieſuita Diſquiſition. Magicar. libris. *Ferri*, *Ignis*, & *Aquæ* benedictiones primum introduxit innata Gentilium conſuetudo, confirmauit anilis ſuperſtitio, retinuit peſtilens ſimonia, quæ quid non & ſemper potuerunt & hodie poſſunt? Quas benedictiones ipſa Eccleſia partim tãquam friuolas & ſtultitidas, partim vt impias & blaſphemas, iam pridem olim condemnauit. Vetuit etiam exſertis verbis Stephanus Papa c. 11. q. 5. c. *conſuluiſti*, & Innocentius III. cap. *ſententiam*, 9. Ext. *Ne Cleri. vel Monach.* & cauſam reddit Honorius III. in cap. *Dilecti*, 3. Ext. de *Purgat. vulg.* quod in hoc iudicio *Deus teſtari videtur*. Et benedictæ quidem aquæ probationem ciuilibus quoque legibus inhibitam ſcribit non contemnendæ auctoritatis IC. Bernardus Bononienſis in c. vlt. Ext. de Probat vulg. In Francicarum, Alamannicarum, Langobardicarum Legum quibuſdam exemplaribus vetuſtis etiamnum probationes illæ reperiuntur, recte in nonnullis omiſſæ. Formulas benedicendi iam olim aliquas produxit Io. Auentinus in Annalib. Bior. lib. 4. & Iacob. Pamelius Ieſuita Lithurg. lib. 2. in fine libri Sacramentorum Albiui. Exſtant quidem non pauca apud Hiſtoricos exempla, quibus vel reatus fuit manifeſtatus, vel innocentia comprobata. Quæ vero qua ratione, quoue pacto acciderint, non eſt noſtri inſtituti diſputare. Ea, cui lubido & volupe, petere põt à Franc. Hotomãno Diſputat. Feudal. 11. Iacob. Cuiacio de Feudis li. 1. tit. 1. Durantio Caſellio variar. lib. 2. cap. 1. Phil. Camerario Meditationum hiſt. Centur. 2. ca. 18. Adolpho Scribonio Reſponſione ad examen ignoti patroni veritatis de purgatione Sagarum per aquam frigidam, Ioanne Euuich de Sagarum natura, arte, viribus & factis, & de notis indiciiſque quibus agnoſcantur, Ioan. Georgio Gœdelmanno de Magis, veneficis & lamiis, deque his recte cognoſcẽdis, & quem primo loco nominare debui, Antonio Delrio illis, quos dixi, libris.

FRATERNITATES ALAMANNICÆ ECCLESIÆ.

AVctor ſiue conſcriptor potius nõ exprimitur. Olim in more inſtitutoq; Monachorũ fuit, vt minora Monaſteria confraternitates (vt loquũtur) cũ celebriori aliquo Collegio inirent. Vſus earũ erat, vt quotiens defunctus quiſpiam de con-

de coniuncto & ſociato Monaſterio, Collegio illi fuiſſet annuntiatus, pro eo mox fierent orationes, vigiliæ, miſſæ, diſciplinæ, & eleemoſynæ. Quas pari ratione ab aliis quoque pro ſe poſt obitum fore ſinguli exſpectabant. Erat inſuper hoc ſocietatis ius & conditio; vt aduenientes vltro citroque non haberentur alieni, ſed tanquam domeſtici omnibus Charitatis (illorum verbo) officiis exciperentur. Nec ſolum Monachos, ſed & Laicos huius fraternæ confœderationis, quam argento illis venumdare ſolebant, participes fuiſſe in his exemplis legimus.

ANNIVERSARII ALAMANNICÆ Eccleſiæ.

NEque horum auctor atque collector eſt aſſcriptus. Nortpertum Abbatem Anniuerſariorum inſtitutorem etiam Tiutburgius facit, aut quisquis eſt Ephemeridum conſcriptor.

Atque ita dedimus rerum Alamannicarum corpus, tenue illud quidem, at integrum tamen & ſuis partibus (vt ſperamus) abſolutum. Quod vero non parua acceſſione craſſius & opimius reddere (ſi ex vſu videbitur) cibi melioris ſcriptorum. Interim hoc Marte contenti ſimus.

* * *

ALAMAN-

ALAMANNICÆ ECCLESIÆ VETERIS CANONES
EX PONTIFICVM EPISTOLIS EXCERPTI A REMEDIO CVRIENSI EPISCOPO IVSSV KAROLI MAGNI REGIS FRANCORVM ET ALAMANNORVM.

I.

DE LICENTIA CORPORIS DOMINI.

Ex epiſtola Clementis ad Iacobum Hieroſolimorum Epiſcopum.

Certe tanta in altari holocauſta offerantur, quanta populo ſufficere debeant. Quod ſi remanſerint, in craſtinum non reſeruentur, ſed cum timore & tremore clericorum diligentia conſummentur. Qui autem reſidua corporis Domini, quæ in ſacrario relicta ſunt, conſumunt, non ſtatim ad communes accipiendos cibos conueniant, nec putent ſanctæ portioni commiſcere cibum, qui per aqualiculos digeſtus in ſeceſſum funditur. Si igitur mane Dominica porrigitur, vſque ad ſextam ieiunent miniſtri, qui eam conſumpſerint: & ſi tertia vel quarta hora acceperint, ieiunent vſque ad veſperam. Sic ſecreta ſanctificatione æterna cuſtodienda ſunt ſacramenta.

II.

DE VASIS SACRIS.

Ex eadem epiſtola.

De vaſis ſane ſacris ita gerendum eſt. altaris palla, cathedra, candelabrum, & velum, ſi fuerint vetuſtate conſumpta, incendio dentur: quoniam non licet ea, quæ in ſacrario fuerint, male tractari, ſed incendio vniuerſa tradantur. Cineres quoque eorum in baptiſterium inferantur, vbi nullus tranſitus habeatur, aut in pariete aut in foſſis pauimentorum iactentur; ne introeuntium pedibus inquinentur. Pallas vero & vela, quæ in ſanctuarii ſordidata fuerint miniſterio, Diaconi cum homilibus miniſtris intra ſacrarium lauent, non eiicientes foras à ſacrario velamina Dominicæ menſæ, ne forte puluis Dominici corporis male decidat ſyndone foris delata, & erit hoc operanti peccatum. idcirco in ſacrario miniſtris præcipimus cum diligentia cuſtodire. pallæ in alia peluc lauentur, & in alia vela.

III

QVO LOCO CELEBRANDA SIT MISSA.

Ex epiſtola Clementis omnibus Epiſcopis, Presbyteris, Diaconibus miſſa.

Hic ergo, hoc eſt, in præſenti vita poſitos oportet vos agnoſcere voluntatem Domini, vbi & agendi & ſacrificandi eſt locus: quoniam in aliis locis ſacrifi-

care & miſſas celebrare non licet, niſi in his, in quibus Epiſcopus proprius iuſſerit, aut ab Epiſcopo regulariter ordinato tenente videlicet ciuitatem conſecratus fuerit. Aliter enim non ſunt hæc agenda, nec rite celebranda.

IIII.

DE OBOEDIENTIA EXHIBENDA EPISCOPIS.

Ex eadem epiſtola B. Clementis Papæ.

VObis, qui ſacerdotio Domini fungimini & in ſpeculo eſtis poſiti, plus ſcire oportet, vt ſubditos vobis populos pleniter docere poſſitis, eisque ad regna cœlorum ducatum præbere Domino annuente valeatis. vnde & ipſa per ſe veritas ait: *Vobis datum eſt noſſe myſterium regni Dei: cæteris autem in parabolis*, & reliqua. Veſtrum enim, qui legatione Domini fungimini, eſt docere populos: eorum vero eſt vobis obœdire vt Deo. Si autem nobis Epiſcopis non obœdierint omnes Presbyteri, Diaconi ac Subdiaconi, & reliqui clerici, omnesque Principes tam maioris ordinis quam & inferioris, atque reliqui populi tribus & linguæ non obtemperauerint, non ſolum infames, ſed & extorres à regno Dei & conſortio fidelium, à liminibus ſanctæ Dei eccleſiæ alieni erunt. Nam veſtrum eſt eos inſtruere, eorum vero eſt vobis obœdire vt Deo, cuius legatione fungimini, dicēte Domino: *Qui vos audit, me audit: & qui vos ſpernit, me ſpernit: & qui vos recipit, me recipit: & qui me recipit, recipit eum, qui me miſit.*

V.

NIHIL ABSQVE LICENTIA EPISCOPI AGENDVM.

Ex eadem epiſtola inter cætera.

QVapropter cunctis fidelibus & ſummopere omnibus Presbyteris & Diaconibus ac reliquis clericis attendendum eſt, vt nihil absque Epiſcopi proprii licentia agant. Non vtique miſſas ſine eius iuſſu quisquam Presbyterorum in ſua parrochia agat, non baptizet, nec quicquam abſq; eius permiſſo agat. Similiter & reliqui populi maiores ſcilicet & minores per eius licentiam quicquid agendum eſt agant, nec ſine eius permiſſo à ſua parrochia abſcedant, nec in ea aduentantes morari præſumant. Animæ vero eorum ei creditæ ſunt: ideo omnia eius conſilio agere debent, &, eo inconſulto, nihil.

VI.

QVOD OMNIBVS BAPTISMVM PERCIPERE neceſſarium ſit.

Ex epiſtola B. Clementis Papæ ſcripta Iulio ac Iuliano & reliquis conſodalibus.

SIue enim iuſtus ſit ſiue iniuſtus, baptiſmum per omnia neceſſarium eſt. Iuſto quidem, vt adimpleatur in eo perfectio & regeneretur Deo: iniuſto autem, vt peccatorum, quæ geſſit, remiſſio concedatur.

VII.

BAPTIZATOS AB EPISCOPO CONSIGNARI debere.

Item ex eadem epiſtola.

OMnibus ergo feſtinandum eſt ſine mora renaſci Deo, & demum conſignari ab Epiſcopo, id eſt ſeptiformem gratiam ſancti Spiritus percipere, quia incertus eſt vniuscuiusque exitus vitæ. Cum autem regeneratus fuerit per aquam, & poſtmodum ſeptiformis ſpiritus gratia ab Epiſcopo, vt memoratum eſt, confirmatus, quia aliter perfectus eſſe Chriſtianus nequaquā poterit nec ſedē habere

habere inter perfectos ſine neceſſitate, ſed incuria aut voluntate remanſerit, vt habeat, quod à Petro accepimus, & cæteri ſancti Apoſtoli præcipiente Domino docuerunt: & demum ex operibus bonis oſtendat in ſe ſimilitudinem eius, qui eum genuit, patris. Poſt hæc vero agnoſcat Deum honorare. Honor autem eius eſt, vt ita viuat, ſicut ille vult. vult autem vnumquemque ita viuere, vt homicidium & adulterium neſciat: odium & auaritiam fugiat: iram, ſuperbiam, iactantiam reſpuat & execretur, inuidiam quoq; & cætera his ſimilia penitus à ſe ducat aliena.

VIII.

QVID CONFERAT AQVÆ BAPTISMVS AD DEI CVLTVM.

Item ex eadem epiſtola.

PRIMO quidem quia quod Deo placuit impletur: ſecundo quia regenerata ex aquis & Deo renouata fragilitas prioris natiuitatis; quæ vobis per hominem facta eſt, amputatur, & ita demum peruenire poteritis ad ſalutem; aliter impoſſibile eſt. Sic enim vobis cum ſacramento verus Propheta teſtatus eſt dicens: *Amen amen dico vobis, niſi quis denuo renatus fuerit ex aqua & ſpiritu, non intrabit in regnum cælorum.*

VIIII.

QVOD NON VBIQVE ET A SOLO SACRIFICANDVM SIT.

Ex epiſtola Anacleti Papa ſcripta omnibus Epiſcopis cæteriſque cunctis fidelibus.

DEO enim perfecte ſacrificantes non debent vexari ſed portari, conſolari atque ab omnibus venerari. Ipſi autem quando Domino ſacrificant, non ſoli hoc agere debent, ſed teſtes ſecum adhibeant, vt Deo perfecte in ſacratis Domino locis ſacrificare probentur. Ait namque auctoritas legis diuinæ: *Vide ne offeras holocauſta tua in omni loco quem videris, ſed in loco, quem elegit Dominus Deus tuus.* Epiſcopus Deo ſacrificans teſtes, vt præfixum eſt, ſecum habeat, & plures quam alius ſacerdos. Sicut maioribus honoris gradibus fungitur, ſic maioris teſtimonii incrementatione indiget. In ſolemnioribus quippe diebus, aut ſeptem aut V. aut III. Diaconos, qui eius oculi dicuntur, & Subdiaconos, atque reliquos miniſtros ſecum habeat, qui ſacris induti veſtimentis in fronte & à tergo, & Presbyteri è regione dextra læuaque contrito corde & humiliato ac prono ſtent vultu, cuſtodientes eum à maliuolis hominibus & conſenſum eius præbeant ſacrificio.

X.

NON TOLLENDAS RES ECCLESIÆ.

Ex eadem epiſtola Anacleti Papa.

ERGO qui Chriſti pecunias & eccleſiæ rapit, aufert, vel fraudat, homicida eſt, atque homicida ante conſpectum iudicis eſſe deputabitur. Qui rapit pecuniam proximi ſui, iniquitatem operatur: qui autem pecuniam vel res eccleſiæ abſtulerit, ſacrilegium facit.

XI.

DE ORDINATIONE EPISCOPORVM.

Ex epiſtola Anacleti Papa ſcripta omnibus Epiſcopis Italiæ.

ORDINATIONES Epiſcoporum auctoritate Apoſtolica ab omnibus, qui in eadem fuerint prouincia, ſunt celebrandæ: qui ſimul conuenientes ſcruti-

bium diligenter agant, ieiuniumque cum omnibus precibus celebrent & manus cum ſanctis euangeliis quæ prædicaturi ſunt imponentes Dominica die hora tertia orantes ſacraque vnctione exemplo Prophetarum & Regum capita eorum more Apoſtolorum & Moyſi vnguentes, quia omnis ſanctificatio conſtat in Spiritu ſancto, cuius virtus inuiſibilis ſancto eſt chryſmate permiſta, & hoc ritu ſolemnem celebrent ordinationem. Quod ſi omnes ſimul conuenire minime potuerint, aſſenſum tamen ſuis precibus præbeant, vt ab ipſa ordinatione animo non deſint. Porro & Hieroſolimitarum primus Archiepiſcopus B. Iacobus, qui Iuſtus dicebatur, & ſecundum carnem Domini nuncupatus eſt frater, à Petro, Iacobo & Iohanne, Apoſtolis eſt ordinatus, ſucceſſoribus videlicet dantes formam eorum, vt minus quam à tribus Epiſcopis reliquisque omnibus aſſenſum præbentibus nullatenus ordinetur, & communi voto ordinatio celebretur.

XII.

DE ACCVSATIONE SACERDOTVM.

Ex eadem epiſtola.

ACCVSATIO quoque eorum, ſuper qua nos conſulere voluiſtis, non niſi ab idoneis & probatiſſimis viris, qui & ſuſpicionibus & ſceleribus careant, fieri debet: quia Dominus ſacri ſui corporis tractatores à vilibus & reprobis ac non idoneis perſonis infamari noluit, nec calumniari permiſit: ſed ipſe proprio flagello peccantes ſacerdotes à templo eiecit, vnde liquet, quod ſummi ſacerdotes, id eſt Epiſcopi, à Deo ſunt iudicandi, non ab humanis aut prauæ vitæ hominibus lacerandi, ſed potius ab omnibus fidelibus portandi.

XIII.

DE QVERIMONIA CONTRA SACERDOTES.

Ex eadem epiſtola.

SI quis aduerſus Sacerdotes vel eccleſias eorum commotus fuerit, aut cauſas habuerit, prius ad eos recurrat caritatis ſtudio, vt familiari colloquio commoniti ea ſanent, quæ ſananda ſunt, & caritate emendent, quæ iuſte emendanda agnouerint. Si autem aliqui eos, priuſquam hæc egerint, lacerare, accuſare, aut infeſtare præſumpſerint, excommunicentur, & minime abſoluantur, antequam per ſatis factionem condignam egerint pœnitentiam, quoniam iniuria eorum ad Chriſtum pertinet, cuius legatione funguntur.

XIIII.

DE BIPERTITO ORDINE SACERDOTVM.

Ex epiſtola Anacleti ſcripta omnibus Epiſcopis & reliquis Christi Sacerdotibus.

SACERDOTVM fratris ordo bipertitus eſt, & ſicut Dominus illum conſtituit, à nullo debet perturbari. Scitis autem à Domino Apoſtolos eſſe electos & conſtitutos, & poſtea per diuerſas prouincias ad prædicandum diſperſos. Cum vero meſſis cœpit creſcere, videns paucos eſſe operarios, ad eorum adiumentum ſeptuaginta eligi præcepit diſcipulos. Epiſcopi vero Apoſtolorum, Presbyteri quoque ſeptuaginta diſcipulorum locum tenent. Epiſcopi autem non in caſtellis aut modicis ciuitatibus debent conſtitui, ſed Presbyteri per caſtella & modicas ciuitates atque villas debent ab Epiſcopis ordinari & poni: Singuli tamen per ſingulos titulos ſuos. Amplius quam iſti duo ordines Sacerdotum nec nobis collati ſunt, nec Apoſtoli docuerunt.

XV.

XV.
DE HIS, QVI PRÆLATOS CONTEMPNVNT.

Ex eadem epiſtola.

NECESSE enim eſt, vt rectores à ſubditis timeantur, ab ipſiſq; corrigantur, vt humana formidine peccare metuant, qui diuina iudicia non formidant. Deteriores quippe ſunt, qui doctorum vitã moresq; corrumpunt, his qui ſubſtãtias aliorum prædiaq; diripiunt. Ipſi autem ea, quæ extra nos, licet noſtra ſint, auferunt: noſtri quoque detractores & morum corruptores noſtrorum ſiue qui aduerſum nos armantur, proprie nos ipſi decipiunt, & ideo iuſte infames ſunt, & merito ab eccleſia extorres fiunt.

XVI.
DE HIS, QVI DOCTORVM CVLPAS PRODVNT.

Ex eadem epiſtola.

MVLTVM vero diſtant damna morum à damnis rerum temporalium: cum iſta extra nos ſint, illa vero in nobis. Sententia quoq; Cham filii Noe damnantur, qui ſuorum doctorum vel præpoſitorum culpas produnt, ſicut Cham, qui patris pudenda non operuit, ſed ridenda monſtrauit.

XVII.
DE REPROBIS MORIBVS PASTORIS TOLERANDIS.

Ex eadem epiſtola.

DOCTOR autem vel paſtor eccleſiæ ſi à fide exorbitauerit, erit à fidelibus corrigendus: ſed pro reprobis moribus magis eſt tolerandus quam diſtringendus, quia rectores eccleſiæ à Domino ſunt iudicandi, ſicut ait Propheta: *Deus ſtetit in Synagoga Deorum, in medio autem Deos diſcernit.* Vnde oportet vnumquemque fidelem, ſi videritaur cognouerit plebes ſuas aduerſus paſtorem ſuum tumeſcere, aut elerum detractionibus vacare, hoc vitium pro viribus extirpare, prudenterque corrigere ſatagat, nec eis in quibuscumq; negotiis miſceri, ſi incorrigibiles apparuerint, antequam ſuo reconcilientur doctori, præſumat: quoniam tam ſacerdotes quam reliqui fideles omnes ſummam debent habere curam de his qui pereunt, quatenus eorum redargutione aut corrigantur à peccatis, aut ſi incorrigibiles apparuerint, ab eccleſia ſeparentur.

XVIII.
QVOD EPISCOPVS SINE REGVLARI MVTATIONE ECCLESIam ſuam non dimittat, nec ipſe ab ea dimittatur.

Ex epiſtola Euariſti Papæ ſcripta Omnibus per Aegyptum Domino conglutinatis Fratribus.

SACERDOTES vero vice Chriſti legatione funguntur in eccleſia, & ſicut ei ſua eſt coniuncta ſponſa, id eſt eccleſia, ſic Epiſcopis iunguntur eccleſiæ, vnicuique pro portione ſua. Et ſicut vir non debet negligere vxorem ſuam, ſed diligere & caſte cuſtodire & amare atque prudenter regere, ita & Epiſcopus debet eccleſiam ſuam. Et velut vxor, quæ ſub manu eſt viri, obœdire debet viro ſuo, eumque amare & diligere, potius etiam eccleſia Epiſcopo ſuo in omnibus obœdire eumque amare & diligere vt animam ſuam debet: quia illud ſit carnaliter, iſtud ſpiritaliter. Et ſicut vir non debet adulterare vxorem ſu-

am, ita nec Epiſcopus eccleſiam ſuam, id eſt, vt illam dimittat, ad quam ſacratus eſt abſque ineuitabili neceſſitate aut Apoſtolica vel regulari mutatione, & alteri ſe coniungat. Et ſicut vxori non licet dimittere virum ſuum, vt alteri ſe, viuente eo, matrimonio ſociet, vt eum adulteret, licet fornicatus ſit vir eius, ſed iuxta Apoſtolum aut viro ſuo debet reconciliari, aut manere innupta, ita eccleſiæ non licet dimittere aut ab ea ſegregare Epiſcopum ſuum vt alterum, eo viuente, accipiat, ſed aut ipſum habeat, aut innupta maneat, id eſt, ne alterum Epiſcopum, ſuo viuente, accipiat, vt fornicationis aut adulterii crimen incurrat. Nam ſi adulterata fuerit, id eſt ſi ſe alteri Epiſcopo iunxerit, aut ſuper ſe alterum Epiſcopum adduxerit, aut eſſe fecerit vel deſiderauerit, per acerrimam pœnitentiam aut ſuo reconcilietur Epiſcopo, aut innupta permaneat.

XIX.

NON INFAMANDVM VEL EIICIENDVM EPIſcopum aut alterum in loco eius conſtituendum.

Ex eadem epiſtola.

AVDIVIMVS enim, quoſdam à vobis infamatos & dilaceratos Epiſcopos à ciuitatibus propulſos (quia alibi Epiſcopi conſtitui non poſſunt niſi in ciuitatibus non minimis) & alios in eis, ipſis viuentibus, conſtitutos: ideo hæc vobis ſcribimus, vt ſciatis hoc fieri non licere, ſed proprios reuocari & integerrimo reſtitui debere. Illos vero, qui adulterina fœditate ſuas ſponſas, quas & vxores eorum præfixo tenore eſſe intelligimus, tenent eiici vt adulteros, atque infames fieri, eoſque ab eccleſiaſticis honoribus arceri iubemus. Si autem aduerſus eos aliquam querelam habuerint, his peractis inquirendum erit & auctoritate huius ſanctæ ſedis terminandum.

XX.

NON TEMERE IVDICANDVM.

Ex eadem epiſtola.

DEVS omnipotens vt nos à præcipitantis ſententię prolatione compeſceret, & cum omnia nuda & aperta ſint oculis eius, mala tamen Sodomæ noluit audita iudicare, priuſquam manifeſte agnoſceret, quæ dicebantur. Vnde ipſe ait: *Deſcendam & videbo vtrum clamorem qui venit ad me compleuerint*, an non eſt ita vt ſciam? Deus omnipotens, cui nihil abſconditum eſt, ſed omnia ei manifeſta ſunt etiam antequam fiant, non ob aliud hæc & alia multa, quæ hic prolixitatem vitantes non inſeruimus, per ſe inquirere dignatus eſt, niſi vt nobis exemplum daret, ne præcipites in diſcutiendis & iudicandis negotiis eſſemus, & ne malum quorumquam prius præſumamus credere quam probare. Cuius exemplo monemur, ne ad proferendam ſententiam vnquam præcipites ſimus, aut temere indiligenterq; indiſcuſſa quæq; quoquo modo iudicemus, dicente veritatis voce: *Nolite iudicare, vt non iudicemini: in quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini*, & reliqua. Nam mala audita nullum moueant, nec paſſim dicta abſq; certa probatione quiſquam vnquam credat, ſed ante audita diligenter inquirat, ne præcipitando quiddam aliquis agat.

XXI.

DE SCRIPTIS VI EXTORTIS.

Ex epiſtola Alexandri Papæ omnibus orthodoxis ſcripta per diuerſas regiones.

AIT enim ſic inter cætera: ſimiliter ſi huiuſmodi perſonis quædam ſcriptura quoquo modo per metum aut fraudem aut per vim extortæ fuerint,

velut

velut ſe liberare poſſint quocumque ab eis conſcriptę vel roboratæ fuerint ingenio;ad nullum eis præiudicium aut nocumentum prouenire cenſemus, neque vllam eis infamiam vel calumniam aut à ſuis ſequeſtrationem bonis vmquam auctore domino & ſanctis Apoſtolis eorumque ſucceſſoribus ſuſtinere permittimus. confeſſio verò in talibus non compulſa ſed ſpontanea fieri debet.

XXII.

DE QVERELA CONTRA EPISCOPVM VEL ACTOrem Eccleſiæ.

Ex eadem epiſtola.

SI quis erga Epiſcopum vel auctores eccleſiæ quamlibet querelam habere iuſtam crediderit, non prius primates aut alios adeat iudices quam ipſos à quibus ſe læſum æſtimat conueniat familiariter non ſemel ſed ſæpiſſime, vt ab eis aut ſuam iuſtitiam accipiat aut excuſationem. Si autem ſecus egerit, ab ipſis & ab aliis communione priuetur tanquam Apoſtolorum aliorumque Patrum contemptor.

XXIII.

NIHIL PRÆTER PANEM ET VINVM AQVA MIXTVM ad altare offerendum.

Ex eadem epiſtola Alexandri ſucceſſoris Euariſti Papæ.

NON debet enim, vt à patribus accepimus & ipſa ratio docet, in calice Domini aut vinum ſolum aut aqua ſola offerri, ſed vtrumque permixtum, quia vtrumque ex latere eius in ſua paſſione profluxiſſe dicitur. Ipſa vero veritas nos inſtruit calicem panem in ſacramento offerre, quando ait: *Accepit Ieſus panem & benedixit deditque diſcipulis ſuis dicens: Accipite & manducate hoc eſt corpus meum. Similiter poſtquam cœnauit accepit calicem dedit diſcipulis ſuis dicens, Accipite & bibite ex eo omnes, quia hic eſt calix ſanguinis mei qui pro vobis effundetur in remiſſionem peccatorum.* Crimina enim atque peccata oblatis his Domino ſacrificiis delentur. idcirco & paſſio eius in his commemorãda eſt, qua redempti ſumus, & ſæpius recitanda atque hæc Domino offerenda. Talibus hoſtiis delectabit & placabitur Dominus, & peccata dimittet ingentia. Nihil enim in ſacrificiis maius eſſe poteſt quam corpus & ſanguis Chriſti, nec vlla oblatio hac potior eſt, ſed hæc omnes præcellit, quæ pura conſcientia Domino offerenda eſt & pura mente conſummanda atq; ab omnibus veneranda. Et ſicut potior eſt ceteris, ita potius excoli & venerari debet.

XXIV.

DE AQVA SANCTA SPARGENDA.

Ex eadem epiſtola.

AQuam enim ſale conſperſam populis benedicimus, vt ea cuncti aſperſi ſanctificentur, quod & omnibus ſacerdotibus faciendum eſſe mandamus. Nam ſi cinis vitulæ aſperſus populum ſanctificabat atque mundabat, multo magis aqua quę ſale aſperſa diuiniſque precibus ſacrata eſt populum ſanctificat atque mundat. Et ſi ſale aſperſo per Heliſæum Prophetam ſterilitas aquæ ſanata eſt, quanto magis diuinis precibus ſacrata ſterilitatem aqua ſancta rerum & aufert humanarum, & coinquinatos ſanctificat & purgat, & cetera bona multiplicat, & inſidias Diaboli auertit, & à fantaſmatis verſutiis hominem defendit?

XXV.

NON EIS COMMVNICANDVM QVI PERTVRBANT Sacerdotes.

Ex epiſtola ſupra ſcripta omnibus Epiſcopis conſtitutis per diuerſas regiones.

SI quis autem legationem veſtram impedit, non vnius ſed multorum profectum auertit, & ſicut multis nocet, ita à multis arguendus eſt & bonorum ſocietate carendus. & quia Dei cauſam impedit & ſtatum conturbat eccleſiæ, ideo à liminibus eius arceatur, ab omnibus talis eſt cauendus, & non in communione fidelium vsque ad ſatisfactionem recipiendus. Eſt enim ſtatutum olim: *Is qui ſtatum conturbat eccleſiæ ab eius luminibus arceatur, nec eum fidelibus communicet qui eorum bona auertit.*

XXVI.

QVOD SCISMATICI APPELLENTVR QVI CVM Sacerdotibus non auxiliantur.

Ex epiſtola cuius ſupra.

QVi autem ex veſtro collegio fuerit & ab auxilio veſtro ſe ſubtraxerit, magis ſcismaticus quam ſacerdos eſſe probabitur. *Ecce*, inquit Propheta, *quam bonum & quam iocundum habitare fratres in vnum.* Illi vero non in vnum habitant, qui à fratrum ſe ſolatio ſubtrahunt, & quod deterius eſt fratribus inſidias præparant aut laqueos ponunt. Item poſt pauca: Nos ergo, qui diſcipuli Domini & dici & eſſe cupimus, portare crucem Chriſti & compati fratribus debemus, & non quaſcumque eis inſidias aut foueas præparare: quia talionem meretur qui fratribus foueam parat. Nolite errare, fratres, quia Deus non irridetur. Huius rei gratia vobis Dominus commiſit eccleſiam ſuam, vt pro omnibus laboretis & cunctis oppreſſis opem ferre non negligatis. Vnde & Dominus per Prophetam loquitur dicens; *Iudicate mane iudicium & eruite vi oppreſſos de manu calumniantis, ne forte egrediatur quaſi ignis indignatio mea, & ſuccendatur, & non ſit qui extinguat.* Vos ergo qui in ſummo ſpeculo à Domino conſtituti eſtis, attendere eos & opprimere oportet, qui in fratres ſeditiones & ſcandala excitant, ne ſimul cum eis pereatis.

XXVII.

QVOD SACRA VASA NON AB ALIIS QVAM A DOMINO Sacratis hominibus debeant contrectari.

Ex epiſtola Xixti ſucceſſoris Alexandri Papæ ſcripta omnibus Epiſcopis.

COgnoſcat ſapientia veſtra, cariſſimi fratres, quia in hac ſancta Apoſtolica ſede à nobis & reliquis Epiſcopis cæteriſque Domini ſacerdotibus ſtatutum eſt, vt ſacra vaſa non ab aliis quam à ſacratis Dominoque dicatis contrectentur hominibus. Indignum enim valde eſt vt ſacra Domini vaſa quæcunque ſunt humanis vſibus ſeruiant, aut ab aliis quam à DOMINO famulantibus eique dicatis tractentur vitiis, ne pro talibus præſumtionibus iratus DOMINVS plagam imponat populo ſuo, & hi qui etiam non peccauerunt mala patiantur aut pereant, quia perit iuſtus ſæpiſſime pro impio. Attendite, fratres, ne talia veſtris in eccleſiis permittatis deinceps fieri, ne grex precioſo ſanguine Chriſti redemptus in præcipitium quod abſit ruat.

* *
*

XXVIII.

DE IEIVNIO VII. EBDOMADARVM ANTE PASCHA à clericis obſeruando.

Ex epiſtola Teleſphori Papæ ſcripta omnibus Epiſcopis.

CRedimus ſanctam fidem veſtram in Apoſtolorum eruditione fundatam hanc tenere & hanc vniuerſis populis exponere, qui videlicet à conſtitutis Apoſtolorum eorumque ſucceſſorum nulla ratione diſſentiunt, per quos iuſtum eſt ceteros erudiri. Quapropter cognoſcite à nobis & cunctis Epiſcopis in hanc Apoſtolicam ſedem congregatis ſtatutum eſt, vt ſeptem ebdomadas plenas ante ſanctum paſcha omnes clerici in ſorte Domini vocati à carne ieiunent. Quia ſicut diſcreta debet eſſe vita clericorum à laicorum conuerſatione, ita & in ieiunio debet fieri diſcretio, & ſicut laici & ſeculares homines nolunt eos recipere in inpulſationibus ſuis, quoniam in omnibus diſcreta debet ſemper eſſe & ſegregata vita & conuerſatio clericorum à ſecularium laicorum: & ſicut hi amplius ſunt applicati diuinis cultibus & familiares dicuntur Domini Saluatoris, ita moribus & conuerſatione atque ſanctitate debent eſſe diſtincti. Has ergo ſeptem ebdomadas omnes Clerici à carne & delitiis ieiunent, & hymnis & vigiliis atque orationibus Domino inhærere die noctuque ſtudeant.

XXIX.

DE TEMPORE MISSÆ ET QVOD ANGELICVS YMmus dicendus eſt ſolummodo tempore congruo.

Ex eadem epiſtola.

NOCTE vero ſancta natiuitatis Domini Saluatoris miſſas celebrent & hymnum Angelicum in eis ſolemniter decantent, quoniam eadem nocte ab Angelo paſtoribus eſt nunciatus, ſicut ipſa veritas teſtatur dicens; *Paſtores erant in regione eadem vigilantes & cuſtodientes vigilias noctis ſupra gregem ſuum, & ecce Angelus Domini ſtetit iuxta illos & timuerunt timore magno. & dixit illis Angelus, nolite timere, ecce enim euangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo, quia natus eſt vobis hodie Saluator qui eſt Chriſtus Dominus in ciuitate Dauid, & hoc vobis ſignũ, inuenietis infantem pannis inuolutum & poſitum in præſepio, & ſubito facta eſt cum Angelo multitudo militiæ cæleſtis laudantium Deum & dicentium; Gloria in altiſſimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Reliquis autem temporibus miſſarum celebrationes ante horam diei tertiam minime ſunt celebrandæ, quia eadem hora & Dominus crucifixus & ſuper Apoſtolos Spiritus ſanctus deſcendiſſe legitur. Ab Epiſcopis autem idem Angelicus hymnus pro tempore & in loco in miſſarum ſolemniis recitandus eſt.

XXX.

NE ABSENS ACCVSETVR, ET QVI ACcuſare non poſſint.

Ex eadem epiſtola.

ACcuſatores vero & accuſationes, quas leges ſeculi non admittunt, & nos ſubmouemus. Accuſatori omnino non credi decernimus, qui abſente aduerſario cauſam ſuggeſſerit ante vtriuſque partis iuſtam diſcuſſionem. nec hi qui non ſunt idonei ſuſcipiantur ad accuſationem, & omnes qui aduerſus patres armantur infames eſſe cenſemus. Patres enim omnes venerandi ſunt non reſpuendi ac inſidiandi. Hi vero, qui cum inimicis morantur aut qui ſuſpecti habentur, minime recipiantur: quia eorum æmulatio lacerat etiam innocentes. Hunc murum firmiſſimum ſtatuerunt patres noſtri & nos cum eis

contra

contra perſecutóres veſtros, hoc remedio eorum pellantur machinamenta, & vos ſanctiores & ſecuriores famulari mereamini veſtro Saluatori.

XXXI.

DE METROPOLITANIS VT NVLLVS ABSQVE COMPROVINCIALIVM EPISCOPORVM INSTANTIA ALIquorum audiat cauſas,

Ex epiſtola Ygini Papa cunctis Apoſtolica fide & doctrina vigentibus ſcripta.

CEterum, fratres, ſaluo in omnibus Romanæ eccleſiæ priuilegio nullus metropolitanus abſque ceterorum omnium comprouincialium Epiſcoporum inſtantia aliquorum audiat cauſas; quia irritæ erunt aliter actæ quam in conſpectu eorum omnium ventilatæ. & ipſe ſi fecerit coerceatur à fratribus.

XXXII.

QVO DIE PASCHA CELEBRETVR.

Ex epiſtola Pii Papa ſcripta omnibus in fide & doctrina Apoſtolica manentibus.

CEterum noſſe vos volumus, quod Paſcha Domini die Dominico annuis temporibus ſit celebrandum. Iſtis ergo temporibus Hermes Doctor fidei & ſcripturarum fulſit inter nos. Et licet nos idem Paſcha prædicta die celebraremus & quidam inde dubitarent, ad corroborandas tamen animas eorum eidem Hermeti Angelus Domini in habitu Paſtoris apparuit & præcepit ei, vt Paſcha die Dominico ab omnibus celebraretur tempore ſuo. vnde & vos Apoſtolica auctoritate inſtruimus omnes eadem ſeruare debere, quia & nos eadem ſeruamus, nec debetis à capite quoquo modo diſſidere.

XXXIII.

NE PRÆDIA ECCLESIASTICA ALIQVIS TOLLAT & ſuis vſibus applicet.

Ex epiſtola cuius ſupra Italicis fratribus ſcripta.

AD ſedem autem Apoſtolicam perlatum eſt, quod ſint inter vos contentiones & æmulationes, & prædia diuinis vſibus tradita quidam humanis applicent vſibus, & Domino Deo cui tradita ſunt ea ſubtrahant vt ſuis vſibus inſeruiant. Quapropter ab omnibus illius vſurpationis contumelia depellenda eſt, ne prædia ſibi ſecretorum cœleſtium iudicata à quibuſdam irruentibus vexentur. Quod ſi quis præſumpſerit, ſacrilegus habeatur, & ſicut ſacrilegus iudicetur. Ipſos autem qui hoc agunt Clericos & Domini ſacerdotes perſequi eoſque infamare audiuimus, vt malum ſuper malum addentes deteriores fiant, non intelligentes quod eccleſia Dei in ſacerdotibus conſiſtat & creſcat in templum Dei. Et ſicut qui eccleſiam Dei vaſtat eiuſque prædia & donaria expoliat & inuadit fit ſacrilegus, ſic & ille qui eius ſacerdotes inſequitur ſacrilegii reus exiſtit & ſacrilegus iudicatur.

XXXIV.

QVOD NON SIT GRAVIVS PECCATVM FORNICAtio quam ſacrilegium.

Ex eadem epiſtola.

NOn ergo grauius peccatum eſt fornicatio quam ſacrilegium. Et ſicut mitius

ius eſt peccatum quod in Deum committitur quam quod in hominem: ſic grauius eſt ſacrilegium agere quam fornicari.

XXXV.

QVOD NVLLI ARCHIEPISCOPI PRIMATES VOCENtur niſi illi qui primas tenent ciuitates.

Ex epiſtola Annitii Papæ vniuerſis eccleſiis per Galliæ prouincias conſtitutis ſcripta.

NVlli Archiepiſcopi primates vocentur niſi illi qui primas tenent ciuitates, quarum Epiſcopos Apoſtoli & ſucceſſores eorum regulariter Patriarchas vel primates eſſe conſtituerunt: niſi aliqua gens deinceps ad fidem conuertatur, cui neceſſe ſit propter multitudinem Epiſcoporum primates conſtitui. Reliqui vero qui alias metropolitanas ſedes adepti ſunt, non primates ſed metropolitani nominantur.

XXXVI.

DE ORDINATIONIBVS EPISCOPORVM.

Ex eadem epiſtola cuius ſupra.

DE ordinationibus Epiſcoporum, ſuper quibus nos conſulere voluiſtis, olim in ſpiritu præceſſoris noſtri Anacleti quædam iam decreta repperimus. Scimus enim B. Iacobum qui dicebatur Iuſtus, qui etiam ſecundum carnem frater Domini nuncupatus eſt, à Petro, Iacobo & Iohanne Apoſtolis Hieroſolimis Epiſcopum eſſe ordinatum. Si autem non minus quam a tribus Apoſtolis tantus vir fuit ordinatus, patet profectò eos formam inſtituente Domino tradidiſſe non minus quam à tribus Epiſcopis Epiſcopum ordinari debere. Sed creſcente numero Epiſcoporum, niſi neceſſitas interuenerit, debent etiam plures augeri, id eſt Archiepiſcopus ſi obierit & alter ordinādus Epiſcopus fuerit, omnes eiuſdem prouinciæ Epiſcopi ad ſedem Metropolitani conueniant, vt ab omnibus ipſe eligatur & ordinetur. Oportet autem vt ipſe, qui illis omnibus præeſſe debet, ab omnibus illis eligatur & ordinetur. Reliqui vero comprouinciales Epiſcopi, ſi neceſſe fuerit, ceteris conſentientibus à tribus iuſſu Archiepiſcopi conſecrari poſſunt Epiſcopi. Sed melius eſt ſi ipſe cum omnibus eum qui dignus eſt elegerit, & cuncti pariter conſecrauerint Pontificem. Et licet iſtud neceſſitate cogente conceſſum ſit, illud autem quod de Archiepiſcopi conſecratione præceptum atque prædictum eſt, id eſt vt omnes ſuffraganei eum ordinent, nullatenus immutari licet: quia qui illis præeſt, ab omnibus Epiſcopis, quibus præeſt, debet conſtitui. ſin aliter præſumptum fuerit, viribus careré non dubium eſt, quia irrita erit eius ſecus acta ordinatio.

XXXVII.

QVOD SACRATÆ DEO FOEMINÆ VEL MONACHÆ ſacra vaſa vel ſacratas pallas contingere & incenſum circum altaria deferre non debeant.

Ex epiſtola ſotheris Papæ ſcripta Epiſcopis per Italiæ prouincias conſtitutis.

SAcratas Deo fœminas vel monachas ſacra vaſa vel ſacratas pallas penes vos contingere & incenſum circa Altaria deferre perlatum eſt ad Apoſtolicam ſedem: quæ omnia reprehenſione & vituperatione plœna eſſe nulli recta ſapientium dubium eſt. Quapropter huius ſanctæ ſedis auctoritate hæc omnia vobis reſecare funditus quanto citius poteritis cenſemus, & ne peſtis hæc latius diuulgetur per omnes prouincias abſtergi diutiſſime mandamus.

XXXVIII.

XXXVIII.

QVOD BAPTISMVS TEMPORE PASCHÆ CELEBRANdus ſit Catholicis.

Ex epiſtola Victoris Papæ ſcripta Theophilo Epiſcopo.

CElebritatem ſancti Paſchæ die Dominica agi debere & prædeceſſores noſtri iam ſtatuerunt,& vobis illud eadem die celebrare ſolemniter mandamus: quia non decet vt membra à capite diſcrepent nec contraria gerant. A. XV. Mai vero luna primi menſis vsque ad XXI. eiuſdem menſis diem eadem celebretur feſtiuitas. Eodem vero tempore baptiſmus celebrandus eſt Catholicis. Sed tamen ſi neceſſe fuerit,aut mortis periculum ingruerit,gentiles ad fidem venientes quocumque loco vel momento vbicumque euenient ſiue in flumine ſiue in mari ſiue in fontibus, tantum chriſtianę confeſſione credulitatis clarificata, baptizentur. Ipſis quoque quod in baptiſmo polliciti ſunt ſummopere eſt adtendendum, ne infideles ſed fideles inueniantur.

XXXIX.

QVOD INCONSVLTO ROMANO PONTIFICE cauſæ Epiſcoporum non debeant diffiniri.

Ex eadem epiſtola.

EA vos iudicate ad Apoſtolicam delatum eſt ſedem, quæ propter noſtram vobis diffinire non licet auctoritatem, id eſt Epiſcoporum cauſas. Vnde ita conſtitutum liquet à tempore Apoſtolorum, & deinceps placuit vt accuſatus vel iudicatus à comprouincialibus in aliqua cauſa Epiſcopus licenter apellet & adeat Apoſtolicæ ſedis Pontificem, qui aut per ſe aut vicarios ſuos eius retractari negotium procuret. & dum iterato iudicio Pontifex cauſam ſuam agit, nullus alius in eius loco ponatur aut ordinetur Epiſcopus: quoniam quãquam comprouincialibus Epiſcopis accuſati cauſam Pontificis ſcrutari liceat, non tamen diffinite inconſulto Romano Pontifice permiſſum eſt.

XL.

EPISCOPORVM TESTES QVOT ESSE DEBEANT, & ne abſens quiſquam iudicetur.

Ex epiſtola Zepherini Papæ ſcripta omnibus per Siciliam conſtitutis.

PAtriarchæ vel Primates accuſatum diſcutientes Epiſcopum non ante ſententiam proferant finitiuam quam Apoſtolica fulti auctoritate aut reum ſe ipſe confiteatur, aut per innocentes & regulariter examinatos conuincatur teſtes, qui minores non ſint numero quam illi diſcipuli quos Dominus adiumẽtum Apoſtolorum eligere præcepit, id eſt LXXII. Detractores quoque, qui diuina auctoritate eradicandi ſunt, & auctores inimicorum ab Epiſcopali ſubmouemus accuſatione vel teſtimonio. Nec ſummorum quiſpiam nec minorum accuſationibus impetatur aut diſpereat, neque in re dubia certa iudicetur ſententia, nec vllum iudicium niſi ordinabiliter habitum teneatur. Abſens vero nemo iudicetur, quia & diuinę & humanæ hoc prohibent leges. Accuſator autem eorum omni careat ſuſpitione, quia columnas ſuas Dominus firmiter ſtare voluerit non à quibuslibet agitari. Nullum namque eorum ſententia non à ſuo iudice dicta conſtringat, quia & leges ſeculi idipſum fieri præcipiunt. Duodecim enim iudices quilibet Epiſcopus accuſatus, ſi neceſſe fuerit, eligat à quibus eius cauſa iuſte iudicetur: nec prius audiatur aut excommunicetur quam ipſi

per

per ſe eligantur, & regulariter vocatus ad ſuorum primo conuentum Epiſcoporum per eos eius cauſa iuſte audiatur & rationabiliter diſcernatur. Finis vero eius cauſę ad ſedem Apoſtolicam deferatur, vt ibi determinetur nec antea finiatur, ſicut ab Apoſtolis vel ſucceſſoribus eorum olim ſtatutum eſt, quam eius auctoritate fulciatur.

XLI.

QVOD NVLLVS EPISCOPVS PROPRIIS REBVS SPOliatus antequam ſuis reueſtiatur debeat ad iudicia vocari.

Ex epiſtola cuius ſupra ſcripta fratribus per Aegyptum domino militantibus.

NVnciatum eſt enim ſedi Apoſtolicæ per apocriſiarios noſtros, quoſdam fratrum noſtrorum, Epiſcoporum ſcilicet, ab eccleſiis & ſedibus propriis pelli ſuaque eis auferri ſupellectilia, & ſic nudos & expoliatos ad iudicia vocari: quod omni ratione caret, cum ſtatuta Apoſtolorum eorumque ſucceſſorum & præcepta Imperatorum ac conſtitutiones legum idipſum prouideant, & Apoſtolicæ ſedis auctoritas idipſum fieri vetet. Præceptum eſt ergo in antiquis ſtatutis Epiſcopos eiectos atque ſuis rebus expoliatos eccleſias proprias accipere, & primo ſua omnia eis reddi, & ita demum ſi quis eos iuſte accuſare voluerit, æquo periculo facere iudices eſſe decernentes, Epiſcopos recte ſapientes & in eccleſia conuenientes vbi teſtes eſſent ſingulorum qui oppreſſi videbantur, nec prius eos reſpondere debere quam omnia ſua eis & eccleſiis eorum legibus integerrime reſtituantur.

XLII.

DE ORDINATIONIBVS.

Ex eadem epiſtola.

ORdinationes vero Presbyterorum & Leuitarum tempore congruo & multis coram aſtantibus ſollemniter agite, & probabiles ac doctos viros ad hoc opus conſtituite, vnde horum ſocietate & adiumento plurimum gaudeatis.

XLIII.

DE CONSPIRATIONE CONTRA EPISCOPOS.

Ex epiſtola Caliſti Papæ ſcripta ad omnes Galliarum vrbium Epiſcopos.

COnſpirationum vero crimina veſtris in partibus vigere audiuimus, & plebes contra Epiſcopos ſuos conſpirare nobis mandatum eſt. cuius criminis aſtutia non ſolum inter Chriſtianos abhominabilis eſt, ſed etiam inter ethnicos & ab exteris lege prohibita. Et idcirco huius criminis reos non ſolum eccleſiaſticæ ſed etiam ſeculi damnant leges, & non ſolum conſpirantes ſed & conſentientes eis. Anteceſſores vero noſtri quam plurima turba Epiſcoporum, quicunque eorum in ſacerdotali ordine ſunt conſtituti aut exiſtunt clerici honore, quo vtuntur, cadere præceperunt: ceteros vero communione priuari, & ab eccleſia extorres fieri iuſſerunt, & non ſolum facientes ſed eis conſentientes.

XLIV.

EXCOMMVNICATIS NON COMMVNICANDVM.

Ex eadem epiſtola.

EXcommunicatos quoque à ſacerdotibus nullus recipiat ante vtriusq; partis examinationem iuſtam, nec cum eis in oratione aut cibo vel potu aut oſ-

culo communicet, nec aue ais dicat: quia quicumque in his vel aliis prohibitis ſcienter excommunicatis communicauerit, iuxta Apoſtolorum inſtitutionem & ipſe ſimili excommunicatione ſubiaceat. Ab his ergo & Clerici & Laici ſe abſtineant, qui eadem pati noluerint.

XLV.
TERMINOS NON TRANSGREDIENDOS.

Ex eadem epiſtola.

NEmo quoque alterius terminos vſurpet nec alterius parrochianum iudicare aut excommunicare præſumat: quia talis diiudicatio aut excommunicatio nec rata erit, nec vires vllas habebit, quoniam nullus alterius iudicis niſi ſui ſententia tenebitur aut damnabitur. Vnde & Dominus loquitur dicens; *Ne transgrediaris terminos antiquos.* Nullus autem Primas vel Metropolitanus dioceſani eccleſiam vel parrochiam aut aliquem de eius parrochia præſumat excommunicare vel iudicare, aliquidve agere abſque eius conſilio vel iudicio. Sed hoc obſeruet quod ab Apoſtolis ac patribus & prædeceſſoribus noſtris eſt ſtatutum & à nobis confirmatum, id eſt, ſi quis Metropolitanus Epiſcopus, niſi quod ad ſuam ſolum modo propriam pertinet parrochiam, ſine conſilio & voluntate omnium comprouincialium Epiſcoporum extra aliquid agere temptauerit, gradus ſui periculo ſubiacebit, & quod egerit irritum habeatur & vacuum. Sed quicquid de prouincialium Epiſcoporum cauſis eorumque eccleſiarum & clericorũ atque ſecularium neceſſarium agere aut diſponere neceſſe fuerit, hoc cum omnium conſenſu prouincialium agatur Pontificum, non aliquo Dominationis faſtu ſed humillima & concordi adminiſtratione.

XLVI.
DE LAPSV SACERDOTIS.

Ex eadem epiſtola.

SEd ſi aliquis lapſus quoquo modo fuerit, portemus eum & fraterno corripiamus affectu, ſicut ait B. Apoſtolus; *Si praeoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui ſpiritales eſtis huiuſmodi inſtruite in ſpiritu lenitatis, conſiderans teipſum ne & tu tempteris. Alter alterius onera portate, & ſic adimplebitis legem Chriſti.* Porro S. Dauid de criminibus mortiferis egit pœnitentiam, & tamen in honore permanſit. B. quoque Petrus amariſſimas lacrimas fudit, quando Dominum negaſſe poenituit, ſed tamen Apoſtolus permanſit. Et Dominus per Prophetam peccantibus pollicetur dicens; *Peccator in quacumque die conuerſus ingemuerit, omnium iniquitatum illius amplius non recordabor.* Errant enim qui putant ſacerdotes poſt lapſum, ſi condignam egerint pœnitentiam, Domino miniſtrare non poſſe & ſuis honoribus frui, ſi bonam deinceps vitam duxerint & ſuum ſacerdotium condigne cuſtodierint, & ipſi qui hoc putant non ſolum errant ſed etiam traditas eccleſiæ claues diſſipare & abigere videntur, de quibus dictum eſt; *Quecumque ſolueritis in terra erunt ſoluta in cœlo.* Alioquin hæc ſententia aut Domini non eſt, aut non vera. Nos vero indubitanter tam DOMINI ſacerdotes quam reliquos fideles poſt dignam ſatisfactionem poſſe reuocari ad honores credimus, teſtante Domino per Prophetam; *Numquid qui dormit non adiciat vt reſurgat? & qui auerſus eſt non reuertetur?* Et alibi; *Nolo,* inquit Dominus, *mortem peccatoris ſed vt conuertatur & viuat.* Et Propheta Dauid pœnitentiam agens dixit; *Redde mihi Letitiam Salutaris tui, & ſpiritu principali confirma me.* Ipſe namque poſt pœnitentiam & alios docuit & ſacrificium Deo obtulit, dans exemplum Doctoribus ſanctæ eccleſiæ ſi lapſi fuerint, cum dignam pœnitentiam Deo geſſerint, vtrumque facere poſſe. Docuit enim quando dixit; *Doceam iniquos vias tuas & impii ad te conuertentur.* Et ſacrificium Deo obtulit dum dicebat; *Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non ſpernis.* Videns etiam Propheta ſcelera ſua mundata per pœnitentiam non dubitabat prædicando & Domino libando curare aliena.

Item

Item poſt pauca: Dauid enim dicit; *Beati quorum remiſſa ſunt iniquitates, & quorum tecta ſunt peccata. Beatus vir cui non imputauit Dominus peccatum.* Mundatur ergo homo à peccato, & reſurgit gratia Dei à lapſu, & in priſtino manet officio iuxta prædictas auctoritates. Videat ne amplius peccet & ſententia Euangelica maneat in eo, quæ ait; *Vade & amplius noli peccare.* Vnde ait Apoſtolus; *Non ergo regnet peccatum in veſtro mortali corpore, vt obœdiatis concupiſcentiis eius, ſed neque exhibeatis membra veſtra arma iniquitatis peccato, ſed exhibete vos tanquam ex mortuis viuentes & membra veſtra arma iuſtitiæ Deo.*

XLVII.

DE POSSESSIONIBVS ECCLESIARVM.

Ex epiſtola Vrbani Papæ ſcripta de Communi vita & oblationibus fidelium.

MVltitudinis autem credentium erat cor & anima vna, nec quiſquam eorum quæ poſſidebat aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia & virtute magna reddebant Apoſtoli teſtimonium reſurrectionis Ieſu Chriſti Domini noſtri & gratia magna erat in omnibus illis. Neque enim quiſquam egens erat inter illos: quotquot enim poſſeſſores agrorum aut domorum erant vendentes afferebant precia eorum quæ vendebant ante pedes Apoſtolorum. Diuidebantur autem ſingulis prout cuique opus erat. Ioſeph autem, qui cognominatus eſt Barnabas ab Apoſtolis, quod eſt interpretatum filius conſolationis, Leuites, Cyprius genere, cum haberet agrum, vendidit illum & attulit precium, & poſuit ante pedes Apoſtolorum, & reliqua. Videntes autem Sacerdotes ſummi & alii atque Leuitæ & reliqui fideles plus vtilitatis poſſe afferri, ſi hereditates & agros quos vendebant eccleſiis, quibus præſidebant Epiſcopi, traderent, eo quod ex ſumptibus eorum tam præſentibus quam futuris temporibus plura & elegantiora poſſent miniſtrari fidelibus communem vitam ducentibus, quam ex precio ipſorum, cœperunt prædia & agros quos vendere ſolebant matricibus eccleſiis tradere & ſumptibus eorum viuere. Ipſæ vero res in ditione ſingularum parrochiarum Epiſcoporum, qui locum tenent Apoſtolorum, erant & ſunt vſque adhuc & futuris ſemper debent eſſe temporibus. quibus Epiſcopi & fideles diſpenſatores eorum omnibus communem vitam agere volentibus miniſtrare cuncta neceſſaria debent, prout melius potuerint, vt nemo in eis agens inueniatur. Ipſæ enim res fidelium oblationes appellantur, quia Domino offeruntur. Nec ergo debent in aliis vſibus quam eccleſiaſticis & prædictorum Chriſtianorum fratrum vel indigentium conuerti, quia vota ſunt fidelium atque ad prædictum opus explendum Domino tradita. Si quis autem, quod abſit, ſecus egerit, damnationem Ananiæ & Saphirę percipiat, vt reus ſacrilegii efficiatur, ſicut illi fuerunt qui precia rerum fraudabant prædictarum.

XLVIII.

PRÆDIA DICATA NE INVADANTVR.

Ex eadem epiſtola.

ADtendendum eſt omnibus & fideliter cuſtodiendum & illius vſurpationis contumelia depellenda, ne prędia vſibus ſecretorum cœleſtium dicata à quibusquam irruentibus vexentur. Quod ſi quis fecerit, poſt debitæ vltionis acrimoniam, quæ erga ſacrilegos iure promenda eſt, perpetua damnetur infamia & infernali carceri tradatur, aut exilio perpetuæ deportationis vtatur,

quoniam iuxta Apoſtolum tradere oportet huiuſmodi hominem *ſatana, vt ſpiritus ſaluus fiat in die Domini.*

XLIX.

DE SEDE EPISCOPI.

Ex eadem epiſtola.

QVod autem ſedes in Epiſcoporum eccleſiis excelſæ conſtitutæ & præparatæ inueniuntur in throno, ſpeculationem & poteſtatem iudicandi & ſoluendi atque ligandi à Domino ſibi datam materie docet. Vnde Saluator in Euangelio ait: *Quacumque ligaueritis ſuper terram, erunt ligata in cœlo.*

Cætera deſiderantur, vt & NOTINGI EPISCOPI Capitula, quæ REMEDIO adiecit.

CHRY

CHRY

DIR ALTEN KILCHIN.

ICH vvider ſaig diem Tiuvel vnt allen ſinen vverchen, vnt allen ſinen gezierdin. Ich geloub an ain Got Vatter almachtigen, ain ſchepfer himelo vnt erde, vnt aller geſchepfde. Ich geloub an ſinen ainbornun Sun vnſurn Herren Iehſum Chriſtum. Ich geloub an den Haligun Gaiſt. Ich geloub das die drie benemde ain guuaire Got iſt, der ie vvas an angenge, vnt immatar iſt an ende. Ich geloub das der ſelbe Gottis Sungeandot vvart von dem hailigen Engil Sant Gabrihel. Ich geloub das er emphangen vvart von dē Hailigen Gaiſt, vnt er geborn vvart von Sant Mariun der ratnū maigede. Ich geloub das er an dirre vverlte vvas als ain ander mēſche vvan das er nie geſundot. Ich geloub das er an dem drisgoſten iar getofet vvart in dem Iordan von Sant Iohans. Ich geloub das er ferratun vvart von ſinen iunger Iudas. Ich geloub das er geſangun vvart von den Iuden, vnt gebundun vvart, vnt ſin geſpotet vvart, vnt angeſpuvvit vvart. Ich geloub das er gemartiret vvart, vnt an das cruxze erhangeni vvart, vnt daran erſtarb an der menſchait vnt niut an der gothait. Ich geloub das er ab dem cruxze genomen vvart, vnt zer erde begraben vvart, vnt darinne lag dri tag vnt dri nacht. Ich geloub das er an dem dritē tag erſtuond, gevvare Got vnt gevvare mēſche. Ich geloub das er entſchain nach ſiner vrſtendi ſinen iungern vnt ſinen guoten friundin. Ich geloub das er an dem vierzgoſten tag nach ſiner vrſtendi ze himelo fuer ze der angeſicht ſiner iunger vnt aller manges die ſin vvirding vvarent. Ich geloub das er da ſizit zu der zeſuin ſines vvatter im ebū gevvaltig vnt ebun evvig. Ich geloub in dannan kiunftig an dem iungeſten tag ertailen viber lebend vnt viber tot nach ir vverchē. Ich gelob an die kriſtanhait gotlich vnt allich. Ich gelob gemainſamē der hailigē. Ich gelob ablas miner ſiunte nach gevvarer ruwe. Ich gelob vrſtendi mines libes. Ich gelob nach diſem lib dem evvigē lib. Ich gelob das mir gelonet ſol vverden nach minen vverchen. den lon den ſiurht ich ſer, vvan ich diche geſundot han mit gedanchen, &c.

SYMBOLVM

VETERIS ALAMANNORVM ECCLESIAE.

RENuntio Diabolo & omnibus eius operibus, & omnibus eius deliciis. Credo in Deum patrem omnipotentem creatorem cœli & terræ, & omniū creaturarum. Credo in filium eius vnigenitum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Credo in Spiritum ſanctū. Credo hos tres nominatos vnum verum Deum eſſe principio carentem & fine. Credo eundem Dei filium annunciatum eſſe à ſancto Angelo Gabriele. Credo conceptum eſſe à Spiritu ſancto, natum ex Maria virgine. Credo in hoc mundo fuiſſe non alium atque ceteros homines, peccato excepto. Credo trigeſimo ætatis anno baptizatum eſſe in Iordano à Sancto Iohāne. Credo traditum eſſe à diſcipulo ſuo Iuda. Credo captum eſſe ab Iudæis, vinctum, illuſum, & inſputatum. Credo martyriſatum eſſe, cruci affixū, in eaq; mortuum, ſecundum humanitatem non ſecundum diuinitatem. Credo à cruce depoſitum eſſe, & terræ mandatum, in eaq; iacuiſſe tres dies & tres noctes. Credo tertia die reſurrexiſſe verū Deū & verum hominem. Credo apparuiſſe poſt reſurrectionem diſcipulis ſuis, & omnibus ſuis amicis fidelibus. Credo quadrageſimo poſt reſurrectionē die aſcendiſſe ad cœlos in conſpectu diſcipulorum & omnium eorum, qui eo digni erant. Credo illic ſedere ad dexteram ſui Patris, æquali poteſtate & æternitate præditum. Credo inde venturum in nouiſſimo die iudicare viuos ac mortuos ſecūdum opera ſingulorum. Credo in Chriſtianitatem diuinam & vniuerſalem. Credo communionem Sanctorum, Credo remiſſionem peccatorum meorum, habita vera pœnitentia. Credo reſurrectionē meæ carnis. Credo ab hac vita æternam vitam. Credo me accepturum mercedem ſecundum merita mea. hanc mercedem pertimeſco: quoniam ſæpe peccaui cogitando, &c.

BIGIHT

THERO ALTEN KIRICHVN.

Ih vvirdu Gote almahtigen bigihtig, inti allen Gotes heilagon, allero minero ſunteno, vnrehthero githanco, vnrehthero vvorto, thes ih vnrehtes giſahti, vnrehtes gihorti, vnrehtes gethancti, odo andran giſpuoni ſo vvaz ſo ih vvidar Gotes vvillen gitati, meinero eido, vbilero fluocho, liogannes, ſtelannes, huores, manslahti, vnrehtes girates, odo mir iz thuruh min kinthisgi giburiti, odo thuruh vbartruncani, odo thuruh min ſelbes giſpenſti, odo thuruh anderes mannes giſpenſti girida, abunſtes, nides biſprachido, vbilero geluſto: taz ih ci chirichun ni quam, ſo ih mit rehtu ſcolta: mina faſtun ni biheilt, ſo ih mit rehtu ſcolta; Zuuene ni giſuôta, ſunta ni verleiz themo ih mit rehtu ſcolta: heilaga ſunnuntaga, inti heilaga miſſa, inti then heilagon vvizzod ni erita; ſo ih mit rehtu ſcolta: vna vrlaubgap, vna vrloub intpheing vncitin ezzenti, vncitin trinchanti, vncitin slafenti, vncitin vvachanti: thes alles inti anderes manages, thes ih vvidar Got almahtigon shuldig ſi, thes ih Gote almahtigen in mineru Kriſtanheiti gehiezi, inti bi minan vvizzin forliezi, ſo ih iz gihuge, ſo ni gihuge, ſo ih iz githahti, ſo ih iz giſprachi, ſo ih iz githati, ſo mir iz slaffenti giburiti, ſo vvahenti, ſo gangenti, ſo ſtantenti, ſo ſizzenti, ſo liganti, ſo bin ih iz Gote almahtigen bigihtig, inti allen Gotes heilagon, inti dir Gotes manne: inti gerno buoz ziu frammort ſo fram, ſo mir Got allmahtigo mahti inti giuuizzi forgibig. Almahtig Truhtin, forgib vnsmahti inti giuuizi thinā vvillon zi giuuircanne, inti zi giſremenne, ſo iz thin vvillo ſi. Amē.*

** lege inti gerno buozzin frā mert ſo fram ſo mir &c. optimo ſenſu quē expreſſi.*

CONFESSIO

VETERIS ALAMANNORVM ECCLESIÆ.

EGo Deo omnipotenti confiteor, & omnibus Dei Sāctis, omnia mea peccata, illicitas cogitationes, illicitos ſermones, quicquid ego illicitum dixi, illicitum audiui, illicitum cogitaui, aut alio pacto quicquid ego contra Dei voluntatem egi, mea iuramenta, exſecrationes & maledicta, mendacia, furta, ſcortationes, homicidia, praua conſilia; aut à me quid per meam puerilitatem patratum, aut per ebrietatem, ſiue mea ipſius ſuaſione ſiue aliorum hominum ſuaſione, concupiſcentias, inuidias, detractiones, prauas cupiditates: quod ego ad eccleſiam non veni cum iure debebam, ieiunium meum non ſeruaui, ſicuti iure debebam; duos non conciliaui, offenſas non dimiſi cui iure debebam: ſanctum diem Dominicum, & ſanctam miſſam, & ſanctam legem non obſeruaui, ſicuti iure debebā: ſine venia donaui, ſine venia accepi, intempeſtiue comedens, intempeſtiue bibens, intempeſtiue dormiens, intempeſtiue vigilans: hæc omnia aliaq; plura quæ Deo omnipotenti debeo, quæ Deo omnipotenti in meo baptiſmo promiſi, & pro mea conſcientia deliqui, quę recordor, quę nō recordor, quæ cogitaui, quæ dixi, quæ à me dormiente patrata, quæ vigilante, quę ambulante, quæ ſtante, quæ ſedente, quæ cubante, Deo omnipotenti confiteor, & omnibus Dei Sanctis, & tibi vir Dei, & cupio emendare in poſterum pro ea quam mihi Deus omnipotens poteſtatem & intelligentiam dederit. Omnipotens Domine, da mihi poteſtatem & intelligentiam faciendi voluntatem tuam, & cognoſcēdi quæ ſit voluntas tua, Amen.

ALAMANNICÆ ECCLESIÆ VETERIS

LITANIA.

FINITA oratione poſt *Gloria in excelſis Deo* dicit ſacerdos:
Chriſtus vincit, Chriſtus regnat, Chriſtus imperat, tribus vicibus, ſimiliter & clerus.

Exaudi Chriſte. RP. Nicolao ſummo Pontifici & vniuerſali Papæ vita.
Saluator mundi. RP. Tu illum adiuua.
Scē Petre. RP. Tu illum adiuua.
Scē Paule. RP. Tu illum adiuua.
Scē Andrea. RP. Tu illum adiuua.
Scē Clemens. RP. Tu illum adiuua.
Scē Xixte. RP. Tu illum adiuua.
Scē Cyriace. RP. Tu illum adiuua.

Exaudi Chriſte. RP. Hludouuico à Deo coronato magno & pacifico Regi vita & victoria.
Redemptor mūdi. RP. Tu illum adiuua.
Scē Michael. RP. Tu illum adiuua.
Scē Gabriel. RP. Tu illum adiuua.
Scē Raphael. RP. Tu illum adiuua.
Scē Iohannes. RP. Tu illum adiuua.
Scē Stephane. RP. Tu illum adiuua.
Scē. Theodole. RP. Tu illum adiuua.

Exaudi Chriſte. RP. Hemmæ Reginæ noſtræ vita.
Scā Felicitas. RP. Tu illam adiuua.
Scā Perpetua. RP. Tu illam adiuua.
Scā Petronella. RP. Tu illam adiuua.
Scā Lucia. RP. Tu illam adiuua.
Scā Agnes. RP. Tu illam adiuua.
Scā Cæcilia. RP. Tu illam adiuua.

Exaudi Chriſte. RP. Nobiliſſimæ proli regali vita.
Scē Silueſter. RP. Tu illam adiuua.
Scē Laurenti. RP. Tu illam adiuua.
Scē Nazari. RP. Tu illam adiuua.
Scē Pancrati. RP. Tu illam adiuua.
Scā Anaſtaſia. RP. Tu illam adiuua.
Scā Genoveſa. RP. Tu illam adiuua.
Scā Columba. RP. Tu illam adiuua.

Exaudi Chriſte. RP. Omnibus iudicibus vel cuncto exercitui Francorum & Alamannorum vita & victoria.
Scē Hylari. RP. Tu illos adiuua.
Scē Martine. RP. Tu illos adiuua.
Scē Maurici. RP. Tu illos adiuua.
Scē Dionyſi. RP. Tu illos adiuua.
Scē Albane. RP. Tu illos adiuua.
Scē Criſpine. RP. Tu illos adiuua.
Scē Criſpiniane. RP. Tu illos adiuua.
Scē Gereon. RP. Tu illos adiuua.

Chriſtus vincit, Chriſtus regnat, Chriſtus imperat.
Rex Regum Chriſtus vincit, Chriſtus regnat, Chriſtus imperat.

Rex noſter	Chriſtus vincit.
Spes noſtra	Chriſtus vincit.
Gloria noſtra	Chriſtus vincit.
Miſericordia noſtra	Chriſtus vincit.
Auxilium noſtrum	Chriſtus vincit.
Fortitudo noſtra	Chriſtus vincit.
Liberatio & redemptio noſtra	Chriſtus vincit.
Victoria noſtra	Chriſtus vincit.
Arma noſtra inuictiſſima	Chriſtus vincit.
Murus noſter inexpugnabilis	Chriſtus vincit.
Defenſio & exaltatio noſtra	Chriſtus vincit.
Lux, via, & vita noſtra	Chriſtus vincit.

Ipſi ſoli gloria & poteſtas per immortalia ſæcula ſæculorum, Amen.
Ipſi ſoli honor, laus & iubilatio per infinita ſæcula ſæculorum, Amen.
Ipſi ſoli virtus, fortitudo & victoria per omnia ſæcula ſæculorum Amen.

Chriſte, audi nos, ter. Kyrie eleiſon, ter. Feliciter, ter. Tempora bona habeas, ter. Multos annos, ter.

Poſt miſſam dicat Pontifex.

Conſeruet Dominus Eccleſiam ſuam ſanctam, amen.
Fidem noſtram inlæſam cuſtodiat Dominus, amen.
Remiſſionem peccatorum omnium & vitam æternam largiat Dominus, amen.
Memor ſit Dominus Domini noſtri Hludeuuici, & omnes fideles Dei eccleſiæ ſaluet, protegat, & benedicat, amen.
Nos protegat atque defendat ab omnibus malis, & perducat nos in regnum gloriæ ſuæ, amen.
Conſeruet Deus omnes fratres noſtros, amen.
Protegat, ſaluet & cuſtodiat nos Dominus, amen.
Sit nomen Domini benedictum ex hoc nunc & vſque in ſæculum.

Hunc diem.	R.	Multos annos.
Domnum Hludouuicum Regem.	R.	Deus conſeruet.
Saluator mundi.	R.	Tu illum adiuua.
Scē. Petre.	R.	Tu illum adiuua.
Scē. Paule.	R.	Tu illum adiuua.
Scē. Andrea.	R.	Tu illum adiuua.
Scē. Gereon.	R.	Tu illum adiuua.

Feliciter, Feliciter, Feliciter. Tempora bona habeat, Tempora bona habeat, Tempora bona habeat. Multos annos, amen.

ORATIO.

TV ſumme retributor atque miſerator omnium Deus, eorum regna cuſtodi, quos tibi placita caſtitate iunxiſti, gentes rebelles opprime, populos eorum in tua pace diſpone. iſti tuæ pareant iuſſioni, & tu eorum eſto cuſtos imperii.

Dona eis profutura conſilia, quibus prædicandam ſapientiam contuliſti: de tua, non de mundi poteſtate ſint. Reges habentes diademata diuina cogitent vbique mandata. te timeant, vt mortalia non paueſcant: in tua fortitudine quam in ſua poteſtate confidant. Iſtos peculiariter præſta te quærere, & te ſpecialiter eis velle præſtare.

Perpendite venerabiles Domini, quo amore regnetis. Non auderemus iſta publice Diuinitati dicere, niſi quia & ſecretius eadem nos cognoſcit optare.

Scā

Sed Diuinitas vſq; in extremos fines imperium tende Romanum: termini eius Oceano lambiente cingantur. Sed Principes noſtri mundo ſic imperent, vt eis mundus imperare non valeat. Te timeant, vt nihil metuant: ad diadema tuum veniant ex hac corona mundana. Concede illis nuptialem ſtolam, qui feciſti in eis humilem purpuram. Dona illis regnum, vbi nec vita concluditur, nec lætitia terminatur. Amen.

FINIS.

ALAMANNICÆ ECCLESIÆ VETERIS

BENEDICTIONES.

BENEDICTIO CÆREI.

EXVLTET iam Angelica turba cœlorum, exultent diuina myſteria, & pro tanti Regis victoria tuba intonet ſalutaris. gaudeat tellus tantis irradiata fulgoribus, & æterni Regis ſplendore luſtrata totius orbis ſe ſentiat amiſiſſe caliginem. Lætetur & mater Eccleſia tanti luminis irradiata fulgore, & magnis populorum vocibus hæc aula reſultet. Quapropter aſtantibus vobis, fratres kariſſimi, ad tam miram ſancti huius luminis claritatem vna mecum quæſo Dei omnipotentis miſericordiam inuocate, vt qui me non meis meritis intra Leuitarum numerum dignatus eſt aggregare, luminis ſui gratiam infundens cærei huius laudem implere præcipiat Ieſus Chriſtus Dominus noſter, qui viuit & regnat cum patre in vnitate Spiritus ſancti per omnia ſecula ſeculorum.

DOMINVS VOBISCVM. RP. ET CVM SPIRITV TVO.
SVRSVM CORDA RP. HABEMVS AD DOMINVM.
GRATIAS AGAMVS DOMINO DEO NOSTRO. RP. DIGNVM ET IVSTVM EST.

Vere quia dignum & iuſtum eſt inuiſibilem Deum patrem omnipotentem filiumque vnigenitum Dominum noſtrum Iheſum Chriſtum toto cordis ac mentis affectu & vocis miniſterio perſonare, qui pro nobis æterno patri Adæ debitum ſoluit, & veteris piaculi cautionem pio cruore deterſit. Hæc ſunt enim feſta paſchalia, in quibus vere ille Agnus occiditur, eiusque ſanguine poſtes conſecrantur. Hæc eſt nox, in qua primum patres noſtros filios Iſrael eduxit de Ægypto, quos poſtea rubrum mare ſicco veſtigio tranſire feciſti. Hæc igitur nox eſt, quæ peccatorum tenebras columnæ illuminatione purgauit: hæc nox eſt, quæ hodie per vniuerſum mundum in Chriſto credentes a vitiis ſeculi ſegregatos & caligine peccatorum deterſa reddit gratiæ, ſociatque ſanctitati: hæc nox eſt, in qua deſtructis vinculis mortis Chriſtus ab inferis victor aſcendit. Nihil enim naſci profuit, niſi redimi profuiſſet. O mira circa nos tuę pietatis dignatio! O inæſtimabilis dilectio caritatis! vt ſeruum redimeres, filium tradidiſti. O beata nox, quæ ſola meruit ſcire tempus & horam, in qua Chriſtus ab inferis reſurrexit. Hæc nox eſt, de qua ſcriptum eſt: *Et nox vt dies illuminabitur, & nox illuminatio mea in deliciis meis.* Huius igitur ſanctificatio noctis fugat ſcelera, culpas lauat; & reddit innocentiam lapſis, mœſtis lætitiam, fugat odia, concordiam parat, & curuat imperia. In huius igitur noctis gratia ſuſcipe ſancte pater ✠ incenſi huius ſacrificium veſpertinum, quod tibi in hac cerei oblatione ſolemni per miniſtrorum manus de operibus apum ſacroſancta reddit eccleſia. Sed iam columnæ

huius

Digitized by Google

Chriſtus vincit, Chriſtus regnat, Chriſtus imperat
Rex Regum Chriſtus vincit, Chriſtus regnat, Chriſtus imperat.
Rex noſter Chriſtus vincit.
Spes noſtra Chriſtus vincit.
Gloria noſtra Chriſtus vincit.
Miſericordia noſtra Chriſtus vincit.
Auxilium noſtrum Chriſtus vincit.
Fortitudo noſtra Chriſtus vincit.
Liberatio & redemptio noſtra Chriſtus vincit.
Victoria noſtra Chriſtus vincit.
Arma noſtra inuictiſſima Chriſtus vincit.
Murus noſter inexpugnabilis Chriſtus vincit.
Defenſio & exaltatio noſtra Chriſtus vincit.
Lux, via, & vita noſtra Chriſtus vincit.
Ipſi ſoli gloria & poteſtas per immortalia ſæcula ſæculorum, Amen.
Ipſi ſoli honor, laus & iubilatio per infinita ſæcula ſæculorum, Amen.
Ipſi ſoli virtus, fortitudo & victoria per omnia ſæcula ſæculorum Amen.

Chriſte, audi nos, ter. Kyrie eleiſon, ter. Feliciter, ter. Tempora bona habeas, ter. Multos annos, ter.

Poſt miſſam dicat Pontifex.

Conſeruet Dominus Eccleſiam ſuam ſanctam, amen.
Fidem noſtram inlæſam cuſtodiat Dominus, amen.
Remiſſionem peccatorum omnium & vitam æternam largiat Dominus, amen.
Memor ſit Dominus Domini noſtri Hludeuuici, & omnes fideles Dei eccleſiæ ſaluet, protegat, & benedicat, amen.
Nos protegat atque defendat ab omnibus malis, & perducat nos in regnum gloriæ ſuæ, amen.
Conſeruet Deus omnes fratres noſtros, amen.
Protegat, ſaluet & cuſtodiat nos Dominus, amen.
Sit nomen Domini benedictum ex hoc nunc & vſque in ſæculum.
Hunc diem. R. Multos annos.
Domnum Hludouuicum Regem. R. Deus conſeruet.
Saluator mundi. R. Tu illum adiuua.
Scē. Petre. R. Tu illum adiuua.
Scē. Paule. R. Tu illum adiuua.
Scē. Andrea. R. Tu illum adiuua.
Scē. Gereon. R. Tu illum adiuua.

Feliciter, Feliciter, Feliciter. Tempora bona habeat, Tempora bona habeat, Tempora bona habeat. Multos annos, amen.

ORATIO.

TV ſumme retributor atque miſerator omnium Deus, eorum regna cuſtodi, quos tibi placita caſtitate iunxiſti, gentes rebelles opprime, populos eorum in tua pace diſpone. iſti tuæ pareant iuſſioni, & tu eorum eſto cuſtos imperii.

Dona eis profutura conſilia, quibus prædicandam ſapientiam contuliſti: de tua, non de mundi poteſtate ſint. Reges habentes diademata diuina cogitent vbique mandata. te timeant, vt mortalia non paueſcant: in tua fortitudine quam in ſua poteſtate confidant. Iſtos peculiariter præſta te quærere, & te ſpecialiter eis velle præſtare.

Perpendite venerabiles Domini, quo amore regnetis. Non auderemus iſta publice Diuinitati dicere, niſi quia & ſecretius eadem nos cognoſcit optare.

Scā

Sctã Diuinitas vſq; in extremos fines imperium tende Romanum: termini eius Oceano lambiente cingantur. Sed Principes noſtri mundo ſic imperent, vt eis mundus imperare non valeat. Te timeant, vt nihil metuant: ad diadema tuum veniant ex hac corona mundana. Concede illis nuptialem ſtolam, qui feciſti in eis humilem purpuram. Dona illis regnum, vbi nec vita concluditur, nec lætitia terminatur. Amen.

FINIS.

ALAMANNICÆ ECCLESIÆ VETERIS *BENEDICTIONES.*

BENEDICTIO CÆREI.

EXVLTET iam Angelica turba cœlorum, exultent diuina myſteria, & pro tanti Regis victoria tuba intonet ſalutaris. gaudeat tellus tantis inradiata fulgoribus, & æterni Regis ſplendore luſtrata totius orbis ſe ſentiat amiſiſſe caliginem. Lætetur & mater Eccleſia tanti luminis inradiata fulgore, & magnis populorum vocibus hæc aula reſultet. Quapropter aſtantibus vobis, fratres kariſſimi, ad tam miram ſancti huius luminis claritatem vna mecum quæſo Dei omnipotentis miſericordiam inuocate, vt qui me non meis meritis intra Leuitarum numerum dignatus eſt aggregare, luminis ſui gratiam infundens cærei huius laudem implere præcipiat Ieſus Chriſtus Dominus noſter, qui viuit & regnat cum patre in vnitate Spiritus ſancti per omnia ſecula ſeculorum.

Dominvs Vobiscvm. RP. Et Cvm Spiritv Tvo.
Svrsvm Corda RP. Habemvs Ad Dominvm.
Gratias Agamvs Domino Deo Nostro. RP. Dignvm Et Ivstvm Est.

Vere quia dignum & iuſtum eſt inuiſibilem Deum patrem omnipotentem filiumque vnigenitum Dominum noſtrum Iheſum Chriſtum toto cordis ac mentis affectu & vocis miniſterio perſonare, qui pro nobis æterno patri Adæ debitum ſoluit, & veteris piaculi cautionem pio cruore deterſit. Hæc ſunt enim feſta paſchalia, in quibus vere ille Agnus occiditur, eiusque ſanguine poſtes conſecrantur. Hæc eſt nox, in qua primum patres noſtros filios Iſrael eduxit de Ægypto, quos poſtea rubrum mare ſicco veſtigio tranſire feciſti. Hæc igitur nox eſt, quæ peccatorum tenebras columnæ inluminatione purgauit. hæc nox eſt, quæ hodie per vniuerſum mundum in Chriſto credentes a vitiis ſeculi ſegregatos & caligine peccatorum deterſa reddit gratiæ, ſociatque ſanctitati: hæc nox eſt, in qua deſtructis vinculis mortis Chriſtus ab inferis victor aſcendit. Nihil enim naſci profuit, niſi redimi profuiſſet. O mira circa nos tuę pietatis dignatio! O inæſtimabilis dilectio caritatis: vt ſeruum redimeres, filium tradidiſti. O beata nox, quæ ſola meruit ſcire tempus & horam, in qua Chriſtus ab inferis reſurrexit. Hæc nox eſt, de qua ſcriptum eſt: *Et nox vt dies inluminabitur, & nox inluminatio mea in deliciis meis.* Huius igitur ſanctificatio noctis fugat ſcelera, culpas lauat, & reddit innocentiam lapſis, mœſtis lætitiam, fugat odia, concordiam parat, & curuat imperia. In huius igitur noctis gratia ſuſcipe ſancte pater + incenſi huius ſacrificium veſpertinum, quod tibi in hac cærei oblatione ſolenni per miniſtrorum manus de operibus apum ſacroſancta reddit eccleſia. Sed iam columnæ

huius

huius præconia nouimus, quam in honorem Dei rutilans ignis accendit: qui licet diuiſus in partes mutuati luminis detrimenta non nouit, alitur liquentibus cæris, quam in ſubſtantiam precioſæ huius lampadis apes mater eduxit. O vere beata nox, quæ expoliauit Ægyptios, ditauit Hebræos. Nox in qua terrenis cœleſtia iunguntur. Oramus te Domine ✠ vt cæreus ✠ iſte in honore nominis tui conſecratus ad noctis huius caliginem deſtruendam indeficiens perſeueret, in odorem ſuauitatis acceptus ſupernis luminaribus miſceatur: flammas eius lucifer matutinus inueniat: ille (inquam) lucifer, qui neſcit occaſum: ille qui regreſſus ab inferis humano generi ſerenus inluxit. Precamur ergo te Domine, vt nos famulos tuos omnem clerum & deuotiſſimum populum vna cum Papa noſtro & glorioſiſſimo Rege noſtro Hludouuico eiusque nobiliſſima prole, quiete temporum conceſſa, in his feſtis Paſchalibus conſeruare digneris, per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit & regnat Deus in vnitate Spiritus ſancti per omnia ſecula ſeculorum, amen.

BENEDICTIO IGNIS IN PASCHA.

DOMINE Deus pater omnipotens exaudi nos, lumen indeficiens tu es. Sancte conditor omnium luminum benedic Domine ✠ hoc lumen, quod à te ſanctificatum atque benedictum eſt. tu inluminaſti omnem mundum, vt ab eo lumine accendamur & inluminemur igne claritatis tuæ, ſicut inluminaſti Moyſen, ita inlumina cordibus noſtris & ſenſibus, vt ad vitam æternam peruenire mereamur, Per eundem, &c.

ALIA.

DEVS qui per filium tuum, angularem ſcilicet lapidem, caritatis ignem tuis fidelibus contuliſti productum è ſilice noſtris profuturum vſibus, nouum hunc ignem ſanctifica, & concede nobis, ita per hæc feſta Paſchalia cœleſtibus deſideriis inflammari, vt ad perpetua feſta purgatis mentibus pertingere valeamus. Per eundem, &c.

ITEM VNDE SVPRA.

DOMINE ſancte pater omnipotens, æterne Deus, quod in nomine tuo & filii tui Domini noſtri Iehſu Chriſti & Spiritus ſancti benedicimus & ſanctificamus ✠ ignem hunc, adiuua nos, qui viuis & regnas cum patre in vnitate Spiritus ſancti Deus per omnia ſecula ſeculorum.

SVPER INCENSVM CÆREVM.

VENIAT, omnipotens Deus, ſuper hunc incenſum larga tuæ benedictionis infuſio, & hunc nocturnum ſplendorem inuiſibilis regnator incende, vt nō ſolum ſacrificium, quod in hac nocte litatum eſt archana luminis tui admixtione refulgeat, ſed quocumq; loco ex huius aliquid ſanctificationis fuerit myſterio deportatum, expulſa Diabolicæ fraudis nequitia virtus tuæ maieſtatis aſſiſtat Iheſus Chriſtus Dominus noſter, qui viuit & regnat in ſecula ſeculorum, amen.

BENEDICTIO FERRI AD IVDICIVM faciendum.

BENEDIC Domine per inuocationē ſanctiſſimi nominis tui ad manifeſtandum verum iudicium tuum hoc genus metalli, vt omni Dæmonum falſitate procul remota veritas veri iudicii tui fidelibus tuis manifeſta fiat, per Dominum noſtrum Iheſum Chriſtum filium tuum, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos & ſeculum per ignem, amen.

BENEDICTIO AQVÆ AD IVDICIVM faciendum.

OMNIPOTENS ſempiterne Deus, Iudex iuſtus & fortis, qui es auctor pacis, iudicans æquitatem & rectum iudicium tuum: tu hanc aquam igne feruentem

uentem ſanctifica, qui tres pueros de accenſo fornace ſaluaſti. Præſta quæſo, piſſime, ſi quis innocens de hoc furto vel ſtupro ſeu noſtræ inquiſitionis cauſa immunis atque indebitor in aquam manum miſerit, ſicut Suſannam de falſo crimine liberaſti, ita & ipſe ſaluam & inlæſam manum educat. ita Deus omnipotens, ſi quis culpabilis ingrauante Diabolo, corde indurato, per aliqua maleficia aut per herbas contegere peccata ſua voluerit, tua iuſtiſſima hoc veritas in eius corpore declaret & manifeſtet; vt anima per pœnitentiam ſanetur, per tuum vnigenitum filium Deum & Dominum noſtrum Iheſum Chriſtum, qui tecum viuit & regnat per omnia ſecula ſeculorum, amen.

FINIS.

ALAMANNICÆ ECCLESIÆ VETERIS

FRATERNITATES.

HÆC SVNT MONASTERIA FRATRVM ET SORORVM per Alamanniam.

PATRIBVS ad Baſileam ciuitatem.
Patribus in Curia Rhetenſi.
Patribus in Auguſta ciuitate.
Patribus in Monaſterio ſancti Hemmerammi.
Parribus in Conſtantia.
Fratribus in Augenſi cœnobio.
Fratribus in Scinenſi cœnobio.
Fratribus in Rinouua.
Fratribus in Campidona.
Fratribus Fauarienſis cœnobii.
Fratribus in Tubrenſi cœnobio.
Fratribus in Ciſtertinenſi cœnobio.
Fratribus in Bobienſi cœnobio.
Fratribus in Kenginbach degentibus.
Fratribus in Scuturenſi cœnobio.
Fratribus in Eluuangen degentibns.
Fratribus in Morbach degentibus.
Fratribus ad Loresham ſancti Nazarii.
Fratribus in monaſterio ſancti Trudperti.
Fratribus in monaſterio ſancti Georgii.
Fratribus in cella ſancti Meginradi.
Fratribus in Echenheim.
Patribus in Argentina ciuitate.
Patribus in Magontia.
Fratribus in Nebidona, id eſt Spira.
Fratribns in Vuinzenburch.
Patribus in Vuormaria.
Sororibus in Lindaugia manentibus.
Sororibus in Turego manentibus.
Sororibus in Buochouua. M.
Sororibus in Sechingen. M.
Sororibus in Monaſteriolo. M.
Sororibus in Chaces manentibus.

Soro-

Sororibus in Erinſtein. M.
Sororibus in Skenninis.M.
Sororibus in Vualdchilka.M.
Sororibus in Argentina ad Hæberesheim.
Sororibus in Aſnida.
Sororibus ad Impidines. M.
Fratribus in Chriſto dilectis nos fratres de monaſterio ſancti Galli ſalutem. Intimamus caritati veſtræ obitum fratris noſtri N. defuncti, pro cuius anima ſolitas preces agere dignamini.

SEQVVNTVR HISTORIAE DE FRATRIBVS *conſcriptis.*

ANNO ab incarnatione Domini DCCC. regnante Domno Karolo, ſereniſſimo Cæſare Auguſto, facta eſt conuentio & vnanimitas precum huius ſcilicet ſancti Galli & Augięſis cœnobii, ſub Abbatibus videlicet Domno Vuerdone atq; Vualtone, qui primitus cum fratrib. ex vtroq; loco in hac communione conſentientibus inſtituerunt, vt quandocumq; frater aliquis obierit, & loco vel ſenioribus ibidem cōmorantibus adnuntiatum fuerit, eo die Presbyteri tres miſſas, & cæteri fratres pro eo pſalterium ac celebrationem vigiliæ decantent, cōmunisq; oblatio ab omnibus fiat. Item in die ſeptimo XXX. pſalmos: triceſimo autem Presbyteri omnes pro eo vnam miſſam, & cæteri L. pſalmos impleāt, Cæterum vigilias pro defunctis in capite ſingulorum menſium ex more iugiter celebremus, in quibus vigiliis omnium ſimul defunctorū fratrum, qui in noſtro conſortio coadunati ſunt, cōmemoratio fiat: eoq; die commemoretur & nomē nuper defuncti, fiatq; oblatio omnium fratrum ſimul tam pro illo quā & generaliter pro omnibus. Et poſth æc vnusquisq; Presbyter cantet vnam miſſam, & cæteri fratres L. pſalmos. Præter hæc quoq; ſemel in anno ſub die XVIII. KAL. Decemb. commemoratio omnium ſimul fiat pro annuali ſingulorum videlicet defunctorum memoria, ipſoq; die Presbyteri ternas miſſas, & cæteri fratres pſalterium decantent, ac celebratio vigilię cōmunisq; oblatio ab omnib. fratrib. fiat.

Tranſactis poſthæc CXLIIII. annis, menſibus tribus, & duabus ebdomadibus, hoc eſt, anno incarnationis Dominicæ DCCCCXLV. anno autem Domni Ottonis ſereniſſimi Regis VIIII. Domnus Craloh huius loci ſtrenuiſſimus Abba cum Alauuigo Augenſis cœnobii venerabili Abbate, fratribus vtrimque ex vtroque monaſterio pari voto vnoque aſſenſu in idipſum conſpirantibus, prænotatum renouando decretum hoc ſaluberrimum ſubſequens pactum iniuit, ſcilicet vt ſi quando frater aliquis in vtrouis monaſterio obierit, corpusque defuncti in eccleſiam vt moris eſt translatum fuerit, antea inde non tollatur, donec omnes horæ canonicę tempore ſtatuto decantentur, & omnis celebratio miſſarum ſiue vigiliarum ſeu etiam pſalmodiæ pro defuncto perſoluatur, & tunc demum ſepulturæ commendetur. Ad eandem autem miſſam, quæ primum pro eo à fratribus in commune recitatur, dicto ter *Sanctus* Angelico carmine omnes pauimento proſtrati tamdiu iaceant, vsque dum à Presbytero *pax Domini* dicatur, gemitibus & ſuſpiriis & lacrimarum inundatione animam fratris attentius Deo commendantes. Annona verò illi quondam viuenti ſtatuta ad anniuerſarium eius diem & inde vsque in XXXVII. dies pro eo in eleemoſynam pauperibus ad plene tribuatur. Et quando obitus alicuius de vtrouis monaſterio ad alterum fuit indicatus, ipſo die, ſi ita tempus dictauerit in agendis vigiliis & miſſarum pſalmodiæque celebrationibus vnanimiter absque dilatione inſiſtant. Similiter, vt ante notatum eſt, ad eandem miſſam hora prædicta fratres ſe ſolo proſternant humiliter pro anima defuncti DEO ſupplicantes. Ab illo etiam die annona ſicut vni è fratribus datur, pro illo quoque ex integro per totos X X X. dies pauperibus

tribua-

tribuatur. decreuerunt etiam vt omnis congregatio fratrum vtriuſq; cœnobii in ſex turmas partita, cottidie priuatis diebus vnaquæque pars eorum die ſibi definito vigilias & miſſam cum oblationibus generaliter pro omnibus fidelibus defunctis peragat, & ad vnamquamq; ſynaxim in fine orationis ab omnibus eorum commemoratio fiat. Et vt hæc ſaluberrima pactio nullo modo à poſteris noſtris ignorantia aut negligentia vlterius omittatur, placuit nobis vt in libello regulæ noſtræ litteris commendetur, & frequentius in conuentu congregationis recenſeatur.

Anno incarnationis Domini DCCC LXXXV. indictione III. venit Ratholt nobiliſſimus Alamannorum Veronenſis eccleſiæ Pontifex ad monaſterium S. Galli, & depoſitionis eius feſtiuitatem cum ipſa congregatione iocundiſſime celebrauit, quem venerabilis tunc Abba Bernhardus cum fratribus ſibi ſubiectis in orationis ſuæ communionem ſuſcepit, vt ſiue in hoc ſeculo viuens ſiue ad Chriſtum vadens eadem cura Dei miſericordiæ ab illis ſicut vnus commendetur ex ipſis.

VIII. KAL. Iulii obitus Liuthuuardi Cumani Epiſcopi, cui Domnus Salomon Epiſcopus & cuncta congregatio S. Galli tales orationes conceſſerunt, quales pro ſemetipſis agere conſueuerunt.

Anno ab incarnatione Dominica DCCC LXXXV. indictione IIII. regnante ſerentiſſimo Imperatore, Karolo facta eſt conuentio ſalubris inter nos & fratres de monaſterio Morbachcenſi, venientibus de ipſo monaſterio fratribus & id ipſum rogantibus. Conuenit itaque vtraque congregatio vt quandocumque aliquis prædictorũ fratrũ defunctus nuntiaretur, ſicut pro Augenſibus fratribus ita etiam pro illis pleniſſimam memoriã ageremus in vigiliarum, pſalmorum miſſarumq; ſollemniis: ſimili quoq; modo ipſi pro nobis ſe facturos firmiſſime deuouerunt, apud nos eodem tempore Bernhardo Sereneo Abbate regiminis iura tenente, apud illos vero Friderico Abbate manente.

Anno etiam ab incarnatione Dominica DCCCLXXXV. indictione III. imperante ſereniſſimo Domno Karolo Imperatore Auguſto facta eſt conuentio ſalubris inter monaſterium S. Galli, cui tunc venerabilis Abba Bernhardus præeſſe videbatur, & aliud monaſterium, quod Rinouua nominatur, vbi Vuichrammus Abba præfuit ipſo tempore, videlicet, vt quandocumq; de vno iſtorum monaſterio ad aliud monaſterium nomina defunctorum peruenerint fratrum, plena miſſarum & vigiliarum, pſalmorum & oblationum commemoratio peragatur, ſicuti ſolent in vtraq; parte pro ſuo proprio agere fratre.

Anno ab incarnatione Chriſti Domini DCCCCVIII. regnante Hluodouuico Arnolfi Imperatoris filio XI. regni ipſius anno, indictione XI. ID. oct. die ſabbati, in vigiliis S. Galli confeſſoris, venit beatæ memoriæ nobiliſſimus Auguſtæ Vindelicæ Pontifex Adalbero, iuncto ſibi mitiſſimo Sebonenſis eccleſiæ antiſtite Meginberto, in monaſteriũ S. Galli eius cupiẽs intereſſe feſtiuitati. Cumq; ipſam venerandæ ſolemnitatis in cœnobio noctem duxiſſet, mane baſilicam ingreſſus ad ſancti Confeſſoris tumbam acceſſit. Deinde fratribus ad ſe, dextro altaris lateri ipſe coniunctus, accerſitis crucem auream gemmis interpoſitam calicemq; onychinum auro & gemmis eliganter paratum cum patena aurea nihilominus gemmata altario impoſuit. Palliolum etiam caſulamq; pretioſi generis, necnon & albam cum cingulo ſtolaq; ac mappula, cunctis his auro perfectis, eidem applicuit aræ. Sed & magnam ceræ copiam ſanctæ contulit ædi: Campanum quoq; miræ magnitudinis & eximiæ ſonoritatis loco contradidit: Ex hinc S. Othmari loculo accedens ipſius aræ palliolũ ſatis pretioſum ſuperexpandit. Poſthæc S. Petri eccleſiam ingreditur, magnæq; inibi æſtimationis palliolum condonat. Sequenti vero die, in qua ſancti dedicatio templi colebatur, pleroſq; monachorum præcipuis honorauit eulogiis, quibuſdam purpuras Tyriacas, quibuſdam autem palliola viridia cum camiſilibus ſeu glizis donauit:

tertia itidem die vnicuiq; fratrum pellicium cum pelle curtamiſia dari præcepit: quarta item die cuncti per ordinem iterata ab eo munera perceperunt, ſcilicet aut ſagum laneum album, aut camiſile ſubtile ac grande, ſeu cozzonem ſiue lenam opere plumario contextam. eademq; die refectorium omne miro apparatu ornauit, tapetibus videlicet plumatis ſeſſiones fratrum vndiq; ſternens, quæ ſimul numero XIII. fuerunt: pulpitum etiam facitergula cocco imaginata circumdari iuſſit, graduſq; eius tapetio velari. nec non & palliolum grandis pretii à tergo fecit Abbatis ſuſpendi, menſaſq; omnes operimentis mandauit glizinis veſtiri. Sed & foris oſtium refectorii eiuſdem texturæ manutergiæ ſunt hinc & inde ſuſpenſæ. Conuiuium quoq; de ſuo eadem die cum omni ſufficentia ciborum & potuum vniuerſæ fratrum generalitati inſtrui præcepit. Calices etiam argenteos & ipſos pergrandes ſecum attulit, monachorumq; eos vſibus deinceps deputari mandauit. His exactis idem liberaliſſimus Præſul Pyrale cõgregationis intrauit, pectineſq; eburneos magnitudine & artificio inſignes catenis fecit aeneis ibidem ſuſpendi, ac manutergias per ſingulos ſingulas adiungi. Præter hæc benigniſſimus Antiſtes tota illa ebdomada in monaſterio conſiſtens cottidianæ fratres refectionis abundantia & iocunditate lætificauit vberrima. Sed & omni pæne in monaſterio familiæ munificẽtiæ ſuæ largitus eſt munera. Pro cuius inæſtimabilis beneficii gratia vno aſſenſu tota ſimul ſancti militia propoſiti ſanciuit, vt tam ipſi quam ſucceſſores eorum felicis recordationis viro, Domno videlicet Adalberoni Epiſcopo, eandem quam cuilibet cœnobii huius Abbati ſiue in ſeculo viuenti ſeu vocante Deo de mundo recedenti orationis exhibeant ſummam. Megimberto quoq; Pontifici decretũ eſt vnius proprii fratris orationẽ polliceri, vt ſicut pro quouis noſtrum commemoratio agitur, ita & pro illo in omnimoda oratione compleatur. Et vt hanc nulla conſtitutionẽ deleat obliuio, regulæ cõplacuit noſtræ inſeri libello, quatinus dũ codex iſte frequentius videtur & legitur, beati Præſulis memoria ſtrictius teneatur.

Anno ab incarnatione Domini DCCCCXXV. indictione XIIII. II. Idus Nouembr. Purchardus fortiſſimus Dux Alamannorũ Italia doloſe occiditur. cuius cõmemorationẽ, ſicut pro vnoquoq; noſtro in vigiliis & pſalmodiis & miſſarũ oblationibus agi ſolet, ita etiam pro illo & poſteros noſtros deinceps exintegro acturos fore omnis generoſitas fratrum vno ſenſu decreuimus, hocq; in noſtra regula placuit nobis conſcribi vt nulla vnquam vel obliuio vel negligentia valeat prætermitti.

Anno ab incarnatione Domini DCCCCXXVIIII. indictione II. Keonuuald venerabilis Epiſcopus profectus ab Anglis, omnibus monaſteriis per totã Germaniam cum oblatione de argento non modica & in idipſum Rege Anglorum eadem ſibi tradita viſitatis, in Idibus Octob. venit ad monaſteriũ S. Galli, quiq; gratiſſime à fratribus ſuſceptus & eiuſdem Patroni noſtri feſtiuitatem cum illis celebrando quattuor ibidem dies demoratus eſt. Secũdo autem poſtquam monaſterium ingreſſus eſt, hoc eſt in ipſo depoſitionis S. Galli die baſilicã intrauit, & pecuniam ſecum copioſam attulit, de qua partem altario impoſuit, partem etiam vtilitati fratrum donauit. Poſt hæc eo in conuentum noſtrum inducto omnis congregatio conceſſit ei annonam vnius fratris, & tandem orationẽ quam pro quolibet de noſtris ſiue viuente ſiue vita decedente facere ſolemus pro illo facturam perpetualiter promiſit. Hæc ſunt autem nomina quæ conſcribi iuſſit vel rogauit: Rex Anglorum Adalſtean, Kenouuald Epiſcopus, Vuigharth, Kenuun, Conrat, Keonolaf, Vuundych, Keondrud.

Anno incarnationis Domini DCCCCL. Comes Saxonicus, Marchio contra Sclauos, vir religioſus Kero nomine à liminibus principum Apoſtolorum reuerſus monaſteriũ S. Galli orationis cauſa viſitauit. Qui cum à fratribus benigne & hoſpitaliter fuiſſet ſuſceptus, ſpiritali vt creditur admonitus inſtinctu ſtudium ſanctæ conuerſationis ſibi corde tenus placere profeſſus eſt; cœpitq; humiliter

ac lu-

ac luctuoſe à patre monaſterii flagitaue, vt in conſortiū fraternitatis mereretur admitti. Libras quoq; argenti viii. loco ſancto deuote ac fideliter obtulit, & ſi quo pacto vel apud Regem vel apud quemlibet procerum proprietatē ſiue poſſeſſionem quamlibet infra terminos Alamanniæ conſequi potuiſſet, monaſterio ſe ſine dubio collaturum eſſe promiſit, & in omnibus cœnobii neceſſitatibus ſiue negotiis iuxta ſcientiam facultatemq; ſuam tam in palatio quam in priuato infatigabiliter aſtitutum. Cuius precibus Abbas cum congregatione annuens omnem conſuetudinariam fratrum conſtitutionem ſiue in orationibus ſeu veſtitu & victualibus tam viuenti quam defuncto ex integro condonauit. Et vt hoc nulla poſſit obliuione deleti negligētia vel intermitti, per annos ſingulos x. Kal. April. quando hæc & expetiit & obtinuit, commemorationem eius inter ſactas miſſarum hoſtias ſancitum eſt fieri, eandemq; pactionem in regula monaſterii conſcriptione firmari.

Anno poſt incarnationem verbi diuini DCCCCLXVIII. indictione XII. imperante ſereniſſimo Cæſare Ottone anno IV. exſpectabilis excellentiæ vir Domnus Chunradus Pontifex Conſtantienſis eccleſiæ venerandus venit ad monaſterium S. Galli, cui tunc Abba probatæ ſanctitatis Purchardus præfuit, cauſa orationis & pro redintegranda cōditione diuinæ ac fraternitate dilectionis, quā pridem cum Abbate eiuſdem cœnobii Thietone & poſtmodum cum religioſo ſucceſſore eius Cralone fecit, fratribus vniformi conſpiratione concordātibus, vt ob amorem eius ac multimoda munificentiæ ſuæ beneficia tum priuatis ſpecialiter tum in cōmune bonū vniuerſaliter collata tam ſingulari quam generali oratione ſemper eius memoria ab omnibus frequentetur: annonā quoq; fratribus conſtitutam pro ſalute corporis atq; animæ eius pauperibus cottide erogādam quouſq; vitæ huius conſummauerit curſum. Et poſtquā Deo vocante exutus terra cœlo ſpiritus reddatur, ad anniuerſarium & inſuper trigeſimum depoſitionis eiuſdem firma ratione deuouerunt: quod vſq; hodie Deo gratias expletum & indeſugabili deuotione obſeruandū tenetur. Tempore vero prænotato, id eſt Sabbato ante Dominicam indulgentiæ, idem eximius Præſul eundē ſanctum locum ingrediens honorifice ſuſceptus, vt dignum erat, craſtinum diem crucem cum ramis palmarum tollendo, Dominum ſequēdo, miſſas ſpiritaliter celebrando, quā plures de monachis & de clero diuerſis gradibus ſalubriter ordinando, via mandatorū Dei cunctis generaliter mira ac paterna doctrina prædicatione oſtendendo, innumeros etiam vtriuſq; ſexus vnctione criſmatis ſanctæ fidei aggregando in diuinis laudibus lætus exegit. Die autem tertia congregatis ad collationē fratribus ipſe inuitatus eo ſtetit in medio fratrum memorās, licet bene recolentibus, qualia & antea pollicita ſunt, & vt denuo fraternitatis cōmunio renouetur petiit vt in oratione, quæ omni die fit in baſilica S. Petri ab omnib. pro Imperatore & præ cæteris benefactorib. & tutorib. noſtris ei ſpecialiter pro vinculo caritatis Pſal. CXLII. canatur, & in eadē miſſa quæ ibi fit pro defunctis III. miſſales orationes illo tam viuo quaſi eſſet defunctus agantur.

Anno ab incarnatione Domini MCXLV. contigit Frideloum Augenſem Abbatem pro renouāda fraternitate & pro cogitanda vtriuſq; loci vtilitate ad monaſterium S. Galli veniſſe. Cum autem in præſentia ipſius & Abbatis eiuſdē loci Vuerinharii & vtriuſq; monaſterii fratrum conuentio & vnanimitas precum pro defunctis ab Vualtone Augenſi & Vuerdone S. Galli Abbate incepta & conſtituta legeretur, & hæc ipſis placeret, ordine quo prius renouata & confirmata eſt. Placuit etiam ipſis non ſolum defunctorum conſolationi ſed etiam viuentiū vtilitati aliqua per ſe ordinate diſponere. Communi itaq; conſilio conſtitutum eſt, vt quotienscunq; vtriuſq; monaſterii fratres ad vtrumuis monaſterium venirent, annona conſueta fratrum ipſis tribuatur. Sancitum eſt etiam, vt ſi quis prædictorum monaſteriorū frater inordinatus in gratia Abbatis ſui & fratrum offenderit, & ad alterum locum deuenerit & ſi de lapſu quo correptus fuerat

 emenda-

emendationem promiſerit & fecerit, per ipſius loci Abbatem aut ſeniores pro eo intercedentes loco ſuo & ordini reſtituatur.

Cuonradus Dei gratia Sabinenſis Epiſc. Maguntinæ Sedis Archiepiſcopus & Apoſtolicæ ſedis legatus cũ vniuerſo eiuſdem loci cõuentu dilectis ſuis fratrib. Vodalrico diuina ordinante clementia cœnobii S. Galli venerando Abbati ſanctiſſimoq; ſibi ſubiecto conuentui ſalutem cum fraternæ dilectionis affectu. Relatione antiquiſſimorum fratrum noſtrorum percepimus, hanc cõſuetudinem inter fratres ſanctæ Maguntinæ eccleſiæ ac inter cœnobitas S. Galli hactenus extitiſſe, quatenus perpetuæ fraternitatis vinculo conuincti orationibus, quæ tam pro viuis quam pro mortuis vtrobiq; celebrantur, communicarent. Et ſi forte aliquem ex fratribus noſtris pro aliqua honeſta cauſa in prædicto loco adeſſe contingeret, plenariè vnius fratris præbendã reciperet, & eodem iure quilibet ex fratribus veſtris eccleſiam noſtram adiens ſimilem caritatem inueniret. Anno igitur ab incarnatione Domini MCLXXXVII. præſidente Domino Vrbano ſummo & vniuerſali Pontifice, regnante glorioſiſſimo Imperatore Friderico ego Cuonradus Sabinenſis Epiſcopus Maguntinæ ſedis Archiepiſcopus & Apoſtolicæ ſedis legatus veniens ad cœnobium B. Galli confeſſoris orationis cauſa ad petitionem tam fratrum noſtrorũ quam fratrum S. Galli, præſente amico & fratre noſtro Heinrico noſtri conuentus venerabili Decano, nec non Vodalrico Conſtantienſi Præpoſito ac eiuſdem loci Vodalrico Theſaurario, plurimiſq; clericis noſtris ac militibus præſentiam ſuam adhibentibus prædictam conſuetudinem, Vodalrico Abbate conſenſum præbente, cõmuni petitione fratrum renouaui & confirmaui, ſollemniq; fraternitate à toto capitulo recepta & econtra Maguntino conuentui per fratres noſtros tranſmiſſa literis hanc confirmationem inſcripſi, ac ſigillo noſtro quatinus deinceps firmitatem teneat inſigniri decreui.

NOMINA FRATRVM CONSCRIPTORVM.

Nomina Fratrum Canonicorum de monaſterio Vueride:

Huadalricus Præſul.	Vuillibold.	Dominicus.
Reccho.	Plidget.	Cundhart, &c.

Nomina Fratrum quorumdam obitaneorum, & Sororum:

Tiethmar Epiſcopus de Curia.	Chadolt.	Peranhart Presbyter.
Agana.	Kiſuldrud.	Iudinta.
Notinc Epiſcopus.	Ebo Epiſcopus.	Pero Presbyter.
Karolus Imp. Magnus.	Hludouuicus Imper.	Hlotharius Imperat.
Hludouuicus Rex.	Karolus Imp. Occid.	Pippinus Rex.
Karlomannus Rex.	Hludouuicus Rex.	Karolus Imp. nouiſs.
Hemma Regina.	Hiltigart.	Irmingart.
Gisla.	Perhta.	Vuampurc.
Diothilt.	Aua.	Guoto.
Apollonius.	Gaganuuart.	Vuilliboto.
Otger.	Gerolt.	Iohannes, &c.

Nomina Fratrum de Turonis:

Fridegiſus Abba.	Flodomarus Mon.	Gisledrammus Mon.
Anſegatius Mon.	Adilleodus Mon.	Helmoinus, &c.

Nomina Fratrum Canonicorum Monachorumq; vrbis Lingouicæ:

Albericus Epiſcopus.	Erlebertus Corepiſcopus.	Iacobus Corepiſcopus.
Sigoaldus Presbyter.	Ionathan Presbyter.	Amelius Diaconus, &c

Nomina Fratrum de cœnobio S. Petri Melondis:

Epelinus Abbas.	Abel Monachus.	Ratbaldus Monachus, &c.

Nomina Frattum de Cœnobio S. Petti Fontis Beſue:

Seraphim Abbas.	Aaron Monachus.	Iſaac Monachus, &c.

Hæc

Digitized by Google

Hæc ſunt nomina Presbyterorum Hegauuenſium:

Vuerinpret. Patocho. Egiman. Cotalind.
Hadager. Vuerant. Criſſo. Saluianus, &c.

Nomina Fratrum de monaſterio Clingone:

Orger Archiepiſcopus. Engilbertus Præpoſitus. Vuolfpold Presbyter.
Tagafrid Diaconus. Ramuolt Monachus. Bubo Monachus, &c.

Nomina Fratrum de Ghanginpach:

Richinzo. Reuogatus. Egilholf. Merolt, &c.

Nomina Fratrum Tobrenſium:

Rihpertus Abbas. Theutarius Monachus. Iouentius Monachus, &c.

Nomina Fratrum de Fauariis:

Siluanus Abbas. Ioſeph Monachus. Viuentius Monachus, &c.

Nomina Epiſcopotum Conſcriptorum:

Hiltiboldus Epiſcopus. Vuolfleoz Epiſcopus. Heiſtolf Epiſcopus.
Remedius Epiſcopus. Heito Epiſcopus. Bernheri Epiſcopus.
Adalhelm Epiſcopus. Oadalrich Epiſcopus. Theotbert Epiſcopus.
Milo Epiſcopus Vuoluoltus Epiſcopus. Adalbertus Epiſcopus.
Adalloh Epiſcopus. Ratoltus Epiſcopus. Notingus Epiſcopus.
Adalrih Epiſcopus. Fridebertus Epiſcopus. Eſſo Epiſcopus, &c.

Nomina Fratrum de Skina:

Ambricho Abba. Adalram. Leidarat. Leo.
Hetti Abba. Vuillibert. Hebinolf Presbyter, &c.

Nomina Fratrum de Campitona.

Tatto Abba. Iſanhart. Vuichram. Kaganhart, &c.

Nomina Fratrum de monaſterio Hornbah, ſiue Gamundias:

Vuirundus Abba. Herimundus. Alpker. Erfolt, &c.

Nomina Sororum de monaſterio S. Stephani & Skenninis, in primis Clericorum nomina:

Vuolfheri Presbyter. Gerbertus Presbyter. Hoccho Presbyter. Liſolfus Dia.

Hæc ſunt nomina Monialium:

Adalheid Abbatiſſa. Onhild. Pilerat. Vualtila, &c.

Nomina Fratrum de Elehenuuangia:

Sindoltus Abba. Erfman Abba. Hutto Presbyter.
Vuigger Presb. Ioſeph cognomine Biligis, &c.

Nomina Fratrum Baſilenſium.

Adaluuin Epiſcopus. Irinc Epiſcopus. Sigihart, &c.

Nomina Fratrum de monaſterio Vuizanburg:

Iuſtolfus Epiſcopus. Perinharius Epiſcopus. Folcuuicus Epiſcopus.
Ato Epiſcopus. Orger Epiſcopus. Grimaldus Abba.
Benedictus Epiſcopus. Baugolf Monachus. Ruadolf Monachus, &c.

Vnde ſupra nomina Fratrum de Kenginbach:

Emilo Abba. Alfram Abba. Sigifrid Monachus, &c.

Nomina Fratrum Canonicorum de monaſterio Vueri:

Oadalricus Præſul. Vuillipold. Pruninc Muozo, &c.

Nomina Fratrum de monaſterio Prumio.

Ansbaldus Abba. Eigil Monachus, Gatto Monachus, &c.

Nomina Fratrum de monaſterio Rinauua:

Vuichram Abba. Vuoluine Abba. Antuuart Abba.
Adalhart Presbyter. Tunach Monachus. Notker Monachus, &c.

Nomina Fratrum coenobii S. Petri, Sororumq; Confeſſorum Otmari atque Bertini:

Brun. Mon. Alfdac Mon. Ailbertus Mon. Hrotholdus Mon.
Formoſus Presb. Forti Diaconus. Leo Subdiaconus.

Reginbertus, & omnibus qui ſe in meis orationibus commendauerunt.
Hunfridus Epiſcopus. Hrothardus. Nihdker, &c.
Endhrud. Siginihu. Eita. Liba. Imma, &c.
Nomina Sororum de Gaczes:
Vualdrada Abbatiſſa. Calumnioſa Abbatiſſa. Oportuna Abbatiſſa.
Columba Mon. Paſſiua Monial. Maxantia Mon. &c.
Nomina Feminarum laicarum:
Friderat. Perchtheid. Himildrud. Huoching. &c.
Congregatio Fratrum in nomine Domini:
Pernhart de Aguſtgaugenſe. Cunipertus Archipresbyter de Baſala ciuitate.
Heilman. Herimar. Richeni. Fruoto. Halbinc. &c.
Nomina Fratrum de Vuipruhc:
Vuaceleiph. Pero. Tieterihc. Roudolf. Eppo, &c.
Nomina Fratrum de Friburch:
Paldof. Adilbert. Liutprant. &c.
Nomina Fratrum de Ruotuuilo:
Trutman. Heinrihc. Vuelilburc. Purchart, &c.
Hic Regis Pippini & ſuorum nomina denotata ſunt:
Pippinus Rex. Carlomannus. Carolus Imper. Item Carolus.
Pippinus. Hludouuicus Imp. Item Pippinus Rex. Lodharius Rex.
Iudith Imperat. Ludauuic. Carolus iuuenis. Truago.
Adalger. Huc. Deodericus. Bernhart filius Pip.
Item Pippinus. Bernheri. Meginheri.
Hic Regis Angliæ & Comitum ſuorum nomina denotata ſunt:
Adalſten Rex. Vuolſhelmus Archiepiſc. Eluuinus Epiſc. Eotkarus Epiſ.
Vuniſge Epiſc. Sigihelm Epiſcopus. Oda Epiſcopus. Fridoſtē Epiſ.
Kenod Abba. Albrich Abba. Cudret. Erdulf.
Fridolef. Vuulfun. Ortgar. Osfred. Elfsie.
Adaluuerd. Eluuin. Adaluuin. Berectuuin. Vulfilt.
Vuighart. Conrat. Keniuin. Vundrud. Kenouuad Epiſc.
Kenolaf. Keondrud. cum ceteris.
Hic Regis Heinrici fideliumq; eius nomina denotata ſunt:
Heinricus Rex. Mathilt Regina. Otto. Heinricus.
Haduuuich. Herminburch. Sigofrid Comes. Cuotchind.
Rekero. Vuolfhere. Thiethere. Pernluid.
Iudith. Reginhart Epiſc. Adaldek. Adalburch.
Adalbert. Kerburch. Liutker F. Suanehilt F.
Meginburch. Vnen. Hildiſuuid. Mahr.
Rienhilt. Hildiſuuid. Adaldech. Pernſuid.
Eburhelm. Kerburch. Vnen. Heinrich.
Pilihilt. Fridorich. Abbi. Meginuuarch. Otuuar.
Folchmar presb. Heinrich. Chunigund C. Chriſtan. Poppo.
Helderich P. Martinus P. Marcus P. Ekkehart L.
Liuthart. Folemar. Vuitpurch. Kerbirch.
Vuendilgart. Xpīna. Hemme. Auu. Perhthilt.
Simad. Milburch. Thietpurch. Attu. Ipo.
Redpurch. Oſui. Siuui. Heinric. Vuigman.
Egino. Heriman. Punico. Piſo. Sigofrid. B.
Sigofrid. Hiltibert.
In nomine Domini factus eſt noſter frater Hugo Rex, & Hluthere & Yta & Friderun, &c.
Nomina Fratrum S. Martini in Traiecto:
Pernoldus Epiſcopus. Focho. Liuthart. Vualthere, &c.

Nomi-

Nomina Fratrum S. Bonifacii in Traiecto:

Pernoldus Epiſcopus. Penzo. Prun. Kezo, &c.

Nomina eorum qui nobis commiſſi ſunt de Strazburg:

Vuinidolf. Vuihnihheti: Alahtic. Theotſind, &c.

Nomina Fratrum de Marle:

Rentio. Truto. Cothfrid. Rheceman. Conco, &c.

Nomina Fratrum de Mulehuſen in Elſatia:

Cuonrat. Adalhait. Adelburg. Tietmat. &c.

Et aliorum numeroſorum, quos recenſere nimiſquam longum foret, & nulli bono. Continet enim liber iſte multo plurima nominum millia vtriuſque ſexus, laicorum adeque quam Monachorum. Quorum omnium defunctorum commemoratio fiebat a.d. XVIII. Kal. Decembris, id eſt pridie feſti S. Othmari, ex inſtitutione Vdalrici Abbatis eius nominis Quarti. Recitabantur autem ſingula ſingulorum nomina tam defunctorum quam etiam viuorum, vt pro iis apud Deum intercederetur. Forma orandi eodem in libro iſtiuſmodi continetur.

MISSA PRO HIS QVI ELIMOSINAM FACIVNT.

Deus, qui poſt baptiſmi Sacramentum ſecundam abolitionem peccatorum elimoſinis indidiſti, reſpice propitius ſuper famulos vel famulas tuas, quorum commemorationem agimus, quorum operis tibi gratiæ referuntur: fac eos pręmio beatos, quos feciſti pietate eſſe deuotos, per &c.

S. E C.

Deus qui tuorum corda fidelium per elymoſinam dixiſti poſſe mūdati, præſta quæſumus huius conſortiis ſacramenti, vt ad conſcientiæ ſuæ fructum non grauare ſtudeant miſeros, ſed iuuare, per Dominum, &c.

Hanc igitur oblationem, Domine, famulorum famularumq; tuarum, qui de elemoſinis ſuis memorauerunt venerabilem locum iſtum, quam tibi offerimus ob iuſtis elimoſinis ſuis quod in pauperes tuos operantur, placatus ſuſcipias deprecamur, pro quibus Maieſtati tuæ ſupplices fundimus preces, vt adicias eis tempora vitæ, vt per multa curricula annorum læti tibi in pauperes tuos hæc operentur, atq; annua tibi vota perſoluant, per Chriſtum, &c.

P R E C A T I O.

Omnipotens ſempiterne Deus reſpice propitius ſuper famulos & famulas tuas, quorum commemorationem agimus, qui in pauperes tuos operantur, in virtute cuſtodi, poteſtate tuearis, vt per multa curricula annorum læti tibi in pauperes tuos hæc operentur, per &c.

A L I A.

Da, quæſumus, Domine famulis vel famulabus tuis, qui de elymoſinis ſuis memorauerunt venerabilem locum iſtum, ſperata ſuffragia obtinere, vt qui tuos pauperes vel tuas eccleſias memorauerunt, ſanctorum omnium ſimul & beati martyris tui Laurentii mereantur conſortia, cuius nunc ſunt exempla ſecuti, per &c.

LECTIO ISAIAE PROPHETAE.

Hæc dicit Dominus Deus; In die illa defertur munus Domino exercituum, & Rex fortis dominabitur eorum: in die illa erit altare Domino in medio terræ, & cognoſcetur Dominus, & colent eum in hoſtiis & muneribus, & vota vouebunt Domino, & ſoluent & reuertentur ad Dominum, & placabitur eis, & ſanabit eos. In die illa erit Iſrahel benedictio in medio terræ, cui benedixit Dominus exercituum dicens, Benedictus populus meus & opus manuum mearum, hereditas mea Iſrahel dicit Dominus Omnipotens.

SEQ. SCI. EV. SEC. MARCVM.

In illo tempore ſedens Dominus Iheſus contra gazofilatiũ, aſpiciebat quomodo turba iactabat æs in gazofilatium, & multi diuites iactabãt multas. Cum veniſſet autem vna vidua paupercula, miſit duo minuta, quod eſt quadrans, & conuocans diſcipulos ſuos ait illis; Amen dico vobis, quia vidua hæc paupera plus omnibus miſit qui miſerunt in gazofilatium. Omnes enim ex eo quod habundabat illis miſerunt, hæc vero de penuria ſua omnia quæ habuit miſit totum victum ſuum.

MISSA IN CIMITERIO.

Deus cuius miſeratione animæ fidelium requieſcunt, famulis tuis quorum nomina hic & in libello iſto continentur adſcripta, vel omnibus hic in circuitu eccleſiæ in Chriſto quieſcentibus, da propitius veniam peccatorum, vt à cunctis reatibus abſoluti ſine fine lætentur, per Dominum noſtrum, &c.

ALIA.

Omnipotens ſempiterne Deus annue precibus noſtris ea quæ poſcimus, & dona omnibus, quorum corpora hic in circuitu eccleſiæ iſtius in Chriſto requieſcunt, refrigerii ſedem, quietis beatitudinem, luminis claritatem, vt qui peccatorum ſuorum pondere grauantur eos ſupplicatio cõmendet eccleſiæ, per, &c.

SEC.

Pro animabus famulorum tuorũ, quorum nomina hic & in libello iſto continentur adſcripta, & hic omnium Catholicorum in circuitu dormientium hoſtiam Domine ſuſcipe benignus oblatam & hoc ſacrificio ſingulare, vt vinculis horrendæ mortis exutæ vitam mereantur æternam, per &c.

Hanc igitur oblationem, quam tibi offerimus Domine pro tuorum requie famulorum, quorum nomina hic & in libello iſto continentur adſcripta, & omnium fidelium Catholicorum orthodoxorum, qui hic in circuitu eccleſiæ requieſcũt, quæſumus Domine placatus accipias, vt per hæc ſalutis humanæ ſubſidia in tuorũ numero redemptorũ ſorte perpetua cenſeantur, per Chriſtũ, &c.

PRECATIO.

Deus fidelium lumen animarum adeſto ſupplicationibus noſtris, & da omnibus fidelibus in Chriſto quorum corpora hic in circuitu requieſcunt refrigerii ſedem, quietis beatitudinem, luminis claritatem, per &c.

LECTIO LIBRI MACHABEORVM.

In diebus illis vir fortiſſimus Iuda conlatione facta duodecim milia dragmas argenti miſit Hieruſolimam offerre ea ibi pro peccatis mortuorum, iuſte & religioſe de reſurrectione cogitans. niſi enim eos qui ceciderunt reſurrecturos ſperaret, ſuperfluum videretur & vanum orare pro mortuis: ſed quia conſiderabat, quod hi qui cum pietate dormitionem acceperant, optimam haberent repoſitam gratiam. Sancta ergo & ſalubris cogitatio pro defunctis exorare vt à peccatis ſoluerentur.

SEQ. SCI. EV. SEC. IOHANNEM.

In illo tempore dixit Martha ad Iheſum: Domine ſi fuiſſes hic frater meus nõ fuiſſet mortuus: ſed & nũc ſcio quia quæcũq; popoſceris à Deo, dabit tibi Deus. Dicit illi Iheſus; reſurget frater tuus. Dicit ei Martha, ſcio quia reſurget in reſurrectione in nouiſſima die. Dixit ei Iheſus. Ego ſum reſurrectio & vita, qui credit in me, etiam ſi mortuus fuerit, viuet, & omnis qui viuit & credit in me, non morietur in æternum. credis hoc? ait illi, vtiq; Domine, ego credidi quia tu es Chriſtus Filius Dei, qui in hunc mundum veniſti.

FINIS.

ALA-

ALAMANNICAE ECCLESIAE ANNIVERSARII.

NOrtpertus Abbas piiſſimus primus inter Abbates anniuerſariū ſuū obſeruari ordinauit, largitis aliquib. bonis in vſum fratribus in ſancto die Paſchæ miniſtrādis. Is etiam de ſuo inſtituit anniuerſarium S. Vuiboradæ Martyris & Virginis Chriſti. Poſtea autem à diebus demum Abbatis *Manegoldi anniuerſarii cœpti ſunt in Alamannia ab omnibus vtriuſq; ſexus celebrari, circa annum Domini MCCLXII.

*Non fuit Abbas, ſed tantum Decanus & Præpoſitus.

Iſte enim cum conſenſu fratrum conuentualium decreuit, vt omnium eorum, qui monaſterio aliquid contraderet, anniuerſarii diligenter & ordinaliter celebrarentur, & res eorum, quas dediſſent, ſiue carnales ſiue piſcales, quocumq; tempore anniuerſarius caderet, nihilominus fratribus ſine dilatione darentur, & memoria donatorum defunctorum tam in eccleſia quam in refectorio à fratribus cum gratiarum actione pro tantis donis ad Deum & patronos noſtros B. Gallum & B. Othmarum condigna haberetur. Cuius inſtitutionis hic eſt tenor.

MANEGOLDVS DECANVS.

In nomine Domini, amen. Scire debent vniuerſi tam præſentes quam poſteri, quod nos Manegoldus Decanus totusq; Conuentus monaſteri S. Galli deliberatione præhabita diligenti de communi omnium noſtrum aſſenſu & voluntate accedente, nihilominus pleno & expreſſo conſenſu & permiſſo Domini Bertholdi Dei gratia Abbatis S. Galli noſtri, ſtatuimus vt de omnibus prælaturis, officiis, beneficiis ſeu adminiſtrationibus quibuslibet monaſterii noſtri præbenda carnium, ſicut inſtituta eſt vel adhuc inſtituetur, de feſtis duntaxat aut anniuerſariis contingens, ſiue noua dicātur ſeruitia ſeu vetera, plenarie miniſtretur, nec alicuius incidētis ieiunii, vigiliæ, aut ſextæ feriæ occaſione obmittatur aliquatenus vel mutetur, ſicut hactenus fieri conſueuit. Ad cuius vtiq; ſtatuti obſeruantiam & ratihabitionem perpetuam nos, qui præſentes ſumus, fide manuali pręſtita, noſtroſq; poſteros obligamus & aſtringimus vniuerſos, cartam ſuper hoc de mandato noſtro confectam memorati Domini Abbatis & noſtro ſigillo facientes roborari ad maiorem euidentiam & cautelam, renunciantes omnibus actionibus, per quas præſcriptum ſtatutum noſtrum poſſet à nobis vel ab aliis in poſterum irritari vel aliquatenus impediri. Actum in capella B. Virginis ante Capitulum noſtrum anno Domini MCCLXII. in feſto S. Columbani, Pontificatus Domini Vrbani Papæ Quarti anno II.

Poſſunt autem tam dari quam accipi res omnis generis tam in pecunia quam in ſolo, mobiles & immobiles, perſonales & imperſonales, corporales & incorporales, allodiales & beneficiales ſeu feodales, denarii, omnes in omnibus quæcunq; nominari aut dici poſſunt. Quarum adminiſtratio pertinet ad officiales monaſterii. Quaſdem enim præbendas *Cellerarius ex officio ſuo fratribus miniſtrat, quaſdam Præpoſitus ſeu Decanus, quaſdam Cuſtos, quaſdam Camerarius, quaſdā *Portarius, quaſdam *Hoſpitarius, quaſdam Refectorarius: quorum omnium præbendæ ſubnotatæ habentur, &c.

*Cellarius. *Portenarius, *Hoſpitalarius, qui & Peregrinarius.

EXEMPLA ANNIVERSARIORVM.

VODALRICVS ABBAS IIII.

Honeſtis petentium deſideriis pium eſt accedere, & ad eorum preces aures faciles inclinare. Ego igitur Vdalricus diuina miſeratione Abbas S. Galli, vtilitatem eccleſiæ, cui Deo auctore præſideo, conſiderans ad preces Heinrici Decani villicationis officiū in Tiuffenbach prebendæ fratrum meorum conferens Cellerario

lerario ſuiſq; ſucceſſoribus tenendum conſtituo, vt ex perceptione redituum ipſius officii decem ſolidorum adminiculo per prædictæ homines curiæ exhibito, per eum fratres in feſto Thomæ Pontificis & Martyris circulariter annorum facta reuolutione pleni ſeruicii recipiant conſolationem. Actum publice anno incarnationis Dominicæ MCCVII. indict. x. VII. Idus Octobris, Innocentii tertii Pontificatus anno VIIII. toto anno glorioſiſſimi Romanorum Regis Philippi, vniuerſitate capituli præſente.

VODALRICVS DAPIFER DE SINGINBERG.

Nouerit tam præſentium quam futurorū induſtria, quod ego Vdalricus Dapifer in præſentia Domini mei reuerentiſſimi Vdalrici Abbatis huius loci prædium, quod habui ad Nideruuilen, de quo perſoluuntur annuatim in feſto Thomæ Apoſtoli XII. ſolidi & tres modii tritici, & ad Frimannehus in angulo x. ſolid. & duo modii, & in eodem vico item x. ſol. & duo modii, & item in eadem villa x. & tres modii tritici, liberaliter tradidi Deo ac B. Othmaro, ea conditione, vt exinde in circumciſione Domini pro remedio animarum matris meæ Adelheidis & fratris mei Opertthi miſſa celebretur pro defunctis, deturq; ſtoupus & maior leibunculus fratribus; panes etiam XII. fratribus in hoſpitali dentur. Et item fiat in anniuerſario coniugis meæ Hadeuuigis, quod eſt XVI. kal. April. Et item in feria ſecunda ſtoupus poſt feſtum S. Spiritus quouſq; vixero. Et poſt obitum meum in anniuerſario meo detur, miſſaq; celebretur pro defunctis. Et XVII. kal. Iulii in anniuerſario patris Oprechti idem fiat, & tam in pane quam in vino, tam fratribus in monaſterio quam in hoſpitali, leproſis & incluſis, & vt lumen ſingulis noctibus in capella S. Michahelis adminiſtretur de ipſo cenſu, & de quolibet beneficio XL. oua in Paſca dentur à ſingulis. Et quicumq; plebanus eſt in eccleſia S. Othmari beneficium hoc recipiat, & ipſi ab ipſo beneficium hoc recipiāt.

Idem.

Anno M.CCXVIIII. Vdalricus Dapifer in præſentia Domini venerabilis Abbatis Vdalrici totiuſque conuentus liberaliter donauit prædium in Frimanhus, quod adiacet prædio dato à patre ſuo, quod perſoluit II. modios tritici & x. ſol. eo pacto vt anniuerſarius dies Adilheidæ coniugis ſuæ annuatim celebretur. Donauit & aduocatiam eiuſdem prædii cum aduocatia huic adiacentis prædii, quod dederat pater ſuus totaliter, eo pacto vt anniuerſarius ipſius tempore ſuo celebretur, & ipſe recipiat medietatem cenſus prædii quod dedit, v. videlicet ſolidos & I. modium tritici quoad vixerit, vnde perſoluit cenſum annuatim ad S. Othmarum VI. denarios.

GERVNGVS GOLDAST DE HAIMEVELT.

Nouerit tam præſentium quā futurorum induſtria, quod Gerungus Goldaſto prænominatus de Haimeuelt domum cum domate, ſicut à coniuge ſua iure proprietatis acceperat Heluuiga nomine, iunctoq; domate quod ab Odalrico coemerat, in præſentia Domini venerabilis Odalrici huius nominis Quarti fratrumq; ſuorum, B. Gallo iure legitimo contradidit, eo pacto vt frater ſuus ſi ſuperuixerit ſtoupū fratribus in anniuerſario ſuo miniſtret, fratreſq; miſſam pro fidelibus in ara publica celebrent. Itemq; de beneficio ad Stadelhouin annuēte Domino Manegoldo cunctiſq; fratrib. aſſentientibus præter cenſum, qui prius exinde perſoluebatur, ſtoupus fratribus in anniuerſario Heluuigæ eodem pacto miniſtretur, & Egilolfus fratruelis ſuus idem beneficium recipiat. Actum anno Domini MCCXX.

RVODOLFVS DE RORSHACH.

Anno incarnationis Domini MCCXXV. Ruodolfus miles de Rorshach pro remedio animæ fratris ſui Egilolfi de Roſinberh reſignauit molendinum, quod fratris ſui fuerat apud Haſela perſoluens IIII. tritici modios & XII. ſolidos, & dedit præ-

dit prædium apud Sundern, quod perſoluit XXII. ſolid. Beato Gallo in præſentia Domini venerandi Abbatis Ruodolfi & fratrum ſuorum, ſtatuens vt exinde anniuerſarius dies ipſius agatur in pane, vino, piſcibus, & caſeo, & ad S. Laurentiũ, S. Magnum, S. Fidem, S. Mariam, S. Sepulchrum, S. Petrum, S. Othmarum præter prebendam ſtatutam ſingulis eo die prebendas ſtatuit, & præbendariis apud S. Leonardum XVIII. denarios, & totidem ad S. Magnum, tribus item prebendariis ad S. Iacobum XII. den. ſimiliter ad S. Iohannem & ad S. Oſuualdum, & vicario apud S. Laurentiũ VI. denarios, vt ipſi deberet miſſæ officio intereſſe. Ipſe vero Ruodolfus de aduocatia porrigit præter modium tritici de molendino & II. ſolid. de Sundern.

Poſtea ipſe Ruodolfus anniuerſarium ſuum inſtituit ſimili amminiſtratione, ſicut fratris ſui, eundem anniuerſarium per omnia celebrandũ de bono in Gerrhaltun. Inſtituit etiam matris ſuæ Berthæ & vxoris ſuæ Gerdrudis anniuerſarium de prædicti boni reditibus celebranda, in vtroq; videlicet anniuerſario duos ſtoupos maiores & minores.

WALTHERVS DE RORBACH.

Notum ſit vniuerſis, quod ego Waltherus miles de Rorbach in Burgundia bona voluntate Domini noſtri Manegoldi Præpoſiti cum manſo, quem in Glaſebach prope Rorbach pleno iure feodali poſſedi, anniuerſarium meum, vxoris meæ, patris & matris meæ, taliter inſtitui vt in circumciſione Domini, patris mei Algozi, & noſtri trium ſimul memoria in miſſa fiatur, & poſt obitum meum deinceps in die deceſſus mei prædicta anniuerſaria agantur: & de eodem bono, quodum vixero, ſolidus Turicenſium in cenſu in feſto S. Andreæ Apoſtoli Præpoſito expediatur. Statui etiã ſuper idem anniuerſarium aduocatum Burchardum *Bonen cognatum meum, vt tam pullos quam oues monetæ annuatim iure aduocatiæ accipiat, & hoc iuramento firmiter ſeruandum conſtrinximus. *vel Bomen.
***** ſolid. VI. ſcap. V. q. ſpelta.

RVODOLFVS DE MONTFORT PRAEPOSITVS.

Dominus Ruodolfus Præpoſitus ex conceſſione Domini venerabilis Vdalrici Abbatis anniuerſarium ſuum conſtituit ex bona voluntate fratrum de prædio quodam in Richinbach, quod perſoluit annuatim VIII I. modios tritici, & quicumq; habet curtem in Ionſuuilla recipit cenſum & exinde dat ſeruitium fratribus in anniuerſario patris ſui R. qui eſt in vigilia S. Magni quoaduſq; ipſe vixerit, poſtmodum vero in ipſius anniuerſario.

VODALRICVS ABBAS.

Dominus venerabilis Vdalricus Abbas huius nominis Quintus anniuerſariũ ſuum inſtituit de quodam prædio in Ranwilla, quod perſoluit IIII. libras, quod conquiſiuit de Heinrico milite in Eineuuilla, qui illud habuit iure feodi. vnde fratribus miniſtratur in anniuerſairo patris ſui A. in piſcibus, in maiore leibunculo, & ſtoupo, & caſeo, quoaduſq; ipſe vixerit. Poſtmodum vero in ſuo datur etiam conuerſis in hoſpitali panis I.

RVOMO DE RAMSTAIN PRAEPOSITVS.

Vt quod honeſte & pie ſtatuitur, ratum permaneat, ſcripturæ debet adminiculo perennari. Cum igitur Ruomo Cuſtos decimã in Wiere, quæ ſoluit V. modios tritici, comparaſſet à Domina de Tunretun, eam de permiſſo Domini Bertholdi Abbatis officio Cuſtodis attinendam perpetuo deputauit, inſtituens de ipſa dari ſtoupum in anniuerſario Ruodolfi de Ramſtein fratris ſui: & vt cuſtos expediat luminaria in ſecunda veſpera dedicationis B. Galli, quam Dominus Lutoldus de Glatteburg Canonicus Conſtantienſis in albis & cum proceſſione ad S. Othmarum agi obtinuit, quod antea non fiebat: vtq; in miſſis commemorationis B. Mariæ, quæ per annum cum *Gloria in excelſis* & ſequentia celebrari ſolet incenſum miniſtretur: accedente ad præmiſſa præfati Domini Bertholdi Abbatis & totius conuentus conſenſu & vnanimi voluntate. Actũ an. Do. MCCLXVIII.

Idem.

Idem.

Vittutis & honeſtatis opera ideo ſcriptis annotantut, vt & quod agitut tatificetut, & alii ad vittutis opera ſimiliter prouocentut. Igitur Ruomo cuſtos Reginæ Vitginum ſuffragiis adiuuari deſidetans octauam natiuitatis eius, quæ nullam hic habebat celebtitatis memoriam, obtinuit deinceps feſtiue celebtari, ſtoupum ipſo die dati inſtituens de bonis in Briſaugia, quæ à poſſeſſotibus ipſorum iuſte & tationabilitet erant ad præpoſituram eiuſdem pagi in perpetuum pettinenda: Item alium ſtoupum de bonis eiſdem in anniuerſario Domini Marquatdi Plebani de Vlma fratris ſui: & item tertium ſtoupũ in anniuerſario magiſtri Iohannis Scolzſtete dati conſtituit, Domino Bertholdo Abbate & toto conuentu voluntarie conſentientibus in præmiſſa. Dicuntur autem ipſa bona in Weuelli cum ſuis pertinentiis, & ſoluuntur annuatim II. lib. XVI. ſolid. & VI. den. Briſaugienſis monetę. Actum anno Dom. MCCLXVIIII.

Idem.

Omnibus innoteſcat, quod enm obeunte quondam Ottone Villico de Rorbach cutia inferior de Kollikon vacaret monaſterio S. Galli, Dominus Bertholdus Abbas eã conceſſit Volrico militi de Hettinſtein feudaliter poſſidendam. Cui cum Ruomo Decanus & Ptæpoſitus per Argouiam quæſtionem moueret ſuper iure ipſius cutiæ, tandem amicabiliter cõuentum extitit inter ipſos, quod videlicet dictus Volricus miles teceptis à Ptæpoſito memotato * matcis ceſſit omni iuri, quod ſibi in prænominata villa competere aliquatenus potuiſſet, & ipſa cutia cum ſuis pertinentiis deberet præpoſitutæ ptænotatæ de ceteto attinete, antedicto Ptæpoſito de redditibus eiuſdem eunctis otdinandi quod ſibi placuerit habente liberam facultatem. Qui vtiq; Præpoſitus non ptiuatum cõmodum, ſed fratrum potius affectans vtilitatem, & teligioſam honeſtatem amplectens duo feſta apud nos feſtiue celebrari inſtituit, Vincula ſcilicet B. Petri & feſtum S. Margaretæ. Priori feſto duos ſtoupos, reliquo vnum, quod etiam cum cantu nouæ hiſtoriæ fieri debet, plenum vitium deputando de cenſibus cutiæ ptænotatæ aliquid tetinere. Itẽ ſtoupum in ſuo anniuerſario, qui interim dum aduiuit in anniuerſario H. Ptesbyteti, quod eſt IIII. KAL. Mai, dabitut. itemque duos ciatos & vnum leibunculum minotem dandos in anniuerſario, in quibus in otdine kalenda.....

HEINRICVS DE APPIVVILLA.

Heinticus de Appiwilla teſignauit decimam quandam in villa Ranvvilla in manu Domini venetabilis Vdalrici Abbatis huius nominis Quinti, perſoluentem VII. maltta frumenti Cellenſis menſuræ, & VI. Clobones lini. vnde fit commemoratio anniuerſarii eius ſuæque coniugis Willibirgæ in duobus ſtoupis, & in hoſpitale datut panis per ſingulos. de eadem etiam decima annuatim petſoluuntur ad S. Othmarum VI. den. quoaduſq; ipſi vixetint.

CVONRADVS GIELO DE GLATTEBVRC.

Notum ſit omnibus, quod Cuonradus Gielo ſenior de Glattebutc volens vltra mare proficiſci pio & ſalubri ductus affectu pto ſemetipſo & Domna Iunta vxore ſua filiisque ſuis Voltico, Cuonrado, & Ruodolfo, talem fecit otdinationem, vt videlicet ſingulis eotum decedentibus de curia in Vſhouin ptope Gebithattſvviler XX. ſolid. annuatim aſſignentut Cuſtodi monaſtetii S. Galli, de quibus in anniuerſatio euiuslibet eotum duo ſtoupi, maiot ſcilicet & minot, frattibus miniſtrentut. Actum apud S. Gallum anno Domini MCCXXVI. in ptæſentia venerabilis Domini Cuontadi Dei gratia Abbatis, tegiminis ſui anno I. & heredes ipſotum tecipient pro iure aduocaticio tantum I. ſol.

CVONRADVS VVIDER.

Conradus laicus dictus Wider decimam quam habuit in Mulinon am dim Wege aſſignauit officio portariæ ad quam pertinebat, vt de ipſa miniſtrentur. 11. leibunculi minores in ſuo & vxoris ſuæ Eliſabet anniuerſario, & interim dum viuit dantur ambo leibunculi in anniuerſario vxoris ſuæ prædictæ.

HEINRICVS DE IBERC.

Dominus Heinricus de Iberc miles dedit S. Gallo Heirirswil & Diſchilbach, vt inde anniuerſarius ſuus celebretur, & litem quam habuit pro ſilua Tetilnberc omnino refutauit.

BERTHA BEIGIRA.

Bertha conuerſa dicta Beigira dedit domum ſuam B. Gallo, vt anniuerſarius eius celebretur cum minori leibunculo. Inſtituit etiam dari de ipſa domo duo talenta ſepi in feſto Thomæ Apoſtoli ad faciendum luminaria ſuper coronam quæ pendet in medio chori per natiuitatem Domini. Ipſa domus pertinet ad officium Cuſtodis. Actum anno Domini MCCLXIII.

LVOTOLDVS DE CREIGEN DECANVS.

Notum ſit omnibus quod Luroldus Decanus ad remedium animabus Diethelmi Conſtantienſis Epiſcopi & omnium parentum ſuorum in feſto S. Blaſii quouſque vixerit plenum ſeruitium inſtituit, ea condirione vt ipſo mortuo ad anniuerſarium ſuum redeat idem ſeruitium de vinea in Tuſinbach, cuius ipſe fundator à primis fuit radicibus.

BERTHOLDVS DE VALKENSTEIN Abbas.

Anno Domini MCCLXXII. feria VI. III. Non. Iun. Domnus Bertholdus Dei gratia Abbas inſtituit dati v. ſtoupos de curia an dir Egge, quam acquiſiuit à Bertoldo milite de Annewiler, in anniuerſariis ſcilicet fratrum ſuorum Conradi, Eigilwardi Alberti & Heinrici, & Dominę Sophiæ ſororis ſuæ de Valkenſtein. Etiam inſtituit dari plenum ſeruitium & ſingulis eccleſiis & capellis VI. den. vtrique hoſpitali VI. & leproſis VI. den. in ſuimet anniuerſario de villicatu in Marpach, quem etiam acquiſiuit ab Heinrico milite de Hartegge, & tam curia prædicta quam etiam villicatus debent perpetuo ad officium cellarii pertinere.

GERBIRGIS OCELLA.

Noueri tam præſentium quam futurorum induſtria, quod Gerbirgis mater Egelolfi Ocelli in præſentia Domini Odalrici Abbatis & fratrum dedit octo libras probatæ monetæ, ea condirione, vt anniuerſarius ipſius publice celebretur. Et interim dum viuit in feſto S. Martini ſciatus detur de prædio quodam in Ionswilere, quod Dominus Ruodolfus Præpoſitus acquiſiuit, qui & ipſos nummos recepit: poſt mortem vero ipſius ſtoupus in anniuerſario ipſius de eodem prædio detur.

RVODOLFVS BLASER.

Notum ſit omnibus, quod Ruodolfus dictus Blaſer miniſterialis S. Galli dedit prædium ſuum, quod dicitur Edelaſowe, B. Gallo in altari ſuo, quod ſoluere debet annuatim x. ſol. ad officium portarii, vt in anniuerſario ſuo ſtoupus miniſtretur. An. Dom. MCCLXXVII. Kalend. Mai.

VOLRICVS BVELER.

Notum ſit omnibus, quod Volricus dictus Bueler pro ſe & Gerdrude vxore ſua deſignauit decimam ſuam in Honegg ſitam in monte, qui dicitur Ruggebain officio Cellerarii, qui ſoluere annuatim debet IX. floren. & ordinauit de prædictis bonis quando vnus ipſorum deceſſerit, tantum detur media pars: & decedente altero, pars integra miniſtretur. Et ad memoriam huius facti ſingulis annis tenentur dare vnum fertonem ceræ in feſto B. Galli.

ELIZABET RELCAN.

Anno Domini MCCLXXXVII. Elizabet Relcan quondam de Riuti inſtituit annuatim I. ſ3. pro remedio animæ ſuæ, & inſtituit I. ſ3. pro remedio patris ſui, in vigilia Galli de curia ſua iuxta capellam B. Valentini, quæ dicitur Furtnua prope Riuti.

FINIS.

CATA-

CATALOGVS

SCRIPTORVM, QVI DVOBVS HISCE IN Tomis deſiderantur, cum Gloſſis prætermiſſis.

INNOMINATVS MONACHVS AVGIENSIS.

SCripſit de vita S. Pirminii, primi Augienſium Abbatis, librum vnum, qui in eius Monaſterio adhuc exſtare perhibetur.

GOZBERTVS ABBAS S. GALLI.

Scripſit de Miraculis S. Galli librum vnum, cuius mentionem facit Walafridus lib. 1. cap. vlt. & lib. 2. c. 10. Vixit A. D. 815. Hepidanno teſte.

WALAFRIDVS STRABVS ABBAS AVGIENSIS.

Quum ſuperiores Tomos iam Typographo commiſiſſem, & res cœpiſſet ad effectum ſpectare, forte fortuna apud amicum incidimus in Franciſci Guillimanni noſtri Habsburgiacum multum diuq; à nobis deſideratum. In eius lib. 3. cap. 1. ita de Walefrido ſcribit, Menlii Latziiq; opiniones refutans: *Neque tamen propterea veritatem Latzius aſſecutus eſt, qui Luitgardim nominat Gunzonis Sueuiæ Ducis filiam D. Galli precibus ab Dæmonis obſidione liberatam, quæ Comitatum Numagenſem, & cætera ad Herciniam, tulerit dotem. Satis enim ex Vualafrido, antiquo & probo ſcriptore conſtat, Fridbergam fuiſſe eam Gunzonis filiam ab impuro Spiritu occupatam, & ſaluti & ſanitati ab D. Gallo reſtitutam: neque eam Ottoberto nuptum datam, ſed Sigeberto Regi.* Eatenus quidem probe Guillimannus. Illa vero, quæ paginis narrat præcedentibus, Dagobertum, Sigeberti Regis ex Fridberga Gunzonis Alamanniæ Ducis filia, Luitfridi etiam Ducis ſorore, genitum, ætate tenera adoleſcentem à Grimoaldo perfidioſe & crudeliter internectum eſſe, Walafrido conciliabimus? Quippe qui exſertim lib. 1. cap. 22. & prolixis verbis aſſerat, Fridbergam religioſo voto adſtrictam ab ſponſo Sigeberto, vt illibata caſtitate Chriſto Sponſo inter Sanctimoniales iungeretur, impetraſſe. Quare videndum eſt, an peracto diuortio, aliam in matrimonium ducere potuerit, ex qua lectus ille Dagobertus, vt Aimoinus ſiue (vt placere video Guillimanno) Aimo auctor eſt.

B. NOTKERVS BALBVLVS, MONACHVS S. GALLI.

Scripſit Hiſtoriam S. Galli & ſubſequentium temporum vſq; ad ſuam ætatem, in morem Ciceronianum, id eſt per Dialogos. Eos audio alicubi exſtare in Palatinatu apud viduam Wolfgangi Wetteri Sanctgallenſis, Eccleſiaſtæ quondam Palatini. Scripſit ſuper eiuſdem Galli vita lib. 3. hexametris verſibus, duris quidem illis & incomptis, ſed raris tamen illo æuo. Præterea ex relatione Adelberti Comitis Turgouienſis, & Wernberti Comitis atq; Capellani, cognatorum ſuorum, de vita Caroli M. Imp. libros 2. quos ſub Anonymi titulo in primo Antiquitatum Tom. produxit Henr. Caniſius. Marq. Freherus, mendarum (qua ſcatebant) chiliade externata, auctori & patri ſuo redonabit in Francicarum rerum Scriptoribus. Mortuus eſt, vt ſupra retulimus, A. D. 912.

BALTHARIVS MONACHVS.

Deſcripſit Hiſtoriam S. Fridolini libro vno, quem Notkero Balbulo inſcripſit, vt habet codex vetus in Monaſterio S. Iohannis apud Toggios, & Breuiarium Glaronenſe, in cuius calce impreſſa continetur. Errarunt ergo Aeg. Schudus, Seb. Munſterus, Ioh. Stumpfius, Chriſtian. Vrſtiſius, qui ad Notkerum auctorem hiſtoriam illam retulerunt.

HARTMANNVS ABBAS S. GALLI.

Compoſuit Hiſtoriam ſui temporis, quæ damno rerum noſtrarum intercidit. Eius meminit Ekkehardus Iunior cap. 4. & Burckardus principio Caſuum.

HARTMANNVS IVNIOR, MONACHVS S. GALLI.

Contexit vitam S. Wiboradæ Martyris, teſte Cunrado Fabarienſi cap. 3. Caſuum.

WETTINVS MONACHVS S. GALLI.

Scripſit de vita & miraculis S. Galli libros 2. qui in Monaſterio S. Galli etiãnum ſuperſunt.

EKKEHARDVS PALATINVS.

Omiſimus teſtimoniũ Hepidanni in Annalibus, quod eſt A. D. ∧XCVI. *Vodalricus Abbas vita diſceſſit, & Gerhardus ei ſubrogatur, atque Ekkehardus Monachus defungitur.*

S. VDALRICVS EPISCOPVS AVGVSTANVS.

Fertur ſcripſiſſe epiſtolam de vita Notingi Epiſcopi, quæ exſtet Conſtantiæ in Bibliotheca Cathedrali.

S. GEBEHARDVS EPISCOPVS CONSTANTIENSIS.

Compoſuiſſe perhibetur vitã & hiſtoriam S. Cunradi ex Comite Altorffenſi Conſtantienſis Epiſcopi. An exſtet, ignoratur.

EKKEHARDVS IVNIOR.

Adiiciam pauca quædam ad pag. 39. explicationem: eaq; verbis nõ meis, ſed vero Guillimani noſtri, ſummo iudicio viri & harum antiquitatum peritiſſimi. Habsburg. lib. 2. cap. 3. ſcribit: *Eckgerardus continuator Raperti, Monachus S. Galli, qui ſub Lothario II. Imperatore ante annos ſupra quingentos vixit & ſcripſit, multo ante, Carolo Craſſo ſcilicet imperante, Landolũ Comitem celebrat (alia exemplaria Landalohum, alia Landolinum, poſtremo etiam Lancelinum nominant)* Cuius, *inquit,* Vindoniſſa cũ multis aliis hereditas erat. *Is apud S. Gallum eductus, & inſigniter doctus, mox Treuirenſ. Archiepiſcopus (alia exemplaria Taruienſem Archiepiſcopum vocant, & nonnumquam Epiſcopum) per virtutem & eruditionem factus, cum ſæpius Vindoniſſa & Altenburgo Romã, ſuperatis Peninis Alpibus, proficiſceretur, inde rediens per Septimum montem, Iuliarum Alpium partem, tranſire ſemper & apud Comitem Hartmuotum S. Galli Abbatem, propinquum ſuum & amicum, diuertere ſolebat, eodem auctore teſte. Poſtremo ita vitam inſtituit, vt Beatorum numerum auxiſſe credatur.* Et lib. 3. cap. 5. verbis fuſioribus: *Tertii* (filii ſc. Guotrami Comitis Altenburgi & Lantgrauii Elſatiæ Briſiacæq;) *meminit Lazius, quem Vetzelinum aut Lancelinum dictum ex aliorum ſententia adfirmat. Eum ego eſſe Lancelinum aut Landolinum credo, quem Treuirenſis Eccleſiæ Archiepiſcopum priori volumine ex Eckgerardo memorauimus. Multas ex ſuo is patrimonio Monaſterio S. Galli poſſeſſiones dedit, & in iis Lollingam. Sed cum id fratres Comites Altenburgienſes ferre nollent, & nonnulla in Argouia ex ſuis prædia Vlrico Comiti Kiburgenſi conſignauit, & ab eo contra Akadorf in Turgouia accepit, ipſumque & in eo Eccleſiam S. Alexandri, quam ea tempeſtate inſignem curabant duodecim Canonici, Hartmuoto donum fecit. Idem Lancelinus ex Italia, quo frequenter proficiſcebatur, regreſſus cum, vt ſolitabat, Hartmuotũ vellet, Roſaci apud lacum Acronium in febrem incidit, quæ eodem in vico breui exſtinxit. Hartmuotus Abbas, tamquam amicum & ſanguine ſibi coniunctũ, multaq; ſanctitate inſignem & venerandum, propter tanta in ſuum Monaſterium beneficia, inde ad S. Gallum tranſtulit, & magno cum honore ſepeliuit, circiter A. D. N.* IↃCCCLXXVII. *Eggerardi de hac re verba infra poſita ſunt, vbi de Salomone III. Abbate meminit,* &c. Ex quibus verbis illic poſitis trium admonemur. Primum in eis codicibus, quos Guillimannus inſpexit, *Ekkerardum* ſiue *Eggerardum* ſcribi hunc auctorẽ, qui quattuor noſtris exemplaribus conſtantiſſime *Ekkehardus*. Tum pro *Treuerenſi, Daruienſi*, quod itidem nullus noſtrorũ codicũ agnoſcit, ſed Ekkehardus minimus in vita Norkeri c. 12. Deniq; pro *Rorſtanchin, Rorſchanchin*, & hoc quidem rectius. Eſt n. Rorſchach (quod nomen inflexiſſet elegãter Guillimannus, ſi pro *Roſaco* ſcripſiſſet *Rorſacũ*, niſi non ſemel à Typographo corruptum eſt) ad lacum Brigantinũ, altero à Monaſterio S. Galli lapide, quæ vox Alamannica eſt, ſignificatq; *paludẽ arundinoſam*.

Pag. ſeq. 40. ſcribit Ekkehardus: *Aſtutia hominis* (Hattonis) *in falſam Regis*

gratiam

gratiam ſuaſi (Franci) *qualiter ad Alpes fraude eius de vrbe Pabinberk detractus* (Werinherius eorum Comes) *capite ſit plexus* (*aliter enim morbo obierat*) *quoniam vulgo concinnatur & canitur, ſcribere ſuperſedeo.* Peccat ἀνιστορησίᾳ Ekkehardus. Non enim Werinherius fuit, ſed eius filius Albertus ſiue Adelbertus, *nobiliſſimus Francorum Comes, Ottonis Saxonum Ducis ex filia nepos,* vt ſcribit Ortho Friſingenſis lib. 6. ca. 15 Ipſam hiſtoriam & Hartonis fraudem præter dictū Ottonem referunt pleriq; omnes, Witichindus, Luitprandus Ticinenſis, Marianus Scotus lib. 3. Lambertus Schafnaburgenſis Anno 907. Conradus Vrſpergenſis, Sigebertus Gemblacenſis, Iohan. Nauclerus, Ioh. Trithemius in Chron. Hirſaugienſi, & alii recentiores. Quorum fidem primus eleuare conatus eſt Iohan. Laromus in Catalogo Epiſcopor. Moguntinenſ. auctoritate Rheginonis Prumienſis & Iohan. Auentini fretus. Verum neq; ex illorum verbis quomodo negatiuam euicerit video, & Hattonem ex fallaciis ac dolis compoſitum fuiſſe non vno loco Ekkehardus noſter atteſtatur. Vt mirum minime ſit, Serarium à Latomi ſententia in alia omnia diſceſſiſſe. Et facile adducor vt credam, illa verba, *aliter enim morbo obierat,* quoniam & ipſius auctoris narrationi aduerſantur, & omnium bonorum Scriptorum, qui Adelbertum capite plexum vnanimi voce clamant, detrahunt fidei, à ſciolo quodam interiecta eſſe, inaduerſa Ekkehardi ἀνιστορησίᾳ. Nam Werinherius quidem morbo (vt ille loquitur) obiit, non Adelbertus. Quod autem ait, eā fraudem vulgo cani, adſtipulatores habet Wittichindum, Luitprandum, & Ottonem, *qui non ſolum in Regum geſtis, verum etiam in vulgari traditione, in compitis & curiis notam eſſe ſcribunt,* vt vel ipſe habet Latomus. Quæ cantilenæ Germanicæ, quod vtinam cum aliis ſimilibus hodie exſtarent, clariores nobis redderent maiorum noſtrorum vitam & res geſtas.

ANONYMVS CONSTANTIENSIS.

De vita S. Gebehardi ex Comite Brigantino Epiſcopus Conſtantienſis. Exſtat in Monaſterio S. Galli, vt & Anonymi cuiuſdam liber de Vita S. Cunradi Epiſcopi Conſtantienſis.

CHRONICA S. GALLI.

In teſtimonium citatur à Vadiano, Ioh. Stumpfio in Chron. & eodem Guillimanno Habsburg. pag. 73.

CHRONICA CONSTANTIENSIS.

Allegatur multotiens ab Iohan. Stumpfio in Chronic. & Seb. Munſtero in Coſmograph.

CHRONICA RICHENAVGIAE.

Citatur ab iiſdem, & ſæpius laudato noſtro Guillimanno dicta pag. 73.

ACTA CONCILII CONSTANTIENSIS.

Propediem exſpectamus ex Archiuis Reipub. Conſtantiēſis. Vtinam ea ſermonis gratia, qua ab Auctore excepta illo tempore & perſcripta ſunt, ne dum næuum illius ætatis medicari ſtudent, deforment potius pulchritudinem faciei quam ornent. In illis Actis compræhenſa ſuisq; coloribus depicta videntur omnia inſignia, à Sigiſmundo Imperatore variis variarum nationum familiis, durante Concilio, conceſſa.

VLRICHVS A RICHENTAL, CONSTANTIENSIS.

Scripſit acta Concilii Conſtantienſis, impreſſa Auguſtæ Vindelicorum Germanice & Latine, Conrado Geſnero in Biblioth teſte, & laudante Guilimanno in fine Habsburgiaci.

GREGORIVS MANGOLT, TIGVRINVS.

Scripſit Annales Vrbis Conſtantienſis quam diligentiſſime, vt auctor eſt idem Geſnerus in Bibliotheca.

ACHILLES P. GASPARVS LINDAVIENSIS.

Medicus & Mathematicus Reipub. Auguſtanæ. Eius exſtat Deſcriptio Lindoienſis Vrbis, quam Seb Munſterus Coſmographico ſuo operi inſeruit. Vixit, A.D. 1530.

AEGIDIVS TSCHVDVS NOBILIS GLARONENSIS.

Scripſit librum Germanice de Priſca ac vera Alpina Rhætia cum cætero Alpinarum gentium tractu, mira antiquitatis obſeruatione, locis illis peragratis, & optimis quibuſque in hoc genere auctoribus, & vetuſtis vbique literarum ac inſtrumentorum, vt vocant, monumentis perlectis, compoſitum. Hunc Sebaſtianus Munſterus Latinum fecit. Impreſſus eſt Baſileæ, A.D.1538. Hæc Geſnerus in Bibliotheca.

HVLDERICVS CAMPELLVS RHAETVS.

Fecit *de Rætia antiqua & Alpina libros 2. quorum priore regio ipſa, & oppidorum, arcium, pagorum, montium, fluminum, &c. loca & ſitus, veteres familiæ, Reſpublica, & gentis mores: poſteriore vero res geſtæ memoratu dignæ deſcribũtur.* Idem Geſnerus dicto loco.

ALBERTVS BELFORTIS RHAETICVS.

Medicus excellens, ſcripſit Rhætiæ Epiphaſin de geſtis, antiquitate, nobilitate, & potentia Rhætorum, vbi omnis eius gentis & regionis hiſtoria ad vnguem ita demonſtratur, vt nihil apud Græcos aut Latinos extet, quod in medium non afferatur. Idem dicto loco.

ANONYMVS MONACHVS S. GALLI.

Scripſit de vita & geſtis Notkeri Piperiſgrani Phyſici, Medici & Pictoris celeberrimi. Quod ſcriptum Ekkehardus Iunior Caſuum cap. 13. vocat *grande volumen.*

SCRIPTORES HISTORIAE S. VDALRICI COMITIS Kyburgenſis & Epiſcopi Auguſtani.

Horum tres circumferebantur iam Ekkehardi tempeſtate, vt ipſe auctor eſt in Caſibus pag. *65.* Qui vero aut cuius conditionis fuerint, non exprimit. Videntur autem fuiſſe Vdalſcalcus, Gebehardus, & Berno, qui omnes ante Ekkehardum illum floruerunt.

GEBEHARDVS EPISCOPVS AVGVSTANVS.

Contexere cœpit vitam S. Vdalrici Epiſcopi, ſed morte præuentus non abſoluit. Editus eſt liber à Marco Velſero. Vixit A.D. *999.*

BERNO AVGIENSIS ABBAS.

Scripſit vitam S. Vdalrici ſtilo pro illa ætate ſatis compoſito. Edita eſt iam olim ab Laurentio Surio Tom. 4. & repetita à Marco Velſero. Nos bina eius poſſidemus ſcripta exemplaria, multis partibus vulgato illo ẽmẽdatiora. Sane non potuit mihi ſemper non diſplicere Suriana illa in mutandis veterum hiſtoriis ſiue religio, vt nonnemo appellat, ſeu potius audacia, quomodo antiquarii dicunt, qua aures ſtudioſorum veritatis priſcæ non parum offenduntur, fidemq; rerum geſtarum in dubium vocant. Ea re operæ pretium me facturum exiſtimaui, ſi eadem opera & hunc ex MSS. noſtris reſtitueremus, quam Walafrido, Theodoro, & Hepidanno redintegrandis ac perſanandis impendimus. Quo in opere quum is, qui mihi à manu, eſſet, & iam res ad exodium ſpectaret, commodum ad me perfertur editio illius, quem dixi, Velſeri opera Freheri noſtri & per eum. Qua viſa, mutata ſententia cedit loco: quamuis præter characterũ & chartæ venuſtatem alia re nulla ſit cõmendatior. Fuit enim mihi religio multo maxima, eius viri prouinciam ingredi, in quo ſumma eſt auctoritas & amplitudo, quæ apud me & ſolet & debet valere plurimum. Porro ſcripſiſſe quoq; perhibetur Berno iſte Chronicõ, quod an adhuc extet, nondũ cõſtat. Obiit A.D. 1048.

VDALSCALCVS ABBAS.

Perſcripſit vitam S. Vdalrici oratione copioſa. An eſt ea, quam ἀνώνυμον dedit Velſerus? Sunt qui arbitrantur: quibus repugnat annorũ numerus. Vixit enim Vdalſcalcus iſte circiter A.D. 1150. ſeptuaginta & amplius annis ab Vdalrici obitu. Videtur autem is eſſe, de quo innominatus Auctor de Inuentione & trãſlatione S. Vdalrici apud eundẽ Velſerũ ſcribit; *Quidã Vdalſcalcus* (ita enim legend.) *famulus*

famulus Præpoſiti maioris Eccleſiæ, qui poſtmodum Epiſcopus factus eſt, à quo & hoc ipſum, quod narramus, audiuimus, vidit B. Vdalricum in viſu, &c. Hanc gratiam Dominus poſtea famulo ſuo in Epiſcopatu fecit, vt induſtriæ ac pietatis nomine ad Abbatiam promoueret.

BERTHOLDVS ZVIFALTENSIS ABBAS.

Scripſit librum de Origine Monaſterii Zwifaltenſis, quem in teſtimonium citat perſæpe Mart. Cruſius in Annalib. Sueuorum.

EKKEHARDVS MINIMVS.

In vita B. Notkeri Balbuli cap. 27. legitur: *Comitis de Kyburc filius nomine VVolo*) Videtur filius fuiſſe Hartmanni Comitis ex Comite Elickouia, ſorore B. Norkeri Balbuli, non vero Nothberti, quod à corrupto fortean codice perſuaſus in Genealogia Kyburgenſium Comitum annotauit Velſerus. Accidit autem caſus iſte A. D. 876. vt auctor eſt Hepidannus. Et mirum cuipiam videri debeat, quum valde adoleſcens perierit Wolo, quo pacto circa annum 845. nutriri ad S. Gallum potuerit, qui nondum erat natus. Vt hac quoq; in re à prauato codice deceptus fuerit Velſerus. Tum quod addit, Notkeri auiam ſororem fuiſſe Karoli Magni, vellem ei rei argumenta & auctoritatem dari. Ipſa deniq; Genealogia Comitum potius Dilingenſium eſt, quam Kyburgi poſſeſſorum, quod obſeruaſſe & alios vellem.

Pag. 396. ad cap. 31. quæ annotaui, ſunt delenda. Nam nudius tertius quum animum oblectandi gratia mitterem ad Ioh. Manlii Locos cõmunes, in eorum calce peruoluenti Calendarium Hiſtoricum, commodum ſe oggerit S. Eliſabethæ dies natalis, qui eſt XIX. Nouembris, vbi hæc verba leguntur ex ore Philippi Melanchthonis excepta: Nata fuit patre Andrea Rege Vngarico, matre vero Germanica Gertrude. Dicunt alii fuiſſe Bauaricam, filiam Ducis Bauarici: quod non eſt. In aliquibus libris eſt, quod fuerit Morauica: vtrumq; affine eſt. Sed fuerunt Duces de Mœran, qui tenuerant Voitlandiam, cuius hæ fuerunt ciuitates, Culmbach/Plauen/Hoff/&c. Hunc ipſi Ducatum vocarunt das Hertzogthumb zu Môran tempore Friderici Barbaroſſæ, quia poſt illum Ducatus de Moeran facta eſt diuiſio in diuerſos Præfectos. Inde vocari cœpit Voitlandia, & tractus eſt vetus Variſcorum, extrema pars Bohemicorum montium verſus Miſniam & Franconiam.

NOTKERVS LABEO ABBAS S. GALLI.

Tranſtulit in linguam Alamannicam Pſalmos Dauidis, & librum Iob: quorum illi apud nos exſtant, iſte periit. Meminit Ekkehardus Iunior in libro Benedictionum.

THOMAS LYRER RANCKVVILENSIS.

Numerum ſcriptorum Alamannicorum facere poſſet, abſq; fabulis eſſet, quibus totam hiſtoriam ſuam inquinauit. Tradit plerorumq; omnium ſuperioris Alamanniæ Comitum & Baronum origines. Vixit circa A. D. 1200. vt ex narratione eius colligitur.

Et hos quidem Alamannicarum rerum ſcriptores potuimus indagare. Multo plures latere in Monaſteriis S. Galli, Augienſi, Campidunenſi, Weingartenſi, & Bibliotheca Cathedrali Conſtantienſi, indices fidem faciunt.

Quos & ipſos eſt vt aliquando ſperemus DEI OPT.
MAX. beneficio atq; munere eruendos.

FINIS.

Digitized by Google

OBSCVRORVM VERBORVM, QVÆ IN LEGE ALAMANNICA
& chartis vetuſtis occurrunt.

A.

Abheres 57.
Acceptor 33
Acolabus 60
Adiacentia. 44.46.50.51.56.60
Aduiuere 56.192
Aduocatus 191
Aduocatia 190.191
Aduocaticium 19.192
Accentia 50.51
Aforella 48
Agentes 56.65
Aiacentia 56
Alatus pecus 32
Alode, Alodia 54.82
Alpa, Alpis 74
Alpis paſcua 45
Amadere, worben 66
Ameliorare pro admeliorare. 39. bis.
Ammiſſarius 28
Anellaris digitus pro anulari. 27
Aneta 33
Angaria 45
Annona. 180.182.183.
Annona ſpelta 61
Annotinum Paſca 88
Anslehin 72
Appendicia 46.50.51.56.
Appretiare 28.29
Aquitana Lex 49
Arcadiana lex 89
Arca, id eſt arua 50
Archicancellarius 5
Archicapellanus 5
Arguna 8.9
Aſecare, meyen 66
Attractus pro acquiſitione. 51.56.
Auca 33
Auia, fort. auua 41
Aurifex faber 29

B.

Bannum, Bannus 75.78.85
Baro, Barus, pro libertino 32
Barus pro libero 29.32(51
Battuere, battre 32
Beneficium 84
Berbigarius, bergier 32
Biſſontem bubalum 32
Breue 78
Bubalus 32
Burgundiæ latitudo 85
Buricæ 32
Burichincas 8

C.

Caballicare 28
Cambitio 40
Cambium 40.41
Camiſia 87
Camiſilia 181.182
Campi 11
Campus, kampf 23
Cancellarius 7
Canum genera aliquot 30
Capellæ 84
Capellanus 5
Capulare ſepem 33
Carrada, fuoder 40.62.73
Caſa 41.bis.47.58
Caſale 51.52.53.56.61
Caſati, Caſates 36.51.bis.66.75
Caſticia 65
Cauha 33
Celga vide Zelga
Cenſores, Zinsleuth 75
Cenſuale beneficium, Zinslehen 72
Centena, Centenarius. 21
Cerulla. 26. ter.
Cherno. vide Kerno
Clandaticum 76
Clauſura in aqua, wuor 30
Clobolini 192
Cloſtarium 82
Cohors, Cors 83
Coiouis, id eſt coniugis 51
Collus, id eſt collum 26
Colonus Eccleſiæ 16.19
Colopus pro colapho 32
Connuſcatis 65
Conqueſtus pro conquiſitione, cõqueſte 45
Contradrutum, contre droit 81
Contribules 78
Cortinum 48.
Cozzo 182
Curſſodi 30
Curtamiſia 182
Curtis. 29.30.32.41. bis. 42.58.73.76.77.81.83.84
Curtis clauſa. 54.59.61.63
Curtis recta 38
Curtes regiæ. 84
Curticula 73
Curtile, Curtilis. 46.58.68. bis. 83
Cuſtores 57 (84

D.

Deciſiones Rotæ 5
Deuotare 74
Diſtringere 84
Domalis caballus 40
Dominicum. 15. bis. 81
Dominicata caſa 65
Dorſile pallium quid ſit colligitur (182
Dos pro antiphernis. 38
Drutum, droit 81
Ducaria 32
Dum aduiuit. 56.192
Durem 81

E.

Eccleſiaſtici agri 83
Emphyteuſis, Emphiteoſis 83
Emphyteuticus ager, Emphyteuticum ius 83
Empticius ſeruus 48.64
Epiſtola pro inſtrumento. 39.60.61.62
Erbelehin 72
Eulogia 181
Euua 34
Exadoniare 18
Excurtare equum. 28. ter
Exiliare 21
Exſurdare 26

F.

Facitergula 182
Falſitia Lex, 39. bis. 48. bis.
Fano 26.30
Foedum 72.191
Foedale ius 191
in Ferro precium. 47. bis.
Ferto cera 194
Feudum 84
Feudaliter 192
Filiaſtra 36
Filtra 60
Fiſcalini agri 83

Focus pro ferro calido 27
Forella 48
Foraſta 47
Fredum, Fredus. 15.16.bis.20.bis. 21.22.84.85
Friſinga, Friskinga, Friſchenga 39.52.bis.56.61.bis.62.66.
Fruniſcere 49
Fuſtare. 17.ter

G.

GAriola 33
Gaſtaldius 76
Geldus 24
Genealogia 30
Genetium 29
Genetiaria ancilla 29
Geniculus pro genu. 27. quater.
Gerra 81
Gliza 181
Glizinus 182
Gradale 17
Granea 29
Granum, id eſt Kerno. 62.71.73

H.

HAiſterahandi 17 (77
Haribannus, Heribãnus 67
Hernia 27
Herpices 32
Hoba. 41.bis.45.46.52.bis.56.66 69 75
Homines, id eſt vaſalli 72
Hoſtare, hoſter 32
Hreſfuunt 27

I.

IDoniare 23.31
Iectare 28
Imperium merum, mixtum 84
Inantea pro impoſterum 51.bis
Infeudare 72
Infeodatio 38
Integri ſtatus poſſeſſio 84
Inueſtitura 45.84
Inuolare, id eſt furari. 19.28.29.30 32
S. Iohannis Monaſterium 10
Iohannisvilla, Iohannisvvilare 45.10
Iornale, Iornalis. 61.66. vide Iurnalis.
Ipſud 62.66
Iuchus pro iugero. 37.40.41.42. 44.bis.52.ter 73.bis
Iugera 44
Iunior, iung 29
Iuriſdictio 84
Iurnalis. 42.46. vide Iornale.

K.

KElnhoff 83
Kerno, id eſt granum. 66.73

L

LAithunt 30
Lantgrauius 10
Leibunculus maior 190.191
Leibunculus minor 192.193
Lena 182
Lidus 32
Loſum 23

M.

MAculare, ſchänden. 26.ter. 27
Maycampus 11
Maior, Meier 47
Maldra, Maldrus, Maltrum. 39 56.66.71.73.bis.192
Mallus 45
Mallus publicus, generalis. 37.38. 71.81
Mallare 21,23.32
Mallatio 45
Manus 27
Maneare. 17.ter.
Mancoſi mille, id eſt manſus. 77
Manna 45
Manſus, Manſa, Manſum. 56.74 81.bis.82.bis.83.191
Manſionaticum facere 76
Manualis pecus 32
Manutergia 182
Marach pro equo. 28.bis
Marca, Marcha. 24 35.41.63.64 68.69.73.inf.77.84.
Marchzan 26
Mariſcalcus 29
Marricio 59.62.63
Materniticum 56.60
Medela 32
Medicamentũ pro emplaſtro 26
Medius Alamannus 28
Melarius 48
Melia fluuius 41
Milus 26
Minare, mener 28
Miſſus 37.70.76.77.ſæpius
Modiernus 56
Monachorum Benedictinorũ dua genera 10
Morganghebɑ 25
Mortaudus, Morttodum 24.29
Mortuarium 36
Mondia, mut 61
Mulinum pro molendina 30
Munciacum 8
Mundium. 24.25.bis

N.

NAſthait 25
Negare pro necare 30.31
Nibalgouua 5
Nocentia 34
Noualis locus 74
Nouem geldi 24.28.32 33
Nouigeldus 16.19.20

O.

OPeratrieare 32
Oratorium 74
Orſcardi 26
Oues moneta 198

P.

PAcationis Charta 46
Pagatus, pate 72
Pagus 8.74
Pagi 84
Palbepruſt 27
Para 74
Parẽtes. i. cognati. 17.bis.18.22.25
Paret 23
Paro. vide Baro
Paſſare 30
Paſtatum 62
Paternicum 54.56.60
Peculium 50
Peculiare 56
Pecunialis cauſa 40
Pecuniana 62
Pernullisque 55.60.61.62
Pinna 26
Placare, pro plagare 20
Placitum. 21.23.34.74.77.ſæpius 78.ter
Placitare. 25.66.bis.
Plaga. 26. quinquies
Plagare. 17.bis.27.bis 28
Plagitare pro placitare 64
Plumata tapetia 162
Poledrus 28
Pondera. i. pondo. 53.55.bis.57.58 59. quæ & Pondora. 62. Pondora. 53. Pondura 60
Pondus pro ponda. 54.57.72. Pondos. 51.74. Ponduos. 50.54.62.63

Pon-

Pontifex pro Epiſcopo 9
Pontificium pro poteſtate 65
Porcarius canis 30.32
Porcaritia domus 29
Porta aperta, Paßporten 37
Poſſeſſio integri ſtatus 84
Poſthercs 60.61.62
Prace 39
Prabenda 184.195
Prabendarius 591
Pradium 72
Praſes 10
Praſtare.65.66.bis.69
Praſtaria, Praſtarium, id eſt precaris.64 65.bis.66
Praſtitum concedere 60
Prateſtinatus, id eſt prateſtatus, præfatus 60
Precarium pro precaria 69
Pregnum.28.ter.
Priſſum 26
Pretiare 28.29
Proherſ 57
Proſcriptio 85
Prugit ceruus 32
Prunnon 44
Prutiſſimus. i. prudentiſſimus. 56
Pulislach 26
Purthinga 8
Purpura Tyriaca 585
Pyrale 182

R.

Rauba 24
Redibitio 53.84
Repraſtare 64.66.68
Resfuunt 27
Reuerſa, Revers 83
Reueſtire 45.70
Roncale.48.*vide Runcalis*
Roſtangere 27
Rota, Rotuli 5
Rotvvilenſis Camera 5
Rubia fera, Rotgwild. 32
Rufia 60
Runcalis.35.*vide Roncale*.

S.

Sagum laneum album 182
Saiga.33.34.*vide Seigit*.
Sala 29
Salibus pro Salicis 70
Salici agri 83
Salica domus 68
Salica terra 46.68.83
Salibum pro ſaliua 26
Sauma 60
Scabinus, Scabinius.81.*quater*
Scuria 29.32
Scuſſum granum. i. excuſſum 62
Seigit pro ſaiga 61
Semiſſis, id eſt dimidius ſolidus 26.27.bis.
Semiſcalcus 29
Sequenterianum animal 29
Seramus rubeus, niger. 32
Seuſis, Seuſius canis 29.30
Stca 18
Sicla, Sigla, Segla.52.56.61.62.65
Signe 50
Siluicola 40
Siricum pro ſcrico 26
Socus, fort. ſaccus 57
Solidus Turicenſis 591
Spata 23.25.30.74
Spatarius faber 29
Spelda, Spelta 61.62.191
Spicarium 29
Stagnare, ſtellen 27.bis
Stipulatio Legis.47.bis.
Stotarius 32
Stoupus 72.190.191.192
Stoupus maior & minor. 191.192
Stradura 60
Strumentum. 47. *quater*
Stuba 29
Stuppare, ſtopffen 26
SuarZvvald ſaltus 41
Subtile 582
Suetqua 50
Suonbuoch 46

T.

Talare 20
Talentum pro cëtenario 193
Tapetium 582
Taudragil 27
Teſtamentum pro inſtrumento 37.bis.75
Texaga 33
Tollutum.81.*vide Tullutum*
Tractà ſpata 23.25.31
Tradaulum 85
Tranſcapulare 26
Tranſpaſſare 30
Tremiſſis, Tremiſſa, Tremiſſus, Tremeſſis.18.29.31.32.34.39.45.56
Treudis ceruorum.32.bis.
Troppus 28.40
Tudem 61
Tullutum.20.*vide Tollutum*
Tunica linea 87
Turicenſis ſolidus 191
Tutundit 27
Tyriaca purpura 185

V.

Vaccarius 32
Vaccaritia 29
Vaſſus 21.29.45
Vaſſallus 41.78
Vectigalis ager 83
Veltrus canis leporalis 30
Vernacula terra, id eſt ſui iuris. 49 50.52
Vernaculi ſerui, ancillæ 65
Veſtiaria ancilla 29
Veſtire 52.bis
Veſtita manu 60
Veſtitura.46.71.78.ter.79.84
Vicarius 39
Vicus & villa 190
Villicatus 503
Villicatio 189
Villicus de Rorbach 192
Vocatus pro aduocato 47
Vomeres 75.bis
Vſare.65.bis.
Vſitare 40
Vſufructuario 66

VV.

Wadium 16.21.77
Vuatſpenda 74
Vuergeldus, VVerigeldus.6.20.bis 23.ter.24.ter.25.29.33.
Vutlare 62.64

Z.

Zelga 66.73
Zeringia Duces 85

FINIS.